ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
តតិយភាគ
៧៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
ព. ស. ២៥០៦

សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
តតិយភាគ
៧៤
ព. ស. ២៥០៦

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតិយោ ភាគោ

ឯកត្តិំសតិមោ បទុមកេសរិយវគ្គោ

បឋមំ បទុមកេសរិយត្ថេរាបទានំ

(១) ឥសិសង្ឃេ អហំ បុព្វេ អាសឹ មាតង្គវារណោ
មហេសីនំ បសាទេន បទុមកេសរោកិរឹ ។
បច្ចេកជិនសេដ្ឋេសុ ធុតរាគេសុ តាទិសុ
តេសុ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ កេសរំ ឱកិរឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

តតិយភាគ

បទុមកេសរិយវគ្គ ទី ៣១

បទុមកេសរិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(១) ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំកើតជាដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ នៅជិតពួកឥសី បានរោយកេសរផ្កាឈូក ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយចំពោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលប្រសើរស្ងប់កិលេសគុណដ៏ធំ ។ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ ប្រពៃឈ្នះមារដ៏ប្រសើរ ប្រពៃទាំងកំចាត់បង់ហើយ ប្រកបដោយតាទិគុណ ហើយបានរីករាយ ក្នុងឋានសួគ៌អស់ ១ កប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានរោយកេសរផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧច្ឆុមកោសរិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧច្ឆុមកោសរិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ សព្វគន្ធិយត្ថេរាបទានំ

(៦) គន្ធមាលំ មយា ទិន្នំ វិបស្សិស្ស មហេសិនោ
អទាសឹ ឧជុភូតស្ស កោសេយ្យវត្ថមុត្តមំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ គន្ធមទទឹ តទា(១)
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ គន្ធទានស្សិទំ ផលំ ។
ឥតោ បណ្ណរសេ កប្បេ សុចេលោ នាម ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. យំ វត្ថមទទឹ បុរេ ទិស្សតិ ។

បានឮថា ព្រះឧច្ឆុមកេសរិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧច្ឆុមកេសរិយត្ថេរាបទាន ។

សព្វគន្ធិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(៦) ខ្ញុំបានថ្វាយគ្រឿងក្រអូបនិងកម្រងផ្កា ដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ស្វែងរកគុណដ៏ធំ ទាំងបានថ្វាយសំពត់កោសេយ្យពស្ត្រដ៏ឧត្តម ដល់ព្រះពុទ្ធទ្រង់មានព្រះសន្តានដ៏ត្រង់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយគ្រឿងក្រអូបនិងកម្រងផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយគ្រឿងក្រអូប ។ ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុចេលៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តបទុមិនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តបទុមិនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ បរមន្នទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣) កណិការំវ ជោតន្តំ ឧទយន្តំវ ភាណុមំ
វិបស្សឹ អទ្ទសំ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន អភិនេសឹ សកំ ឃរំ
អភិនេត្វាន សម្ពុទ្ធំ បរមន្នមទាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ បរមន្នមទិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បរមន្នស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បរមន្នទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បរមន្នទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះសត្តបទុមិនិយត្ថេរ មានអាយុ សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តបទុមិនិយត្ថេរាបទាន ។

បរមន្នទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៣) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធព្រះនាមវិបស្សី ច្បងជាងអ្នកក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ឬក៏ដូចព្រះអាទិត្យដែលរះទើបនឹងរះ ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី និមន្តឲ្យស្តេចទៅផ្ទះរបស់ខ្លួន លុះនាំព្រះសម្ពុទ្ធទៅហើយ ក៏បានថ្វាយនូវបាយាសដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយបាយាសដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយបាយាសដ៏ប្រសើរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបរមន្នទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បរមន្នទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ធម្មសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(៦) វិបស្សិនោ ភគវតោ មហាពោធិមហោ អហុ
រុក្ខដ្ឋស្សេវ សម្ពុទ្ធោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ ។
ភគវា តម្ហិ សមយេ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតោ
ចតុសច្ចំ បកាសេតិ វាចាសភិមុទីរយំ ។
សង្ខិត្តេន ច ទេសេន្តោ វិត្ថារេន ច ទេសយិ
វិវដ្ដច្ឆទោ សម្ពុទ្ធោ និព្វាបេសិ មហាជនំ ។
តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ បក្កាមិំ ឧត្តរាមុខោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ធម្មមសុណឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធម្មស្សវនស្សិទំ ផលំ ។
តេត្តឹសម្ហិ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសិំ មហីបតិ
សុតវា នាម នាមេន ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។

ធម្មសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦) មានពិធីបូជាមហាពោធិព្រឹក្ស របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ឯព្រះសម្ពុទ្ធជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់ឋិតនៅទៀបដើមពោធិព្រឹក្ស ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់ប្រកាសសច្ចៈ ៤ ទ្រង់បន្លឺឡើងនូវវាចាដ៏អង់អាច ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ មានកិលេសជាគ្រឿងបិទបើកហើយ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដោយបំប្រួញផង ដោយពិស្តារផង ទ្រង់ញ៉ាំងមហាជនឲ្យរលត់ទុក្ខ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ប្រកបដោយតាទិគុណ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះបាទា របស់ព្រះសាស្តា រួចឈមមុខទៅកាន់ឧត្តរទិស ហើយចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការស្តាប់ធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៣៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសុតវា ជាម្ចាស់ផែនដី ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨) ភាគីរសីនទីតីរេ អហោសិ អស្សមោ តទា
តមហំ អស្សមាគញ្ឆិំ ផលហត្ថោ អបេសកោ(១) ។
វិបស្សិំ តត្ថ អទ្ទក្ខិំ បីតរំសិំវ ភាណុមំ
យំ មេ អត្ថិ ផលំ សព្វំ អទាសិំ សត្ថុនោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ម. អបេក្ខោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៨) កាលនោះ មានអាស្រមនៅទៀបឆ្នេរស្ទឹង ឈ្មោះ ភាគីរសី ខ្ញុំជាអ្នកមិនបានសង្ឃឹម កាន់យកផ្លែឈើដើរតម្រង់មកអាស្រមនោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះវិបស្សី ដ៏ក្នុងអាស្រមនោះ រុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យ ខ្ញុំក៏បានថ្វាយផ្លែឈើទាំងអស់របស់ខ្ញុំ ដល់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ សម្បសាទកត្ថេរាបទានំ

(៦) នមោ តេ ពុទ្ធវីរត្ថុ វិប្បមុត្តោសិ សព្វធិ
ព្យសនម្ហិ អនុប្បត្តោ តស្ស មេ សរណំ ភវ ។
សិទ្ធត្ថោ តស្ស ព្យាកាសិ លោកេ អប្បដិបុគ្គលោ
មហោទធិសមោ សង្ឃោ អប្បមេយ្យោ អនុត្តរោ ។
តត្ថ ត្វំ វិរជេ ខេត្តេ អនន្តផលទាយកេ
សង្ឃេ ចិត្តំ បសាទេត្វា សុពីជំ វិយ រោបយ ។
ឥទំ វត្វាន សព្វញ្ញូ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
មមេវំ អនុសាសិត្វា វេហាសំ នភមុគ្គមិ ។

បានឮថា ព្រះផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

សម្បសាទកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦) បពិត្រព្រះពុទ្ធមានព្យាយាម ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គផុតស្រឡះហើយ ចាកកិលេសទាំងពួង ខ្ញុំព្រះអង្គដល់ហើយនូវសេចក្តីវិនាស សូមព្រះអង្គជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំនោះ ។ ព្រះសិទ្ធត្ថ ទ្រង់មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹម ក្នុងលោក ទ្រង់សម្តែងប្រាប់ខ្ញុំថា ព្រះសង្ឃស្មើដោយមហាសមុទ្រ ប្រមាណមិនបាន ប្រសើរបំផុត អ្នកចូរញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះបុណ្យក្ខេត្តដ៏ល្អ គឺព្រះសង្ឃដែលទុកជាស្រែមិនមានធូលីគឺកិលេស ជាស្រែប្រគល់ឲ្យផល ឥតមានទីបំផុត ។ ព្រះសព្វញ្ញូ ជាធំជាងលោក ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកនរៈ លុះទ្រង់សម្តែងនូវពាក្យនេះ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំយ៉ាងនេះហើយ ក៏ស្តេចហោះឡើងទៅឯអាកាស ។

ឆដ្ឋំ សម្បសាទិកត្ថេរាបទានំ

អចិរំ កតមត្តម្ហិ សព្ពញ្ញុម្ហិ នរាសភេ
មរណំ សមនុប្បត្តោ តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
តទាហំ ទិវេ ទេវេ អនុត្តរនាយកេ
សង្ឃេ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ បសាទមលភិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ បសាទស្ស ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សម្បសាទិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សម្បសាទិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សម្បសាទិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

កាលដែលព្រះសព្វញ្ញូ ប្រសើរជាងពួកនរៈ ស្ដេចចូលដំណើរទៅហើយ មិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏ដល់នូវមរណៈ ហើយបានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសង្ឃ ដែលជាស្រែមិនមានធូលី ជាស្រែប្រគល់ឲ្យផលដ៏ឧត្ដមទីបំផុត ខ្ញុំបានរីករាយហើយ ក្នុងឋានសួគ៌អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំមានសេចក្ដីជ្រះថ្លា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសេចក្ដីជ្រះថ្លា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសម្បសាទិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សម្បសាទិកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ អារាមទាយកត្ថេរាបទានំ

(៧) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ　　អារាមោ រោបិតោ មយា
សណ្ឌច្ឆាយេសុ រុក្ខេសុ　　ឧបាសន្តេសុ បក្ខិសុ ។
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ　　អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
អារាមំ អភិនាមេសិំ　　លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន　　ផលំ បុប្ផញ្ចទាសហំ
តតោ ជាតប្បសាទោ ច　　តំ វនំ បរិណាមយិំ ។
ពុទ្ធស្ស យមទំ ទាសិំ　　វិប្បសន្នេន ចេតសា
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ　　និព្វត្តិ ផលំ មម ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ　　យំ អារាមមទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ　　អារាមស្ស ឥទំ ផលំ ។
សត្តតិំសេ ឥតោ កប្បេ　　សត្តាសុំ មុទុសីតលា
សត្តរតនសម្បន្នា　　ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

អារាមទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៧) ខ្ញុំបានដាំសួនច្បារ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ក្នុងពួកបក្សីចូលទៅអាស្រ័យ ក្នុងដើមឈើទាំងឡាយ ដែលមានម្លប់ត្រជាក់ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់មិនមានធូលី គឺកិលេស ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទើបនាំព្រះសម្ពុទ្ធ ជាលោកជេដ្ឋ ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទៅកាន់សួនច្បារ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្លែឈើនិងផ្កាឈើ ទាំងមានសេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង កើតឡើងក្នុងពេលនោះ ហើយបង្អោនថ្វាយ នូវព្រៃនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយទានណា ដល់ព្រះពុទ្ធ ផលរមែងកើតសម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងភពដែលខ្ញុំកើតហើយ (ព្រោះការថ្វាយទាននោះ) ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយសួនច្បារ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសួនច្បារ ។ ក្នុងកប្បទី ៣៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមមុទុសីតលៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាភមទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាភមទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ អនុលេបទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨) អត្ថទស្សិស្ស មុនិនោ   អទ្ទសំ សាវកំ អហំ
បរិកម្មំ ករោន្តស្ស   សុធាយ ឧបលិម្បហំ ។
និដ្ឋិតេ បរិកម្មេ ច   អនុលេបំ អទាសហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ   យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   អនុលេបស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អនុលេបទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អនុលេបទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាភមទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាភមទាយកត្ថេរបទាន ។

អនុលេបទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨) ខ្ញុំបានឃើញសាវ័ករបស់ព្រះមុនី ព្រះនាមអត្ថទស្សី កំពុងធ្វើនវកម្ម ខ្ញុំក៏ដើរចូលទៅកាន់ផែន ។ កាលដែលនវ-កម្មរួចស្រេច ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តត្រេកអរ ក៏បានថ្វាយថ្នាំលាបដល់សាវ័ក ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃថ្នាំលាប ។ បដិស-ម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអនុលេបទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អនុលេបទាយកត្ថេរបទាន ។

នវមំ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[៩] ឧទេន្តំ សតរំសីវ បីតរំសីវ ភាណុមំ
វនន្តរគតំ សន្តំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ
អទ្ទសំ សុបិនន្តេន សម្ពុទ្ធំ លោកនាយកំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា សុគតិំ ឧបបជ្ជហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៩) ខ្ញុំបានយល់សប្តិឃើញថា ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាលោកនាយក ទ្រង់ជាច្បងក្នុងត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទ្រង់មានឥន្ទ្រិយស្ងប់ស្ងាត់ ស្ដេចចូលដំណើរទៅ ក្នុងចន្លោះព្រៃ ទ្រង់មានរស្មីដូចព្រះអាទិត្យដែលរះទើបនឹងរះ ដូចព្រះអាទិត្យដែលមានរស្មីលឿង ខ្ញុំបានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះអង្គនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងសុគតិ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធសញ្ញា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

(១០) បិយទស្សិនោ ភគវតោ បណ្ណកេ សោធិតោ មយា
យឧកញ្ញ ឧបនាមេសឹ   បរិភោគាយ តាទិនោ ។
តំ មេ ពុទ្ធោ វិយាកាសិ   បិយទស្សី មហាមុនិ
សហស្សកណ្ឌោ សតភេណ្ឌុ ធជាលុ ហរិតាមយោ
និព្វត្តិស្សតិ សោ យូបោ   រតនញ្ច អនប្បកំ
បណ្ណទានំ ទត្វាន   កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ឥតោ ឆត្តឹសកប្បម្ហិ   សុពុទ្ធោ នាម(១) ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តី មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. សុសុទ្ធោ នាម ។

បណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១០) ខ្ញុំបានសំអាតញកថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបិយទស្សី ព្រះអង្គប្រកបដោយតាទិគុណ ទាំងបានតម្កល់ទុកនូវក្អមទឹក សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ។ ព្រះពុទ្ធជាមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ទ្រង់ព្យាកររឿងនោះ ក្រាប់ខ្ញុំថា ប្រាសាទជាវិការៈនៃកែវមណីទៀត មានកម្ពស់មួយពាន់សន្ទាក់ព្រួញ(១) មានជាន់ច្រើន បរិបូណ៌ដោយទង់នោះផង រតនៈដ៏ច្រើនផង នឹងកើតឡើងសម្រាប់អ្នក ខ្ញុំបានថ្វាយញកជាទាន ហើយខ្ញុំបានរីករាយក្នុងឋានសួគ៌អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៣៦ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសុពុទ្ធ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

១. ព្រួញដែលបាញ់ឡើងទៅគល់សន្ទុះ ហើយធ្លាក់ចុះមកវិញ ហៅថាមួយសន្ទាក់ព្រួញ ។ គន្ថកថា ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បព្ភារទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បព្ភារទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កេសរំ អគ្គមន្នញ្ច ធម្មសញ្ញផលេន ច
សម្បសាទារាមទាយី អនុលេបោ ពុទ្ធសញ្ញកោ
បព្ភារទោ ច គាថាយោ ឯកបញ្ញាស កិត្តិតា ។

ចតុមាកេសរិយវគ្គោ ឯកត្តឹសតិមោ ។

បានឮថា ព្រះបព្ភារទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បព្ភារទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ចតុមាកេសរិយត្ថេរាបទាន ១ សព្វនន្ទិយត្ថេរាបទាន ១
បរមន្នទាយកត្ថេរាបទាន ១ ធម្មសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១
ផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ សម្បសាទកត្ថេរាបទាន ១
អារាមទាយកត្ថេរាបទាន ១ អនុលេបទាយកត្ថេរាបទាន ១
ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ បព្ភារទាយកត្ថេរាបទាន ១
មានគាថា ៥១ ដែលលោកប្រាប់ទាំងឡាយ បានគណនាហើយ ។

ចប់ ចតុមាកេសរិយវគ្គ ទី ៣១ ។

ពត្តឹសោ អារក្ខទាយកវគ្គោ

បឋមំ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទានំ

(១១) ធម្មទស្សិស្ស មុនិនោ វតិ ការាបិតា មយា

អារក្ខា ច មយា ទិន្នា ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ កម្មមការឹ តទា

តេន កម្មវិសេសេន បត្តោ មេ អាសវក្ខយោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អារក្ខទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អារក្ខទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ បឋមំ ។

អារក្ខទាយកវគ្គ ទី ៣២

អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(១១) ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើរបងឈើ ខ្ញុំបានថ្វាយផងអ្នករក្សាផង ដល់ព្រះមុនីព្រះនាមធម្មទស្សី ទ្រង់ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ ខ្ញុំបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈដោយសេសសល់នៃកម្មនោះ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអារក្ខទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ ភោជនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៦) សុជាតោ សាលលដ្ឋីវ សោភញ្ជនំ ឥវុគ្គតោ
ឥន្ទលដ្ឋីវាកាសេ វិរោចតិ សទា ជិនោ ។
តស្ស ទេវាតិទេវស្ស វេស្សភុស្ស មហេសិនោ
អទាសិំ ភោជនមហំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
តំ មេ ពុទ្ធោ អនុមោទិ សយម្ភូ អបរាជិតោ
ភវេ និព្វត្តមានម្ហិ ផលំ និព្វត្តតុ តេ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភោជនស្ស ឥទំ ផលំ ។
បញ្ចវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ អមិត្តកោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ភោជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១៦) ព្រះជិនស្រី ទ្រង់មានព្រះជាតិដ៏ល្អដូចលំពង់សាលៈព្រឹក្ស ទ្រង់មានកម្ពស់ស្មើដូចដើមម្រុំ ទ្រង់រុងរឿងសព្វកាលដូចលំពង់ឥន្ទព្រឹក្សក្នុងអាកាស ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លាបានថ្វាយភោជន ដល់ព្រះវេស្សភូអង្គនោះ ដែលជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ទ្រង់ស្វែងរកគុណដ៏ធំ ។ ព្រះពុទ្ធជាសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះមារ ទ្រង់អនុមោទនាភោជនទាន របស់ខ្ញុំនោះថា ផលចូរសម្រេចដល់អ្នក ក្នុងភពដែលអ្នកកើតរួច ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃភោជនទាន ។ ក្នុងកប្បទី ២៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមអមិត្តកៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភោជនទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភោជនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ គតសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៣) អាកាសេវ បទំ នត្ថិ អម្ពរេ អនិលញ្ជសេ
សិទ្ធត្ថំ ជិនមទ្ទក្ខិំ គច្ឆន្តំ តិទិវង្គណំ(១) ។
អនិលេនេរិតំ ទិស្វា សម្មាសម្ពុទ្ធចីវរំ
វិត្តិ មេ បាហុនា តាវ ទិស្វាន គមនំ មុនេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គតសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គតសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. តិទិវង្គណំ ។

បានឮថា ព្រះភោជនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភោជនទាយកត្ថេរាបទាន ។

គតសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១៣) ខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ស្តេចក្នុងដំណើរទៅកាន់ឋានសួគ៌ឰដ៏អាកាស ដែលមិនមានស្នាមជើង ខ្ញុំបានឃើញនូវចីវរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដែលខ្យល់បក់ត្រូវហើយ សេចក្តីត្រេកអររបស់ខ្ញុំ ទុកជាគ្រឿងបូជា ព្រោះឃើញដំណើរព្រះមុនី ក្នុងខណៈនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធសញ្ញា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគតសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គតសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ សត្តបទុមិយត្ថេរាបទានំ

(១៦) នទីកូលេ វសាមហំ នេសាទោ នាម ព្រាហ្មណោ

សត្តបត្តេហិ បុប្ផេហិ សម្មជ្ជិត្វាន អស្សមំ ។

សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ សិទ្ធត្ថំ លោកនាយកំ

ទិស្វា វេហាស គច្ឆន្តំ ហាសោ មេ ឧបបជ្ជថ ។

បច្ចុគ្គន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ

អស្សមំ អតិនាមេត្វា ផលជេត្តេហិ ទុសេវិ ។

ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ឥតោ តេ សត្តតេ កប្បេ ចតុរោ បាទបាវរា

សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សត្តបទុមិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(១៦) ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះនេសាទ នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹង បានបោសសំអាតអាស្រមដោយផ្កាឈូក ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយកើតឡើង ព្រោះឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ជាលោកនាយក ទ្រង់មានសម្បុរដូចមាស កាលដែលទ្រង់កំពុងដំណើរទៅតាមវេហា ។ ខ្ញុំបានក្រោកទទួលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរៈ ហើយនាំទៅឯអាស្រម រួចបាចរាយដោយផ្កាឈូក ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៣ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៤ ជាតិ ព្រះនាមបាទបុប្ផៈដូចគ្នា ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តបទុមិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តបទុមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ បុប្ផាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

(១៨) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ សតរំសីវ(១) ភាណុមំ
អវិទូរេន គច្ឆន្តំ សិទ្ធត្ថំ អបរាជិតំ ។
តស្ស បច្ចុគ្គមិត្វាន បវេសេត្វាន អស្សមំ
បុប្ផាសនំ មយា ទិន្នំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន វេទជាតោ តទា អហំ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេត្វា ភាមន្តំ បរិណាមយឹ ។
យំ មេ អត្ថិ កតំ បុញ្ញំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ
សព្វេន តេន កុសលេន វិមលោ ហោមិ សាសនេ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ បុប្ផាសនមទំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផាសនស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. ចិររំសី ។

បានឮថា ព្រះសត្តបទុមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តបទុមិយត្ថេរបទាន ។

បុប្ផាសនទាយកត្ថេរបទាន ទី ៥

(១៨) (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ទ្រង់ឈ្នះមារ ទ្រង់មានសម្បុរដូចមាស ប្រដូចព្រះអាទិត្យមានរស្មីច្រើន ដែលស្តេចយាងកន្លងទីជិតខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានក្រោកទទួលព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ហើយនិមន្តឲ្យស្តេចចូលទៅកាន់អាស្រម ហើយថ្វាយអាសនៈផ្កា ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីរីករាយកើតឡើង ទើបផ្គងអញ្ជលី ធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះព្រះពុទ្ធ ហើយបង្អោនចិត្តទៅកាន់កំណើតនោះថា បុណ្យណា ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ចំពោះព្រះសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះមារ ខ្ញុំសូមឲ្យជាអ្នកប្រាសចាកមន្ទិល ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយកុសលកម្មទាំងអស់នោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយអាសនៈផ្កា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផាសនទាយកោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផាសនទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ អាសនត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

(១៦) ចេតិយំ ឧត្តមំ នាម សិខិនោ លោកពន្ធុនោ

អរញ្ញេ ឥរិណេ វនេ(១) អន្ធាហិណ្ឌាមហំ តទា ។

បវនា និក្ខមន្តេន ទិដ្ឋំ សីហាសនំ មយា

ឯកំសំ អញ្ជលឹ កត្វា សន្ថវឹ លោកនាយកំ ។

ទិវសភាគំ ថវិត្វាន ពុទ្ធំ លោកគ្គនាយកំ

ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន ឥមំ វាចមុទីរយឹ ។

---

១ ម. វនេ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផាសនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផាសនទាយកត្ថេរាបទាន ។

អាសនត្ថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៦] កាលនោះ ខ្ញុំដើរសំដៅទៅឯឧត្តមចេតិយ នៃព្រះលោកពន្ធុព្រះនាមសិខី ដែលនៅក្នុងព្រៃធំ ។ កាលខ្ញុំដើរចេញមកអំពីព្រៃវិញ ក៏បានឃើញព្រះពុទ្ធគង់លើសីហាសនៈ ខ្ញុំធ្វើសម្ពត់ឆៀងស្មាម្ខាង ហើយធ្វើអញ្ជលីសរសើរព្រះលោក-នាយក ។ លុះខ្ញុំសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធនាយកក្នុងលោក អស់ចំណែកមួយថ្ងៃ ជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ បានពោលវាចានេះថា

ឆដ្ឋំ អាសនត្ថវិកត្ថេរាបទានំ

នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ នមោ តេ បុរិសុត្តម
សព្វញ្ញូសិ មហាវីរ លោកជេដ្ឋ នរាសភ ។
អភិត្ថវិត្វា សិខិនំ និមិត្តករណេនហំ
អាសនំ អភិវាទេត្វា បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ ថវឹ វទតំ វរំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ថោមនាយ ឥទំ ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ អតុល្យា(១)សត្ត អាសុំ តេ(២)
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្វលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាសនត្ថវិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អាសនត្ថវិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. អតុលា ។ ២ ម. អាសុំ តេ ។

អាសនត្ថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៦

បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ជាបុគ្គលច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកនរៈ ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ ។ លុះខ្ញុំបានសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិខី ដោយការធ្វើនិមិត្តហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ដែលទ្រង់គង់ក្នុងទីគង់នៅ រួចដើរចេញទៅ បែរមុខទៅខាងឧត្តរទិស ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានសរសើរព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការសរសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៧ ជាតិ ព្រះនាមអតុល្យៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាសនត្ថវិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អាសនត្ថវិកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(១៧) សុទស្សនោ មហាវីរោ ទេសេតិ អមតំ បទំ
បរិវុតោ សាវកេហិ វសតិ ឃរមុត្តមេ ។
តាយ វាចាយ មធុរាយ សង្គណ្ហាតិ(*) មហាជនំ
ឃោសោ ច វិបុលោ អាសិ អាសិ សោ ទេវមានុសេ ។
និគ្ឃោសសទ្ទំ សុត្វាន សិទ្ធត្ថស្ស មហេសិនោ
សទ្ទេ ចិត្តំ បសាទេត្វា អវន្ទឹ លោកនាយកំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សទ្ទសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

* ម. សង្គណ្ហតិ ។

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(១៧) ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសុទស្សនៈ មានព្យាយាមធំ ទ្រង់សម្ដែងនូវអមតបទ មានពួកសាវ័កចោមរោម ទ្រង់គង់នៅក្នុងផ្ទះដ៏ប្រសើរ ទ្រង់សង្គ្រោះមហាជន ដោយព្រះវាចាដ៏ពីរោះ សម្លេងសរសើរព្រះពុទ្ធផ្សាយទៅ ពេញទេវលោកនិងមនុស្សលោក ។ ខ្ញុំបានស្ដាប់ពាក្យឃោសនាហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងសំឡេងសរសើរព្រះមហាឥសី ទ្រង់ញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ទើបខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះលោកនាយក ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធសញ្ញា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសទ្ទសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ តិរំសិយត្ថេរាបទានំ

(១៨) កេសរី អភិជាតោវ អគ្គិក្ខន្ធោវ បព្វតេ
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា(១) សព្វត្ថ បព្វតន្តរេ ។
សុរិយស្ស ច អាលោកំ ចន្ទាលោកំ តថេវ ច
ពុទ្ធាលោកញ្ច ទិស្វាន បីតិ មេ ឧបបជ្ជថ ។
តយោ អាលោកេ ទិស្វាន ទិស្វាន សាវកុត្តមំ
ឯកំសំ អជិនំ កត្វា សន្ថរឹ លោកនាយកំ ។
តយោ ហិ អាលោកករ លោកេ លោកតមោនុទា
ចន្ទោ ច សុរិយោ ចាបិ ពុទ្ធោ ច លោកនាយកោ ។
ឱបម្មំ ឧបទស្សេត្វា កិត្តិតោ មេ មហាមុនិ
ពុទ្ធស្ស វណ្ណំ កិត្តេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
ឯកសដ្ឋិម្ហិតោ កប្បេ ឯកោ ញាណធរោ(២) អហុ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។

---

១ ម. ឱភាសេន្តិ ។ ២ ម. ញាណវរោ ។

តិរំសិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១៨) (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺ គង់នៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ជាអភិជាតិ ទ្រង់មានរស្មីរុងរឿង ដូចកេសររាជសីហ៍ ឬដូចគំនរភ្លើងលើភ្នំ ។ ខ្ញុំមានបីតិកើតឡើង ព្រោះឃើញពន្លឺព្រះអាទិត្យផង ពន្លឺព្រះចន្ទ្រផង ពន្លឺព្រះពុទ្ធផង មានសភាពដូចគ្នា ។ ខ្ញុំឃើញពន្លឺទាំង ៣ ឃើញសាវ័កដ៏ឧត្តម ហើយធ្វើស្បែកខ្លាឃុំឆៀងស្មាម្ខាង រួចសរសើរព្រះលោកនាយក ។ សេចក្តីពិតថា ពន្លឺដ៏វិសេស ៣ យ៉ាង ក្នុងលោក គឺព្រះចន្ទ្រ ១ ព្រះអាទិត្យ ១ ព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ១ ជាពន្លឺកំចាត់បង់នូវងងឹត ក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានគាប់ឧបមា ហើយសរសើរព្រះមហាមុនី ព្រោះខ្ញុំបានសរសើរព្រះពុទ្ធ ក៏ត្រេកអរក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានសរសើរពុទ្ធគុណ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៦១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមញាណវរៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិរិសិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិរិសិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ តាលិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(១៩) សិន្ធុយា នទិយា តីរេ អហោសិំ កស្សកោ តទា
បរកម្មាយនេ យុត្តោ បរភត្តំ អបស្សិតោ ។
សិន្ធុំ អនុចរន្តោហំ សិទ្ធត្ថំ ជិនមទ្ទសំ
សមាធិនា និសិន្នំ វ សតបត្តំវ បុប្ផិតំ ។
សត្តតាលិបុប្ផានិ វណ្ដេ ឆេត្វានហំ តទា
មត្ថកេ អភិរោបេសិំ ពុទ្ធស្សាទិច្ចពន្ធុនោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិរិសិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិរិសិយត្ថេរាបទាន ។

តាលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១៩) កាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាអ្នកភ្ជួររាស់ នៅត្រើយខាងសិន្ធុ បានប្រកបក្នុងការងាររបស់ជនដទៃ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយបាយឈ្នួល របស់ជនដទៃ ។ កាលខ្ញុំដើរទៅតាមខាងសិន្ធុ ក៏បានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ទ្រង់គង់នៅដោយសមាធិ ទ្រង់មានរស្មីរុងរឿង ដូចផ្កាឈូករីក ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានកាត់ផ្កាឈូក ៧ ទាំងទង ដាក់ប្រមូលលើក្បាល ទាំងអញ្ជើញទៅបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ជាព្រះអាទិច្ចពង្ស ។

សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ អនុក្កូលេ សមាហិតំ
តិធាប្បភិន្នំ មាតង្គំ កុញ្ជរំវ ទុរាសទំ ។
គរកំ ឧបគច្ឆន្តំ និទេតំ ការិតំ ច្រិយំ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន អវន្ទឹ សត្ថុនោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិវន្ទយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធវន្ទាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តាលិបុប្ផិយោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តាលិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៦០] ឧសភំ បវរំ វីរំ មហេសឹ វិជិតាវិនំ
វិបស្សិនំ មហាវីរំ អភិជាតំវ កេសរឹ ។
រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
គហេត្វា កុមុទំ មាលំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ សមោកិរឹ ។

១ ម. កន្ទលិបុប្ផិយោ ។

ខ្ញុំបានចូលទៅជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលទ្រង់មានសម្បុរដូចមាស ទ្រង់តាំងស៊ប់ល្អនៅជិតត្រើយទន្លេ ព្រះអង្គដូចដំរីមាតង្គៈ ចុះប្រេង ៣ ដង ដែលគេបង្ក្រាបបានដោយកម្រ ទ្រង់មានបញ្ញាច្រាស់ មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ ទើបខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាចាស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតាលិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តាលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៦០] ខ្ញុំយកកម្រងផ្កាកុមុទ ទៅបូជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមវិបស្សី ជាឧសភៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានព្យាយាមជាអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ទ្រង់ឈ្នះមារ ជាមហាវីរបុរសដូចរាជសីហ៍ ជាអភិជាត ទ្រង់ទទួលគ្រឿងបូជា កំពុងទ្រង់ដំណើរក្នុងច្រក ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុមុទមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កុមុទមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

អារក្ខទោ ភោជនទោ គតសញ្ញី បទុមិកោ
បុប្ផាសនិ សន្ថវិកោ សទ្ទសញ្ញី តិរំសិយោ ។
នាលិកោ កុមុទី ចេវ សត្តបញ្ញាស គាថកា ។

អារក្ខទាយកវគ្គោ ទ្វត្តឹសោ ។

កន្លងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុមុទមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

អារក្ខទាយកត្ថេរាបទាន ១ ភោជនទាយកត្ថេរាបទាន ១ គតសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ បទុមិយត្ថេរាបទាន ១ បុប្ផាសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ សន្ថវិកត្ថេរាបទាន ១ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ តិរំសិយត្ថេរាបទាន ១ នាលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កុមុទមាលិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៧ ។

ចប់ អារក្ខទាយកវគ្គ ទី ៣២ ។

តេត្តឹសោ ឧម្មាបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(២១) សមាហិតំ សមាបន្នំ សិទ្ធត្ថមបរាជិតំ
សមាធិនា ឧបវិដ្ឋំ អទ្ទសាសិំ នរុត្តមំ ។
ឧម្មាបុប្ផំ គហេត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ
សព្វេ បុប្ផា ឯកសីសា ឧទ្ធំវណ្ដា អធោមុខា ។
សុចិត្តា វិយ តិដ្ឋន្តា អាកាសេ បុប្ផសន្ថតា
តេន ចិត្តប្បសាទេន តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បញ្ចបញ្ញាសិតោ កប្បេ ឯកោ អាសិំ មហីបតិ
សមន្តច្ឆទនោ នាម ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧម្មាបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧម្មាបុប្ផិយវគ្គ ទី ៣៣

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(២១) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសិទ្ធត្ថប្រសើរជាងនរជន ទ្រង់មានព្រះទ័យតម្កល់មាំខ្ជាប់ខ្ជួន ទ្រង់ឈ្នះមារ ទ្រង់ចូលសមាធិ ។ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាក្រវៀនបូជាព្រះពុទ្ធ ផ្កាទាំងអស់មានក្បាលតែមួយ មានទងឡើងលើ មានមុខចុះក្រោម ពិចិត្រល្អ ដូចជាកម្រាលផ្កា ប្រតិស្ឋានក្នុងអាកាស ខ្ញុំបានកើតក្នុងឋានតុសិត ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៥៥ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយអង្គ ព្រះនាមសមន្តច្ឆទនៈ ជាធំលើផែនដី ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរមានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ បុឡិនបូជកត្ថេរាបទានំ

(២២) កកុធំ វិលសន្តំវ   និសភាជានិយំ យថា
ឱសធីវ វិរោចន្តំ   ឱភាសន្តំ នរាសភំ ។
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន   អវន្ទឹ សត្ថុនោ អហំ
សត្ថារំ បរិវេណ្ណាសឹ   សកកម្មេន តោសយឹ ។
សុសុទ្ធំ បុឡិនំ គយ្ហ   គតមគ្គេ សមោកិរឹ
ឧច្ឆង្គេន គហេត្វាន   វិបស្សិស្ស មហេសិនោ ។
តតោ ឧបឌ្ឍបុឡិនំ   វិប្បសន្នេន ចេតសា
និកវិហារេ ឱសិញ្ចឹ   ឋិតបិទ្ធស្ស តាទិនោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   បុឡិនំ យំ អសិញ្ចហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   បុឡិនស្ស ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុឡិនបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុឡិនបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បុឡិនបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

(២២) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់យាងដ៏-លាសដូចលំពង់ថ្វាន់ ឬដូចនិសភកាជានេយ្យ ទ្រង់រុងរឿង ភ្លឺស្វាង ដូចផ្កាយព្រឹក ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលីថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ហើយសរសើរព្រះសាស្តា ខ្ញុំរីករាយដោយកុសលកម្ម របស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំបានកើបខ្សាច់ដ៏ស្អាត ដាក់មួយចុងសំពត់យកទៅរោយកាយ ត្រង់ផ្លូវដែលព្រះមហេសី ព្រះនាមវិបស្សី ស្តេចយាងទៅ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានដាក់ខ្សាច់ពាក់កណ្តាល ត្រង់ចង្ក្រមសម្រាប់សម្រាកត្រង់ដែលឈរ នៃព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ជាម្ចាស់ ជាងសត្វជើងពីរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានរោយកាយខ្សាច់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការរោយកាយខ្សាច់ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុឡិនបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុឡិនបូជកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ហាសជនកត្ថេរាបទានំ

(២៣) ទុមគ្គេ បំសុកូលិកំ លគ្គំ ទិស្វាន សត្ថុនោ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ភិយ្យោ ឧក្ការិតំ មយា។
ទូរតោ បដិទិស្វាន ហាសោ មេ ឧបបជ្ជថ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន ភិយ្យោ ចិត្តំ បសាទយឹ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ហាសជនកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ហាសជនកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ហាសជនកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(២៣) ខ្ញុំបានឃើញបំសុកូលិកចីវរ របស់ព្រះសាស្តា ដែលព្យួរលើចុងឈើ ហើយផ្គងអញ្ជលីបន្ទឹកចាកឡើងយ៉ាងខ្លាំង ។ សេចក្តីរីករាយក៏កើតមានដល់ខ្ញុំ ព្រោះបានឃើញអំពីចម្ងាយ ទើបខ្ញុំផ្គងអញ្ជលីញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្រៃលែង ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធសញ្ញា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហាសជនកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

០០ ហាសជនកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ យញ្ញសាមិកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) ជាតិយា សត្តវស្សោហំ អហោសិំ មន្តបារគូ
កុលវំសំ(១) អធារេសិំ យញ្ញោ ឧស្សាហិតោ មយា ។
ចុល្លាសីតិសហស្សានិ បសូ ហញ្ញន្តិ មេ តទា
សារស្មិំ(២)ហិ ឧបនីតានិ យញ្ញត្ថាយ ឧបដ្ឋិតា ។
ឧក្កាមុខេ បហដ្ឋោវ ខទិរង្គារសន្និភោ
ឧទយន្តោវ សុរិយោ បុណ្ណមាយេវ ចន្ទិមា ។
សិទ្ធោ សព្វសិទ្ធោ តិលោកមហិតោ ហិតោ
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធោ ឥទំ វចនមព្រវិ ។
អហិំសា សព្វបាណានំ កុមារ មម រុច្ចតិ
ថេយ្យា ច អតិចារា ច មជ្ជបានា ច អារតិ ។
រតិ ច សមចរិយាយ ពាហុសច្ចំ កតញ្ញុតា
ទិដ្ឋេ ធម្មេ បរត្ថ ច ធម្មា ឯតេ បសំសិយា ។

១ ម. កុលវត្តំ ។ ២ ម. ការស្មិំ ។

យញ្ញសាមិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៦៦) ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ ចប់គម្ពីរត្រៃវេទ ជាអ្នកចេះចប់មន្ត បានទ្រទ្រង់នូវត្រកូល ខ្ញុំបានលើកតម្កើងយញ្ញនេះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំនាំយកសត្វចិញ្ចឹម ៨ ម៉ឺន ៤ ពាន់ មកចងក្រៀកនឹងសសរខ្ទឹម បម្រុងទុកនឹងសម្លាប់បូជាយញ្ញ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ទ្រង់ញ៉ាំងប្រយោជន៍ទាំងអស់ឱ្យសម្រេច ទ្រង់ទម្លាក់ចោលនូវរបស់មិនជាប្រយោជន៍ ក្នុងត្រៃលោក ទ្រង់ដូចជាមុខនៃភ្លើងក្រឡៅឡល់បក់ ឬដូចរងើកខ្ទឹមគារ ក្តៅសោភ ដូចព្រះអាទិត្យដែលទើបនឹងរះឡើង ឬដូចព្រះចន្ទពេញវង់ ទ្រង់ចូលមកជិតខ្ញុំ ហើយត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីកានេះថា នែកុមារ ការមិនបៀតបៀនសត្វទាំងអស់ រមែងគាប់ចិត្តតថាគត ការវៀរចាកការលួច ការប្រព្រឹត្តកន្លង (បរទារកម្ម) និងការផឹកទឹកស្រវឹង ១ សេចក្តីត្រេកអរចំពោះការប្រព្រឹត្តស្មើ ១ ភាពជាពហុស្សូត ១ កតញ្ញុតា ១ ធម៌ទាំងនេះ បណ្ឌិតសរសើរក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទាំងបរលោក ។

ចតុត្ថំ យញ្ញសាមិកត្ថេរាបទានំ

ឃាតេ ជន្មេ ការយិត្វា សព្វសត្តហិតេ រតោ
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេត្វា ការេហំ ធម្មមុត្តមំ ។
ឥធំ វត្វាន សព្វញ្ញូ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
មមេវ អនុសាសិត្វា វេហាសំ ឧគ្គតោ គតោ ។
ពុទ្ធេ ចិត្តំ វិសោធេត្វា ឋត្វា ចិត្តំ បសាទយឹ
តេន ចិត្តប្បសាទេន តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យទា ចិត្តំ បសាទយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យញ្ញសាមិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យញ្ញសាមិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

យញ្ញសាមិកត្ថេរាបទាន ទី ៤

ក្នុងក្រុងគេបាំងមិតាំងនេះ ហើយត្រេកអរ ចំពោះប្រយោជន៍សព្វសត្វ បានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះពុទ្ធ ហើយអប់រំនូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ។ លុះព្រះសព្វញ្ញូជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យនេះ ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ យ៉ាងនេះហើយ ទើបស្តេចពុទ្ធដំណើរទៅ កាន់អាកាសទៅ ។ ខ្ញុំបានជម្រះចិត្ត ក្នុងកាលមុន ហើយញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ក៏បានចូលទៅកើត ក្នុងឋានតុសិត ដោយការញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធសញ្ញា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយញ្ញសាមិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យញ្ញសាមិកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ និមិត្តសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(៤៨) ចន្ទភាគានទីតីរេ វសាមិ អស្សមេ អហំ
សុវណ្ណមិគមទ្ទក្ខឹ ចរន្តំ វិបិនេ អហំ ។
មិគេ ចិត្តំ បសាទេត្វា លោកជេដ្ឋំ អនុស្សរឹ
តេន ចិត្តប្បសាទេន អញ្ញេ ពុទ្ធេ អនុស្សរឹ ។
អតីតា ច យេ ពុទ្ធា វត្តមានា អនាគតា
ឯវមេវ វិរោចន្តិ មិគរាជាវ តេ តយោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ សញ្ញមលភឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
សត្តវីសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសឹ មហីបតិ
អរញ្ញសត្តោ(១)នាមេន ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. អរញ្ញសត្តោ ។

និមិត្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៤៨) ខ្ញុំនៅក្នុងអាស្រម ទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានក្រឡេកឃើញម្រឹគមានសម្បុរដូចមាស ដែលកំពុងត្រាច់ក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះម្រឹគ ហើយនឹកដល់ព្រះសម្ពុទ្ធជាច្បងក្នុងលោក ទាំងនឹកដល់ព្រះពុទ្ធដទៃៗទៀត ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះឯង ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយណា ដែលកន្លងទៅហើយក្តី ដែលកំពុងត្រាស់ដឹងក្នុងបច្ចុប្បន្នឥឡូវក្តី ដែលនឹងមកត្រាស់ដឹងក្នុងអនាគតកាលក្តី ព្រះពុទ្ធទាំង ៣ ពួកនោះ រុងរឿងដូចជាស្តេចម្រឹគ យ៉ាងនេះឯង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធសញ្ញា ។ ក្នុងកប្បទី ២៧ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិមួយព្រះអង្គ ព្រះនាមអរញ្ញសត្ត ជាម្ចាស់ផែនដី ទ្រង់មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និមិត្តសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និមិត្តសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ អន្នសំសាវកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អន្តរាបណេ
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសំ ពត្តឹសវរលក្ខណំ ។
សិទ្ធត្ថំ សព្វសិទ្ធត្ថំ អនេជំ អបរាជិតំ
សម្ពុទ្ធំ អតិនាមេត្វា ភោជយឹ តំ មហាមុនឹ ។
មុនិ ការុណិកោ លោកេ ឱភាសយិ មមំ តទា
ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទេត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។
ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភិក្ខាទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះនិមិត្តសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និមិត្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

អន្នសំសាវកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) ខ្ញុំបានឃើញ នូវព្រះសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈដូចមាស ប្រាកដស្មើគ្រឿងបូជាមាស មានលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ ដែលកំពុងទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅក្នុងផ្សារ ។ ខ្ញុំនាំព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ទ្រង់ញុំាងប្រយោជន៍ទាំងពួងឲ្យសម្រេច មិនញាប់ញ័រដោយកិលេស ទ្រង់ឈ្នះមារ ហើយខ្ញុំញុំាងព្រះមហាមុនីអង្គនោះឲ្យសោយចង្ហាន់ ។ កាលនោះ ព្រះមុនីទ្រង់ប្រកបដោយករុណា ទ្រង់ញុំាងខ្ញុំឲ្យភ្លឺស្វាង ក្នុងលោក ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះពុទ្ធ ហើយបានរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យចង្ហាន់ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អង្គសំសារកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អង្គសំសារកត្ថេរស្ស គាថាយោ សមត្តំ ។

សត្តមំ និគ្គុណ្ហិប្បម៉ិយព្ពោបមាទំ

(៦៧) យទា ទេវោ ទេវកាយា ចវតិ អាយុសង្ខយា

តយោ សទ្ទា និច្ឆរន្តិ ទេវានំ អនុមោទតំ ។

ឥតោ ភោ សុគតិំ គច្ឆ មនុស្សានំ សហព្យតំ

មនុស្សភូតោ សទ្ធម្មេ លភ សទ្ធំ អនុត្តរំ ។

សា តេ សទ្ធា និវិដ្ឋស្ស មូលជាតា បតិដ្ឋិតា

យាវជីវំ អសំហិរា សទ្ធម្មេ សុប្បវេទិតេ ។

កាយេន កុសលំ កត្វា វាចាយ កុសលំ ពហុំ

មនសា កុសលំ កត្វា អប្បមាណំ និរូបធិំ ។

បានឮថា ព្រះអង្គសំសារកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អង្គសំសារកត្ថេរគាថា ។

និគ្គុណ្ហិប្បម៉ិយព្ពោបមាន ទី ៧

(៦៧) កាលណា ទេវតាចុតិច្យុតចាកពួកទេវតា ដោយអស់អាយុ សម្លេង ៣ យ៉ាង របស់ពួកទេវតាអ្នកត្រេកអរតាម តែងលាន់ឮឡើងថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន លោកអ្នកចុះចាកទេវលោកនេះ ចូរទៅកាន់សុគតិ កើតជាមួយនឹងពួកមនុស្សចុះ លុះអ្នកបានកើតជាមនុស្សហើយ ចូរបាននូវសទ្ធាដ៏ប្រសើរ ចំពោះព្រះសទ្ធម្ម សទ្ធានោះដែលអ្នកតម្កល់ទាំហើយ និង កើតជាឫសគល់ប៉ុន្ន មិនគប្រេក្រកនូវព្រះសទ្ធម្ម ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្ដែងល្អហើយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ អ្នកចូរធ្វើនូវកុសលដោយកាយ ចូរធ្វើកុសលដោយវាចាឲ្យច្រើន ចូរធ្វើកុសលដោយចិត្ត មិនមានប្រមាណ មិនមានឧបធិ ។

សង្គហ៍ និទ្ទេសបុប្ផិយត្ថេរាបទាន

អហោ ឱបធិកំ បុញ្ញំ   កាតុំ ជាលេន តំ តហិំ
អញ្ញេ បសោរ(១) សន្ទេស្ម   ព្រហ្មចរិយេ ចិរេសយ ។
ឥមាយ អនុកម្បាយ   ទេវទេវំ យថា ឥទ្ធិ
ជវន្តិ អនុមោទន្តិ   ឃហា ទេវ បុនប្បុនំ ។
សំវេគ្គបនំ តថា អាសិ   ទេវសេវេ សមាគមេ
កំសុ នាម អហំ យោនិំ   គច្ឆិស្សាមិ ឥតោ ចុតោ ។
មម សំវេគមញ្ញាយ   សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ   អាគច្ឆិ មម សន្តិកំ ។
សុមេធោ នាម នាមេន   បទុមុត្តរសាវកោ
អត្ថធម្មានុសាសិត្វា   សំវេជេសិ មមន្តទា ។

ទុតិយំ ភាណវារំ ។

តស្សាហំ វចនំ សុត្វា   ពុទ្ធេ ចិត្តំ បសាទយឹ
តំ ធីរំ អភិវាទេត្វា   តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។

---

១ ម. អញ្ញេបិ ឧបពន្ធ ទិស្សតិ ។

និទ្ទេសបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

អ្នកចូរធ្វើបុណ្យឲ្យច្រើនក្រៃលែងនោះ ក៏ធ្វើបុណ្យនោះឲ្យច្រើន ដោយការបរិច្ចាគទាន ហើយក៏នៅកាន់ព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរនៅទីនេះទៀតផង ។ ម្នាលទេវតា អ្នកចូរមក (កាន់ទេវលោក) ទេវតាច្រើនរឿយ ៗ ដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះនេះ ដូចពួកអ្នកប្រាជ្ញ តែងត្រេកអរទៅតាមដ៏ប្រសើរដែលបាន ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានសេចក្ដីតក់ស្លុត ក្នុងទីប្រជុំពួកទេវតាថា កាលខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោកនេះ នឹងទៅកាន់កំណើតណានោះ ។ ព្រះបរិតមានសមណៈ មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ ជ្រាបសេចក្ដីសង្វេគរបស់ខ្ញុំ សមណៈនោះមានសេចក្ដីប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ បានមកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ ។ កាលនោះ សាវ័ករបស់ព្រះបទុមុត្តរៈ ព្រះនាមសុមេធៈ បានប្រៀនប្រដៅខ្ញុំអត្ថនិងធម៌ ហើយញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យសង្វេគ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២ ។

ខ្ញុំបានស្ដាប់ពាក្យ នៃព្រះថេរៈនោះហើយ ក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះថេរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញអង្គនោះ មិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏ធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ។

ទុបដ្ឋឹ ស ភត្តេ សុក្កមូលេន ចោទិតោ

វសេដ្ឋោ មាតុកុច្ឆិម្ហិ មុទ ធារេតុ មាតុយា ។

តម្ហា កាយា ចវិត្វាន តិទសេ ឧបបជ្ជហំ

ឯត្ថន្តរេ ន បស្សាមិ ទោមនស្សំ អហំ គតោ ។

តាវតឹសា ចវិត្វាន មាតុកុច្ឆឹ សមោក្កមឹ

និក្ខមិត្វាន កុច្ឆិម្ហា កណ្ហំ សុក្កំ អជានិហំ ។

ជាតិយា សត្តវស្សេន អារាមំ បាវិសឹ អហំ

គោតមស្ស ភគវតោ សក្យបុត្តស្ស តាទិនោ ។

វិត្ថារិកេ បាវចនេ ពាហុជញ្ញម្ហិ សាសនេ

អទ្ទសំ សាសនំ ការេ ភិក្ខវេ ភត្តុ សត្ថុនោ ។

សាវត្ថី នាម នគរំ រាជា តត្ថាសិ កោសលោ

រថេន នាគយុត្តេន ឧបេសិ ពោធិមុត្តមំ ។

តស្សាហំ នាគំ ទិស្វាន បុព្វកម្មំ អនុស្សរឹ

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន សមយំ អគមាសហំ ។

ខ្ញុំនោះត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ក៏បានទៅកើតក្នុងទីនោះដដែល កាលខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃមាតា កុសលក៏ប្រុងប្រយ័ត្នខ្ញុំក្នុងផ្ទៃមាតាទៀត ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកកាយនោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស កាលនោះ ខ្ញុំមិនបានឃើញទោមនស្សក្នុងកើតនោះសោះ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិង្សវិញ បានចុះមកកាន់ផ្ទៃមាតា លុះចេញចាកផ្ទៃហើយ ខ្ញុំបានស្គាល់សេចក្តីខ្ពស់និងទាប ។ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ បានចូលទៅកាន់អារាម របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមគោតមជាសក្យបុត្រ ព្រះអង្គប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ខ្ញុំបានឃើញពួកភិក្ខុ ក្នុងសាសនានោះ លោកអ្នកត្រូវតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះសាស្តា ក្នុងពុទ្ធដីកាជាប្រធាន និងសាសនាដែលទូលំទូលាយ មានជនចុះចូលច្រើន ។ ក្នុងវេលានោះ ព្រះរាជាក្នុងក្រុងសាវត្ថី ព្រះនាមកោសល ស្តេចឡើងគង់លើរថទៅកាន់ដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ដោយរថដែលទឹមដោយដំរីប្រសើរ ។ លុះខ្ញុំឃើញដំរីប្រសើរ នៃព្រះរាជានោះ ក៏នឹកឃើញបុព្វកម្មរបស់ខ្លួន បានផ្គងអញ្ជលី ដើរទៅក្នុងសម័យនោះដែរ ។

សង្ខេប និក្ខណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន

ជាតិយា សត្តវស្សោហំ បព្វជឹ អនគារិយំ
យោ សោ ពុទ្ធំ ឧបដ្ឋាសិ អានន្ទោ នាម សាវកោ ។
គតិមា ធិតិមា ចេវ សតិមា ច ពហុស្សុតោ
រញ្ញោ ចិត្តំ បសាទេត្វា និយ្យាទេសិ មហាជុតិ ។
អស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន បុព្វកម្មំ អនុស្សរឹ
តត្ថេវ ឋិតកោ សន្តោ អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ឯកំសំ ចីវរំ កត្វា សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឥទំ វចំ ទព្រវឹ ។
បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស ទិបទិន្ទស្ស តាទិនោ
និក្ខណ្ឌិបុប្ផំ បគ្គយ្ហ សីហាសនេ ឋបេសហំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
បញ្ញាសសហស្សម្ហិ កប្បានំ មនុជាធិប
អត្តុធរិត្តុនាមិ អដ្ឋាសីសុ ខត្តិយា ។

និក្ខណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ ក៏បានបួសទៅក្នុងសាសនា នៃព្រះអានន្ទជាសាវ័ក អ្នកមានគតិល្អ មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន មានស្មារតី ជាពហុស្សុត មានសេចក្តីខ្មីខ្មៀន តែងបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ លោកញ៉ាំងព្រះទ័យព្រះរាជាឲ្យជ្រះថ្លា ហើយញ៉ាំងព្រះរាជាឲ្យប្រគល់កាយថ្វាយខ្លួន (ជាទាយកក្នុងសាសនា) ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ព្រះអានន្ទត្ថេរនោះ ហើយក៏រលឹកឃើញបុព្វកម្ម ខ្ញុំបានសម្រេចព្រះអរហត្ត តាំងពីកំពុងឈរក្នុងទីនោះឯង ។ បន្ទាប់មកខ្ញុំធ្វើចីវរឆៀងស្មាម្ខាង ផ្គងអញ្ជលីលើសិរ្សៈ ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយបន្លឺវាចានេះថា បពិត្រព្រះនរាសភៈ ជាច្បងក្នុងលោក ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ក្នុងកាលមុន ខ្ញុំបានយកផ្កានិក្ខណ្ឌិព្រឹក្ស ទៅតម្កល់ទុកហើយលើអាសនៈដ៏ប្រសើរ ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ ព្រះអង្គប្រកបដោយតាទិគុណ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំលះបង់នូវការឈ្នះនិងការចាញ់ បានដល់នូវអចលដ្ឋាន គឺព្រះនិព្វាន ដោយកុសលកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៥.០០០ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេច ជាអធិបតីលើមនុស្ស បីអង្គនៅអស់ ៨ អត្ថុទៈ(១) និងនិត្ថុទៈ(២) ។

១. អត្ថុទៈ មួយ ៗ មាន ៨៦ ពាន់ ។ ២. និត្ថុទៈ មួយ ៗ មាន ៦៣ ពាន់ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ សុមនាវេឡិយត្ថេរាបទានំ

(៤៨) វេស្សភុស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
សព្វេ ជនា សមាគម្ម មហាបូជំ ករោន្តិ តេ ។
សុធាយ បិណ្ឌំ កត្វាន អាវេឡំ សុមនាយហំ
សីហាសនស្ស បុរតោ អភិរោបេសហំ តទា ។
សព្វេ ជនា សមាគម្ម បេក្ខន្តិ បុប្ផមុត្តមំ
កេនិទំ បូជិតំ បុប្ផំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស តាទិនោ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន និម្មានំ ឧបបជ្ជហំ
អនុភោមិ សកំ កម្មំ បុព្វេ សុកតមត្តនោ ។
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វេសានំ បិយោ ហោមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សុមនាវេឡិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៤៨) ជនទាំងពួងមកប្រជុំគ្នា ធ្វើមហាបូជាចំពោះព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមវេស្សភូ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ កាលនោះ ខ្ញុំយកដុំបាយអ ធ្វើជាក្ដងផ្កាម្លិះដាក់បូជា ពីមុខអាសនៈដ៏ប្រសើរ ។ ជនទាំងអស់មកប្រជុំគ្នា ក្រឡេកមើលផ្កាដ៏ប្រសើរនោះ ហើយគិតថា អ្នកណាបានបូជាផ្កានេះ ចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ហេតុតែចិត្តជ្រះថ្លានោះ ខ្ញុំបានទៅកើតឯឋាននិម្មានរតី ខ្ញុំសោយផលកុសលរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនធ្វើទុកល្អហើយ ក្នុងកាលមុន ។ ខ្ញុំទៅយកកំណើតណា ៗ គឺទេវតាឬមនុស្ស រមែងជាទីស្រឡាញ់របស់ជនទាំងពួង នេះជាផលនៃការបូជាផ្កា ។

អដ្ឋមំ សុមនាវេឡិយត្ថេរាបទានំ

ជាតិជាតិ ករោយន   ភជាយ ទុន ទេគសា
សីយកាចំ គមស្សិំ   កតំ ទុមជាហិតំ(១)មយា ។
តេន សុចរិតេនាហំ   ចិត្តស្ស បណិធីហិ ច
សព្វេសំ បូជិតោ ហោមិ   អនវញ្ញាសស្សិទំ ផលំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឥតោ ឯកាទសេ កប្បេ   សហស្សារោសិ ខត្តិយោ
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តិ មហព្ពលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមនាវេឡិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមនាវេឡិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. អក្កសិំ ។

សុមនាវេឡិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំក៏ស្គាល់នូវការតិះដៀល ចំពោះត្រកូលលោក ដែលមានសេចក្តីសង្រួមនិងមានឥរិយាបថ ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ដោយកាយក៏បានធ្វើដោយចិត្តទៀត ។ ដោយសុចរិតនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចិត្តនោះផង ខ្ញុំក៏ត្រូវអ្នកទាំងពួងបូជាហើយ នេះជាផលនៃការមិនតិះដៀល ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ១១ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះនាមសហស្សារៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមនាវេឡិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមនាវេឡិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ បុប្ផច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

(៤៨) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
សច្ចំ បកាសយន្តស្ស និព្វាបេន្តស្ស បាណិនោ ។
ជលជំ អាហរិត្វាន សតបត្តំ មនោរមំ
បុប្ផស្ស ឆត្តំ កត្វាន ពុទ្ធស្ស អភិរោបយិំ ។
សិទ្ធត្ថោ ច លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ភិក្ខុសង្ឃេ ឋិតោ សត្ថា ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
យោ មេ ចិត្តំ បសាទេត្វា បុប្ផច្ឆត្តំ អធារយិ
តេន ចិត្តប្បសាទេន ទុគ្គតិំ សោ ន គច្ឆតិ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ សិទ្ធត្ថោ លោកនាយកោ
ឧយ្យោជេត្វាន បរិសំ វេហាសំ នភមុគ្គមិ ។
វុដ្ឋិតេ នរទេវម្ហិ សេតច្ឆត្តំបិ វុដ្ឋហិ
បុរតោ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស គច្ឆតិ ឆត្តមុត្តមំ ។

បុប្ផច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ទី៩

(៤៨) កាលព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រកបដោយតាទិគុណ ទ្រង់ប្រកាសនូវសច្ចៈ ញុំាងពួកសត្វឲ្យរំលត់ទុក្ខ ខ្ញុំបាននាំយកផ្កាឈូកដែលដុះក្នុងទឹក ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ធ្វើជាឆត្រ ហើយថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ឯព្រះសាស្តា ព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់ឋិតនៅក្នុងភិក្ខុសង្ឃ ហើយសំដែងនូវគាថានេះថា បុគ្គលណា ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ហើយបាំងឆត្រផ្កាថ្វាយតថាគត បុគ្គលនោះ រមែងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះឡើយ ។ លុះព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថ ជាលោកនាយក ទ្រង់ត្រាស់គាថានេះហើយ ទ្រង់បញ្ជូនបរិស័ទទៅ រួចហើយស្តេចចូលដំណើរទៅកាន់អាកាស ដែលជាទីរីករាយនៃសត្វស្លាប ។ កាលព្រះសម្ពុទ្ធជាទេវតារបស់មនុស្ស ទ្រង់ក្រោកឡើង សេតច្ឆត្រក៏អណ្តែតឡើង ឆត្រដ៏ឧត្តម ចូលអណ្តែតទៅពីខាងមុខព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ឆត្តំ អភិរោបយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផច្ឆត្តស្សិទំ ផលំ ។
ចតុសត្តតិកប្បម្ហិ អដ្ឋ ជលសិខា អហុ
សត្តរតនសម្បន្នា ចក្កវត្តី មហព្ពលា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផច្ឆត្តិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផច្ឆត្តិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ សបរិវារច្ឆត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣០) បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អាកាសេ ជលវុដ្ឋីវ វស្សតេ ធម្មវុដ្ឋិយា ។
តមទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ ទេសេន្តំ អមតំ បទំ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា អគមាសឹ សកំ ឃរំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាឆត្រ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាឆត្រផ្កា ។ ក្នុងកប្បទី ៧៤ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៨ ជាតិ មានព្រះនាមជលសិខៈ ព្រមបរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផច្ឆត្តិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

សបរិវារច្ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៣០) ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់បង្អុរនូវភ្លៀងគឺធម៌ ដូចជាទឹកភ្លៀងបង្អុរចុះអំពីអាកាស ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ កំពុងសម្តែងអមតបទ ខ្ញុំញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយបានទៅកាន់ផ្ទះរបស់ខ្លួនវិញ ។

ឆត្តំ អលង្កតំ គយ្ហ　　ឧបគញ្ឆឹ នរុត្តមំ
ហដ្ឋា ហដ្ឋេន ចិត្តេន　　អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ ។
សុសន្ធហតយានំ　　ឧត្តារំ សារក្កុត្តមោ
ឧបក្កន្តាន សម្ពុទ្ធំ　　មត្ថកេ សម្បតិដ្ឋហិ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ តុដ្ឋោ លោកគ្គនាយកោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា　　ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
យេន ឆត្តមិទំ ទិន្នំ　　អលង្កតំ មនោរមំ
តេន ចិត្តប្បសាទេន　　ទុគ្គតឹ សោ ន គច្ឆតិ ។
សត្តក្ខត្តុំ ច ទេវេសុ　　ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
ទ្វត្តិំសក្ខត្តុំ រាជា ច　　ចក្កវត្តី ករិស្សតិ ។
កប្បសតសហស្សម្ហិ　　ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន　　សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ　　ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ　　និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។

ខ្ញុំកាន់ឆត្រដែលស្អិតស្អាងហើយ ដើម្បីចូលទៅកាន់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងជននោះ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តរីករាយ បានលើកឡើង (ឆត្រ) ទៅក្នុងអាកាស ។ (ឆត្រនោះមានលំអ) ដូចជាយាន ដែលជាទីកុំស្រណុកហើយ ឬដូចសាកែជាខ្មើម ដែលមានអង្រឹងខ្នានល្អហើយ អណ្ដែតទៅរកព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយប្រតិស្ឋាននៅលើព្រះសិរ្ស ។ ព្រះពុទ្ធអង្គនាយកក្នុងលោក ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់គង់នៅក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយសម្តែង នូវគាថាចំពោះថា បុគ្គលណាបានថ្វាយឆត្រនេះ ដែលគាប់ចិត្តជាទីរីករាយនៃចិត្ត បុគ្គលនោះ រមែងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះឡើយ ។ បុគ្គលនោះនឹងបានជាទេវរាជ ក្នុងទេវលោក អស់ ៧ ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣២ ដង ។ នៅមួយសែនកប្បទៀត នឹងមានព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតមៈ កើតក្នុងត្រកូលឧក្កាកៈ នឹងមកត្រាស់ដឹងក្នុងលោក បុគ្គលនោះនឹងបានជាធម្មទាយាទ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិតរបស់ព្រះគោតមនោះ នឹងកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ហើយនឹងបរិនិព្វាន ។

ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ ភាសិតំ មុនីរិតំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ កិយ្យា ហាសំ ជនេសហំ ។
ជហិត្វា មានុសំ យោនឹ ទិព្វយោនឹ សមជ្ឈគំ
វិមានមុត្តមំ មយ្ហំ អព្ភុតំ មនោរមំ ។
វិមានា និក្ខមន្តស្ស សេតច្ឆត្តំ ធរីយតិ
ឥនា សញ្ញំ បដិលភាមិ បុព្វកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន មនុស្សត្តញ្ច អាគមឹ
ចត្តីសក្ខត្តុំ ចក្កវត្តិ សត្តកប្បសតម្ហិតោ ។
តម្ហា កាយា ចវិត្វាន អាគច្ឆឹ តិទសំ បុរំ
សំសរិត្វានុបុព្វេន មានុសំ បុនរាគមឹ ។
កុច្ឆឹ មាតុក្កមឹ មំ សេតច្ឆត្តំ អធារយុំ
ជាតិយា សត្តវស្សោហំ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
សុនន្ទោ នាម នាមេន ព្រាហ្មណោ មន្តធារកោ
ផលិកំ ឆត្តមាទាយ សារិបុត្តស្ស សោ អទា ។
អនុមោទិ មហាវីរោ សារិបុត្តោ មហាគណី
សុត្វានុមោទនំ តស្ស បុព្វកម្មំ អនុស្សរឹ ។

ខ្ញុំដឹង នូវព្រះវាចាដ៏ឧត្តម ដែលព្រះសម្ពុទ្ធសម្តែងហើយ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ធ្វើសេចក្តីរីករាយឲ្យកើតឡើងយ៉ាងខ្លាំង ។ ខ្ញុំលះបង់កំណើតមនុស្សហើយ ក៏បានទៅកាន់កំណើតជាទិព្វ វិមានរបស់ខ្ញុំ ឧត្តមខ្ពស់ត្រដែត ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ។ កាលខ្ញុំចេញពីវិមាន គេតែងកាន់ស្វេតច្ឆត្រឲ្យ ខ្ញុំបានសញ្ញានេះកាលនោះ នេះជាផលនៃបុព្វកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៧០០ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោកមកកើតជាមនុស្ស បានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៦ ជាតិ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកកាយនោះ មកកាន់បុរីឈ្មោះតាវត្តិង្ស ហើយអន្ទោលទៅមកតាមលំដាប់ ក៏បានមកកាន់កំណើតមនុស្សនេះទៀត ។ ពួកទេវតាបាំងស្វេតច្ឆត្រឲ្យខ្ញុំ ខ្ញុំកាលដែលចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំអំពីកំណើត ក៏បានចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះសុនន្ទ ជាអ្នកចេះចាំមន្ត ព្រាហ្មណ៍នោះកាន់យកឆត្រជាវិការនៃកែវផលិក ប្រគេនដល់អគ្គសាវ័ក ។ ព្រះសារីបុត្ត ជាអគ្គសាវ័ក ជាអ្នកមានព្យាយាមធំ មានពួកព្រះសង្ឃដ៏ប្រសើរ បានអនុមោទនា ខ្ញុំបានស្តាប់នូវអនុមោទនារបស់ព្រះសារីបុត្តនោះហើយ ក៏បាននឹកឃើញបុព្វកម្ម ។

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន　　សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
សរិត្វា បុរិមំ កម្មំ　　អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ឧដ្ឋាយ អាសនា តម្ហា　　សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា　　ឥមំ វាចំ ឧទីរយឹ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ពុទ្ធោ លោកេ អនុត្តរោ
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ　　អាហុតីនំ បដិគ្គហោ ។
តស្ស ឆត្តំ មយា ទិន្នំ　　វិចិត្តំ សមលង្កតំ
ឧភោ ហត្ថេហិ បគ្គណ្ហិ　　សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ ។
អហោ ពុទ្ធោ អហោ ធម្មោ　អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
ឯកច្ឆត្តស្ស ទានេន　　ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជហំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　　ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ　　វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ខ្ញុំបានផ្គងអញ្ជលី ញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយរលឹកបុព្វកម្ម ក៏បានដល់ព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំក្រោកអំពីអាសនៈនោះ ហើយធ្វើអញ្ជលីលើក្បាល ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយពោលពាក្យនេះថា ក្នុងមួយសែនកប្ប អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់គួរទទួលគ្រឿងបូជា ប្រសើរបំផុតក្នុងលោក ។ ខ្ញុំបានថ្វាយឆត្រដ៏វិចិត្រ តាក់តែងល្អហើយ ដល់ព្រះបទុមុត្តរៈអង្គនោះ ឯព្រះសយម្ភូ ជាអគ្គបុគ្គល ទ្រង់ទទួលហើយ ដោយព្រះហស្តទាំងពីរ ។ ឱ! ព្រះពុទ្ធ ឱ! ព្រះធម៌ ឱ! សម្បត្តិនៃព្រះសាស្តា របស់យើង ខ្ញុំមិនដែលទៅកាន់ទុគ្គតិ ដោយការថ្វាយឆត្រមួយនោះ ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយហើយ ខ្ញុំគាស់រំលើងភពទាំងពួងហើយ ខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួងហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈឡើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទសមំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សបរិវារច្ឆត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សបរិវារច្ឆត្តទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ ទសមំ ។

ឧទ្ទានំ

ឧមាបុប្ផញ្ច បុលិនំ ហាសោ យញ្ញោ និមិត្តកោ
សំសាវកោ និគ្គុណ្ឌិ ច សុមនា បុប្ផច្ឆត្តកោ
សបរិវារច្ឆត្តោ ច គាថា សត្តសតុត្តរា ។

ឧមាបុប្ផិយវគ្គោ តេត្តិំសោ ។

ទសម

បានឮថា ព្រះសបរិវារច្ឆត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សបរិវារច្ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ឧមាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បុលិនុប្បាទកត្ថេរាបទាន ១
ហាសជនកត្ថេរាបទាន ១ យញ្ញសាមិកត្ថេរាបទាន ១
និមិត្តសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ អន្នសំសាវកត្ថេរាបទាន ១
និគ្គុណ្ឌិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ សុមនាវេឡិយត្ថេរាបទាន ១
បុប្ផច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ១ សបរិវារច្ឆត្តទាយកត្ថេរាបទាន ១
មានគាថា ៧០០ ។

ចប់ ឧមាបុប្ផិយវគ្គ ទី ៣៣ ។

បញ្ចតឹសោ គន្ធោទកវគ្គោ

បឋមំ គន្ធធូបិយត្ថេរាបទានំ

(៣១) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ គន្ធធូបំ អទាសហំ
សុមនេហិ បដិច្ឆន្នំ ពុទ្ធានុច្ឆវិកំ កតំ ។
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសំ ពុទ្ធំ លោកគ្គនាយកំ
ឥន្ទីវរំ ជលិតំ អាទិត្តំវ ហុតាសនំ ។
ព្យគ្ឃូសភំវ បវរំ អភិជាតំវ កេសរឹ
និសិន្នំ សមណានគ្គំ ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។
ចតុន្នវុតិតោ កប្បេ យំ គន្ធមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

គន្ធោទកវគ្គ ទី ៣៥

គន្ធធូបិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៣១) ខ្ញុំបានថ្វាយធូបក្រអូប ដល់ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាម សិទ្ធត្ថ ឯធូបក្រអូបនោះ គ្របដោយផ្កាម្លិះ ជារបស់សមគួរ ដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជាអគ្គនាយកក្នុងលោក ប្រាកដស្មើដោយតម្លៃមាស ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាព្រលឹត ឬដូចភ្លើងកំពុងឆេះ ទ្រង់ឧត្តមប្រសើរដូចជាខ្លាធំ ឬដូចកេសររាជសីហ៍ ជាអភិជាត ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកសមណៈ មានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ទ្រង់គង់នៅ ។ លុះខ្ញុំឃើញហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ផ្គងអញ្ជលីថ្វាយបង្គំព្រះបាទា របស់ព្រះសាស្ដា បែរមុខទៅកាន់ទិសឧត្តរ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាគ្រឿងក្រអូប ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាគ្រឿងក្រអូប ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធុបដ្ឋាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ឧទកបូជកត្ថេរាបទានំ

(៣៦) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ
ឃតាសនំវ ជលិតំ អាទិត្តំវ ហុតាសនំ ។
បាណិនា ឧទកំ គយ្ហ អាកាសេ ឧក្ខិបឹ អហំ
សម្បដិច្ឆិ មហាវីរោ ពុទ្ធោ ការុណិកោ ឥសិ ។
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា បទុមុត្តរនាមកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឥមំ គាថំ អភាសថ ។
ឥមិនា ទកទានេន បីតិឧប្បាទនេន ច
កប្បសតសហស្សម្បិ ទុគ្គតឹ នុបបជ្ជសិ ។
តេន កម្មេន ទ្វិបទិន្ទ លោកជេដ្ឋ នរាសភ
បត្តោម្ហិ អចលំ ឋានំ ហិត្វា ជយបរាជយំ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធុបដ្ឋាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធុបដ្ឋាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៣៦) (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស កំពុងតែទ្រង់ដំណើរទៅ ឰដ៏អាកាស រុងរឿងដូចភ្លើងឆេះខ្លាញ់ ឬដូចភ្លើងកំពុងឆេះ ខ្ញុំក្រសង់យកទឹក ដោយដៃ សាចឡើងទៅឰដ៏អាកាស ឯព្រះពុទ្ធជាឥសីទ្រង់ ព្យាយាមធំ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់ទទួលយក ។ ព្រះសាស្តាព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ប្រថាប់នៅឰដ៏អាកាស ទ្រង់ ជ្រាបនូវសេចក្តីត្រិះរិះ របស់ខ្ញុំហើយ ទើបត្រាស់នូវគាថា នេះថា អ្នកនឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយ ការឲ្យទឹកនេះផង ដោយការញុំាងបីតិឲ្យកើតឡើងផង ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរ ជាងពួកនរៈ ខ្ញុំព្រះអង្គលះបង់ នូវការឈ្នះនិងការចាញ់ ហើយបានដល់ នូវអចលដ្ឋាន ដោយកុសលកម្មនោះ ។

សហស្សរាជនាមេន តយោ ច ចក្កវត្តិនោ
បញ្ចសដ្ឋិកប្បសតេ ចាតុរន្តា ជនាធិបា ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៣៣) កាននំ វនមោគយ្ហ វសាមិ លុទ្ទកោ អហំ
បុន្នាគំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរឹ ។
តំ បុប្ផំ ឱចិនិត្វាន សុគន្ធំ គន្ធិតំ សុភំ
ថូបំ ករិត្វា បុឡិនេ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ១៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាស្ដេចចក្រពត្តិ ៣ ជាតិ ព្រះនាមសហស្សរាជ ទ្រង់មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ជាធំជាងជនផង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ។

បុន្នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៣៣) ខ្ញុំបានកើតជាព្រានព្រៃ អាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញនូវឈើបុន្នាគ ដែលមានផ្ការីក ក៏នឹកដល់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបេះយកផ្កាដែលមានក្លិនក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់ល្អនោះ ធ្វើជាព្រះស្តូបលើផែនខ្សាច់ ហើយបូជាចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ ឯកោ អាសិ តមោនុទោ
សត្តរតនសម្បន្នោ ចក្កវត្តិ មហព្វលោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុប្ផាកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុប្ផាកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣៦) នគរេ ហំសវតិយា អហោសឹ តិណហារកោ
តិណហារេន ជីវាមិ តេន បោសេមិ ទារកេ ។
បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
តមន្ធការំ នាសេត្វា ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។

ក្នុងកប្បទី ៣១ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយព្រះអង្គ ព្រះនាមតមោនុទៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុប្ផាកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុប្ផាកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៣៦) ខ្ញុំបានកើតជាអ្នកនាំស្មៅ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី រមែងចិញ្ចឹមជីវិត ដោយការនាំស្មៅ ទាំងចិញ្ចឹមប្រពន្ធកូន ដោយការនាំស្មៅនោះផង ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ជានាយកក្នុងលោក ទ្រង់ញុំាងងងឹតអន្ធការឲ្យវិនាស ហើយត្រាស់ដឹងហើយ ។

សកេ ឃរេ និសីទិត្វា ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ ទេយ្យធម្មោ ច នត្ថិ មេ ។
ឥមំ មេ សាដកំ ឯកំ នត្ថិ មេ កោចិ ទាយកោ
ទុក្ខោ និរយសម្ផស្សោ រោបយិស្សាមិ ទក្ខិណំ ។
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន សកំ ចិត្តំ បសាទយឹ
ឯកំ ទុស្សំ គហេត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ទាសហំ ។
ឯកំ ទុស្សំ ទទិត្វាន ឧក្កុដ្ឋិំ សម្បវត្តយឹ
យទិ ពុទ្ធោ តុវំ វីរ តារេហិ មំ មហាមុនិ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មម ទានំ បកិត្តេន្តោ អកាសិ មេ អនុមោទនំ ។
ឥមិនា ឯកទុស្សេន ចេតនាបណិធីហិ ច
កប្បសតសហស្សានិ វិនិបាតំ ន គច្ឆតិ ។
ឆត្តឹសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
តេត្តឹសក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ ។

កាលនោះ ខ្ញុំអង្គុយក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ហើយគិតយ៉ាងនេះថា ព្រះពុទ្ធកើតឡើងហើយក្នុងលោក ឯទេយ្យធម៌ របស់អាត្មាអញមិនមាន អាត្មាអញមានតែសាដកមួយនេះ បើអាត្មាអញមិនមានការឲ្យអ្វីមួយទេ នោះការពាល់ត្រូវនូវនរកនាំមកនូវទុក្ខ ព្រោះនោះ អាត្មាអញនឹងបណ្ដុះទក្ខិណាទាន ។ លុះខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះរួចហើយ ក៏ញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ខ្ញុំបានយកសំពត់មួយថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះថ្វាយសំពត់មួយរួចហើយក៏ស្រែកហៅឡើងថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់មានព្យាយាមជាមហាមុនី បើព្រះអង្គជាព្រះពុទ្ធពិត សូមចម្លងខ្ញុំព្រះអង្គផង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់ទទួលគ្រឿងបូជា កាលសម្ដែងទានរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់បានធ្វើអនុមោទនាដល់ខ្ញុំថា កុលបុត្តនេះ នឹងមិនទៅកាន់វិនិបាតអស់មួយសែនកប្ប ដោយផលនៃសំពត់មួយនេះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនាផង នឹងបានកើតជាព្រះឥន្ទ្រ ទ្រង់ទេវរាជ្យអស់ ៣៦ ដង នឹងកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៣ ដង

បាណសតំ វិបុលំ   កណ្ឌកោ អសន្ថុយំ
ទេវលោកេ មនុស្សេ ច សំសរន្តោ តុវំ ភវេ ។
រូបេន គុណសម្បន្នោ   អនេកត្តនេហក
អាភោគំ អមិតំ មនុស្សំ   ភវិស្សតិ យមិច្ឆតំ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ   ជលជុត្តមនាមកោ
នភំ អព្ភុគ្គមិ ធីរោ   ហំសរាជាវ អម្ពរេ ។
យំ យំ យោនុបបជ្ជាមិ   ទេវត្តំ អថ មានុសំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ   ឯកមនុស្សស្សិទំ ផលំ ។
ឧទ្ធារេ ឧទ្ធារេ   មនុស្សំ ធិតេកោ មមំ
ហោន្តា មនុស្សម្ហិ តិដ្ឋាមិ   ឧបរិ ជនំ មម ។
ចក្កាភព្យុតាដាយ   សកាលំ សបត្តំ
ឥដ្ឋមានោ ចហំ អដ្ឋ   មនុស្សហដ្ឋានេយ្យហំ ។
តេនេវ ឯកមនុស្សេន   សំសរន្តោ ភវាភវេ
សុវណ្ណវណ្ណោ ហុត្វាន   សំសរាមិ ភវាភវេ ។

និងគ្រប់គ្រងប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ កប់ចុនមួយអសង្ខ្យ-
យ្យគេយ្យ ក្នុងកាលអន្តោលទៅ កើតទៅលោកនិងមនុស្សលោក
និងមានរូបល្អ មានគុណសម្បត្តិច្រើន មានភោគមិនវិកល.
វិការ: សំពត់ប្រើនេះចំនួនបាន ចិត្តកើតឡើង (ផល់អ្នក)
អ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរ ។ លុះព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ
ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ត្រាស់នូវពាក្យនេះហើយ ស្តេចហោះ
ឡើងទៅកាន់អាកាស ដូចស្តេចហង្ស ហើរក្នុងអាកាស ។
ខ្ញុំបានទៅយកកំណើតណា ។ ទោះបីជាទេវតាឬមនុស្ស ខ្ញុំ
មិនដែលខ្វះខាតភោគៈសោះឡើយ នេះជាផល នៃសំពត់
មួយ ។ សំពត់នៃខ្ញុំកើតឡើងដល់ខ្ញុំកាលដំបាន ខាងក្រោម
ខ្ញុំឈរលើសំពត់ ខាងលើសំពត់ជាដំបូលបាំងខ្ញុំ ។ ក្នុងថ្ងៃ
នេះ សូម្បីខ្ញុំប្រាថ្នាចិត្តប្រែ ក៏អាចគ្របព្រៃនិងភ្នំ ព្រមទាំងព្រៃ-
ព្រឹក្ស ដោយសំពត់ទាំងឡាយបាន ។ ខ្ញុំកាលអន្តោលទៅក្នុង
ភពតូចភពធំ ជាអ្នកមានសម្បុរល្អដូចមាស នៃគ្រឿងអន្តោលទៅ
ក្នុងភពតូចភពធំ ដោយផលនៃការថ្វាយសំពត់មួយនោះ ។

វិបាកំ ឯកទុស្សស្ស ឆាទេតិ កតចិត្តាយំ
អយំ មេ អន្តិមា ជាតិ វិបច្ចតិ ឥធាបិ មេ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ យំ ទុស្សមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឯកទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកទុស្សទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកទុស្សទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

ខ្ញុំមិនដែលអស់ផលនៃសំពត់មួយ ក្នុងទីណាមួយឡើយ នេះជាជាតិបំផុតរបស់ខ្ញុំ កុសលកម្មនោះ ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងជាតិនេះផងទៀត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែនកប្ប អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់មួយ ។ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញពួកកិលេសអស់ហើយ ខ្ញុំគាស់រំលើងភពទាំងពួងអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីផ្តាច់នូវខ្សែទន្លីងហើយ ដូច្នោះដែរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទុស្សទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ ផុស្សិតកម្មិយត្ថេរាបទានំ

[៣៩] វិបស្សី នាម សម្ពុទ្ធោ លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ខីណាសវេហិ សហិតោ សង្ឃារាមេ វសី តទា ។
អារាមទ្វារា និក្ខម្ម វិបស្សី លោកនាយកោ
សហ សតសហស្សេហិ[១] អដ្ឋខីណាសវេហិ សោ ។
អជិនេន និវត្ថោហំ វាកចីរធរោបិ ច
កុសុមោទកមាទាយ សម្ពុទ្ធំ ឧបសង្កមឹ ។
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា វេទជាតោ កតញ្ជលី
កុសុមោទកមាទាយ ពុទ្ធមព្ភុក្កិរឹ អហំ ។
តេន កម្មេន សម្ពុទ្ធោ ជលជុត្តមនាមកោ
មម កម្មំ បកិត្តេត្វា អគមា យេន បត្ថិតំ ។
ផុស្សិតា បញ្ចសហស្សា យេហិ បូជេសហំ ជិនំ
អឌ្ឍតេយ្យសហស្សេហិ ទេវរជ្ជមការយឹ ។
អឌ្ឍតេយ្យសហស្សេហិ ចក្កវត្តី អហោសហំ
អវសេសេន កម្មេន អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ទេវរាជា យទា ហោមិ មនុជាធិបតី តទា
តំយេវ នាមធេយ្យំ មេ ផុស្សិតោ នាម ហោសហំ ។

១ ម. សហស្សសតសិស្សេហិ ទិស្សតិ ។

ផុស្សិតកម្មិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៧៩] កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរជន ប្រកបដោយព្រះខីណាស្រព ទ្រង់គង់នៅក្នុងសង្ឃារាម ។ ព្រះវិបស្សីលោកនាយក អង្គនោះ ស្តេចចេញអំពីទ្វារអារាម មួយអន្លើដោយព្រះខីណាស្រព ៨ សែនអង្គ ។ ខ្ញុំស្លៀកស្បែកខ្លាឃ្មុំ ដណ្តប់សម្បកឈើ ហើយដងយកទឹកអណ្តាង កាន់ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ខ្ញុំញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា មានសេចក្តីត្រេកអរកើតឡើង ក៏ធ្វើអញ្ជលី យកទឹកអណ្តាងនោះ ប្រោះព្រំព្រះសម្ពុទ្ធ ។ ហេតុតែកុសលកម្មនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមជលុត្តមៈ សម្តែងនូវកម្មនោះដល់ខ្ញុំ ហើយស្តេចចូលដំណើរទៅកាន់ទី គួរតាមប្រាថ្នា ។ ខ្ញុំបានបូជាព្រះជិនស្រី ដោយទឹកប្រាំពាន់តំណក់ បានសោយទេវរាជ្យ ៣ ពាន់ដងដោយកន្លះ (២៥០០) ។ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣ ពាន់ដង ដោយកន្លះ បានដល់អរហត្ត ដោយកុសលកម្មដ៏សេសសល់ ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចនៃទេវតា ជាធំជាងពួកមនុស្ស ក្នុងកាលណា កាលនោះ ឈ្មោះរបស់ខ្ញុំនោះ ក៏ឈ្មោះថាផុស្សិតៈ ។

ទេវភូតស្ស សន្តស្ស អថាបិ មានុសស្ស វា
សមន្តា ព្យាមតោ មយ្ហំ ផុស្សិតំ បវស្សតិ ។
ភវា ឧគ្ឃាដិតា មយ្ហំ កិលេសា ឈាបិតា មម
សព្វាសវបរិក្ខីណោ ផុស្សិតស្ស ឥទំ ផលំ ។
ចន្ទនស្សេវ មេ គន្ធោ(១) តថា គន្ធោ បវាយតិ
សារីរតោ មម គន្ធោ អឌ្ឍកោសេ បវាយតិ ។
ទិព្វគន្ធំ សម្បវន្តំ បុញ្ញកម្មសមង្គិនំ
គន្ធំ ឃត្វាន ជានន្តិ ផុស្សិតោ អាគតោ ឥធ ។
សាខា បលាសកដ្ឋានិ តិណានិបិច សព្វសោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ គន្ធា សម្បជ្ជតេ ខណេ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ចន្ទនំ(២) អភិបូជយឹ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ផុស្សិតស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. កាយោ ។ ២ ផុស្សិតគ្គិ គាថា ឃុទ្ធកេ យោគ (ឧពិ.) ។

ម្យ៉ាងទៀត កាលខ្ញុំកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស ក្រោយ
ភ្លៀងរមែងធ្លាក់ចុះជុំខ្លួនខ្ញុំ មួយព្យាមដោយជុំវិញ ។ ខ្ញុំគាស់
រំលើងនូវភពទាំងឡាយហើយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញពួកកិលេសអស់ហើយ
ខ្ញុំជាអ្នកអស់អាសវៈទាំងពួងហើយ នេះជាផល នៃតំណក់
ទឹក ។ កាយរបស់ខ្ញុំ មានក្លិនក្រអូបផ្សាយទៅ ដូចក្លិននៃខ្លឹម
ចន្ទន៍ ក្លិនដែលចេញចាកសរីរៈរបស់ខ្ញុំ រមែងផ្សាយទៅបាន
កន្លះកោស (២៥០០ព្យាម) ។ ពួកជនគ្រាន់តែធុំក្លិនទិព្វ
ស្គាល់ខ្ញុំ ដែលមានក្លិនទិព្វផ្សព្វផ្សាយ ប្រកបដោយបុញ្ញកម្មថា
ធុស្សិតៈមកកាន់ទីនេះហើយ ។ ស្លឹកឈើ ស្លឹក
ឈើ កំណាត់ឈើ និងស្មៅ ក៏ហាក់ដូចជាដឹងចំណង់របស់
ខ្ញុំ ដោយសព្វគ្រប់ ហើយបញ្ចេញនូវក្លិន ក្នុងខណៈនោះ ។
ក្នុងមួយសែនកប្ប អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
នូវតំណក់ទឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃតំណក់
ទឹក ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះ
ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផុស្សិតកម្មិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផុស្សិតកម្មិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ បភង្ករត្ថេរាបទានំ

(៣៦) បទុមុត្តរភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
បវនេ(១) ចេតិយំ អាសិ វាឡមិគសមាកុលេ ។
ន កោចិ វិសហិ គន្តុំ ចេតិយំ អភិវន្ទិតុំ
តិណកដ្ឋលតោនទ្ធំ បលុគ្គំ អាសិ ចេតិយំ ។
វនកម្មិកោ តទា អាសឹ បិតាបេតាមហេនហំ(២)
អទ្ទសំ បវនេ ថូបំ លុគ្គំ តិណលតាកុលំ ។
ទិស្វានហំ ពុទ្ធថូបំ គរុចិត្តំ ឧបដ្ឋហឹ
ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ថូបោយំ បលុគ្គោ អច្ឆតិ វនេ ។
នច្ឆន្នំ នប្បតិរូបំ ជានន្តស្ស គុណាគុណំ
ពុទ្ធថូបំ អសោធេត្វា អញ្ញំ កម្មំ បយោជយេ ។

១ ម. វិបិនេ ។ ២ ម. បិតុមាតុមតេនហំ ។

បានឮថា ព្រះផុស្សិតកម្មិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផុស្សិតកម្មិយត្ថេរាបទាន ។

បភង្ករត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៣៦) ចេតិយរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រកបដោយតាទិគុណ តាំងនៅក្នុងព្រៃធំ ជាទីកុះករដោយម្រឹគសាហាវ ។ បុគ្គលណាមួយ មិនអាចនឹងទៅថ្វាយបង្គំចេតិយបានឡើយ ចេតិយនោះត្រូវស្មៅនិងឈើវល្លិ៍រួបរឹតរលើងរលំ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកធ្វើការងារក្នុងព្រៃ ជាមួយបិតានិងជីតា ក៏បានឃើញព្រះស្តូបក្នុងព្រៃធំ ដែលមានស្មៅវល្លិ៍រួបរឹតរលើងរលំនោះ ។ លុះខ្ញុំឃើញព្រះស្តូបហើយ ក៏តាំងចិត្តគោរពថា ព្រះស្តូបរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរនេះ នៅក្នុងព្រៃរលើងរលំខូចខាតអស់ អ្នកស្គាល់គុណនិងទោសនៃចេតិយនោះ បើមិនបានជម្រះឲ្យព្រះស្តូបដែលមិនទាន់ជ្រះ មិនសមគួរ គ្រឡប់ទៅប្រកបការងារដទៃទៀត

តិណកដ្ឋញ្ច វល្លិញ្ច ធោវយិត្វាន ថេរិយោ
វន្ទិត្វា អដ្ឋ ភិក្ខុនី(១) បដិក្កមិត្វា អគច្ឆហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ សោវណ្ណំ សប្បភស្សរំ
សដ្ឋិយោជនមុព្វិទ្ធំ តិំសយោជនវិត្ថតំ ។
តិសតានិ ច ភិក្ខុនី ទេវរជ្ជមការយិំ
បញ្ចវីសតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តី អហោសហំ ។
ភវាភវេ សំសរន្តី មហាភោគំ លភាមហំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ធោវនាយ ឥទំ ផលំ ។
សិរិយា ហត្ថិខន្ធេន បវេន គច្ឆតោ មម
យំ យំ ទិសាហំ គច្ឆាមិ សរណំ សព្វជ្ជោត(២)វនំ ។
ខាណុំ វា កណ្ដកំ វាបិ នាហំ បស្សាមិ ចក្ខុនា
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តា សយមេវាបនីយរេ ។
កុដ្ឋំ គណ្ឌោ កិលាសោ ច អបមារោ វិតច្ឆិកា
ទទ្ទុ កណ្ឌុ ច មេ នត្ថិ ធោវនាយ ឥទំ ផលំ ។

---

១ ម. ភិក្ខុនី ។ ២ ម. សព្វត្ថ ។

ការណ៍នោះមិនសមគួរទេ ។ ទើបខ្ញុំផ្សោះស្មៅនិងឈើវល្លិ៍
លើព្រះថេរីយ៍ ហើយថ្វាយបង្គំ រួចថយក្រោយ អស់ ៨
ជំហាន រួចចេញទៅ ។ លុះខ្ញុំលះបង់នូវកាយជារបស់
មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ដោយកុសល-
កម្ម ដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតាំងចេតនានោះ
ផង ។ វិមានរបស់ខ្ញុំដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងល្អហើយ ក្នុង
ឋានតាវត្តិង្សនោះ មានវណ្ណៈភ្លឺផ្លេកផ្លូតមាស មានកំពស់
៦០ យោជន៍ ទទឹង ៣០ យោជន៍ ។ ខ្ញុំបានសោយ
ទេវរាជ្យ អស់ ៣០០ ដង បានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ២៥
ដងទៀត ។ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ រមែងបាន
ភោគៈច្រើន ការខ្វះខាតដោយភោគៈ របស់ខ្ញុំមិនមានឡើយ
នេះជាផលនៃការផ្សោះ ។ កាលខ្ញុំទៅក្នុងព្រៃធំ តែងទៅ
ដោយសិរីសួស្តី ឬជិះលើ-កដំរី ខ្ញុំទៅកាន់ទិសណា ៗ ព្រៃ
រមែងសម្រេចជាទីពឹង (របស់ខ្ញុំក្នុងទិសនោះៗ) ។ ខ្ញុំប្រកប
ហើយដោយបុញ្ញកម្ម មិនដែលឃើញដង្កត់ឬបន្លាដោយចក្ខុ
ឡើយ ដង្កត់ជាដើមនោះ តែងចៀសចេញទៅឯង ៗ ។
ខ្ញុំមិនដែលកើតរោគឃ្លង់ ពក ស្រែង ឆ្កួតជ្រូក ឃ្លង់ដែក
ដំនួចពិស ឬកមរមាស់ឡើយ នេះជាផលនៃការផ្សោះ ។

ឆដ្ឋំ បាក្កុលត្ថេរាបទានំ

អញ្ញំបិ មេ អច្ឆរិយំ ពុទ្ធថូបេ សោធិតេ[១]
នាភិជានាមិ មេ កាយេ ជាតំ បិឡកពិន្ទុកំ ។
អញ្ញំបិ មេ អច្ឆរិយំ ពុទ្ធថូបេ សោធិតេ
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ ទេវត្តេ អថ មានុសេ ។
អញ្ញំបិ មេ អច្ឆរិយំ ពុទ្ធថូបេ សោធិតេ
សុវណ្ណវណ្ណោ សព្វត្ថ សប្បភាសោ ភវាមហំ ។
អញ្ញំបិ មេ អច្ឆរិយំ ពុទ្ធថូបេ សោធិតេ
អមនាបំ វិវជ្ជតិ មនាបំ ឧបតិដ្ឋតិ ។
អញ្ញំបិ មេ អច្ឆរិយំ ពុទ្ធថូបេ សោធិតេ
វិសុទ្ធំ ហោតិ មេ ចិត្តំ ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ ។
អញ្ញំបិ មេ អច្ឆរិយំ ពុទ្ធថូបេ សោធិតេ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សោធនាយ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

[១] ម. ពុទ្ធថូបស្ស សោធនេន ការណំ ។

បាក្កុលត្ថេរាបទាន ទី ៦

ខ្ញុំមានសេចក្តីអស្ចារ្យដទៃទៀត គឺព្រោះតែពុទ្ធស្តូប ដែលខ្ញុំជម្រះនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ពក ឬអុច កើតក្នុងកាយរបស់ខ្ញុំទេ ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីអស្ចារ្យដទៃទៀត គឺព្រោះតែពុទ្ធស្តូបដែលខ្ញុំជម្រះនោះ ខ្ញុំតែងកន្លងទៅកើតក្នុងគតិ គឺទេវតា ឬមនុស្ស ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីអស្ចារ្យដទៃទៀត គឺព្រោះតែពុទ្ធស្តូបដែលខ្ញុំជម្រះនោះ ខ្ញុំមានសម្បុរដូចមាស មានរស្មីរុងរឿងក្នុងទីទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីអស្ចារ្យដទៃទៀត គឺព្រោះតែពុទ្ធស្តូបដែលខ្ញុំជម្រះនោះ សេចក្តីមិនគាប់ចិត្តតែងចៀសចេញ សេចក្តីគាប់ចិត្តតែងប្រាកដឡើង ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីអស្ចារ្យដទៃទៀត គឺព្រោះតែពុទ្ធស្តូបដែលខ្ញុំជម្រះនោះ ចិត្តរបស់ខ្ញុំស្អាតល្អ ជាចិត្តមានអារម្មណ៍តែមួយ ជាចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីអស្ចារ្យដទៃទៀត គឺព្រោះតែពុទ្ធស្តូបដែលខ្ញុំជម្រះនោះ ខ្ញុំអង្គុយលើអាសនៈតែមួយ ក៏បានដល់នូវព្រះអរហត្ត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ កាលនោះព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការជម្រះ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បកត្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បកត្តិត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ តិណកុដិទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣៧) នគរេ ពន្ធុមតិយា អហោសឹ បរកម្មិកោ
បរកម្មាយនេ យុត្តោ បរភត្តំ អបស្សិតោ ។
រហោគតោ និសីទិត្វា ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ អធិការោ ច នត្ថិ មេ ។
កាលោ គតឹ មេ សោធេតុំ ខណោ មេ បដិបាទិតោ
ទុក្ខោ និរយសម្ផស្សោ អបុញ្ញានំ ហិ បាណិនំ ។
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន កម្មសាមឹ ឧបាគមឹ
ឯកាហំ កម្មំ យាចិត្វា វិបិនំ បាវិសឹ អហំ ។
តិណកដ្ឋញ្ច វល្លិញ្ច អាហរិត្វានហំ តទា
តិទណ្ឌកេ ឋបេត្វាន អកំ តិណកុដឹ អហំ ។
សង្ឃស្សត្ថាយ កុដិកំ និយ្យាទេត្វាន តំ អហំ

បានឮថា ព្រះបកត្តិត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បកត្តិត្ថេរាបទាន ។

តិណកុដិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៣៧) ខ្ញុំជាកម្មករនៃជនដទៃ នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះពន្ធុមតី ប្រកបការងារនៃជនដទៃ ពឹងផ្អែកដោយបាយទឹកនៃជនដទៃ ។ កាលនោះ ខ្ញុំទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ហើយគិតយ៉ាងនេះថា ព្រះពុទ្ធកើតឡើងហើយក្នុងលោក ឯការបរិច្ចាគរបស់អាត្មាអញមិនទាន់មាន កាលនេះ គួរតែអាត្មាអញជម្រះនូវគតិ ខណៈត្រូវដល់អាត្មាអញហើយ ការពាល់ត្រូវនូវនរករមែងជាទុក្ខ របស់ពួកសត្វដែលមិនមានបុណ្យ ។ លុះខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះហើយ ទើបចូលទៅរកបុគ្គលអ្នកម្ចាស់ការ ហើយសូមផ្អាកការងារមួយថ្ងៃ រួចដើរចូលទៅក្នុងព្រៃ ។ កាលនោះ ខ្ញុំយកស្មៅឈើនិងវល្លិមកហើយ ខ្ញុំបោះឈើ ៣ កំណាត់ ធ្វើជាកុដិស្មៅ ទើបខ្ញុំថ្វាយកុដិនោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់

សង្ខេប និរយកុដិកាយកត្ថេរាបទាន

តតោ ហេ យេវ អាគន្ត្វា កម្មាសាមី ឧបាគមិំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន តាវត្តិំសំ អគញ្ឆហំ
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ និរយកុដិកាយ និម្មិតំ ។
សហស្សកណ្ឌំ សតភេណ្ឌុ ធជាលុ ហរិតាមយា
សតសហស្សនិយ្យូហា ព្យម្ហេ បាតុភវឹសុ មេ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ បាសាទោ ឧបតិដ្ឋតិ ។
ភយំ វា ឆម្ភិតត្តំ វា លោមហំសោ ន វិជ្ជតិ
តាសំ មម ន ជានាមិ និរយកុដិកាយិទំ ផលំ ។
សីហា ព្យគ្ឃា ច ទីបី ច អច្ឆកោកតរច្ឆយោ
សព្វេ មំ បរិវជ្ជន្តិ និរយកុដិកាយិទំ ផលំ ។
សិរីសបា ច ភូតា ច អហិកុម្ភណ្ឌរក្ខសា
តេបិ មំ បរិវជ្ជន្តិ និរយកុដិកាយិទំ ផលំ ។

និរយកុដិកាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

សង្ស័យ ហើយវិលចូលមកកាន់ភពជាម្ចាស់កម្មនៃខ្លួននោះ ។ ដោយផលនៃកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយនោះ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស មានវិមានមួយស្រស់វិសាល ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ ព្រោះនៃកុដិស្មៅរបស់ខ្ញុំ ។ វិមាននោះជាវិការៈនៃកែវមណីទៀត មានកំពស់មួយពាន់ជាន់ផ្ទុកគ្រឿងសោ មានជាន់ ១០០ បរិបូណ៌ដោយទង់ និងប្រាសាទកំពូលមួយសែន កើតឡើងក្នុងវិមាននៃខ្ញុំនោះ ។ ខ្ញុំទៅយកកំណើតណា ៗ ទោះបីជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ប្រាសាទហាក់ដូចជាដឹងបំណងរបស់ខ្ញុំ ហើយផុសឡើង ៗ ។ ភ័យក្តី សេចក្តីតក់ស្លុតក្តី ការព្រឺរោមក្តី មិនដែលមានដល់ខ្ញុំឡើយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់សេចក្តីតក់ស្លុត នេះជាផលនៃកុដិស្មៅ ។ សត្វតិរច្ឆានគឺ រាជសីហ៍ ខ្លាធំ ខ្លាដំបង ខ្លាឃ្មុំ ឆ្កែព្រៃ ខ្លារខិន វៀរចេញចាកខ្ញុំ នេះជាផលនៃកុដិស្មៅ ។ សត្វទាំងនោះ គឺពស់តូចពស់ធំ ភូត ពស់មានពិស កុម្ភណ្ឌ និងរាក្ខស វៀរចេញចាកខ្ញុំ នេះជាផលនៃកុដិស្មៅ ។

ន តាវសុបិនស្សាហំ សកមំ នស្សាមិ មម
ឧបដ្ឋិតា សតិ មយ្ហំ តិណកុដិកាយិទំ ផលំ ។
តាយេវ តិណកុដិកាយ អនុភោត្វាន សម្បទា
គោតមស្ស ភគវតោ ធម្មំ សច្ឆិការី អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមការី តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ តិណកុដិកាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណកុដិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណកុដិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរាបទានំ

(៣៨) នគរេ ហំសវតិយា អហោសិំ ព្រាហ្មណោ តទា
អជ្ឈាយកោ មន្តធរោ តិណ្ណំ វេទាន បារគូ ។

ខ្ញុំមិនយល់សប្តិ ឬស្លុបចិត្តក្រក់ស្រាវ ស្មារតីរបស់ខ្ញុំ ក៏តាំងនៅមាំ នេះជាផលនៃកុដិស្មៅ ។ ព្រោះតែកុដិស្មៅនោះ ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិទាំងឡាយ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមគោតម ។ គឺកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃកុដិស្មៅ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណកុដិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណកុដិទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៣៨) កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងនគរហង្សវតី ជាអ្នកស្វាធ្យាយមន្ត ទ្រទ្រង់មន្ត ចេះចប់ត្រៃវេទ ។ ជាអ្នក

បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ ជាតិមា ច សុសិក្ខិតោ
តោយាភិសេចនត្ថាយ ឧទក និក្ខមី គតោ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ សព្វធម្មាន បារគូ
ខីណាសវសហស្សេហិ ឧបេតំ ជាតិសំ ជិនោ ។
សុចារូបំ ទិស្វាន អនេញ្ជំ ការិតំ វិយ
ចរិតំ អរហន្តេហិ ទិស្វា ចិត្តំ បសាទយឹ ។
សិរសិ អញ្ជលឹ កត្វា ឧបស្សិត្វាន សុព្វតំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ឧត្តរិយមទាសហំ ។
ឧភោ ហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ សាដកំ ឧក្ខិបឹ អហំ
យាវតា ពុទ្ធបរិសា តាវ ឆាទេសិ សាដកំ ។
បិណ្ឌចារំ ចរន្តស្ស មហាភិក្ខុគណាទិនោ
ឆទំ(១)ករេត្វា អដ្ឋាសិ ហាសយន្តោ មមំ តទា ។

---
១ ឱ. ឆទំ ។

មានជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ផង ជាអ្នកសិក្សាស្ទាត់ផង មានពួកសិស្សហែហមរោមផង កាលនោះ ខ្ញុំចេញអំពីទីក្រុង ដើម្បីនឹងទៅងូតទឹក ។ ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ស្តេចពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ទីក្រុង មួយអន្លើដោយព្រះខីណាស្រព មួយពាន់អង្គ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលមានព្រះរូបល្អដូចមាស ទ្រង់មិនញាប់ញ័រ ដូចរូបដែលគេសាង មានពួកព្រះអរហន្តហែហមរោម លុះខ្ញុំឃើញហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ធ្វើនូវអញ្ជលីលើត្បូង ហើយនមស្ការចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានវត្តល្អ ហើយថ្វាយសំពត់សាដក ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលីទាំងសងខាង ហើយលើកឡើងនូវសំពត់សាដកនោះ ពួកពុទ្ធបរិស័ទមានត្រឹមណា សំពត់សាដក ក៏គ្របត្រឹមនោះ ។ កាលនោះឯង សាដកនោះគ្របទៅលើភិក្ខុបរិស័ទ មានចំនួនច្រើនរូប ដែលកំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ធ្វើឲ្យខ្ញុំរីករាយចិត្ត ជាខ្លាំងក្រៃលែង ។

យាគោ និគ្រោធរុក្ខស្ស សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ
វីជំ មិតកោ សត្ថា អកាសិ(១)អនុមោទនំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ យោ មេ អទាសិ សាដកំ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
តិំសកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
បញ្ចសត្តក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ ។
ទេវលោកេ វសន្តស្ស បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ
សមន្តា យោជនសតំ ទុស្សច្ឆន្នំ ភវិស្សតិ ។
ឆត្តិំសក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
ភវេ សំសរមានស្ស បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ
មនសា បត្ថិតំ សព្វំ និព្វត្តិស្សតិ តាវទេ ។
កោសេយ្យកម្ពលានិ ច ខោមកប្បាសិកានិ ច
មហគ្ឃានិ ច ទុស្សានិ បដិលច្ឆតិយំ នរោ ។
មនសា បត្ថិតំ សព្វំ បដិលច្ឆតិយំ នរោ
ឯកទុស្សស្ស វិបាកំ អនុភោស្សតិ សព្វទា ។

១ ម. អកាសេ ។

កាលទំពេញអំពីនុះ ព្រះសយម្ភូ ជាអគ្គបុគ្គលសាស្តាចារ្យ ទ្រង់ប្រថាប់ត្រង់ផ្លូវ ហើយធ្វើអនុមោទនាថា បុគ្គលណា មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានថ្វាយសាដកដល់តថាគត តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់តថាគតសំដែងនុះ បុគ្គលអ្នកថ្វាយសាដកនេះ នឹងបានរីករាយក្នុងទេវលោក អស់ ៣០.០០០ កប្ប កើតជាព្រះឥន្ទ្រសោយទេវរាជ្យ ៧០ ដង បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ដោយបុញ្ញកម្មនេះ កាលនៅក្នុងទេវលោក មានសំពត់បិទបាំង ដោយជុំវិញ ១០០ យោជន៍ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៦ ដង សោយរាជសម្បត្តិក្នុងប្រទេសធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប បុគ្គលដែលបរិបូណ៌ ដោយបុញ្ញកម្មនេះ កាលអន្ទោលទៅក្នុងភព វត្ថុទាំងពួងដែលចិត្តប្រាថ្នា នឹងកើតមួយរំពេច ។ បុគ្គលនេះ នឹងបានសំពត់ទាំងឡាយគឺសំពត់សូត្រ សំពត់កម្ពល សំពត់សំបកឈើ និងសំពត់កប្បាស ដ៏មានតម្លៃច្រើន ។ បុគ្គលនេះនឹងបាន នូវសម្បត្តិទាំងពួង តាមចិត្តប្រាថ្នា នឹងបានទទួលនូវផលនៃសំពត់មួយនេះ សព្វកាល ។

អដ្ឋមំ ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរាបទានំ

សោ បច្ឆា បព្វជិត្វាន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
គោតមស្ស ភគវតោ ធម្មំ សច្ឆិការិស្សតិ ។
អហោ មេ សុកតំ កម្មំ សព្ពញ្ញុស្ស(១) មហេសិនោ
ឯកាហំ សាដកំ ទត្វា បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា វសតោ សុញ្ញកេ ឃរេ
ធារេតិ ទុស្សឆទនំ សមន្តា ព្យាមតោ មម ។
អវិញ្ញត្តំ និវាសេមិ ចីវរំ បច្ចយញ្ចហំ
លាភិម្ហិ អន្នបានស្ស ឧត្តរេយ្យស្សិទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វត្ថទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧត្តរេយ្យទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សព្វញ្ញុស្ស ។

ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខាងក្រោយមក បុគ្គលនោះ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន នឹងបានបួស ហើយនឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមគោតម ។ ឱ ហ្ន៎! កុសលកម្មដែលខ្ញុំបានសាងល្អហើយ ចំពោះព្រះសព្វញ្ញូ ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ព្រោះតែបានថ្វាយសំពត់សាដកមួយ ខ្ញុំក៏បានដល់នូវព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ។ កាលខ្ញុំនៅក្នុងមណ្ឌបក្តី នៅទៀបគល់ឈើក្តី នៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ដំបូលសំពត់តែងទ្រទ្រង់នូវខ្ញុំ ប្រវែងមួយព្យាម ដោយជុំវិញ ។ ខ្ញុំស្លៀកដណ្តប់ចីវរប្បច្ច័យ មិនបានសុំជនដទៃផង ជាអ្នកបាននូវបាយនិងទឹកផង នេះជាផលនៃសំពត់សាដក ។ ក្នុងមួយសែនកប្ប អំពីកប្បនេះ កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់សាដក ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទានំ

(៣៩) បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ សន្តារេតិ ពហុជ្ជនំ ។
អហំ តេន សមយេន ជដិលោ ឧគ្គតាបនោ
ធុនន្តោ វាកចីរានិ គច្ឆាមិ អម្ពរេ តទា ។
ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ឧបរិ គន្តុំ ន វិសហាមហំ
បក្ខីវ សេលមាសជ្ជ គមនំ ន លភិត្តតា ។
ន មេ ឥទំ ភូតបុព្វំ ឥរិយស្ស វិកោបនំ
ទកេ យថា ឧម្មុជ្ជិត្វា ឯវំ គច្ឆាមិ អម្ពរេ ។
ឧឡារភូតោ មនុជោ ហេដ្ឋាសីនោ ភវិស្សតិ
ហន្ទ មេតំ គវេសិស្សំ អបិ អត្ថំ លភេយ្យហំ ។
ឱរោហន្តោ អន្តលិក្ខា សទ្ទមស្សោសិ សត្ថុនោ
អនិច្ចតំ កថេន្តស្ស តមហំ ឧគ្គហឹ តទា ។
អនិច្ចសញ្ញមុគ្គយ្ហ អគមាសឹ មមស្សមំ
យាវតាយុំ វសិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។

ធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៣៩) ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង កំពុងប្រកាសសច្ចៈ ៤ ចម្លងមហាជន ។ សម័យនោះ ខ្ញុំជាជដិលមានតបៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ កំពុងរលាស់សំពត់សម្បកឈើ ហោះទៅឯអាកាស ។ តែខ្ញុំមិនអាចនឹងទៅពីខាងលើ នៃព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរបាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំក៏មានធ្វើដំណើរទៅ ដូចសត្វស្លាបដែលជាប់នៅនឹងភ្នំ ។ ហើយខ្ញុំគិតថា ការទៅដំណើរបែបនេះ អាត្មាអញមិនធ្លាប់កើតមានទេ អាត្មាអញទៅឯអាកាសដូចនេះ ដូចងើបក្នុងទឹក ប្រហែលមានមនុស្សអស្ចារ្យ អង្គុយនៅឯខាងក្រោមផែនដី បើដូច្នោះ អាត្មាអញនឹងស្វែងរកមនុស្សនេះ បើឃើញ អញនឹងបានប្រយោជន៍ខ្លះ មិនខានឡើយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំចុះអំពីអាកាសមក បានស្ដាប់ព្រះសូរសៀងព្រះសាស្ដា ដែលកំពុងសំដែងអំពីអនិច្ចតាធម៌ ខ្ញុំក៏បានរៀននូវអនិច្ចតាធម៌នោះ ។ លុះខ្ញុំរៀនអនិច្ចសញ្ញាហើយ ក៏ដើរទៅកាន់អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនៅដរាបដល់អស់អាយុ ក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងទីនោះ ។

ឥទំ ពុទ្ធស្សានិយត្ថេរាបទានំ

ឥមម្ហិ វត្តមានម្ហិ តំ ឧត្តស្សាវំ សរិ
តេន កម្មេន សុកតេន តាវតិំសំ អគច្ឆហំ ។
តិំសកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមឹ អហំ
ឯកបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយឹ ។
ឯកសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តី អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
ចតុយវេ និសីទិត្វា សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ
គាថាយ ចរិមវេគ្គោ អនិច្ចវត្ថុតាហរិ ។
អនុស្សរាមិ តំ សញ្ញំ សំសរន្តោ ភវាភវេ
ន កោដិ បដិវិជ្ឈាមិ និព្វានំ អច្ចុតំ បទំ ។
អនិច្ចា វត សង្ខារា ឧប្បាទវយធម្មិនោ
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ តេសំ វូបសមោ សុខោ(១) ។

---

១ អនុស្សរាមិ តំ សញ្ញំ សំសរន្តោ ភវាភវេ
ន កោដិ បដិវិជ្ឈាមិ និព្វានំ អច្ចុតំ បទំ ។
ចតុយវេ និសីទិត្វា សមណោ ភាវិតិន្ទ្រិយោ
គាថាយ ចរិមវេគ្គោ អនិច្ចវត្ថុតាហរិ ។
អនិច្ចា វត សង្ខារា ឧប្បាទវយធម្មិនោ
ឧប្បជ្ជិត្វា និរុជ្ឈន្តិ តេសំ វូបសមោ សុខោតិ បាឋន្តរមាច
យុត្តតរោ ហោតិ ។

ពុទ្ធស្សានិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

កាលដែលចិត្តទីបំផុតកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ខ្ញុំនឹករឃើញនូវការស្លាប់ ពេលនោះ ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិង្ស ព្រោះកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើនោះ ។ ខ្ញុំបានរីករាយក្នុងទេវលោក អស់ ៣០.០០០ កប្ប បានសោយរាជ្យជាទេវរាជ ៥១ ដង ។ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិអស់ ៧១ ដង បានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ។ មានសមណៈមួយអង្គ មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ អង្គុយក្នុងផ្ទះរបស់បិតាខ្ញុំ សម្តែងនូវគាថាចាក់ចេញនូវអនិច្ចតា(១) ។ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចភពធំ តែងនឹករឃើញសញ្ញានោះ តែមិនបានត្រាស់ដឹងនូវធម៌ជាទីបំផុត គឺព្រះនិព្វានជាអច្ចុតបទនៅឡើយថា សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀងទេពិត មានការកើតឡើងហើយ វិនាសទៅវិញជាធម្មតា លុះកើតឡើងហើយ រមែងរលត់ទៅវិញ ការរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងនោះ ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

---

១ ខ្លៃរឿងសេចក្តីយ៉ាងនេះវិញ៖ កាលខ្ញុំអន្ទោលទៅមក ក្នុងភពតូចភពធំ តែងនឹករឃើញនូវសញ្ញានោះ តែមិនបានត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុត គឺព្រះនិព្វានជាអច្ចុតបទនៅឡើយ ។ ស្រាប់តែមានសមណៈមួយអង្គ មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ គង់នៅក្នុងផ្ទះបិតាខ្ញុំ ហើយសម្តែងគាថាដែលចាក់ចេញនូវអនិច្ចតា សង្ខារទាំងឡាយមិនទៀងទេពិត មានការកើតឡើងហើយ វិនាសទៅវិញជាធម្មតា លុះកើតឡើងហើយ រមែងរលត់ទៅវិញ ការរម្ងាប់នូវសង្ខារទាំងនោះ ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

សហ គាថំ សុណិត្វាន បុព្វកម្មំ អនុស្សរឹ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា អរហត្តំ អបាបុណឹ ។
ជាតិយា សត្តវស្សោហំ អរហត្តំ អបាបុណឹ
ឧបសម្បាទយិ ពុទ្ធោ គុណមញ្ញាយ ចក្ខុមា ។
ទារកោវ អហំ សន្តោ ករណីយំ សមាបយឹ
កឹ មេ ករណីយំ អជ្ជ សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមកាសឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សទ្ធម្មស្សវនេ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធម្មស្សវនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធម្មស្សវនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

លុះខ្ញុំស្ដាប់គាថាប្រដាប់ដោយអនិច្ចតាហើយ ក៏រលឹកឃើញនូវបុព្វកម្ម ខ្ញុំអង្គុយនៅលើអាសនៈតែមួយ ក៏បានដល់នូវព្រះអរហត្ត ។ ដែលខ្ញុំដល់ព្រះអរហត្តនោះ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ ព្រះពុទ្ធមានចក្ខុ ទ្រង់ជ្រាបគុណរបស់ខ្ញុំ ទើបទ្រង់ឲ្យឧបសម្បទាដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងករណីយកិច្ចឲ្យសម្រេចហើយ តាំងពីនៅជាកុមារនោះ តើកិច្ចអ្វីក្នុងសាសនា របស់ព្រះសក្យបុត្រខ្ញុំធ្វើឲ្យចប់ស្រេច ក្នុងថ្ងៃនេះហើយ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែនអំពីកប្បនេះ កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការស្ដាប់ព្រះសទ្ធម្ម ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធម្មស្សវនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ឧក្ខិត្តបទុមិយត្ថេរាបទានំ

(៤០) នគរេ ហំសវតិយា   អហោសឹ មាលិកោ តទា

ឱការេត្វា បទុមសតំ   សត្ថុបត្តេ ឱចិនាមហំ ។

បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   សព្វធម្មាន បារគូ

សហ សតសហស្សេហិ(១)   សន្តចិត្តេហិ តាទិភិ ។

ខីណាសវេហិ សុទ្ធេហិ   ឆឡភិញ្ញេហិ ឈាយិភិ(២)

មម វុឌ្ឍី សមន្វេសំ   អាគច្ឆិ បុរិសុត្តមោ ។

ទិស្វានហំ ទេវទេវំ   សយម្ភុំ លោកនាយកំ

វណ្ដេ ឆេត្វា សត្តបត្តំ   ឧក្ខិបឹ អម្ពរេ តទា ។

យទិ ពុទ្ធោ តុវំ វីរ   លោកជេដ្ឋោ នរាសភ

សយំ គន្ត្វា សត្តបត្តា   មត្ថកេ ធារយន្តុ មេ ។

អធិដ្ឋហិ មហាវីរោ   លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន   មត្ថកេ ធារយឹសុ មេ ។

---

១ ម. សតសហស្សសិស្សេហិ ។ ២ ម. តោ សហោតិ វិស្សុតិ ។

ឧក្ខិត្តបទុមិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៤០) កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកក្រងផ្កា នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី បានចុះទៅក្នុងស្រះឈូក ហើយកាច់យកផ្កាឈូក ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង មួយអន្លើដោយព្រះខីណាស្រព មួយសែនអង្គ ជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ ប្រកបដោយតាទិគុណ មានសន្តានស្អាត បានអភិញ្ញា ៦ និងមានឈាន ទ្រង់ជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់ស្វែងរកសេចក្តីចម្រើនដល់ខ្ញុំ បានស្តេចចូលមកកាន់ខ្ញុំ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសយម្ភូ ជាលោកនាយក ជាទេវតារបស់ទេវតា ទើបកាច់ផ្កាឈូកត្រង់ទង បោះឡើងទៅនាអាកាស ។ ខ្ញុំប្រកាសថា បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ បើព្រះអង្គជាព្រះពុទ្ធ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរជនមែន សូមផ្កាឈូកទាំងនុះអណ្តែតទៅឯង សូមផ្កាឈូកទាំងនុះ ចាំងពីខាងលើព្រះសិរ្សៈ (របស់ព្រះអង្គ) ចុះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានព្យាយាមធំ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរជន ទ្រង់អធិដ្ឋានហើយ ផ្កាឈូកទាំងនោះ ក៏ចាំងពីខាងលើព្រះសិរ្សៈនៃព្រះអង្គ ដោយពុទ្ធានុភាព ។

តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ សត្តបត្តិ វិចិត្តំ
សដ្ឋិយោជនមុព្វិទ្ធំ តឹសយោជនវិត្ថតំ ។
សហស្សក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជមការយឹ
បញ្ចសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
អនុភោមិ សកំ កម្មំ បុព្វេ សុកតមត្តនោ ។
តេនេវេកបុប្ផេន អនុភោត្វាន សម្បទា
ភោគមស្ស កតោ ធម្មំ សច្ឆិការឹ អហំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
សតសហស្សេតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ឯកបុប្ផស្សិទំ ផលំ ។

ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើនោះផង ដោយការតាំងចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ វិមានដែលបុណ្យកម្មតាក់តែងល្អហើយ សម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងឋានតាវត្តិង្សនោះ គេហៅថាសត្តបត្តៈ មានកំពស់ ៦០ យោជន៍ មានទទឹង ៣០ យោជន៍ ។ ខ្ញុំបានកើតជាព្រះឥន្ទ សោយទេវរជ្ជ អស់មួយពាន់ដង កើតជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៥ ដង ។ ខ្ញុំបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ខ្ញុំសោយនូវកុសលកម្មរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនធ្វើទុកល្អហើយក្នុងកាលមុន ។ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិទាំងឡាយ ដោយការថ្វាយនូវផ្កាឈូក មួយនោះឯង ទាំងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមព្រះគោតម ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញអស់ហើយ ភពទាំងឡាយខ្ញុំបានគាស់រំលើងអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីផ្តាច់ខ្សែចំណងដូច្នោះឯង ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផ្កាឈូកមួយ ។

ទ្ទានំ

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧក្ខិត្តបទុមិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧក្ខិត្តបទុមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

គន្ធោទកំ ឧទកំ ច   បុន្នាគំ ឯកទុស្សិកា

ផុសិតោ ច បភង្ករោ   កុដិទោ ឧត្តរីយកោ ។

សវនំ ឯកបទុមំ   គាថាយោ សព្ពបិណ្ឌិតា

ឯកគាថាសតញ្ចេវ   ឆត្តាឡីសមេវ ច ។

គន្ធោទកវគ្គោ ឆត្តឹសតិមោ ។

ទ្ទាន

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧក្ខិត្តបទុមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧក្ខិត្តបទុមិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

គន្ធោទកត្ថេរាបទាន ១ ឧទកបូជកត្ថេរាបទាន ១ បុន្នាគ-
បុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផុសិត-
កម្មិយត្ថេរាបទាន ១ បភង្ករត្ថេរាបទាន ១ តិណកុដិទាយក-
ត្ថេរាបទាន ១ ឧត្តរេយ្យទាយកត្ថេរាបទាន ១ ធម្មស្សវនិយ-
ត្ថេរាបទាន ១ ឧក្ខិត្តបទុមិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថាជាប់គ្នា
ទាំងអស់ ១០១ ផង ៦៦ ផង (១៦៧) ។

ចប់ គន្ធោទកវគ្គ ទី ៣៦ ។

បឋមំ ឯកបទុមិយត្ថេរាបទានំ

(៤១)បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
ករករេ វិការេន្តោ តារេតិ ជនតំ ពហុំ ។
ហំសរាជា តទា ហោមិ ទិជានំ បវរោ អហំ
ជាតស្សរំ សមោគយ្ហ កីឡាមិ ហំសកីឡិតំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ជាតស្សរស្ស ឧបរិ អាគច្ឆិ តាវទេ ជិនោ ។
ទិស្វានហំ ទេវទេវំ សយម្ភុំ លោកនាយកំ
វណ្ណា ឆេត្វាន បទុមំ សត្តបត្តំ មនោរមំ ។
មុខតុណ្ឌេន បគ្គយ្ហ វិប្បសន្នេន ចេតសា(១)
ឧក្ខិបិត្វាន គគនេ(២) ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយិំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ សត្ថា អកាសិ(៣)អនុមោទនំ ។
ឥមិនា ឯកបទុមេន ចេតនាបណិធីហិ ច
កប្បានំ សតសហស្សំ វិនិបាតំ ន គច្ឆសិ ។

---

១ ម. បសន្នោ លោកនាយកោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឧក្ខិបិត្វា សោណេតន្តិ ទិស្សតិ ។
៣ ម. អកាមេ ។

ឯកបទុមិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៤១) ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង កំពុងទ្រង់សម្តែងធម៌ ឲ្យបណ្តាជនច្រើននាក់ឆ្លងនូវភពតូចនិងភពធំ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចហង្សប្រសើរជាងសត្វស្លាបទាំងឡាយ បានចុះកាន់ជាតស្រះហើយលេងល្បែងហង្ស ។ ខណៈនោះ ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់គួរទទួលគ្រឿងបូជា បានស្តេចពុទ្ធដំណើរមកពីខាងលើជាតស្រះ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសយម្ភូលោកនាយក ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ក៏កាច់ផ្កាបទុមជាក ដ៏ផ្កាឈូកជាទីរីករាយនៃចិត្ត ត្រង់ទង ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានពាំយកផ្កានោះដោយចំពុះ ហើយបោះទៅក្នុងអាកាស បូជាព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះសាស្តាព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់គួរទទួលគ្រឿងបូជា បានប្រថាប់នៅក្នុងអាកាស ហើយធ្វើអនុមោទនាថា អ្នកនឹងមិនទៅកើតក្នុងវិនិបាត អស់មួយសែនកប្ប ដោយផ្កាឈូកមួយនេះផង ដោយការតាំងចេតនានេះផង ។

ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ   ជលជុត្តមនាមកោ
មម កម្មំ បកិត្តេត្វា   អគមា យេន បត្ថិតំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបទុមិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកបទុមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ តិណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទានំ

(៦២) ចន្ទភាគានទីតីរេ   អហោសិំ វានរោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ   និសិន្នំ បព្វតន្តរេ ។
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា   សាលរាជំវ ផុល្លិតំ
លក្ខណព្យញ្ជនូបេតំ   ទិស្វា អត្តមនោ អហុំ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ លុះទ្រង់សម្តែងនូវអនុមោទនានេះ ព្រមទាំងទ្រង់សរសើរកុសលកម្ម របស់ខ្ញុំរួចហើយ ស្តេចចូលទៅកាន់ទីគួរតាមប្រាថ្នា ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបទុមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកបទុមិយត្ថេរាបទាន ។

តិណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[៦២] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាស្វា នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ទ្រង់គង់នៅត្រង់ចន្លោះភ្នំ ។ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ ព្រោះបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺ ប្រកបដោយលក្ខណៈ និងអនុព្យញ្ជនៈ ដូចស្តេចសាលព្រឹក្ស ដែលមានផ្ការីក ។

ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ បីតិយា ហដ្ឋមានសោ
តីណិ ឧប្បលបុប្ផានិ មត្ថកេ អភិរោបយិំ ។
បុប្ផានិ អភិរោបេត្វា វិបស្សិស្ស មហេសិនោ
សគារវោ ភវិត្វាន(១) បក្កាមិំ ឧត្តរាមុខោ ។
គច្ឆន្តោ បដិកុដិកោ វិប្បសន្នេន ចេតសា
សេលន្តរេ បតិត្វា បាបុណិំ ជីវិតក្ខយំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតិំសំ អគច្ឆហំ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តុំ ទេវរជ្ជមការយិំ
សតានំ បញ្ចក្ខត្តុំ ចក្កវត្តី អហោសហំ ។
ឯកតិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. ភមិត្វាន ។

ខ្ញុំមានចិត្តខ្ពស់ឯក មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តស្រស់ស្រាយដោយបីតិ បានប្រមូលលើក្បាលនូវផ្កាឧប្បល ៣ ថ្វាយព្រះអង្គ ។ លុះខ្ញុំបូជាផ្កាចំពោះព្រះមហេសី ព្រះនាមវិបស្សីរួចហើយ ជាអ្នកមានសេចក្តីគោរព បែរមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទិសឧត្តរ ដើរចេញទៅ ។ ខ្ញុំកំពុងមានចិត្តជ្រះថ្លា ដើរត្រឡប់ថយក្រោយ ក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះភ្នំ ដល់នូវការអស់ទៅនៃជីវិត ។ ដោយកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំបានធ្វើនោះផង ដោយការតាំងចេតនាទុកផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំបានសោយទេវរាជ្យ អស់ ៣០០ ដង បានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណុប្បលមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណុប្បលមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ធជទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៣) តិស្សោ នាម អហុ សត្ថា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
តយោបធិក្ខយេ ទិស្វា ធជំ អារោបិតំ មយា ។
តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា មានុសំ ទេហំ តាវតឹសំ អគច្ឆហំ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយឹ
សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
អនុភោមិ សកំ កម្មំ បុព្វេ សុកតមត្តនោ ។
ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមការឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ធជទានស្សិទំ ផលំ ។

បានឮថា ព្រះតិណុប្បលមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ធជទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៦៣) ព្រះសាស្តាព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរជន ព្រោះអស់ឧបធិ ៣ ប្រការ ខ្ញុំបានឃើញ (ព្រះអង្គ) ហើយលើកឡើងនូវទង់ជ័យ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើទុកល្អ ដោយការតាំងចេតនាទុកល្អ លុះខ្ញុំលះបង់កាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស ។ ខ្ញុំបានសោយទេវរាជ្យ អស់ ៣០០ ដង បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។ បានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ខ្ញុំទទួលកុសលកម្មរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយក្នុងកាលមុន ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយទង់ ។

ឥច្ឆមានោ ចហំ អជ្ជ   សកាននំ សបព្វតំ
ខោមទុស្សេន ឆាទេយ្យំ   តទា មយ្ហំ កតំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធជទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធជទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ តិណកិង្កណិបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ   ភូតគណោ នាម បព្វតោ
តត្ថទ្ទសំ បំសុកូលំ   ទុមគ្គម្ហិ វិលគ្គិតំ ។
តីណិ កិង្កណិបុប្ផានិ   ឱចិនិត្វានហំ តទា
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន   បំសុកូលំ អបូជយិំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   តិណ្ណំ បុប្ផានិទំ ផលំ ។

សូម្បីថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានប្រាថ្នានឹងគ្រប ក៏អាចគ្របនូវព្រៃនិងភ្នំ ដោយសំពត់សំបកឈើធ្មន នេះជាផល នៃកំពើដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកាលនោះ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធជទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធជទាយកត្ថេរាបទាន ។

តិណកិង្កណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៦៦) មានភ្នំមួយឈ្មោះភូតគណៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ខ្ញុំបានឃើញសំពត់បង្សុកូល ដែលគេព្យួរលើចុងឈើក្បែរភ្នំនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរ មានចិត្តត្រេកអរ បានបេះផ្កាកណ្ដឹង ៣ បូជាចំពោះសំពត់បង្សុកូលនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះផលនៃផ្កាកណ្ដឹង ៣ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណកិង្កណិបូជកោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិណកិង្កណិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ នឡាគារិកត្ថេរាបទានំ

[៤៨] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ ហារិតោ នាម បព្វតោ
សយម្ភូ នាម នាមេន(១) រុក្ខមូលេ វសី តទា ។
នឡាគារំ ករិត្វាន តិណេន ឆាទយិំ អហំ
ចង្កមំ សោធយិត្វាន សយម្ភុស្ស អទាសហំ ។
ចតុន្នវុតេសុ កប្បេសុ ទេវលោកេ រមឹ អហំ
ចតុសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជមការយិំ
សត្តសត្តតិក្ខត្តុញ្ច(២) ចក្កវត្តី អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
ឧព្វិទ្ធំ ភវនំ មយ្ហំ ឥន្ទលដ្ឋីវ ឧគ្គតំ
សហស្សថម្ភំ អតុលំ វិមានំ សប្បភស្សរំ ។

១ ម. សយម្ភូ នាមកោ នាមាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ចតុសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណកិង្កណិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិណកិង្កណិបូជកត្ថេរាបទាន ។

នឡាគារិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៤៨] មានភ្នំមួយឈ្មោះហារិតៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត កាលនោះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសយម្ភូ ស្តេចគង់នៅក្បែរគល់ឈើមួយ ។ ខ្ញុំបានធ្វើកន្ទបបបុះប្រក់ដោយស្មៅ ខ្ញុំជម្រះទីចង្ក្រម ថ្វាយព្រះសយម្ភូ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ ខ្ញុំបានរីករាយ ក្នុងទេវលោក ខ្ញុំបានសោយទេវរាជ្យ ៧៤ ដង បានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ ៧៧ ដង សោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យ ។ វិមានជាលំនៅ របស់ខ្ញុំ ខ្ពស់ខ្ពង់ ដូចលំពង់ដើមឥន្ទព្រឹក្សដ៏ខ្ពស់ មានសសរមួយពាន់ដើម មានលំអឥតផ្ទឹមបាន មានរស្មីរុងរឿងក្រៃលែង ។

ទ្វេសម្បត្តី អនុភោត្វាន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
គោតមស្ស ភគវតោ សាសនេ បព្វជឹ អហំ ។
បធានំ បហិតត្តោម្ហិ ឧបសន្តោ និរូបធិ
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧក្កាធារិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧក្កាធារិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ បំសុកូលបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦៦) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ ជាបលោ នាម(១) បព្វតោ
ពុទ្ធោ សុទស្សនោ នាម វិហាសិ បព្វតន្តរេ ។
បុប្ផំ ហេមវណ្ណំ(២) គយ្ហ គច្ឆំ វេហាយសេនហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ឱឃតិណ្ណមនាសវំ ។

១ ឱ. ជបលោ នាម ។ ២ ឱ. ហេមវន្តំ ។

ខ្ញុំបានសោយសម្បត្តិទាំងពីរ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ក៏បួសក្នុងសាសនារបស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមគោតម ។ ខ្ញុំមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្យាយាម មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ ជាអ្នកមិនមានឧបធិ មិនមានអាសវៈ ដូចដំរីផ្តាច់ខ្សែទន្លីងរួច ហើយដូច្នោះដែរ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧក្កាធារិកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧក្កាធារិកត្ថេរាបទាន ។

បំសុកូលបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) មានភ្នំមួយឈ្មោះជាបលៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសុទស្សនៈ ស្តេចគង់ត្រង់ចន្លោះភ្នំ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកាន់យកផ្កាមានសម្បុរដូចមាស ហើយហោះទៅតាមអាកាស បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ស្តេចឆ្លងនូវឱឃៈហើយ ទ្រង់មិនមានអាសវៈ ។

សត្តចម្បកបុប្ផានិ សីសេ កត្វានហំ តទា
ពុទ្ធស្ស អភិរោបេសឹ សយម្ភុស្ស មហេសិនោ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចម្បកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ បទុមបូជកត្ថេរាបទានំ

(៦៧) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ រោមសោ នាម បព្វតោ
ពុទ្ធោ ច សោភិតោ នាម(១) អព្ភោកាសេ វសី តទា ។
ភវនា និក្ខមិត្វាន បទុមំ ធារយឹ អហំ
ឯកាហំ ធារយិត្វាន បុនគ្គឹ ឧបាគមឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

១ ម. ពុទ្ធោច សម្ភវោ នាម ។

លុះឃើញ ខ្ញុំតម្កល់នូវផ្កាចម្បា ៧ លើក្បាល បូជាដល់ព្រះសម្ពុទ្ធជាសយម្ភូ ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចម្បកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៦៧) មានភ្នំមួយឈ្មោះរោមសៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត កាលនោះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសោភិតៈ ទ្រង់គង់នៅត្រង់ទីវាល ។ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ ហើយកាន់យកនូវផ្កាឈូក ចាំទុកថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ លុះខ្ញុំចាំទុកថ្វាយអស់មួយថ្ងៃហើយ ត្រឡប់ចូលកាន់លំនៅវិញ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមច្ឆទនិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទុមច្ឆទនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តេរសមំ ភាណវារំ ។

អដ្ឋមំ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ

[៤៨] ហិមវន្តស្សាវិទូរេ លម្ពកោ នាម បព្វតោ
ឧបតិស្សោ នាម សម្ពុទ្ធោ អព្ភោកាសម្ហិ ចង្កមិ ។
មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
ទិស្វាន តំ ទេវទេវំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ ។
វិប្បសន្នេន ចិត្តេន តទា តស្ស មហេសិនោ
និសីទនត្ថំ ពុទ្ធស្ស តិណមុដ្ឋិមទាសហំ ។
ទត្វាន ទេវទេវស្ស ភិយ្យោ ចិត្តំ បសាទយឹ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា បក្កាមឹ ឧត្តរាមុខោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបទុមច្ឆទនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទុមច្ឆទនិយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១៣ ។

តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៤៨) មានភ្នំមួយឈ្មោះលម្ពកៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមឧបតិស្សៈ ទ្រង់ចង្រ្កមក្នុងទីវាលជិតភ្នំនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាព្រានម្រឹគនៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញព្រះសយម្ភូនោះ ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ទ្រង់ឈ្នះមារ។ លុះឃើញហើយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយស្មៅមួយក្តាប់ ដល់ព្រះសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ សម្រាប់ក្រាលគង់ ។ លុះខ្ញុំថ្វាយដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតាហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាដ៏ក្រៃលែង ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ បែរមុខទៅកាន់ទិសឧត្តរ ហើយដើរចេញទៅ ។

អដ្ឋមំ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ

អចិរំ គតមត្តំ មំ   មិគរាជា អហេឋយិ
សីហេន បោថិតោ សន្តោ   តត្ថ កាលំកតោ អហំ ។
អាសន្នេ មេ កតំ កម្មំ   ពុទ្ធសេដ្ឋេ អនាសវេ
សុខិត្តោ សរវេគោវ   ទេវលោកំ អគច្ឆហំ ។
យូបោ តត្ថ សុភោ អាសិ   បុញ្ញកម្មាភិនិម្មិតោ
សហស្សកណ្ឌោ សតគេណ្ឌុ ធជាលុ ហរិតាមយោ ។
បភា និទ្ធាវតេ តស្ស   សតរំសីវ ឧគ្គតោ
អាកិណ្ណោ ទេវកញ្ញាហិ   អាមោទិំ កាមកាមិហំ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
អាគន្ត្វាន មនុស្សត្តំ   បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   និសីទនមទាសហំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   តិណមុដ្ឋិយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំកំពុងដើរទៅ មិនយូរប៉ុន្មាន ស្តេចម្រឹគគឺសីហៈក៏ខាំខ្ញុំ ខ្ញុំដែលត្រូវសីហៈខាំផ្តួលហើយនោះ ក៏ធ្វើមរណកាលត្រង់កន្លែងនោះ ។ ព្រោះកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ មិនមានអាសវៈ ក្នុងពេលជិតមរណៈនោះ ខ្ញុំក៏បានទៅកើត ឯឋានទេវលោក ដូចកម្លាំងសរដែលបាញ់ចេញ ។ ប្រាសាទដ៏វិចិត្រនៃកែវមណី មានពណ៌ទៀត ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយសម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងទេវលោកនោះ ជាប្រាសាទដ៏ល្អ មានកំពស់មួយពាន់ជួរកូនសរ មានជាន់ ១០០ ព័ទ្ធជុំវិញដោយទង់ ។ ពន្លឺនៃប្រាសាទនោះផ្សាយចេញទៅ ដូចព្រះអាទិត្យរះឡើង ខ្ញុំជាអ្នកប្រាថ្នាវត្ថុកាម កុះករដោយស្រីទេពកញ្ញា ។ ខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោកហើយ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ក៏បានមកកាន់មនុស្សភាព ហើយដល់នូវការក្ស័យនៃអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយស្មៅសម្រាប់អង្គុយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្មៅមួយក្តាប់ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភិណមុដ្ឋិទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ តិន្ទុកផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៨). កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ឱឃតិណ្ណមនាសវំ ។
តិន្ទុកំ សផលំ ទិស្វា ភិន្ទិត្វាន សកោដិកំ(១)
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វេស្សភុស្ស អទាសហំ(២) ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិន្ទុកផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិន្ទុកផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សកោដកំ ។ ២ ម. សយម្ភុស្សទទាសហំ ។

បានឮថា ព្រះភិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ។

តិន្ទុកផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៦៨) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ទ្រង់ឆ្លងឱឃៈហើយ មិនមានអាសវៈ ស្ដេចគង់ក្នុងចន្លោះភ្នំ រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តសោមនស្ស បានឃើញដើមទន្លាប់ដែលមានផ្លែ ទើបកាច់យកទាំងទង ថ្វាយព្រះវេស្សភូ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែទន្លាប់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែទន្លាប់ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឯ. បានឮថា ព្រះតិន្ទុកផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិន្ទុកផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទានំ

(៥០) រេវតោ នាម(១)សម្ពុទ្ធោ នទីកូលេ វសី តទា

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ បីតរំសិំវ ភាណុមំ ។

ឧក្កាមុខំ បហដ្ឋំវ ខទិរង្គារសន្និភំ

ឱសធី វិយ រោចន្តំ ឯកញ្ជលិមកាសហំ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ អញ្ជលិមកាសហំ

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ អញ្ជលិយា ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកញ្ជលិយោ ថេរោ ឥមា

គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឯកញ្ជលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. ព្រមណោ នាម ។

ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៥០) កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមរេវតៈ ស្តេចគង់នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹង ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ដែលប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ដូចព្រះអាទិត្យមានរស្មីលឿង ឬដូចមុខភ្លើងគប់ដែលគេវាយលំបក់ហើយ ពុំនោះសោតដូចរងើកភ្លើងនៃខទិរគឺឈើ ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាយព្រឹក ខ្ញុំធ្វើអញ្ជលីម្តង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើអញ្ជលី ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការធ្វើអញ្ជលី ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកញ្ជលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

បទុមី ឧប្បលមាលី ច ធជោ កិង្កណិកំ នឡំ
ចម្បកោ បទុមមុដ្ឋិ តិន្ទុកេកញ្ជលី តថា
ឆ ច សដ្ឋិ ច គាថាយោ គណិតាយោ វិភាវិហិ ។

ឯកបទុមវគ្គោ បញ្ចត្តឹសោ ។

ឧទ្ទាន

ឯកបទុមិយត្ថេរាបទាន ១ តិណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ១ ធជទាយកត្ថេរាបទាន ១ តិណកិង្កណិបូជកត្ថេរាបទាន ១ នឡាគារិកត្ថេរាបទាន ១ ចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បទុមបូជកត្ថេរាបទាន ១ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ១ តិន្ទុកផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯកញ្ជលិយត្ថេរាបទាន ១ ចំនួនគាថា ៦៦ គាថា ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ ឯកបទុមវគ្គ ទី ៣៥ ។

ឆត្តឹសោ សទ្ទសញ្ញកវគ្គោ

បឋមំ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

(៨១) មិគលុទ្ធោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ

អទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ ទេវសង្ឃបុរក្ខតំ ។

ចតុសច្ចំ បកាសេន្តំ ឧទ្ធរន្តំ មហាជនំ

អស្សោសឹ មធុរំ វាចំ ករវីករុតោបមំ ។

ព្រហ្មស្សរស្ស មុនិនោ សិខិនោ លោកពន្ធុនោ

ឃោសេ ចិត្តំ បសាទេត្វា បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បសាទស្ស ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សទ្ទសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សទ្ទសញ្ញកវគ្គ ទី ៣៦

សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ទី ១

(៨១) ពីជាតិមុន ខ្ញុំជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបាន ឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ មានពួកទេវតាហែហមកក្នុងទីនោះ ដែល កំពុងទ្រង់ប្រកាសនូវសច្ចៈ ៤ ស្រោចស្រង់មហាជន ខ្ញុំបាន ស្តាប់នូវព្រះពុទ្ធដីកាដ៏ពីរោះ ដូចជាសំឡេងនៃសត្វការវិក ។ ខ្ញុំញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះសូរសៀងដ៏កងរំពង របស់ព្រះមុនី ព្រះនាមសិខី ជាលោកពន្ធុ មានព្រះសូរសៀងដូចសំឡេង នៃព្រហ្ម ហើយដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន ធ្វើនូវកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃ សេចក្តីជ្រះថ្លា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះ ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសទ្ទសញ្ញកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវ គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សទ្ទសញ្ញកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ យវកលាបិយត្ថេរាបទានំ

(៨៦) នគរេ អរុណវតិយា　អាសិំ យវសិកោ តទា
បន្ថេ ទិស្វាន សម្ពុទ្ធំ　យវកលាបំ អបត្ថរឹ(១) ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ　សិខី លោកគ្គនាយកោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ　និសីទិ យវសន្ថរេ ។
ទិស្វា និសិន្នំ វិមលំ　មហាឈាយឹ វិនាយកំ
បាមោជ្ជំ ជនយិត្វាន　តត្ថ កាលង្កតោ អហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ　យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　យវត្ថរេ ឥទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. សន្ថរឹ ។

យវកលាបិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(៨៦) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកធ្វើស្រែ នៃស្រូវដំណើប នៅក្នុងនគរអរុណវតី បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធក្នុងផ្លូវ ក៏បានក្រាលកណ្តាប់ស្រូវដំណើប (ថ្វាយព្រះអង្គ) ។ ព្រះសិខីព្រះអង្គជាអគ្គនាយកក្នុងលោក មានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ហើយគង់លើកម្រាលនៃស្រូវដំណើបនោះ ។ ខ្ញុំលុះបានឃើញ (ព្រះសម្ពុទ្ធនោះ) ព្រះអង្គគ្មានមន្ទិល មានឈានដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកដឹកនាំ (សត្វលោក) កំពុងគង់នៅ ក៏ញ៉ាំងប្រាមោទ្យឲ្យកើតឡើង ហើយធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រាលកណ្តាប់ស្រូវដំណើប ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា យវកលាបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

យវកលាបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ កឹសុកបូជកត្ថេរាបទានំ

[៨៣] កឹសុកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា បគ្គហេត្វាន អញ្ជលឹ
ពុទ្ធំ សរិត្វា សិទ្ធត្ថំ អាកាសេ អភិបូជយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កឹសុកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កឹសុកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះយវកលាបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ យវកលាបិយត្ថេរាបទាន ។

កឹសុកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៨៣) ខ្ញុំបានឃើញផ្កាចាររីក ហើយលើកផ្គងអញ្ជលីឡើង នឹកដល់ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ បូជាចុះទៅក្នុងអាកាស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកឹសុកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កឹសុកបូជកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ សកោដកកោរណ្ឌទាយកត្ថេរាបទានំ

(៥៦) អក្កន្តញ្ច បទំ ទិស្វា សិខិនោ លោកពន្ធុនោ
ឯកំសំ អជិនំ កត្វា បទំ សេដ្ឋំ អវន្ទហំ ។
កោរណ្ឌំ បុប្ផិតំ ទិស្វា បាទបំ ធរណីរុហំ
សកោដកំ(១)គហេត្វាន បទេ ចក្កំ អបូជយិំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បទបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សកោដកកោរណ្ឌទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សកោដកកោរណ្ឌទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ឱ. សកោសកំ ។

សកោដកកោរណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៥៦) ខ្ញុំបានឃើញស្នាមព្រះបាទ របស់ព្រះសិខី ជាផៅពង្សនៃលោក ដែលទ្រង់ជាន់ទុក ហើយធ្វើនូវស្បែកខ្លា ឆៀងស្មាម្ខាង ថ្វាយបង្គំស្នាមព្រះបាទដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំឃើញនូវដើមឈើដែលដុះលើផែនដី ឈ្មោះកោរណ្ឌព្រឹក្ស មានផ្ការីក ហើយក៏កាច់យកទាំងស្រោម មកបូជានូវចក្រក្នុងស្នាមព្រះបាទ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបទបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសកោដកកោរណ្ឌទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សកោដកកោរណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ ទណ្ឌទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៨) កាននំ វនមោគយ្ហ   វេឡុំ ឆេត្វានហំ តទា
អាលម្ពនំ ករិត្វាន   សង្ឃស្ស អទទិំ អហំ ។
តេន ចិត្តប្បសាទេន   សុព្វតេ អភិវាទិយ
អាលម្ពទណ្ឌំ ទត្វាន   បក្កាមិំ ឧត្តរាមុខោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ ទណ្ឌមទទិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ទណ្ឌទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ទណ្ឌទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ទណ្ឌទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៨៨) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ព្រៃធំ ហើយកាប់នូវឫស្សី យកមកធ្វើបង្កាន់ដៃ ប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃ ។ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះសង្ឃដែលមានវត្តដ៏ល្អ លុះប្រគេននូវបង្កាន់ដៃហើយ ក៏បែរមុខឆ្ពោះកាន់ឧត្តរទិស ដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានប្រគេននូវបង្កាន់ដៃ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការប្រគេនបង្កាន់ដៃ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទណ្ឌទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ទណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៦) សតរំសី នាម សម្ពុទ្ធោ សយម្ភូ អបរាជិតោ
វុដ្ឋហិត្វា សមាធិម្ហា ភិក្ខាយ មមុបាគមិ ។
បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វាន អម្ពយាគុំ អទាសហំ
វិប្បសន្នមនស្ស វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ អម្ពយាគុយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អម្ពយាគុទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អម្ពយាគុទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៨៦) ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសតរង្សី ត្រាស់ដឹងឯង គ្មានសត្រូវណាឈ្នះបាន ចេញចាកសមាធិ ហើយស្តេចសំដៅមករកខ្ញុំដើម្បីភិក្ខា ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធដែលមានព្រះហឫទ័យស្អាត ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានប្រគេនបបរស្វាយ ដល់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃបបរស្វាយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពយាគុទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ បុដកបូជកត្ថេរាបទានំ

(៥៧) ទិវាវិហារា និក្ខន្តោ វេស្សភូ លោកនាយកោ

ភិក្ខាយ វិចរន្តោ សោ មម សន្តិកុបាគមិ ។

តតោ បីតិកោ សុមនោ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស តាទិនោ

លោណសុបុដកំ ទត្វា កប្បំ សគ្គម្ហិ មោទហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុដកមទាសហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុដកស្ស ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុដកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុដកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

បុដកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៥៧) ព្រះពុទ្ធព្រះនាមវេស្សភូ ជានាយកនៃលោក ទ្រង់ស្ដេចចេញអំពីបន្ទប់សម្រាប់សម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ ទ្រង់ធ្វើព្រះដំណើរទៅដើម្បីភិក្ខា បានទ្រង់ចូលសំដៅទៅរកខ្ញុំ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំមានបីតិសោមនស្ស ក៏បានប្រគេននូវកញ្ចប់អំបិល ដល់ព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ ប្រកបដោយតាទិគុណ ដោយសារកុសលនេះ ក៏បានរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយកញ្ចប់អំបិល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយកញ្ចប់អំបិល ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុដកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុដកបូជកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ វត្ថទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៨) វិបស្សិនោ ភគវតោ លោកជេដ្ឋស្ស តាទិនោ
ឯកវត្ថំ មយា ទិន្នំ(១) បសន្នេន សបាណិនា ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ ទិព្វយានំ សមជ្ឈគំ
តេន វត្ថេន ទានេន(២) បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វត្ថមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វត្ថទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វត្ថទាយកោ(៣) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វត្ថទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ឯកវត្ថំ មយា ទិន្នំ ទិស្សន្តំ ។ ២ ម. វត្ថទានេន ។ ៣ ម. វត្ថទាយកោ ។

វត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨៨) ខ្ញុំជ្រះថ្លា បានប្រគេនសំពត់មួយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ជាតាទិបុគ្គល ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ ដោយការថ្វាយសំពត់នោះ ខ្ញុំក៏បាននូវ យានដំរី យានសេះ ជាយានទិព្វ ទាំងបានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយសំពត់ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវត្ថទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វត្ថទាយកត្ថេរាបទាន ។

នវមំ សរណាគមនិយត្ថេរាបទានំ

(៨៩) អារុហិម្ហ តទា នាវំ   ភិក្ខុ ចាជីវកោ ចហំ
នាវាយ ភិជ្ជមានាយ   ភិក្ខុ មេ សរណំ អទា ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ   យញ្ច មេ សរណំ អទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   សរណាគមនេ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សរណាគមនិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សរណាគមនិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ បិណ្ឌបាតិកត្ថេរាបទានំ

(៩០) តិស្សោ នាមាសិ សម្ពុទ្ធោ   វិហាសិ បវនេ តទា
តុសិតាហំ ឥធាគន្ត្វា   បិណ្ឌបាតំ អទាសហំ ។
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា   តិស្សំ នាម មហាយសំ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា   តុសិតំ អគមាសហំ ។

សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៨៩) ក្នុងកាលនោះ ភិក្ខុនិងខ្ញុំជាអាជីវក បានឡើងជិះទូក កាលទូកបែកធ្លាយ ភិក្ខុបានឲ្យសរណគមន៍ដល់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលភិក្ខុ បានឲ្យសរណគមន៍ដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសរណគមន៍ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណាគមនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សរណាគមនិយត្ថេរាបទាន ។

បិណ្ឌបាតិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៩០) កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមតិស្សៈ គង់នៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំចេញអំពីឋានតុសិតមកកាន់ទីនេះ បានថ្វាយបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមតិស្សៈ ព្រះអង្គមានយសធំ ហើយក៏ញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ហើយត្រឡប់ទៅកាន់ឋានតុសិតវិញ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បិណ្ឌបាតស្សិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បិណ្ឌបាតិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បិណ្ឌបាតិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សទ្ទសញ្ញី យវសិកោ កឹសុកោរណ្ឌបុប្ផិយោ

អាលម្ពនម្ពយាគុ ច បុដកមញ្ចទាយកោ

សរណំ បិណ្ឌបាតោ ច គាថា តាឡីសមេវ ច ។

សទ្ទសញ្ញិកវគ្គោ ឆត្តឹសោ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ កាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបិណ្ឌបាត ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបិណ្ឌបាតិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បិណ្ឌបាតិកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សទ្ទសញ្ញិកត្ថេរាបទាន ១ យវកលាបិយត្ថេរាបទាន ១ កឹសុកបូជកត្ថេរាបទាន ១ សកោសកកោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អាលម្ពន ឬ ទណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ១ អម្ពយាគុទាយកត្ថេរាបទាន ១ បុដកបូជកត្ថេរាបទាន ១ មញ្ចទាយកត្ថេរាបទាន ១ សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ១ បិណ្ឌបាតិកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៤០ ។

ចប់ សទ្ទសញ្ញិកវគ្គ ទី ៣៦ ។

សត្តតិំសោ មន្ទារវបុប្ផិយវគ្គោ

បឋមំ មន្ទារវិយត្ថេរាបទានំ

(៦១) តាវត្តិំសា ឥធាគន្ត្វា មង្គលោ នាម មាណវោ
មន្ទារវំ គហេត្វាន វិបស្សិស្ស មហេសិនោ ។
សមាធិនា និសិន្នស្ស មត្ថកេ ធារយឹ អហំ
សត្តាហំ ធារយិត្វាន ទេវលោកំ បុនាគមឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មន្ទារវិយោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មន្ទារវិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មន្ទារវបុប្ផិយវគ្គ ទី ៣៧

មន្ទារវិយត្ថេរាបទាន ទី ១

(៦១) ខ្ញុំជាទេវតាកម្លោះ ឈ្មោះមង្គលៈ ចេញអំពីឋានតាវត្តិង្ស ហើយមកកាន់ទីនេះ បានយកផ្កាមន្ទារវៈ ទ្រង់លើព្រះសិរ្សៈ នៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គស្វែងរកគុណធំ ដែលគង់នៅដោយសមាធិ លុះខ្ញុំទ្រង់ផ្កាអស់ ៧ ថ្ងៃហើយ ទើបបានទៅកាន់ទេវលោកវិញ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមន្ទារវិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មន្ទារវិយត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ កណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦២) យាមា ទេវា ឥធាគន្ត្វា គោតមំ សិរិវច្ឆសំ

កណ្ណិការបុប្ផំ(១) បគ្គយ្ហ ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ ។

ទ្វេនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កណ្ណិការបុប្ផិយោ(២) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរស្ស (៣) អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ភិសមុឡាលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៦៣) ផុស្សោ នាមាសិ សម្ពុទ្ធោ សព្វធម្មាន បារគូ

វិវេកកាមោ សព្វញ្ញូ អាគច្ឆិ មម សន្តិកេ ។

តស្មឹ ចិត្តំ បសាទេត្វា មហាការុណិកោ ជិនេ

ភិសមុឡាលំ បគ្គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។

---

១ ម. កោរណ្ឌមាលំ ។ ២ ម. កោរណ្ឌបុប្ផិយោ ។ ៣ ម. កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរស្ស ។

កណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(៦២) ខ្ញុំចេញអំពីទេវលោក ជាន់យាមៈ មកកាន់ទីនេះ បានឃើញព្រះគោតម ជាសិរីវច្ឆយោត្រ ហើយយកផ្កា ត្រព្លាចបូជាដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កណ្ណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ភិសមុឡាលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៦៣) ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមផុស្សៈ ព្រះអង្គដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ត្រេកអរនូវវិវេក ទ្រង់ប្រកបដោយបញ្ញា បានស្តេចមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គប្រកបដោយមហាករុណានោះ ហើយបានយកក្រអៅឈូកថ្វាយ ដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ភិសំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភិសមុឡាលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ភិសមុឡាលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ កេសរបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៤) វិជ្ជាធរោ តទា អាសឹ ហិមវន្តម្ហិ បព្វតេ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ចង្កមន្តំ មហាយសំ ។
តីណិ កេសរបុប្ផានិ សិរេ កត្វានហំ តទា
ឧបសង្កម្ម សម្ពុទ្ធំ វេស្សភុំ អភិបូជយឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយក្រអៅឈូក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយក្រអៅឈូក ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភិសមុឡាលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ភិសមុឡាលទាយកត្ថេរាបទាន ។

កេសរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៦៤) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាវិជ្ជាធរ នៅលើភ្នំហិមពាន្ត បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាករជៈ មានយសធំ កំពុងចង្ក្រម ។ លុះឃើញហើយ ខ្ញុំបានទទួលផ្កាកេសរ ៣ ទងលើក្បាល ហើយនាំចូលទៅបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សភូ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កេសរបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កេសរបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ អង្កោលបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៨) បទុមោ នាម សម្ពុទ្ធោ ចិត្តកូដេ វសី តទា
ទិស្វាន តមហំ ពុទ្ធំ សយម្ភុំ ឧបគញ្ឆហំ(១) ។
អង្កោលំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ឱចិនិត្វាន ហំ តទា
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ បូជេសិំ បទុមំ ជិនំ ។
ឯកត្តិំសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. អបរាជិតំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកេសរបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កេសរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អង្កោលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៦៨) ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមៈ គង់នៅលើភ្នំចិត្តកូដ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ជាសយម្ភូអង្គនោះហើយ ក៏ចូលទៅជិត ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញផ្កាអង្កោលរីក ហើយបេះកាន់យកចូលទៅ បូជាព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អង្កោលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អង្កោលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៦) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ   គច្ឆន្តំ អន្តរាបណេ
កញ្ចនគ្ឃិយសង្កាសំ   ពាត្តិំសវរលក្ខណំ ។
និសជ្ជ បាសាទវរេ   អទ្ទសំ លោកនាយកំ
កទម្ពបុប្ផំ បគ្គយ្ហ   វិបស្សិំ អភិបូជយិំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កទម្ពបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បានឮថា ព្រះអង្កោលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អង្កោលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៦៦) ខ្ញុំអង្គុយលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធជាលោកនាយក ព្រះអង្គមានវណ្ណៈដូចមាស មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជាមាស កំពុងស្តេចទៅកណ្តាលផ្លូវនៃពានផ្សារ ខ្ញុំបានយកផ្កាកទម្ព បូជាព្រះពុទ្ធព្រះនាមវិបស្សី ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ ឧទ្ទាលកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៧) សុជាតោ នាម(១)សម្ពុទ្ធោ គង្គាកូលេ វសី តទា
ឧទ្ទាលកំ គហេត្វាន បូជយឹ អបរាជិតំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទ្ទាលកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទ្ទាលកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ឯកចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៨) ឧបសន្តោ ច សម្ពុទ្ធោ វសតិ បព្វតន្តរេ
ឯកចម្បកមាទាយ ឧបគច្ឆឹ នរុត្តមំ ។

១ ម. អនុមោ នាម ។

ឧទ្ទាលកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៦៧) ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុជាត ព្រះអង្គគង់នៅលើច្រាំងនៃទន្លេគង្គា ខ្ញុំបានយកផ្កាកជ្រើកបូជាព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទ្ទាលកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទ្ទាលកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឯកចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៦៨) ព្រះសម្ពុទ្ធមានព្រះហឫទ័យស្ងប់រម្ងាប់ គង់នៅចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំបានយកផ្កាចម្បាមួយ ដើរចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ឧត្តម ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ បច្ចេកមុនិមុត្តមំ
ឧភោហត្ថេហិ បគ្គយ្ហ បូជយិំ អបរាជិតំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ(១)កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ បុប្ផបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គិរិនេលបុប្ផិយោ ថេរោ
ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គិរិនេលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ តិមិរបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៦៩) ចន្ទភាគានទីតីរេ អនុសោតំ វជាមហំ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ សាលរាជំវ បុប្ផិតំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ បច្ចេកមុនិមុត្តមំ
គហេត្វា តិមិរំ បុប្ផំ មត្ថកេ ឱកិរឹ អហំ ។

១ ម. បញ្ចសត្តតិតោ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានកាន់ផ្កានោះដោយដៃទាំងពីរ ហើយបូជាព្រះបច្ចេកពុទ្ធដ៏ឧត្តម ដែលទ្រង់ឈ្នះកិលេស ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគិរិនេលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គិរិនេលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

តិមិរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៦៩) ខ្ញុំទៅតាមបណ្ដោយខ្សែទឹក បានឃើញព្រះពុទ្ធជិតឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ទ្រង់ប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស ទ្រង់ដូចសាលព្រឹក្សមានផ្ការីក ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយចំពោះព្រះបច្ចេកពុទ្ធដ៏ឧត្តម បាននាំយកផ្កាតិមិរព្រឹក្ស មករោយលើព្រះកេសព្រះអង្គ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ- ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិមិរបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិមិរបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៧០) ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសិំ កិន្នរោ តទា
តទ្ទសំ ទេវទេវំ ចង្កមន្តំ នរាសភំ ។
ឱចិនិត្វាន សលឡំ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
ឧបសិង្ឃិ មហាវីរោ សលឡំ ទេវគន្ធិកំ ។
បដិគ្គហេត្វា សម្ពុទ្ធោ វិបស្សី លោកនាយកោ
ឧបសិង្ឃិ មហាវីរោ បេក្ខមានស្ស មេ តទា ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិមិរបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិមិរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សលឡបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៧០) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិន្នរ នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញ (នូវព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ) ព្រះអង្គជាទេវតាកន្លងទេវតា ប្រសើរជាងពួកនរជន កំពុងចង្ក្រមក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំបានបេះផ្កាស្រល់ ចូលទៅថ្វាយព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរ ឯព្រះសម្ពុទ្ធ មានព្យាយាមធំ ទ្រង់បានស្រង់ក្លិនផ្កាស្រល់ ជាក្លិនទិព្វ ។ ក្នុងកាលនោះឯង ព្រះវិបស្សីសម្ពុទ្ធ ជាលោកនាយក មានព្យាយាមធំ ទ្រង់បានទទួល ហើយស្រង់ក្លិនផ្ការបស់ខ្ញុំ ដែលខ្ញុំកំពុងតែក្រឡេកមើល ។

ឬក្ខំ

ឧបសន្តចិត្តោ សុមនោ វន្ទិត្វា ទិបទុត្តមំ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន បុន បច្ចាគមាហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សលលបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សលលបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

មន្ទារវំ កក្ការុ ភិសកេសរបុប្ផិយោ
អង្កោលកោ កទម្ពោ ច ឧទ្ទាលំ ឯកចម្បកោ
តិមិរំ សលលញ្ចេវ គាថា សដ្ឋីសមេវ ច ។

មន្ទារវបុប្ផិយវគ្គោ សត្តតឹសោ ។

ឬក្ខន

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានផ្គងអញ្ជលីថ្វាយបង្គំ ព្រះទ្វិបទុត្តមាចារ្យ ហើយទើបដើរទៅលំនៅវិញ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសលលបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សលលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

មន្ទារវិយត្ថេរាបទាន ១ កក្ការុបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ភិសមុឡាលទាយកត្ថេរាបទាន ១ កេសរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អង្កោលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧទ្ទាលកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកចម្បកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តិមិរបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ សលលបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៦០ ។

ចប់ មន្ទារវបុប្ផិយវគ្គ ទី ៣៧ ។

អដ្ឋតិំសោ ពោធិវន្ទនវគ្គោ

បឋមំ ពោធិវន្ទកត្ថេរាបទានំ

(៧១) បាដលឹ ហរិតំ ទិស្វា បាទបំ ធរណីរុហំ

ឯកំសំ អញ្ជលឹ កត្វា អវន្ទឹ បាដលឹ អហំ ។

អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន គរុំ កត្វាន មានសំ

អន្តោសុទ្ធំ ពហិសុទ្ធំ សុវិមុត្តំ អនាសវំ ។

វិបស្សឹ លោកមហិតំ ករុណាញាណសាគរំ

សម្មុខា វិយ សម្ពុទ្ធំ អវន្ទឹ បាដលឹ អហំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ពោធិមភិវន្ទិហំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោធិវន្ទកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពោធិវន្ទកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ពោធិវន្ទនវគ្គ ទី ៣៨

ពោធិវន្ទកត្ថេរាបទាន ទី ១

(៧១) ខ្ញុំបានឃើញដើមប្រទាលខៀវ ដ៏រុងរឿង ជាឈើដុះលើផែនដី ហើយខ្ញុំធ្វើ (ឆ្វៀងសំពត់) ឆៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជលីថ្វាយបង្គំនូវដើមប្រទាលខៀវ ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលី ធ្វើសេចក្តីគោរពក្នុងចិត្ត ថ្វាយបង្គំដើមប្រទាលខៀវ ហាក់ដូចជាព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមវិបស្សី គង់នៅចំពោះមុខ ព្រះអង្គស្អាតខាងក្នុង ស្អាតខាងក្រៅ ទ្រង់រួចស្រឡះហើយដោយល្អ មិនមានអាសវៈ ដែលត្រៃលោកបូជាហើយ មានព្រះករុណាញាណដូចសាគរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំពោធិព្រឹក្ស ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពោធិវន្ទកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពោធិវន្ទកត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ បាដលិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

(៧៦) វិបស្សី នាម ភគវា   សយម្ភូ អគ្គបុគ្គលោ
បុរក្ខតោ សសិស្សេហិ   ពន្ធុមំ បាវិសី ជិនោ ។
តីណិ បាដលិបុប្ផានិ   ឧច្ឆង្គេ ឋបិតានិ មេ
សីសំ ន្ហាយិតុកាមោហំ   នទីតិត្ថំ អគច្ឆហំ ។
និក្ខម្ម ពន្ធុមតិយា   អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ឥន្ទីវរំ ជលិតំ   អាទិត្តំវ ហុតាសនំ ។
ព្យគ្ឃូសភំវ បវរំ   អភិជាតំវ កេសរី
គច្ឆន្តំ សមណានគ្គំ   ភិក្ខុសង្ឃបុរក្ខតំ ។
តស្មិំ បសន្នោ(១)សុគតេ   កិលេសមលធោវនេ
គហេត្វា តីណិ បុប្ផានិ   ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយឹ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

---
១ ម. សមនេ ។

បាដលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ២

(៧៦) ព្រះជិនស្រីមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងឯង ជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរ មានពពួកសិស្សចោមរោមហើយ ស្តេចចូលទៅកាន់ពន្ធុមតីនគរ ។ ខ្ញុំបានដាក់ផ្កាប្រាទៀន ៣ ទងក្នុងថ្នក់ ខ្ញុំប្រាថ្នាទឹកកក់ក្បាល ខ្ញុំបានដើរទៅកាន់កំពង់ស្ទឹង ។ ខ្ញុំចេញអំពីក្រុងពន្ធុមតី បានឃើញព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក ទ្រង់ដូចជាដើមកព្រឹក្សដ៏រុងរឿង កំពុងឆេះ ទ្រង់ដូចជាខ្លាធំ ឬដូចគោឧសភដ៏ប្រសើរ ឬក៏ដូចកេសរាជសីហ៍ មានជាតិដ៏ខ្ពស់ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកសមណៈ កំពុងស្តេចទៅ ដោយមានភិក្ខុសង្ឃចោមរោម ខ្ញុំជ្រះថ្លាចំពោះព្រះសុគតអង្គនោះ ទ្រង់លាងនូវមន្ទិលគឺកិលេស ហើយខ្ញុំកាន់យកផ្កាប្រាទៀនតាំង ៣ ទង បូជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បាដលិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បាដលិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ តិណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទានំ

(៧៣) ចន្ទភាគានទីតីរេ អហោសិំ វានរោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ ។
ឱភាសេន្តំ ទិសា សព្វា សាលរាជំវ ផុល្លិតំ
លក្ខណព្យញ្ជនូបេតំ ទិស្វា អត្តមនោ អហំ ។
ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ បីតិយា ហដ្ឋមានសោ
តិណំ ឧប្បលបុប្ផានិ មត្ថកេ អភិរោបយិំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាដលិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បាដលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

តិណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៧៣) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាស្វា នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ដែលប្រាសធូលី គឺកិលេស គង់នៅចន្លោះភ្នំ ។ លុះខ្ញុំបានឃើញ (ព្រះសម្ពុទ្ធនោះ) ទ្រង់ប្រកបដោយលក្ខណៈនិងព្យញ្ជនៈ ដែលកំពុងញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺស្វាង ដូចជាដើមសាលព្រឹក្សរីកហើយ ខ្ញុំក៏មានចិត្តត្រេកអរ ។ លុះខ្ញុំមានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តសោមនស្ស មានចិត្តរីករាយដោយបីតិ ហើយបូជាផ្កាទាំង ៣ លើព្រះសិរ្សៈ ។

តតិយំ ពីណកុប្បលមាលិយត្ថេរាបទានំ

ឧជ្ជយិត្វាន បុប្ផានិ   ជុស្សស្សាក្ខិ ឧបោសិតោ
សកាវេហំ ករិត្វាន   បណ្ណាមិ ឧត្តរមុខោ ។
កដ្ឋោគ្គា បដិកុដិកោ   វិប្បសន្នេន ចេតសា
សេលន្តរេ បតិត្វាន   បាបុណឹ ជីវិតក្ខយំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន   ចេតនាបណិធីហិ ច
ជហិត្វា បុរិមំ ជាតឹ   តាវតិំសំ អគច្ឆហំ
សតានំ តីណិក្ខត្តុញ្ច   ទេវរជ្ជមការយិំ
សតានំ បញ្ចក្ខត្តុំ ច   ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
ឆន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ   យំ បុប្ផមភិបូជយិំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពីណកុប្បលមាលិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពីណកុប្បលមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ពីណកុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

លុះខ្ញុំបូជាផ្កាទាំងឡាយ ដល់ព្រះពុទ្ធស្រេស្ឋ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ហើយខ្ញុំក៏ធ្វើសេចក្ដីគោរព រួចបែរមុខឆ្ពោះទៅកាន់ឧត្តរទិស ដើរចៀសចេញទៅ ។ ខ្ញុំកំពុងដើរថយក្រោយ ទាំងមានចិត្តជ្រះថ្លា ក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះភ្នំ ដល់នូវការអស់ទៅនៃជីវិត ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អផង ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបុរិមជាតិនោះហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស បានសោយទេវរាជ្យអស់បីរយដង បានជាស្ដេចចក្រពត្តិ អស់ប្រាំរយដង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៦ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពីណកុប្បលមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពីណកុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ បត្តិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៧៤] យទា ចិតាយំ សត្ថុនោ ឧបេហសិ បទុមុត្តរោ

សមាគតា ជនា សព្វេ សរីរំ និហរន្តិ តេ ។

និហរន្តេ សរីរម្ហិ វជ្ជមានាសុ ភេរិសុ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ បត្តិបុប្ផមភិបូជយិំ ។

សតសហស្សិតោ កប្បេ យំ បុប្ផមភិបូជយិំ

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សរីរបូជិតេ ផលំ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បត្តិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៧៤) វេលាដែលព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ បរិនិព្វានហើយ ពួកជនទាំងអស់នោះនាំគ្នាមកប្រជុំ ហែលនូវព្រះសរីរៈ កាលកំពុងហែលព្រះសរីរៈ កំពុងគំរាមស្គរ (លាន់ឮគឹកកងរំពង) ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាផ្កា ជាចំណែកបុណ្យ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាព្រះសរីរៈ ។ ខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់តើហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំផ្តាច់ចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បត្តិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បត្តិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ សត្តបណ្ណិយត្ថេរាបទានំ

(៧៨) សុមនោ នាម សម្ពុទ្ធោ ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សត្តបណ្ណិមបូជយិំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ សត្តបណ្ណិមបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ សត្តបណ្ណិបូជាយិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

បានឮថា ព្រះបត្តិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បត្តិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សត្តបណ្ណិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៧៨) ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុមនៈ ជាលោកនាយក ទ្រង់ក្រាស់ឡើង ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាផ្កាសត្តបណ្ណិ (ដល់ព្រះអង្គ) ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កាសត្តបណ្ណិ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាផ្កាសត្តបណ្ណិ ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនាខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកហោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តបណ្ណិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សត្តបណ្ណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ គន្ធោទកិយត្ថេរាបទានំ

[៧៦] ចិតកេ កាយីរមានេ នានាគន្ធេ សមាហតេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ គន្ធោទកំ អបូជយិំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ចិតកំ យំ អបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ចិតបូជាយិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បានឮថា ព្រះសត្តបណ្ណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សត្តបណ្ណិយត្ថេរាបទាន ។

គន្ធោទកិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៧៦] កាលគេកំពុងធ្វើជើងថ្ករ កាលក្លិនក្រអូបផ្សេងៗ កំពុងប្រជុំព្រម ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានបូជាផ្កាមួយក្ដាប់ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាជើងថ្ករ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើងថ្ករ ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គន្ធបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គន្ធបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ចិតកបូជកត្ថេរាបទានំ

(៧៨) បរិនិព្វុតេ ភគវតិ ជលជុត្តមនាមកេ
អារោបិតម្ហិ ចិតកេ(១) សាលពុប្ផំ អបូជយិំ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយិំ
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ ចិតកបូជាយិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចិតកបូជកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ចិតកបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. សមយេ ។

បានឮថា ព្រះគន្ធបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គន្ធបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៧៨) កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមជលជុត្តមៈ បរិនិព្វាន កាលគេកំពុងលើកជើងថ្ករ ខ្ញុំបានបូជាផ្កាសាលតឹក ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើងថ្ករ ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកហូលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិតកបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរាបទានំ

(៧៨) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ តាលវណ្ដំ អទាសហំ
សុមនេហិ បដិច្ឆន្នំ ធារយាមិ មហាយសំ(១) ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ តាលវណ្ដំ អទាសហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ តាលវណ្ដស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមនតាលវណ្ដិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. មហារហំ ។

សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៧៨) ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លិតស្លឹកត្នោត ដែលគេរំលេចដោយផ្កាម្លិះទាំងឡាយ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ខ្ញុំបានបាំងថ្វាយព្រះពុទ្ធ មានយសធំ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន ថ្វាយផ្លិតស្លឹកត្នោត ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផ្លិតស្លឹកត្នោត ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់ខ្សែចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ សុមនទាមិយត្ថេរាបទានំ

(៧៨) សិទ្ធត្ថស្ស ភគវតោ ន្ហាតកស្ស តបស្សិនោ
កត្វាន សុមនទាមំ ធារយឹ បុរតោ ឋិតោ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ទាមំ អភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ សុមនទាមស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សុមនទាមិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សុមនទាមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុមនទាមិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៧៨) ខ្ញុំធ្វើកម្រងផ្កាម្លិះ ហើយឈរទ្រទ្រង់ថ្វាយចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ព្រះអង្គមានកិលេសលាងហើយ មានតបធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាកម្រងផ្កា ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃកម្រងផ្កាម្លិះ ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់ខ្សែចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមនទាមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សុមនទាមិយត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ កាសុមារិផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨០) កណិការំវ ជោតន្តំ និសិន្នំ បព្វតន្តរេ
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ លោកជេដ្ឋំ នរាសភំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សិរេ កត្វាន អញ្ជលឹ
កាសុមារិផលំ គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

កាសុមារិផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

(៨០) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលីគឺរាគៈ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ ដែលគង់នៅចន្លោះភ្នំ រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានធ្វើអញ្ជលីលើត្បូង ហើយកាន់ផ្លែកាសុមារិព្រឹក្ស ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ គឺកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់ខ្សែចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទសមំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោសុម្ភផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោសុម្ភផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ពោធិបាដលិទុប្បលំ បត្តិ ច សត្តបណ្ណិយោ
គន្ធមុដ្ឋិ ច ចិតកោ តាលំ សុមនទាមកោ
កោសុម្ភផលិកោ គាថា ឯកូនសដ្ឋិយោ ។

ពោធិវន្ទនវគ្គោ អដ្ឋតឹសោ ។

ទសម

បានឮថា ព្រះកោសុម្ភផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោសុម្ភផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ពោធិវន្ទកត្ថេរាបទាន ១ បាដលិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ តីណុប្បលមាលិយត្ថេរាបទាន ១ បត្តិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ សត្តបណ្ណិយត្ថេរាបទាន ១ គន្ធមុដ្ឋិយត្ថេរាបទាន ១ ចិតកបូជកត្ថេរាបទាន ១ សុមនតាលវណ្ដិយត្ថេរាបទាន ១ សុមនទាមិយត្ថេរាបទាន ១ កោសុម្ភផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ៥៩ ។

ចប់ ពោធិវន្ទនវគ្គ ទី ៣៨ ។

ឯកូនចត្តាឡីសោ អម្ពដផលវគ្គោ[១]

បឋមំ អម្ពដផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨១) សតរំសី នាម ភគវា សយម្ភូ អបរាជិតោ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ គោចរាយាភិនិក្ខមិ ។
ផលហត្ថោ អហំ ទិស្វា ឧបគញ្ឆឹ នរាសភំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ អម្ពដំ[២]អទទឹ ផលំ ។
ចតុន្នវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ អហំ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

---

១ ម. អម្ពាដផលវគ្គោ ។ ២ ម. អម្ពាដំ ។

អម្ពដផលវគ្គ ទី ៣៩

អម្ពដផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

(៨១) ព្រះសម្ពុទ្ធមានព្រះភាគ ព្រះនាមសតរង្សី ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ឈ្នះកិលេស មានប្រាថ្នានូវវិវេក បានចេញទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំកាន់ផ្លែឈើក្នុងដៃ បានឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ដ៏ប្រសើរជាងនរៈ ខ្ញុំក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ហើយបានថ្វាយផ្លែម្កាក់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ៌តិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អត្ថដផលទាយកោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អត្ថដផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ លពុជទាយកត្ថេរាបទានំ

[៨៦] នគរេ ពន្ធុមតិយា អាសឹ អារាមិកោ តទា
អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ គច្ឆន្តំ អនិលញ្ជសេ ។
លពុជស្ស ផលំ គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ
អាកាសេ ឋិតកោ សន្តោ បដិគ្គណ្ហិ មហាយសោ ។
បីតិសញ្ជននំ មយ្ហំ ទិដ្ឋធម្មសុខាវហំ
ផលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
អធិគញ្ឆឹ តទា បីតឹ វិបុលញ្ច សុខុត្តមំ
ឧប្បជ្ជតេវ រតនំ និព្វត្តស្ស យហឹ យហឹ ។
ឯកនវុតិតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. អដ្ឋិផលទាយកោ ។

បានឮថា ព្រះអត្ថដផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អត្ថដផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

លពុជទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

(៨៦) ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាអារាមិកជន (អ្នកថែសួនច្បារ) នៅក្នុងនគរពន្ធុមតី បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលីគឺកិលេស កំពុងស្តេចទៅក្នុងអាកាស ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែខ្នុរសម្លូ ថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ឯព្រះសម្ពុទ្ធ មានយសដ៏ធំ មានព្រះហឫទ័យស្ងប់ល្ងាប់ បានទ្រង់ឋិតនៅក្នុងអាកាស ទទួលយក ។ ខ្ញុំមានការកើតឡើងនៃបីតិ ដែលជាគុណនាំមកនូវសេចក្តីសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះតែថ្វាយផ្លែខ្នុរ ដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកាលនោះឯង ខ្ញុំមានបីតិដ៏ទូលំទូលាយផង មានសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តមផង រតនៈក៏កើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដែលកើតហើយក្នុងទីទាំងពួង ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា លពុជទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

លពុជទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤៣) វិនតានទិយា(១)តីរេ វិហាសិ បុរិសុត្តមោ

អទ្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធំ ឯកគ្គំ សុសមាហិតំ ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ កិលេសមលធោវនំ

ឧទុម្ពរផលំ គយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។

---

១ ឱ. វិនតាទិយា ។

៤ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះលពុជទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ លពុជទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៤៣) ព្រះពុទ្ធជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ គង់នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងវិនតា ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រាសចាកធូលី គឺរាគៈ មានព្រះហឫទ័យតម្កល់មាំ មានអារម្មណ៍តែមួយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គលាងនូវមន្ទិលគឺកិលេស ខ្ញុំក៏បានយកផ្លែឧទុម្ពរ ថ្វាយដល់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

តតិយំ ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរាបទានំ

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទុម្ពរផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យផ្លែឈើ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

បត្ថុ មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៤) វនន្តរេ ពុទ្ធំ ទិស្វា អត្ថទស្សឹ មហាយសំ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ មិលក្ខុស្ស ផលំ អទំ(១) ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ ផលំ អទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មិលក្ខុផលទាយកោ(២) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

---

១ ម. បិលក្ខស្សទទិំ ផលន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. បិលក្ខុផលទាយកោ ។

មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៨៤) ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គយល់ឃើញនូវប្រយោជន៍ មានយសធំ គង់នៅក្នុងព្រៃ ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្លែមិលក្ខុព្រឹក្ស (ជ្រៃ) ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃផលទាន ។ ឱ! ឱកាសដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់ខ្សែចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមិលក្ខុផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ ផារុសផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៥) សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ　　អាហុតីនំ បដិគ្គហំ
រថិយំ បដិបជ្ជន្តំ　　ផារុសផលំ អទាសហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ　　យំ ផលំ អទទិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ　　ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ　　មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ　　ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា　　វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ　　វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា　　កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផារុសផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផារុសផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ផារុសផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៨៥) ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមានវណ្ណៈដូចមាស ព្រះអង្គគួរទទួលនូវគ្រឿងសក្ការៈ ដែលពួកជននាំមកបូជា កំពុងស្តេចទៅក្នុងច្រក ហើយខ្ញុំប្រគេនផ្លែមាក់ប្រាង ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះផារុសផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផារុសផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ វល្លិផលទាយកត្ថេរាបទានំ

[៨៦] សព្វេ ជនា សមាគម្ម អាគមឹសុ វនំ តទា

ផលមន្វេសមានា តេ អលភឹសុ ផលំ តទា ។

តត្ថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ សយម្ភុំ អបរាជិតំ

បសន្នចិត្តោ សុមនោ វល្លិផលមទាសហំ ។

ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា

ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

វល្លិផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៨៦] ក្នុងកាលនោះ ជនទាំងពួងមកប្រជុំគ្នា ក្នុងព្រៃ ជនទាំងឡាយនោះ បាននាំគ្នាស្វែងរកផ្លែឈើ ក៏បាននូវផ្លែឈើ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ក្នុងទីនោះ ខ្ញុំក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្លែវល្លិ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់ខ្សែចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វល្លិផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

វល្លិផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ កទលិផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៤៧) កណិការំវ ជលិតំ បុណ្ណមាយេវ ចន្ទិមំ
ជលន្តំ ទីបរុក្ខំវ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
កទលិយា ផលំ គយ្ហ អទាសឹ សត្ថុនោ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ វន្ទិត្វាន អបក្កមឹ ។
ឯកត្តឹសេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បានឮថា ព្រះវល្លិផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ វល្លិផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

កទលិផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៤៧) ខ្ញុំបានឃើញព្រះលោកនាយក ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណ៌ិការ ឬដូចព្រះចន្ទ្រក្នុងថ្ងៃទី ១៥ កើត ឬក៏ដូចទីបរុក្ខ (ដើមឈើប្រទាំទីប) ដ៏រុងរឿង ។ ខ្ញុំក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកផ្លែចេកថ្វាយព្រះសាស្តា ហើយថ្វាយបង្គំដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់នូវចំណង ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កទលិផលទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កទលិផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

អដ្ឋមំ បនសផលទាយកត្ថេរាបទានំ

(៨៨) អជ្ជុនោ នាម សម្ពុទ្ធោ ហិមវន្តេ វសី តទា
ចរណេន ច សម្បន្នោ សមាធិកុសលោ មុនិ ។
កុម្ភមត្តំ គហេត្វាន បនសំ ជីវជីវកំ
ឆត្តបណ្ណេ ឋបេត្វាន អទាសឹ សត្ថុនោ អហំ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ តាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកទលិផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កទលិផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

បនសផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៨៨) ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមអជ្ជុនៈ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយចរណៈផង ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិផង គង់នៅក្នុងហិមវន្តប្រទេស ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែខ្នុរតាំងស្រស់ ប្រមាណប៉ុនក្អម តម្កល់លើស្លឹកឈើមានសណ្ឋានដូចឆត្រ ថ្វាយដល់ព្រះសាស្ដា ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡាភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទសនលទាយកោ ថេរោ

ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បទសនិលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សោណកោដិវីសត្ថេរាបទានំ

(៨៩) វិបស្សិនោ ភគវតោ ឯកំ លេណំ មយា កតំ

ចាតុទ្ទិសស្ស សង្ឃស្ស ពន្ធុមារាជធានិយា ។

ទុស្សេហិ ភូមិំ លេណស្ស សន្ថរិត្វា បរិច្ចជិំ

ឧទគ្គចិត្តោ សុមនោ អកាសិំ បណិធិំ តទា ។

អារាធយេយ្យំ សម្ពុទ្ធំ បព្វជ្ជញ្ច លភេយ្យហំ

អនុត្តរញ្ច និព្វានំ ផុសេយ្យំ សន្តិមុត្តមំ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបទសនលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បទសនិលទាយកត្ថេរាបទាន ។

សោណកោដិវីសត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៨៩) ក្នុងសាសនានៃព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ខ្ញុំបានធ្វើគូហាមួយ ក្នុងរាជធានី ឈ្មោះពន្ធុមតី ដើម្បីសង្ឃ ដែលមកអំពីទិសទាំង ៤ ។ ខ្ញុំបានបំណាយសំពត់ក្រាលទីគូហា ដោយសំពត់ ខ្ញុំមានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តសោមនស្ស ក៏ធ្វើនូវសេចក្ដីប្រាថ្នា ក្នុងកាលនោះថា ខ្ញុំសូមឲ្យព្រះសម្ពុទ្ធត្រាស ត្រាណផង សូមឲ្យបានបព្វជ្ជាផង សូមពាល់ត្រូវ នូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរ ជាសន្តិសុខដ៏ឧត្តមផង កុំបីអាក់ខាន ។

តេនេវ សុក្កមូលេន កប្បេ នវុតិ សំសរឹ
ទេវភូតោ មនុស្សោ ច កតបុញ្ញោ វិរោចហំ ។
តតោ កម្មាវសេសេន ឥធ បច្ឆិមកេ ភវេ
ចម្បាយំ អគ្គសេដ្ឋិស្ស ជាតោហំ ឯកបុត្តកោ ។
ជាតមត្តស្ស មេ សុត្វា បិតុ ឆន្ទោ អយំ អហុ
ទទាមហំ កុមារស្ស វីសកោដី អនូនកា ។
ចតុរង្គុលា ច មេ លោមា ជាតា បាទតលេ ឧភោ
សុខុមា មុទុសម្ផស្សា តូលាបិចុសមា សុភា ។
អតីតា នវុតិ កប្បា អយំ ឯកោ ច ឧត្តរិ
នាភិជានាមិ និក្ខិត្តេ បាទេ ភូម្យា អសន្ថតេ ។
អារាធិតោ មេ សម្ពុទ្ធោ បព្វជឹ អនគារិយំ
អរហត្តញ្ច មេ បត្តំ សីតិភូតោម្ហិ និព្វុតោ ។
អគ្គារទ្ធវីរិយានំ និទ្ទិដ្ឋោ សព្វទស្សិនា
ខីណាសវោ ច អរហា ឆឡភិញ្ញោ មហិទ្ធិកោ ។

ដោយកុសលមូលនោះឯង ខ្ញុំអន្ទោលទៅកើតជាទេវតា និងមនុស្ស បានធ្វើបុណ្យ ហើយរុងរឿង អស់ ៩០ កប្ប ។ ក្នុងភពជាទីបំផុតនេះ ខ្ញុំបានកើតជាបុត្តឯក របស់សេដ្ឋីប្រសើរក្នុងក្រុងចម្បា ដោយសំណល់នៃបុញ្ញកម្មនោះ ។ ចិត្តរបស់បិតានៃខ្ញុំនេះ បានកើតឡើងថា អាត្មាអញនឹងឲ្យដល់កុមារនូវទ្រព្យ ២០ កោដិ មិនខ្វះខាត ព្រោះឮថាខ្ញុំកើតហើយ ។ រោមទាំងឡាយនៃខ្ញុំ ប្រវែង ៤ ធ្នាប់ ដុះក្រោមផ្ទៃបាតជើងទាំងពីរ ជារោមល្អិត មានសម្ផស្សទន់ល្អដូចប៉ុយគរ ។ កន្លងទៅ ៩១ កប្ប នឹងកប្បនេះហើយ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ដាក់ជើងជាន់លើដី ដែលគេមិនក្រាលទេឡើយ ។ ខ្ញុំបានឲ្យព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រោសប្រាណ ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ផ្នួស ខ្ញុំបានដល់ព្រះអរហត្តហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមានសេចក្ដីត្រជាក់ត្រជុំកើតឡើងហើយ ជាបុគ្គលមានទុក្ខរលត់អស់ហើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះអង្គយល់ឃើញសព្វ បានសម្គាល់ថា ចំណោមបុគ្គលដែលមានព្យាយាមប្រារព្ធប្រសើរ ខ្ញុំនេះ ជាបុគ្គលមានអាសវៈអស់ហើយ ជាព្រះអរហន្ត បានអភិញ្ញា ៦ មានឫទ្ធិច្រើន ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ លេណទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ថេរោ កោដិវីសោ សោណោ ភិក្ខុសង្ឃស្ស អគ្គតោ
បញ្ហំ បុដ្ឋោ វិយាកាសិ អនោតត្តមហាសរេតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោណោ កោដិវីសោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សោណកោដិវីសត្ថេរស្ស អបទានំ ចតុត្ថំ ។

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃលេណទាន ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់ខ្សែចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។ ព្រះសោណកោដិវីសត្ថេរ បានព្យាករ ដោយសេចក្តីពិស្តារ នូវប្រស្នា ដែលភិក្ខុសង្ឃ សួរហើយ ជិតមហាស្រះ ឈ្មោះអនោតត្ត ។

បានឮថា ព្រះសោណកោដិវីសត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សោណកោដិវីសត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បុព្វកម្មបិលោតិ នាម ពុទ្ធាបទានំ

[៩០] អនោតត្តសរាសន្នេ រមណីយេ សិលាតលេ
នានារតនបជ្ជោតេ នានាគន្ធវនន្តរេ ។
មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន បរេតោ លោកនាយកោ
អាសីនោ ព្យាករី តត្ថ បុព្វកម្មានិ អត្តនោ ។
សុណាថ ភិក្ខវេ មយ្ហំ យំ កម្មំ បកតំ មយា
ឯកំ អរញ្ញកំ ភិក្ខុំ ទិស្វា ទិន្នំ បិលោតិកំ(១) ។
បត្ថិតំ បឋមំ ពុទ្ធំ ពុទ្ធត្តាយ មយា តទា(២)
បិលោតិយស្ស កម្មស្ស ពុទ្ធត្តេបិ វិបច្ចតិ ។
គោបាលកោ បុរេ អាសឹ គាវឹ បាជេតិ គោចរំ
បិវន្តឹ ឧទកំ អាវិលំ គាវឹ ទិស្វា និវារយឹ ។
តេន កម្មវិបាកេន ឥធ បច្ឆិមកេ ភវេ
បិបាសិតោ យទិច្ឆកំ ន ហិ បាតុំ លភាមហំ(៣) ។

១ ម. ឯកំ ចេលខណ្ឌកំ ទិស្សតិ ។ ២ ម. តិណេ ទេ ញាណំ ឧត្ថំ ។ ៣ ម. គោបាលកោ បុរេ អាសឹ ។ល។ ន ហិ បាតុំ លភាមហន្តិ ឥមា គាថា ន វិជ្ជន្តិ ។

បុព្វកម្មបិលោតិ នាម ពុទ្ធាបទាន ទី ១០

(៩០) ព្រះលោកនាយក មានភិក្ខុសង្ឃច្រើនចោមរោម ប្រថាប់គង់លើផ្ទាំងថ្ម ជាទីរីករាយ ជិតស្រះអនោតត្ត ក្នុងរវាង ដោយគន្ធៈផ្សេងៗ ក្នុងចន្លោះនៃព្រៃ មានកែវភ្លឺផ្សេងៗ ទ្រង់ព្យាករនូវបុព្វកម្ម របស់ព្រះអង្គ ក្នុងទីនោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវអំពើរបស់តថាគត ដែលបានធ្វើទុកមកហើយ ដូចតទៅនេះ តថាគតបានឃើញនូវភិក្ខុមួយរូបនៅក្នុងព្រៃ ហើយបានប្រគេនកំណាត់សំពត់ ។ ក្នុងកាលនោះ តថាគតបានប្រាថ្នាជាព្រះសម្ពុទ្ធ ជាដំបូង ដើម្បីការត្រាស់ដឹង ឯសេចក្តីប្រាថ្នានោះ ក៏ឲ្យផលក្នុងការបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ដោយកំណាត់នៃបិលោតិកម្ម ។ ក្នុងកាលមុន តថាគត កើតជានាយគោបាល ហៀងមេគោទៅកាន់ទីគោចរ បានឃើញមេគោ កំពុងផឹកទឹកល្អក់ ហើយឃាត់ចេញ ។ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ក្នុងបច្ឆិមភពនេះ តថាគតស្រេកទឹក ហើយមិនបានផឹកដូចសេចក្តីប្រាថ្នា ។

មុណាលិ នាមហំ ធុត្តោ បុព្វេ អញ្ញាសុ ជាតិសុ
បច្ចេកពុទ្ធំ សុរភឹ អព្ភាចិក្ខឹ អទូសកំ
តេន កម្មវិបាកេន និរយេ សំសរឹ ចិរំ
ពហូ វស្សសហស្សានិ ទុក្ខំ វេទេសិ វេទនំ ។
តេន កម្មាវសេសេន ឥធ បច្ឆិមកេ ភវេ
អព្ភក្ខានំ មយា លទ្ធំ សុន្ទរិកាយ ការណា ។
សព្វាភិភុស្ស ពុទ្ធស្ស នន្ទោ នាមាសិ សាវកោ
តំ អព្ភាចិក្ខិយ និរយេ ចិរំ សំសរិតំ មយា ។
ទសវស្សសហស្សានិ និរយេ សំសរឹ ចិរំ
មនុស្សភាវំ លទ្ធាហំ អព្ភក្ខានំ ពហុំ លភឹ ។
តេន កម្មាវសេសេន ចិញ្ចមាណវិកា មមំ
អព្ភាចិក្ខិ អភូតេន ជនកាយស្ស អគ្គតោ ។
ព្រាហ្មណោ សុតវា អាសឹ អហំ សក្កតបូជិតោ
មហាវនេ បញ្ចសតេ មន្តេ វាចេសិ មាណវេ ។

កាលពីមុន ក្នុងជាតិដទៃ តថាគតជាអ្នកលេង ឈ្មោះ មុណាលិ បានចោទប្រកាន់នូវព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ព្រះនាមសុរភី ព្រះអង្គជាបុគ្គលមិនប្រទូស្តឡើយ ។ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ តថាគតអន្ទោលទៅក្នុងនរក អស់កាលដ៏យូរ រងទុក្ខវេទនា អស់ពាន់នៃឆ្នាំដ៏ច្រើន ។ ដោយសំណល់នៃកម្មនោះ ក្នុងបច្ឆិមភពនេះ តថាគត បាននូវការចោទប្រកាន់ ព្រោះហេតុនៃនាងសុន្ទរិកា ។ មួយទៀត តថាគតចោទប្រកាន់សាវ័កឈ្មោះនន្ទ របស់ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់គ្របសង្កត់ នូវសព្វលោកទាំងពួង តថាគតបានអន្ទោលទៅក្នុងនរក អស់កាលដ៏យូរ ព្រោះការចោទប្រកាន់ នូវសាវ័កនោះ ។ តថាគតបានអន្ទោលទៅក្នុងនរក អស់កាលដ៏យូរ ចំនួនមួយហ្មឺនឆ្នាំ លុះតថាគត បានមកជាមនុស្ស ក៏បាននូវការចោទប្រកាន់ជាច្រើន ។ ដោយសំណល់នៃកម្មនោះ នាងចិញ្ចមាណវិកាមកចោទប្រកាន់តថាគត ក្នុងប្រជុំជន ដោយពាក្យមិនពិត ។ តថាគតកើតជាព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកចេះមន្ត មានគេធ្វើសក្ការបូជា បង្រៀនមន្តដល់មាណព ៥០០ នាក់ក្នុងព្រៃធំ ។

ឥត្ថាគតោ(១)ឥសីកិមោ បញ្ចាភិញ្ញោ មហិទ្ធិកោ
តញ្ចាហំ អាគតំ ទិស្វា អគ្គិពិត្ថិំ អនុសតំ ។
តតោហំ អវចំ សំសេយ្យ កាមបោគី មយិ ឥសិ
មយ្ហំបិ កាសមាចស្ស អនុមោទិស្ស មាណវ ។
តតោ មាណវកោ សេព្វ ភិក្ខុមាតា កុលេ កុលេ
មកោជនស្ស អាហំសុ កាមបោគី មយិ ឥសិ ។
តេន កម្មវិបាកេន បញ្ច ភិក្ខុសតា ឥមេ
អព្ភក្ខានំ លភុំ សព្វេ សុន្ទរិកាយ ការណា ។
វេមាតុ ភាតរំ បុព្វេ ធនហេតុ ហនិំ អហំ
បក្ខិបិំ គិរិទុគ្គេសុ សិលាយ ច អបិំសយិំ ។
តេន កម្មវិបាកេន ទេវទត្តោ សិលំ ខិបិ
អង្គុដ្ឋំ បិសយិ តាទេ មម បាសាណសក្ខរា ។
បុរេហំ ទារកោ ហុត្វា កីឡមានោ មហាបថេ
បច្ចេកពុទ្ធំ ទិស្វាន មគ្គេ សកាលិកំ ឧហិំ ។
តេន កម្មវិបាកេន ឥធ បច្ឆិមកេ ភវេ
វធត្ថំ មំ ទេវទត្តោ អភិមារេ បយោជយិ ។

១ ឱ. ឥមាគតោ ។

ឥសីកិមៈ បានអភិញ្ញា ៥ មានឫទ្ធិច្រើន មកកន្លែងនោះ ឥឡូ-
វ បានឃើញឥសីនោះ លោកជាអ្នកមិនប្រទូស្តនឹងមួយមក
ក៏បានចោទប្រកាន់ ។ សំពៅនោះ ឥឡូវនិយាយនឹងកូន
សិស្សថា ឥសីនេះ ជាអ្នកបរិភោគកាម កាលតថាគតនិយាយ
ប្រាប់ ពួកមាណព ក៏បានរីករាយតាម ។ សំពៅនោះ
មាណពទាំងអស់ ត្រាច់ទៅសូមកន្លែងត្រកូលតូចធំនិយាយប្រាប់
មហាជនថា ឥសីនេះ ជាអ្នកបរិភោគកាម ។ ដោយវិបាកនៃ
កម្មនោះ ភិក្ខុទាំងអស់ចំនួន ៥០០ នេះ ក៏បាននូវការចោទ
ប្រកាន់ ព្រោះហេតុនៃនាងសុន្ទរិកា ។ កាលពីមុន តថាគត
សម្លាប់បងប្រុសម្នាក់ មានមាតាផ្សេងគ្នា ព្រោះហេតុនៃទ្រព្យ
ហើយបោះចោលទៅក្នុងជ្រោះភ្នំ សង្កត់ដោយថ្ម ។ ដោយវិបាក
នៃកម្មនោះ ទេវទត្ត បានប្រមៀលថ្ម ដុំថ្មក្រួសមកបុក
ម្រាមជើង (មេជើង) នៃតថាគត ។ កាលពីជាកុមារ តថាគត
ជាទារក កំពុងលេងក្នុងផ្លូវធំ បានឃើញព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ក៏
ដុតក្រោចទឹកឃ្មុំ ក្នុងផ្លូវ ។ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ក្នុង
បច្ឆិមភពនេះ ទេវទត្តក៏ប្រើខ្មាន់ធ្នូ ឲ្យសម្លាប់តថាគត ។

ហត្ថារោហោ បុរេ អាសឹ បច្ចេកមុនិមុត្តមំ
បិណ្ឌាយ វិចរន្តំ អាសាទេសឹ គជេនហំ ។
តេន កម្មវិបាកេន ភន្តោ នាឡាគិរី គជោ
គិរិព្វជេ បុរវរេ ទារុណោ សមុបាគមិ ។
រាជាហំ បត្តិកោ អាសឹ សត្តិយា បុរិសំ ហនឹ
តេន កម្មវិបាកេន និរយេ បច្ចិសំ ភុសំ ។
កម្មុនោ តស្ស សេសេន ឥទានិ សកលំ មម
បាទេ ឆវឹ បកប្បេសិ ន ហិ កម្មំ វិនស្សតិ ។
អហំ កេវដ្តគាមស្មឹ អហុំ កេវដ្តទារកោ
មច្ឆេ ឃាតកេ ទិស្វា ជនយឹ សោមនស្សកំ ។
តេន កម្មវិបាកេន សីសទុក្ខំ អហុ មម
សក្កេសុ ហញ្ញមានេសុ យទា ហនិ វិដដុភោ ។
ផុស្សស្សាហំ ពាវចនេ សាវកេ បរិភាសយឹ
យវំ ខាទថ ភុញ្ជថ មា ច ភុញ្ជថ សាលយោ ។

កាលពីជាតិមុន តថាគតកើតជាហ្មដំរី បានបរដំរីបំព្រួលព្រះបច្ចេកមុនី ដ៏ឧត្តម ព្រះអង្គកំពុងត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ដំរីនាឡាគិរីបុះប្រទីកាច ចូលមកត្រូវបកតថាគតក្នុងគិរិព្វជបុរីដ៏ប្រសើរ (រាជគ្រឹះ) ។ តថាគតកើតជាស្តេច ឈ្មោះបត្តិកៈ បានយកលំពែងសម្លាប់បុរសទាំងឡាយ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ តថាគតទៅកើតក្នុងនរកក្តៅខ្លាំង ។ ដោយសំណល់នៃកម្មនោះ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ កម្មវិបាកនោះ ក៏ធ្វើឲ្យរបកស្បែកជើងទាំងអស់របស់តថាគត ព្រោះថាកម្មនៅតែមិនចេះវិនាស ។ តថាគតកើតជាកូននៃព្រានត្រី ក្នុងកេវដ្តគ្រាម បានឃើញពួកជនអ្នកសម្លាប់ត្រី ក៏កើតសោមនស្ស ។ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ស្តេចវិដដូភៈសម្លាប់ពួកសក្យៈ ក្នុងកាលណា ទុក្ខក្នុងក្បាលក៏មានដល់តថាគត (ក្នុងកាលនោះ) ព្រោះពួកសក្យៈត្រូវគេសម្លាប់ ។ តថាគតបានពោលផ្តា ឲ្យពួកសាវ័កក្នុងសាសនា នៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមផុស្សៈថា ចូរលោកទាំងឡាយទំពាស៊ីបាយកាកនូវបាយដំណើបចុះ កុំបរិភោគនូវបាយស្រូវសាលីឡើយ ។

តេន កម្មវិបាកេន តេមាសំ ខាទិតំ យវំ
និមន្តិតោ ព្រាហ្មណេន វេរញ្ជាយំ វសឹ តទា ។
និព្វុទ្ធេ វត្តមានម្ហិ មល្លបុត្តំ និសេធយឹ
តេន កម្មវិបាកេន បិដ្ឋិទុក្ខំ អហុ មម ។
តិកិច្ឆកោ អហំ អាសឹ សេដ្ឋិបុត្តំ វិរេចយឹ
តេន កម្មវិបាកេន ហោតិ បក្ខន្ទិកា មម ។
អវចាហំ ជោតិបាលោ សុគតំ កស្សបំ តទា
កុតោ នុ ពោធិ មុណ្ឌស្ស ពោធិ បរមទុល្លភា ។
តេន កម្មវិបាកេន អចរឹ ទុក្ករំ ពហុំ
ឆព្វស្សានុរុវេលាយំ តតោ ពោធឹ អបាបុណឹ ។
នាហំ ឯតេន មគ្គេន បាបុណឹ ពោធិមុត្តមំ
កុម្មគ្គេន គវេសិស្សំ បុព្វកម្មេន វារិតោ ។
បុញ្ញបាបបរិក្ខីណោ សព្វសន្តាបវជ្ជិតោ
អសោកោ អនុបាយាសោ និព្វាយិស្សំ អនាសវោ ។

ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ក្នុងកាលនោះ តថាគត នៅក្នុងស្រុកវេរញ្ជា ព្រាហ្មណ៍និមន្តឲ្យនៅតែបាយដំណើបអស់ ៣ ខែ ។ តថាគតបានបោះបោកកូនអ្នកចំបាប់ ក្នុងកាលដែលគ្មានព្រះពុទ្ធត្រាស់ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ជម្ងឺខ្នងក៏កើតឡើងដល់តថាគត ។ តថាគតកើតជាពេទ្យ បានដាក់ថ្នាំបញ្ចុះសេដ្ឋីបុត្រ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ ជម្ងឺចុះឈាមក៏កើតឡើងដល់តថាគត ។ ក្នុងកាលមួយនោះ តថាគតកើតជាជោតិបាល បានផ្ទាញ់ផ្ទាល់ព្រះសុគត ព្រះនាមកស្សបៈថា ព្រោះអ្វីក៏ថាត្រាស់ដឹងពោធិញ្ញាណ ជាទីផូរផង់ គេរកបានដោយកម្រក្រៃលែង ។ ដោយវិបាកនៃកម្មនោះ តថាគតប្រព្រឹត្តទុក្ករកិរិយាជាច្រើន ក្នុងឧរុវេលប្រទេស អស់ ៦ វស្សា ទើបបានត្រាស់ដឹងឡើង ។ តថាគតមិនបានដល់ពោធិញ្ញាណដ៏ឧត្តមដោយផ្លូវនុ៎ះទេ តថាគតត្រូវតែបុព្វកម្មនោះដាស់តឿន ក៏ស្វែងរកតាមផ្លូវខុស ។ តថាគតមានបុណ្យនិងបាបអស់រលីងហើយ បានវៀរចេញនូវកំដៅទាំងពួង មិនមានសេចក្តីសោក មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ឯវំ ជិនោ វិយាកាសិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស អគ្គតោ

សព្វាភិញ្ញាពលប្បត្តោ អនោតត្តេ មហាសរេតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ ភគវា អត្តនោ ពុទ្ធចរិតំ បុព្វកម្មបិលោតិ នាម ពុទ្ធាបទានំ ធម្មបរិយាយំ អភាសិត្ថាតិ ។

បុព្វកម្មបិលោតិ នាម ពុទ្ធាបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

អវដំ លពុជញ្ចេវ ឧទុម្ពរបិលក្ខុ ច

ផារុវល្លិ ច កទលិ បនសោ កោដិវីសកោ ។

បុព្វកម្មបិលោតិ ច អបទានំ មហេសិនោ

គាថាយោ ឯកនវុតិ គណិតាយោ វិភាវិហិ ។

អវដផលវគ្គោ ឯកូនចត្តាឡីសោ ។

ចុទ្ទសមំ ភាណវារំ ។

ព្រះជិនស្រី ទ្រង់ដល់នូវអភិញ្ញា និងពលៈទាំងពួង បានព្យាករដោយសេចក្តីពិស្តារ ដល់ភិក្ខុសង្ឃ ជិតមហាស្រះឈ្មោះអនោតត្ត ដូចរៀបរាប់មកនេះឯង ។

បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ បានសំដែងនូវពុទ្ធាបទាន ឈ្មោះបុព្វកម្មបិលោតិ ជាធម្មបរិយាយ ដែលជាពុទ្ធចរិត របស់ព្រះអង្គ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុព្វកម្មបិលោតិ នាម ពុទ្ធាបទាន ។

ឧទ្ទាន

អវដ្ដផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ លពុជផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឧទុម្ពរផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ ផារុសផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ វល្លិផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ កទលិផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បនសផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ សោណកោដិវីសត្ថេរាបទាន ១ បុព្វកម្មបិលោតាបទាន នៃព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ១ មានគាថា ៩១ ពួកអ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ហើយ ។

ចប់ អវដ្ដផលវគ្គ ទី ៣៩ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១៤ ។

ចត្តាឡីសោ បិលិន្ទវគ្គោ

បឋមំ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទានំ

(៤១) នគរេ ហំសវតិយា | អាសឹ ទោវារិកោ អហំ
អក្ខោភំ អមិតំ ភោគំ | ឃរេ សន្និចិតំ មម ។
រហោគតោ និសីទិត្វា | បហំសិត្វាន មានសំ
និសជ្ជ បាសាទវរេ | ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា ។
ពហូ មេ បចុរា ភោគា | ផីតំ អន្តេបុរំ មម
រាជាបិ មំ និមន្តេសិ | អានន្ទោ បថវិស្សរោ ។
អយញ្ច ពុទ្ធោ ឧប្បន្នោ | អធិច្ចុប្បត្តិកោ មុនិ
សំវិជ្ជន្តិ ច មេ ភោគា | ទានំ ទស្សាមិ សត្ថុនោ ។
បទុមេន រាជបុត្តេន | ទិន្នំ ទានវរំ ជិនេ
ហត្ថិនាគេ ច បល្លង្កេ | អបស្សេនំ ចនប្បកំ ។
អហំបិ ទានំ ទស្សាមិ | សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
អទិន្នបុព្វំ អញ្ញេហិ | ភវិស្សំ អាទិកម្មិកោ ។

បិលិន្ទវគ្គ ទី ៤០

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទាន ទី ១

(៤១) ខ្ញុំជាឆ្មាំទ្វារ ក្នុងនគរហង្សវតី ខ្ញុំមានទ្រព្យភោគសម្បត្តិជាអនេកកំរិត គេប៉ាន់មិនបាន ទុកក្នុងផ្ទះ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំទៅអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យរីករាយ ក៏អង្គុយក្នុងប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ហើយគិតយ៉ាងនេះថា ភោគសម្បត្តិរបស់អញមានច្រើន ទីលំនៅក្នុងបុរីរបស់អញក៏ធំទូលាយ សូម្បីព្រះរាជាព្រះនាមអានន្ទ ជាធំលើផែនដី ក៏ទ្រង់ហៅរកអញ ។ ព្រះពុទ្ធនេះ ជាមុនី កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតឡើងហើយ ទាំងភោគសម្បត្តិរបស់អញក៏មាន អញនឹងថ្វាយទាន ចំពោះព្រះសាស្តា ។ វត្ថុទានដ៏ប្រសើរ គឺបល្ល័ង្កក្នុងបល្ល័ង្កលើដំរី និងកែវមានចំនួនច្រើន ព្រះអង្គម្ចាស់ព្រះនាមបទុមៈ បានថ្វាយចំពោះព្រះពុទ្ធជិនស្រី ។ ឯអញនឹងថ្វាយទានចំពោះព្រះសង្ឃ ជាពួកដ៏ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ ព្រោះទានដ៏ប្រសើរ អញមិនធ្លាប់ថ្វាយឡើយ អញជាអាទិកម្មិកបុគ្គល ។

ចិន្តេត្វាន ពហុវិធំ | យាគេ យស្ស សុខំ ផលំ
បរិក្ខារទានមទ្ទក្ខិំ | មម សង្កប្បបូរណំ ។
បរិក្ខារានិ ទស្សាមិ | សង្ឃេ គុណវរុត្តមេ
អទិន្នបុព្វំ អញ្ញេសំ | ករិស្សំ អាទិកម្មិកោ ។
ឧច្ឆុការេ ឧបាគម្ម | ឆត្តំ ការេសិ តាវទេ
ឆត្តសតសហស្សានិ | ឯកតោ សន្និបាតយឹ ។
ទុស្សសតសហស្សានិ | ឯកតោ សន្និបាតយឹ
បត្តសតសហស្សានិ | ឯកតោ សន្និបាតយឹ ។
វាសិយោ សត្ថកេ ចាបិ | សូចិយោ នខច្ឆេទនេ(១)
ហេដ្ឋាឆត្តេ ឋបាបេសិំ | តជ្ជំ កត្វាន តាវទេ ។
វិធូបនេ តាលបណ្ណេ(២) | មោរហត្ថេ ច ចាមរេ
បរិស្សាវនេ តេលធារេ(៣) | តជ្ជំ កត្វាន តាវទេ ។
សូចិឃរេ អំសពន្ធេ | អថោបិ កាយពន្ធនេ
អាធារកេ ច សុកតេ | តជ្ជំ កត្វាន តាវទេ ។
បរិភោគភាជនេ ច | អថោបិ លោហថាលកេ
ភេសជ្ជេ បូរយិត្វាន | ហេដ្ឋាឆត្តេ ឋបេសហំ ។

---

១ ម. នខច្ឆេទនេ ។ ២ តាលវណ្ដេ ។ ៣ តេលធារេ ។

សេចក្ដីសុខជាផល នៃអំពើណា គឺការបួស អញនឹងកិត នូវអំពើនោះឲ្យប្រពៃ អញបានឃើញបរិក្ខារទាន ជាទីញ៉ាំង សេចក្ដីត្រេកអរ របស់អញឲ្យពេញ ។ អញនឹងឲ្យនូវបរិក្ខារ ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាពួកដ៏ប្រសើរក្នុងគុណ (ព្រោះថា) អញមិន ដែលឲ្យទានដល់ពួកជនដទៃនោះ អញជាទាយកដំបូង ។

ខណៈនោះ ខ្ញុំចូលទៅកាន់ពួកជាងស្មូនដែល ហើយឲ្យធ្វើ ឆត្រ រួចឲ្យគេប្រមូលឆត្រមួយសែនទុកក្នុងទីមួយ ។ ឲ្យគេប្រមូលសំពត់មួយសែនទុកក្នុងទីមួយ ឲ្យគេប្រមូលបាត្រមួយសែន ទុកក្នុងទីមួយ ។ ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើកាំបិតកោរ កាំបិតកោរ ម្ជុល និងកាំបិតកាត់ក្រចកឲ្យសមគួរដល់វត្ថុនោះ ហើយឲ្យគេទុកក្នុងទីខាងក្រោមឆត្រ ។ ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើផ្លិតសម្រាប់បក់និងផ្លិតស្លឹកត្នោត ផ្លិតស្លាបក្ងោក ផ្លិតរោមកន្ទុយចាមរី តម្រងទឹក និងតែងសំពត់ប្រេងឲ្យសមគួរដល់វត្ថុនោះ ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើបំពង់ម្ជុល ខ្សែរយាម វត្ថុទាំងនោះ និងខ្សែរចងចង្កេះដែលល្អ ឲ្យសមគួរដល់វត្ថុនោះ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងគេឲ្យធ្វើភាជន៍ឲ្យពេញដោយថ្នាំសម្រាប់បរិភោគ និងក្នុងថាសលោហៈ ហើយទុកក្នុងទីខាងក្រោមឆត្រ ។

វំសំ ឧសីរំ លដ្ឋិមធុំ   បិប្ផលិំ មរិចានិ ច
ហរីតកិំ សិង្គិវេរំ   សព្វំ ឋបេសិំ ការកេ ។
ឧបាហនា បាទុកាយោ   អថោ ឧទកបុញ្ឆនេ
កត្តរទណ្ឌេ សុកតេ   ការយឹ តទនុច្ឆវេ ។
ឱសធំ អញ្ជនាបិច   សលាកា ធម្មកដ្ឋកា
កុញ្ចិកា បញ្ចវណ្ណេហិ   សិព្វិតេ កុញ្ចិកាឃរេ ។
អាយោគេ ធូមនេត្តេ ច   អថោបិ ទីបធារកេ
តុម្ពកេ ច ករណ្ឌេ ច   ការយឹ តទនុច្ឆវេ ។
សណ្ឌាសេ បិប្ផលេ ចេវ   អថោបិ មលហារកេ
ភេសជ្ជថវិកេ ចេវ   ការយឹ តទនុច្ឆវេ ។
អាសន្ទិយោ បីឋកេ ច   បល្លង្កេ ចតុរោមយេ
តទនុច្ឆវេ ការេត្វា   ហេដ្ឋាធេត្វា ឋបេសហំ ។
ឧណ្ណាភិសី តូលភិសី   អថោបិ បីឋកាភិសី
ពិព្ពោហនេ ច សុកតេ   ការយឹ តទនុច្ឆវេ ។
កុរុវិន្ទេ មធុសិត្ថេ   តេលហត្ថបតាបកំ
សិបាដិថវិកំ សូចិំ   មញ្ចំ អត្ថរណេន(១) ច ។

១ ម. សត្ថរណេន ។

ខ្ញុំបានញ៉ាំងកាផ្ទំតាំងអស់ឲ្យគេញាក់ដោយលំពាន ស្បៃកាំង ឈើឆ្ម ម្រិច ខ្ញី និងម្រេច សមូ ៗ ។ ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើស្បែកជើង ស្រោមជើង សំពត់សម្រាប់ជូតទឹក និងឈើច្រត់ដែលគេធ្វើល្អ ឲ្យសមគួរដល់ព្រះតថាគត ។ (ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើ) ថ្នាំតាំងសេម ថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ចង្កឹះ ធម្មក្រកដ៏ប្រសើរ កូនសោរ និងប្រអប់កូនសោរ ដែលបុគ្គលដេរដោយរបស់មានពណ៌ ៥ ។ ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើខ្សែសំពត់អាយោគ ទៀត ជើងប្រទីប លក្កចាន និងថប ឲ្យសមគួរដល់តថាគត ។ ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើនូវចង្កាស កំចិតកាត់ក្រចក កន្ត្រៃត្រចៀក និងថង់ដាក់ថ្នាំភេសជ្ជៈ ឲ្យសមគួរដល់តថាគត ។ ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើនូវគ្រែជើងទ្រសេស តាំងតិច បល្ល័ង្ក ស្វាំងមានជើង ៤ ឲ្យសមគួរដល់តថាគត ហើយឲ្យទុកក្នុងទីតាំងក្រោមធ្វេ ។ ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើនូវពូកញាត់ដោយរោម ពូកញាត់ដោយសំឡី ពូកដែលក្រាលទីតាំង និងខ្នើយដែលគេធ្វើល្អ ឲ្យសមគួរដល់តថាគត ។ ខ្ញុំឲ្យគេធ្វើនូវកុរុវិន្ទៈ និងស្រោមដៃសម្រាប់ផ្សុលក្អែល ក្រមួនឃ្មុំ ជើងក្រានផ្សុះប្រេងសំកប់កំដៅដៃ និងថង់ស្រោមម្ជុលកៈជីស្តូក ក្រមជាំដែកព្រោល ។

ចប់ ពិស័ទក្រុងបាត់

សោតាសោ ធាតុបុញ្ញ សយតាសនឧណ្ហាកោ
ឧត្តុតាណោ ច កដលិ សីសាលេបនគុកោ ។
អរណី ជលបវេ ច ឧក្កបិធានថាលកោ
ឧទកស្ស កដច្ឆុ ចុណ្ណកំ រជណខូណិ ។
សម្មុញ្ជនំ ឧទកំ តជា វសរ្ជកសាដកំ
និសីទនំ កណ្ឌុប្បានិ អជ អង្គកសកំ ។
ឧត្តរសត្ថសត្ថាដី ឧក្កកំ មុខសោធនំ
តិលន្ត្រលោណក្កតញ្ញ មធុំ ច ទធិមានកំ ។
បុប្ផសុត្តិ(១) មំលោចញ្ច មុខបុញ្ចនសុត្តកំ
ធាតុំ ឋាន យំ អត្ថិ យញ្ញ កប្បតិ សត្ថុនោ
សព្វមេតំ សមានេត្វា អានន្ទំ ឧបសង្កមិ
ឧបសង្កម្ម ភណ្ឌំ ជនេតាវំ មហាយសំ(២) ។
សិរសា អភិវាទេត្វា ឥទំ វចនមព្រវិ
ឯកកោ ជាតិសំវដ្ឋោ ឧក្កដ្ឋំ ឯកកោ យសោ(៣) ។

---

១ ឧ. ក្ខុ សិក្ខ ។ ២ ឧ. មហិស្សរំ ។ ៣ ឧ. ចន៍ ។

ពិស័ទក្រុងក្រោមបាត់ ទី ១

ខ្ញុំសូមធ្វើសេនាសនៈ គ្រឿងផ្គួរជើង ទីដេកទីអង្គុយ ឈើច្រត់ ឈើស្ទង់ ឈើរើជើង និងគ្រឿងក្រឡុប សម្រាប់លាបសីសៈ ។ ខ្ញុំសូមធ្វើផែកក្បឿង កាំងផែនក្តារ ក្របថាត្រ ជាស រណ្តាយសម្រាប់ដងទឹក លាំងសម្រាប់ទ្វារ និងសូកសម្រាប់ជ្រលក់ ។ (ខ្ញុំបាទសូមធ្វើ) សំពត់ជូតមុខ សំពត់ជូតទឹក សំពត់សម្រាប់ជូតទឹកភ្លៀង និងសីនៈ សំពត់ចំបូល និងស្បង់ ។ ខ្ញុំសូមធ្វើពិតរ សន្ទូច ផ្តាំហ៊ត ក្រាលផ្ទះសន្ធោញ ទឹកជ្រក់ នំប្រៃ ទឹកឃ្មុំនិងទឹកដោះជូរ ។ ទៀនណា ឈ្មោះតាដែលគេតបៀតបៀន ពីក្រមួនឃ្មុំ កំណាត់សំពត់ កន្សែងជូតមុខ និងទេស ប្រឆ្លុះណា ដូចផលព្រះសាស្តា ខ្ញុំប្រមូលរបស់ទាំងអស់នុះ ហើយនាំចូលទៅគាល់ព្រះអានន្ទ ព្រះអង្គជាអ្នកឧបត្ថម្ភព្រះជិន ជាអ្នកមានយសធំ ។ ខ្ញុំក្រាបថ្វាយបង្គំដោយត្បូង រួចក្រាបទូលថា យើងទាំងពីរនាក់ មានជាតិកំណើតរួមគ្នា មានយសរួមគ្នា ។

សាធារណា ស្សុ ទុក្ខេ សុខេ ច អនុវត្តកា

អត្ថិ គេហេសិតំ ទុក្ខំ   ឥតោ ចេវ្យឹ អរិន្ទម ។

យទិ សញ្ញាសិ តំ ទុក្ខំ   វិវាទេយ្យាសិ ខត្តិយ

តវ ទុក្ខំ មម ទុក្ខំ   ទុក្ខិតំ ឯកតោ មនំ ។

ចិន្តិតត្ថំ វិជានាសិ   តំ មោចេយ្យ[១]សិ ទេ ទុវំ

ជានាហិ មេ មហារាជ   ទុក្ខំ មេ ទុក្ខិតោធយំ ។

ពាហុំ សមាបោ ខជ្ជស្ស   ឯកន្តុ ទុក្ខជំ ជនំ[២]

យាវតា វិជិតេ អត្ថិ   យាវតា មម ជីវិតំ ។

ឯតេហិ យទិ តេ អត្ថោ   ទស្សាមិ អវិកម្បិតោ

ខត្តិតំ មេ ចយា ទេវ   មិច្ឆា តំ ពាហុខត្តិតំ ។

ជានិស្សាមិ តុវំ អជ្ជ   សច្ចាទេ្ម បតិដ្ឋិតំ

អភិកាវេ្ហ ធិមិធេ្យសិ   ធនមានស្ស មេ សតោ ។

១ ឱ. មោចេយ្យ ។ ២ ឱ. វឹ ។

យើងទាំងពីរនាក់ ជាសាធារណៈ ប្រព្រឹត្តទៅតាមគ្នាក្នុងសុខ និងទុក្ខ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកចូលនាសម្រាប់ សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មានព្រះអង្គជាទីតាំង ។ បពិត្រព្រះបាទក្សត្រ បើព្រះអង្គការ ក៏សូមបន្ទាបនូវសេចក្តីទុក្ខនោះចុះ សេចក្តីទុក្ខរបស់ព្រះអង្គ ក៏ដូចជាទុក្ខរបស់ខ្ញុំ ចិត្តរបស់យើងទាំងពីរនាក់ រមែងមានក្នុងទីដូចគ្នា ។ បើព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ហើយ ព្រះអង្គគប្បីដោះទុក្ខនោះចេញ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គជ្រាបនូវទុក្ខ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បាន្ទាបជាប់ដោយក្រចុះ ។ សូមព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលទៅមើល តើត្រូវតាំងប៉ុន្មានក្នុងដែន និងលើកទាំងប៉ុន្មានរបស់ខ្ញុំ ត្រូវទុំផង ព្រះអង្គលះបង់បាន ដោយការប្រួញ ។ បើព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រូវការដោយត្រូវ និងជីវិតខ្ញុំ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងថ្វាយដោយឥតញាប់ញ័រ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គធ្លាប់មានបន្ទូលនឹងខ្ញុំមកហើយ តែព្រះបន្ទូលនោះ ច្រើនកែកុស ។ ខ្ញុំនឹងនឹងនូវព្រះអង្គដែលបិតនៅ ក្នុងធម៌ទាំងតូចក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះអង្គនឹងបៀតបៀនចំពោះខ្ញុំ ដែលជាអ្នកឲ្យផលខ្ញុំនេះពេក ។

បាលី ចិលវន្តបូរណជាតក

កិន្តុ សន្តប្បិតោចេត្តោ   បត្តិតំ តេ ករោមហំ តេ
ឥច្ឆាមហំ មហារាជ   តុម្ហេសេដ្ឋំ អនុត្តរំ ។
កោធយិស្សាមិ សន្តុដ្ឋិ   វជ្ជំ មេ មាហុ ជីវិតំ
អញ្ញំ តេហំ វរំ ឆន្ទិ   អយោធិតោ តថាគតោ ។
អនេយ្យោ កស្សចិ តុម្ហា   ឥណំ ដោតិរសោ យថា
ឆន្ទុ តេ កដ្ឋិតំ នេវ   យោវ ជីវិតមត្តិកំ ។
ជីវិតំ ឆនមានេន   យុត្តំ ធាតុំ តថាគតំ
បជ្ជយោ ខយាវិកេ   អនេយ្យោ កស្សចិ ជិនោ ។
ធ មេ បដិស្សុតោ តុម្ហា   វស្ស អមិតំ ឆន្ទំ
វិជិដ្ឋយំ ធាតុណាមិ   បុដ្ឋិស្សាមិ វិជិដ្ឋយេ ។
យថា សណ្ហំ ករេស្សន្តិ   បដិបុដ្ឋាម តំ តថា
រញ្ញោ ឃាតេត្វ ករោតាន   អគមាសិ វិជិដ្ឋយំ ។

ចិលវន្តបូរណជាតក ទី ១

ព្រះអង្គមានប្រយោជន៍អ្វី ដោយការទៅកាន់ សូមព្រះអង្គ ប្រោសខ្ញុំ នូវហេតុដែលព្រះអង្គប្រោសប្រាណ បពិត្រមហារាជ ឯខ្ញុំព្រះអង្គបានបានព្រះពុទ្ធ ជាបុគ្គលប្រសើរក្រៃលែង ។ ខ្ញុំមិនញ៉ាំងព្រះសម្ពុទ្ធឲ្យរោធន៍ សូមកុំឲ្យជីវិតរបស់ខ្ញុំមានទោសឡើយ ខ្ញុំថ្វាយពរដៃទៅដល់ព្រះអង្គថា ព្រះតថាគត មិនត្រូវអ្នកណានិមន្តឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធដូចជាថៃមណីជាតិរស មិនត្រូវឲ្យដល់អ្នកណាមួយទេ បពិត្រព្រះសម្ពុទ្ធទេព ក្រែងព្រះអង្គខ្ញុំមានព្រះបន្ទូលហើយថា ជីវិតមានប្រយោជន៍ជាដំបូង ។ ព្រះអង្គ កាលឲ្យនូវជីវិត នូវឲ្យព្រះតថាគតដល់ខ្ញុំ ព្រះជិនស្រីជាមហាវីរបុរស ដែលគេត្រូវតែតម្កល់ទុក មិនត្រូវឲ្យដល់បុគ្គលណាមួយឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធខ្ញុំមិនគាប់ចិត្តទេ សូមព្រះអង្គទទួលប្រគេន ដែលកប់មិនបានចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គមិនដល់នូវកាលវិជិដ្ឋយ ខ្ញុំសូមកេរ្តិ៍ទៅវិជិដ្ឋយ ។ ពួកកុលាកាលរិស្សាលនូវពាក្យយ៉ាងណា យ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងសូមធ្វើតាមពាក្យនោះ យ៉ាងនោះ នោះ ខ្ញុំចាប់ព្រះហស្តព្រះរាជា ដើរទៅកាន់វិជិដ្ឋយ ។

បុរោ អក្ខទស្សានំ ឥទំ វចនមព្រវី

សុណន្តុ មេ អក្ខទស្សា រាជា វោ អទាសិ មេ ។

ន កិញ្ចិ ថេយ្យំ កត្វាន ជីវិតំបិ បករេយ្យំ

តស្ស មេ វិនិច្ឆស្ស ពុទ្ធសេដ្ឋំ ករី អហំ ។

សុនិញ្ញោ ហោតិ មេ តុញ្ញោ និច្ឆថ(១) សំសយំ មម

សុស្សូម តវ វចនំ ភូមិបាលស្ស រាជិនោ ។

ឧភិន្នំ វចនំ សុត្វា និច្ឆិស្សាមេត្ថ សំសយំ

សព្វំ ទេវ តយា ទិន្នំ ឥមស្ស សព្វកាហិតំ ។

ន កិញ្ចិ ថេយ្យំ កត្វាន ជីវិតំបិ បករេយ្យំ

កិច្ឆជ្ឈត្តោវ ហុត្វាន យាវជីវមនុត្តរំ ។

ឥមំ សុទុក្ខិតំ ញត្វា អទាសិ សព្វកាហិតំ

បរាជយោ តុំ ទេវ អស្ស ទេហិ ទោវារិកោ ។

១ ម. ភគិ ។

ខ្ញុំបាននិយាយពាក្យនេះ ចំពោះមុខពួកតុលាការថា សូមពួកអ្នកតុលាការស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ ម្យ៉ាង ព្រះរាជាបានប្រទានគោដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមិនបានលួចគោនៃគេមួយ សូម្បីតែជីវិតក៏បករណាដែរ កាលព្រះរាជាបានប្រទានគោ ដល់ខ្ញុំហើយ ខ្ញុំក៏ទទួលយក នូវព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ ។ ព្រះរាជាបានប្រទានព្រះពុទ្ធល្អហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរកាត់ នូវសេចក្តីសង្ស័យរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងស្តាប់នូវព្រះតម្រិះរបស់ព្រះអង្គ ជាស្តេចគ្រប់គ្រងផែនដី ។ (អ្នកតុលាការពោលថា) យើងស្តាប់ពាក្យរបស់អ្នកទាំងពីរហើយ នឹងកាត់សេចក្តីសង្ស័យក្នុងរឿងនុ៎ះ ដូចនេះ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គោទាំងពួងដែលព្រះអង្គប្រទានហើយ ដល់ឆ្មាំទ្វារនេះ ជាគោដែលគេត្រូវតែកាន់យកទាំងអស់ ។ ខ្ញុំមិនបានលួចគោនៃគេមួយ សូម្បីតែជីវិតក៏បករណាដែរ ខ្ញុំសូមដល់នូវសេចក្តីលំបាក ដរាបដល់អស់ជីវិត ប្រសើរជាង ។ ខ្ញុំនឹងឡាស់នូវព្រះអង្គនេះដែលដល់នូវទុក្ខក្រៃលែង ហើយបានប្រទានគោ ដែលគេត្រូវតែកាន់យកទាំងអស់ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះអង្គជាបរាជ័យហើយ នូវកព្រះរាជានុញ្ញាតឲ្យព្រះរាជទាន ដល់ឆ្មាំទ្វារនោះចុះ ។

ឧក្កដ្ឋំ សំសយោ ឆិន្នោ យថា សណ្ឋាហិ តិដ្ឋថ

ភជា ពន្ធេវ ឋត្វាន អញ្ញាណស្សធនត្រៃ ។

សព្វា មយ្ហំបិ ធេយ្យាថ បុន ពុទ្ធំ លភាមហំ

ឬហេត្វា ឥវ សន្តិបរិ កោជយិត្វា គជាគតំ ។

បុន ធេយ្យាសិ សមុទ្ទំ អាចន្តស្ស យសស្សិនោ

អញ្ញាណស្សកិកធេត្វា អាចន្តមបិ ទត្តិយំ ។

តុដ្ឋោ បមុទិតោ ហុត្វា សមុទ្ទំ ឧបសង្កមឹ

ឧបសង្កម្ម សមុទ្ទំ និយតិណ្ណំ អតាសវំ ។

សិរសា អភិវាទេត្វា ឥទំ វចនមព្រវិំ

វសីសតសហស្សេហិ អធិវាសេហិ ចក្ខុម ។

សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់អ្នកទាំងពីរនាក់ ខ្ញុំកាត់ស្រេចហើយ សូមព្រះអង្គឋិតនៅក្នុងកន្លែងដ៏សមគួរចុះ ។ ព្រះរាជាឋិតនៅក្នុងកន្លែងនោះហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះចំពោះគ្រួកកុណាការថា អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ខ្ញុំ ដោយប្រពៃចុះ ខ្ញុំត្រូវបានព្រះពុទ្ធទូនដែរ ខ្ញុំញុំាងសេចក្ដីប្រាថ្នារបស់អ្នកឲ្យពេញហើយ ខ្ញុំសូមនិមន្តព្រះតេជគុណឲ្យគង់ផង ។ អ្នកកុណាការពោលនឹងខ្ញុំថា អ្នកផ្ដាំថា អ្នកចូរថ្វាយបង្គំមហាក្សត្រ ព្រះនាមតានខ្ម ចំពោះមុខអ្នកកុណាការ ហើយថ្វាយព្រះសមុទ្រដល់ព្រះរាជា ព្រះនាមតានខ្ម មានយសរៀងផង ។ ខ្ញុំក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះសមុទ្រ លុះចូលទៅគាល់ព្រះសមុទ្រព្រះអង្គជាអ្នកធ្វើនូវទុរយុះ មិនមានតាសវារហើយ ខ្ញុំក៏បានថ្វាយបង្គំដោយក្បូន ក្រាបបង្គំទូលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ សូមព្រះអង្គ ព្រមទាំងពពួកអ្នកសង្រ្គែម ផ្ទើយ ចំនួនមួយសែនរូប ទទួលនិមន្ត ឲ្យបាន ។

ហាសយន្តោ មម ចិត្តំ និវេសនមុបេហិ មេ

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ ។

មម សង្កប្បមញ្ញាយ អធិវាសេសិ ចក្ខុមា

អធិវាសនមញ្ញាយ អភិវាទិយ សត្ថុនោ ។

ហដ្ឋោ ឧទគ្គចិត្តោហំ និវេសនមុបាគមឹ

មិត្តាមច្ចេ សមានេត្វា ឥទំ វចនមព្រវឹ ។

សុទុល្លភោ មយា លទ្ធោ មណិ ជោតិរសោ យថា

តេន តំ បូជយិស្សាមិ អប្បមេយ្យោ អនុបមោ ។

អតុលោ អសមោ ធីរោ ជិនោ អប្បដិបុគ្គលោ

ឥជាសមសមោ ចេវ អទុតិយោ នរាសភោ ។

ទុក្ការំ អធិការំ ហិ ពុទ្ធានុច្ឆវិកំ មយា

នានាបុប្ផេ សមានេត្វា ការេម បុប្ផមណ្ឌបំ ។

សូមព្រះអង្គញុំាងចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យរីករាយ ហើយស្តេចចូលមក
កាន់និវេសន៍របស់ខ្ញុំ ។ ឯព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះ
អង្គជាអ្នកជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់គួរទទួលនូវការបូជា ទ្រង់មាន
ចក្ខុ ជ្រាបសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំហើយ ក៏ទទួលនិមន្ត ។ ខ្ញុំ
ដឹងនូវការទទួលនិមន្តហើយ ទើបថ្វាយបង្គំលាព្រះសាស្តា ។
ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ រីករាយយ៉ាងក្រៃពេក ទើបចូលទៅកាន់
និវេសន៍ ប្រមូលពួកមិត្តនិងអាមាត្យ ហើយពោលពាក្យ
នេះថា ព្រះសម្ពុទ្ធដូចជាកែវមណីជោតិរស ដែលគេបាន
ដោយក្រៃក្រលែង ឥឡូវនេះខ្ញុំបានហើយ ខ្ញុំនឹងបូជាព្រះអង្គ
ដោយវត្ថុនោះម្តេច ព្រោះព្រះជិនស្រីជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រមាណ
មិនបាន មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹម គេបុគ្គលថ្លឹងថ្លែងមិនបាន
មិនមានបុគ្គលស្មើ មិនមានបុគ្គលប្រៀបបាន ព្រះអង្គស្មើ
ដោយព្រះពុទ្ធដែលមិនមានបុគ្គលស្មើដូចគ្នា ប្រសើរជាងជន
ឥតមានបុគ្គលជាគំរប់ពីរ ។ កិច្ចណាស់ ការកសាងដ៏សម
គួរដល់ព្រះពុទ្ធ យើងធ្វើបានដោយក្រ (ហេតុនោះ) យើង
នាំផ្កាយ នូវប្រមូលផ្កាផ្សេងៗ ធ្វើមណ្ឌបដោយផ្កា ។

ចប់ ចំណីនូវឬទ្ធិប្បបទាន

ពុទ្ធានុដ្ឋេកំ បត្តំ សព្វញ្ញូ ករិស្សតិ
ឧទ្យល់ ចតុម ភជិ វស្សេកំ អដ្ឋមត្តកំ ។
ពន្សេកំ ហាតុទ្ទញ មណ្ឌបំ ការយឹ អហំ
សតាសនសហស្សានិ ឆត្តជាយាយ បញ្ញបឹ ។
បដ្ឋមំ អាសនំ ឧញ្ហិំ អដិកំ សតមត្សតិ
សតាសនសហស្សានិ ឆត្តជាយាយ បញ្ញបឹ ។
បដិយាទេត្វា អន្នហារំ កាលំ អារោចយឹ អហំ
អារោចិតម្ហិ កាលម្ហិ បទុមុត្តរោ មហាមុនិ ។
វសីសតសហស្សេហិ និវេសនមុបេសិ មេ
ធាវត្តំ ឧបវិដ្ឋំ សុវណ្ណបុប្ផមណ្ឌបេ ។
វសីសតសហស្សេហិ និសីទិ បុរិសុត្តមោ
ឆត្តសតសហស្សានិ សតសហស្សមាសនំ ។
ការយំ អនវជ្ជញ បដិគ្គណ្ហាតិ ចក្ខុមា
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ ។

ចំលើតូវផ្លូវកបទាន ទី ១

ឬទ្ធផាតត្ថុំ គឺ ផ្កាចម្បុល ផ្កាឈូក ផ្កាម្លិះ ផ្កាវល្លិ ផ្កាដីសមុទ្រដែលក្រអូប និងផ្កានោះឈ្មោះថា ផាគ្រឿនិបូផាគ្រប់យ៉ាង ។ ខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើកង្កាបផ្កានឹងផ្កានិង ធ្វើជាមណ្ឌបហើយក្រាលអាសនៈមួយសែន ក្នុងបញ្ជក្រ ។ អាសនៈរបស់ខ្ញុំ មានក្រោយបង្អស់ ដល់នូវចំនួន មួយរយកហាបណៈជាយ៉ាងក្រៃលែង ខ្ញុំក្រាលអាសនៈមួយសែន ក្នុងបង្អក្រ ។ ខ្ញុំតាក់តែងបាយនិងទឹកស្រួលហើយ ទៅក្រាបទូលនូវភត្តកាលកាលដែលខ្ញុំក្រាបទូលភត្តកាលហើយ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ស្ដេចចូលមក កាន់និវេសនដ្ឋានរបស់ខ្ញុំដែលបាំងនូវគ្រែពីតាងលើ ក្នុងមណ្ឌបដែលធ្វើអំពីផ្កាកែវមិល្ល(ជាមួយ) នឹងពួកភិក្ខុមួយសែនអង្គ ជាអ្នកសង្រួមឥន្ទ្រិយ ។ព្រះពុទ្ធជាបុរសឧត្តម (គ្រង់ចាំង) ពួកភិក្ខុមួយសែនអង្គ ជាអ្នកសង្រួមឥន្ទ្រិយ ក៏គង់នៅ ត្រង់ជំនួនឆត្រមួយសែន និងអាសនៈមួយសែន ។ បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ សូមព្រះអង្គទទួលតបជ្ជ័យកែ ដែលឥតទោស ។ ឯព្រះបទុមុត្តរៈសម្ពុទ្ធ ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ព្រះអង្គទទួលនូវគ្រឿងបូជា

ឥមំ តារេកុតារោ ភេរ សព្វជិច្ចំ មហាមុនិ
ភិក្ខុនោ ឯកមេកស្ស បច្ចេកំ បត្តមាសហំ ។
ជហិំសុ សព្វំ បត្តំ លោហបត្តំ អធារយុំ
សត្តរត្តិន្ទិវំ ពុទ្ធោ និសីទិ បុប្ផមណ្ឌបេ ។
ពោធយន្តោ ពហូ សត្តេ ធម្មចក្កំ បវត្តយិ
ធម្មចក្កំ បវត្តេន្តោ ហេដ្ឋតោ បុប្ផមណ្ឌបេ ។
ចុល្លាសីតិសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហុ
សត្តមេ ទិវសេ បត្តេ បទុមុត្តរោ មហាមុនិ ។
ឆត្តាយាយ និសិន្នោ ឥមា គាថា អភាសថ
អនូនកំ ទានវរំ យោ មេ អទាសិ វាណិជោ ។
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ
ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី សេនា ច ចតុរង្គិនី ។
បរិវារេស្សន្តិ តំ(១) និច្ចំ សព្វទានស្សិទំ ផលំ

---
១ ម. មំ ។

ជាមហាមុនី ព្រះអង្គត្រាស់ដើម្បីធម្មចក្ក ក៏ទ្រង់ចង្អុលទៅភ្នំនោះ ខ្ញុំបានប្រគេនផ្កាត្រ ផ្សេងៗដោយខ្សែក ដល់ភិក្ខុមួយរូប ។ ពួកភិក្ខុក៏លះបង់ផ្កាត្រ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយ ហើយទ្រទ្រង់នូវផ្កាត្រជាវិការៈនៃលោហៈ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់គង់ក្នុងមណ្ឌប ជាវិការៈនៃផ្កា អស់៧យប់៧ថ្ងៃ ទ្រង់ញុំាងពួកសត្វជាច្រើនឲ្យត្រាស់ដឹង ទ្រង់ញុំាងធម្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ កាលញុំាងធម្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ (ក៏ទ្រង់គង់នៅ) ខាងក្រោមមណ្ឌបជាវិការនៃផ្កា ។ ពួកសត្វ ៨ ម៉ឺន ៤ ពាន់ ក៏បានត្រាស់ដឹងធម្មផល លុះដល់ថ្ងៃជាគំរប់ ៧ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងមណ្ឌបនោះ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះថា ពាណិជណា បានឲ្យគ្រឿងប្រសើរ ជាទានមិនខ្វះខាត ដល់តថាគត តថាគតនឹងសរសើរពាណិជនោះ ហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្ដាប់នូវពាក្យរបស់តថាគតកាលសម្ដែង ដូចតទៅនេះថា៖ សេនាប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺដំរី ១ សេះ ១ រថ ១ ពលថ្មើរជើង ១ នឹងហែហមនូវពាណិជនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃទានទាំងពួង ។ យានដំរី

ហត្ថិយានំ អស្សយានំ   សិវិកំ សន្ទមានិកំ ។
ឧបដ្ឋិតស្សន្តិ តំ(១) និច្ចំ   សព្វកាលស្សិទំ ផលំ
សដ្ឋី រថសហស្សានិ   សព្វាលង្ការភូសិតា ។
បរិវារេស្សន្តិ តំ(១) និច្ចំ   សព្វកាលស្សិទំ ផលំ
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ   ភេរិយោ សមលង្កតា ។
វជ្ជយិស្សន្តិ តំ(១) និច្ចំ   សព្វកាលស្សិទំ ផលំ
ឆឡាសីតិសហស្សានិ   នារិយោ សមលង្កតា ។
វិចិត្តវត្ថាភរណា   អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា
អាឡារបម្ហា(២)ហសុលា   សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា ។
បរិវារេស្សន្តិ តំ និច្ចំ   សព្វកាលស្សិទំ ផលំ
តិំសកប្បសហស្សានិ   ទេវលោកេ រមិស្សតិ ។
សហស្សក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច   ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ
ទេវលោកេ វសន្តស្ស   បុញ្ញកម្មសមង្គិនោ ។

---

១ ម. ចំ ។ ២ ម. អាឡារបម្ហា ។

យានសេះ គ្រែស្នែង រថទ្រង់គ្រឿង នឹងបំរើមាណពនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃទានទាំងពួង ។ រថ ៦ ម៉ឺនដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់មុខ នឹងហែហមមាណពនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃទានទាំងពួង ។ តូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន និងស្គរដែលគេតាក់តែងល្អ នឹងប្រគំឲ្យមាណពនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃទានទាំងពួង ។ ពួកនាងនារី ៨ ម៉ឺន ៦ ពាន់នាក់ដែលតាក់តែងល្អ មានសំពត់និងគ្រឿងប្រដាប់វិចិត្រ ពាក់កណ្ឌលនៃកែវមណី និងកែវមុក្តា មានមុខទូលាយ ស្រស់ស្រាយ មានរោមភ្នែកល្អ មានចង្កេះរៀវ នឹងហែហមមាណពនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃទានទាំងពួង ។ មាណពនោះនឹងរីករាយក្នុងទេវលោក អស់ ៣០ ពាន់កប្ប នឹងបានជាព្រះឥន្ទ្រសោយរាជ្យក្នុងទេវលោក មួយពាន់ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិមួយពាន់ដង នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ ដែលរាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប កាលមាណពនោះនៅក្នុងទេវលោក ជាអ្នកព្រមព្រៀងដោយបុញ្ញកម្ម ។

ទេវលោកាទុបរិយន្តេ   វតនន្តិំ ករិស្សតិ
ឥទ្ធិស្សតិ យថា ភយំ   ធនធំ ទុស្សបុប្ផំ ។
ឥមស្ស ចិត្តមញ្ញាយ   ចិរត្ថំ ជាគរិស្សតិ
ទេវលោកា ចវិត្វាន   សុក្កមូលេន ចោទិតោ ។
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ   ព្រហ្មពន្ធុ ភវិស្សតិ
កប្បសតសហស្សម្ហិ   ឱក្កាកកុលសម្ភវោ ។
គោតមោ នាម នាមេន   សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ
សព្វមេតំ អភិញ្ញាយ   គោតមោ សក្យបុង្គវោ ។
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា   ឯតទគ្គេ ឋបេស្សតិ
បិលិន្ទវច្ឆោ នាមេន   ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
ទេវានំ អសុរានញ្ច   គន្ធព្វានញ្ច សម្មតោ
ភិក្ខូនំ ភិក្ខុនីនញ្ច   គិហីនញ្ច តថេវ សោ ។
បិយោ ហុត្វាន សព្វេសំ   វិហរិស្សតិនាសវោ
សតសហស្សេ កតំ កម្មំ   ផលំ ទស្សេសិ មេ ឥធ ។
សុមុត្តោ សរវេគោវ   កិលេសេ ឈាបយឹ អហំ

នគ្រោត្តិទីតាំង ក្នុងទីបំផុតនៃទេវលោកនោះទៀត មាណពនេះ នឹងគ្រងនូវគ្រឿងទីតាំង ដែលកើតអំពីសំពត់និងផ្កា ក្នុងកាលណា (ទេវបុត្រ) នឹងនូវចិត្តរបស់មាណពនេះ នឹងតាំងអស់កាលជានិច្ច (ក្នុងកាលនោះ) ។ មាណពនោះ ច្យុតចាកទេវលោក ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ជាអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម នឹងមានផៅសន្តានព្រាហ្មណ៍ ។ ក្នុងមួយសែនកប្បទៀត ព្រះសាស្ដាព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលឧក្កាក នឹងត្រាស់ក្នុងលោក ។ ព្រះគោតមសក្យ-បុត្រនោះ ទ្រង់ជ្រាបហេតុទាំងអស់នុ៎ះហើយ ទ្រង់គង់នៅក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយតាំងមាណពនេះក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ នឹងបានជាសា-វករបស់ព្រះសាស្ដា ឈ្មោះបិលិន្ទវច្ឆៈ ។ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរនោះ មានពួកទេវតា អសុរ គន្ធព្វ ភិក្ខុ ភិក្ខុនី និងគ្រហស្ថ ធ្វើសក្ការៈបូជា បានជាទីស្រឡាញ់នៃជនទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ បុញ្ញកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកប្បទីមួយសែន ឲ្យផលដល់ខ្ញុំក្នុងជាតិនេះ ។ ខ្ញុំរួចស្រឡះហើយ ដូចជាកម្លាំងកូនសរ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញនូវកិលេសទាំងឡាយហើយ

គាថា ចំលងនិទានជាតក

អហោ មេ សុកតំ កម្មំ បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ ។
យត្ថ ការំ ការិត្វាន បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ
អព្ភុតកំ ឆាតវំ អកាសិ យោ ហំ មារណាកេ ។
អាធិច្ចុប្បត្តិកោ អាសិ តស្ស ឆត្តស្សិទំ ផលំ
ឆត្តេ សុគតេ ទត្វាន សង្ឃេ គណវរុត្តមេ ។
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
សីតំ ឧណ្ហំ ន ជានាមិ រជោជល្លំ ន លិម្បតិ ។
អនុបទ្ទវោ អនីឃោ ច ហោមិ អបចិតោ សទា
សុខុមច្ឆវិកោ ហោមិ វិសទំ ហោមិ មានសំ ។
ឆត្តសតសហស្សានិ ភវេ សំសរតោ មម
សព្វាលង្ការយុត្តានិ តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
ឥមំ ជាតិំ ឋបេត្វាន មត្ថកេ ធារយន្តិ មេ
កស្មា ឥមាយ ជាតិយា នត្ថិ មេ ឆត្តធារណា ។
មម សព្វំ កតំ កម្មំ វិមុត្តិឆត្តបត្តិយា

ចំលងនិទានជាតកទី ១

១ កម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើគ្រឿងសក្ការៈចំពោះបុញ្ញក្ខេត្ត ទើបខ្ញុំដល់នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ មាណពណា ជាប្រធានខាងដើម បានឡើងមានដ៏ប្រសើរមិនខ្វះខាត នេះជាផលនៃទាន របស់មាណពនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយឆត្រ ចំពោះព្រះសុគតនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ឧត្តម ទើបបាននូវអានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំមិនស្គាល់ត្រជាក់ ១ ក្តៅ ១ ធូលីមិនប្រឡាក់ ១ ខ្ញុំមិនមានឧបទ្រព ១ មិនមានចង្រៃ ១ ខ្ញុំត្រូវគេគោរពកោតក្រែងសព្វៗកាល ១ ខ្ញុំមានសម្បុរដ៏ស្រទន់ ១ ខ្ញុំមានចិត្តត្រៀវត្រា ១ ។ កាលខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចធំ ឆត្រចំនួនមួយសែន ប្រកបដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់មុខ តែងប៉ាំងលើក្បាលរបស់ខ្ញុំ ព្រោះហេតុនៃបុញ្ញកម្មនោះ វៀរលែងតែជាតិនេះចេញ ព្រោះហេតុនោះ បានជាក្នុងជាតិនេះ ខ្ញុំមិនមានឆត្រប៉ាំង តែអំពើទាំងអស់ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ដាំឡើងបាននូវឆត្រគឺវិមុត្តិ ។

ទុស្សានិ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ ។
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
សុវណ្ណវណ្ណោ វិរជោ សប្បភាសោ បតាបវា ។
សិនិទ្ធា ហោន្តិ មេ គត្តា ភវេ សំសរតោ មម
ទុស្សសតសហស្សានិ សេតា បីតា ច លោហិតា ។
ធារេន្តិ មត្ថកេ មយ្ហំ ទុស្សទានស្សិទំ ផលំ
កោសេយ្យកម្ពលិយានិ ខោមកប្បាសិកានិ ច ។
សព្វត្ថ បដិលាភាមិ តេសំ និស្សន្ទតោ អហំ
បត្តេ ច សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ ។
ឥមានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
សុវណ្ណថាលេ មណិថាលេ រជតេបិ ច ថាលកេ ។
លោហិតង្គមយេ ថាលេ បរិភុញ្ជាមិ សព្វទា
អនុបទ្ទុតោ អភីតិ ច ហោមិ អបចិតោ សទា ។

ព្រោះតែខ្ញុំថ្វាយនូវសំពត់ ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននូវអានិសង្ស ៨ ប្រការ ពិសេសគួរដល់កម្មរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមានវណ្ណៈដូចមាស ១ ប្រាសចាកធូលី ១ ប្រកបដោយពន្លឺ ១ មានតេជះ ១ ខ្លួនរបស់ខ្ញុំជិតស្និទ្ធ ១ កាលខ្ញុំអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចធំ សំពត់ចំនួនមួយសែន ពណ៌ស លឿង និងក្រហម រមែងបាំងលើក្បាលខ្ញុំ ១ នេះជាផលនៃទានសំពត់ ខ្ញុំរមែងបាននូវសំពត់កោសេយ្យព្រស្ត និងសំពត់កម្ពល ១ បាននូវសំពត់ដែលធ្វើដោយសំបកឈើ និងសំពត់ធ្វើដោយកប្បាស ក្នុងទីទាំងពួង ១ ព្រោះអានិសង្សនៃសំពត់ទាំងឡាយនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយបាត្រ ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននូវអានិសង្ស ១០ ប្រការ ពិសេសគួរដល់កម្មរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំរមែងប្រើប្រាស់ ថាសមាស ១ ថាសកែវមណី ១ ថាសប្រាក់ ១ ថាសដែលធ្វើអំពីកែវទទឹម គ្រប់កាលទាំងពួង ១ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានឧបទ្រព ១ មិនមានចង្រៃ ១ ខ្ញុំត្រូវគេគោរពកោតក្រែងគ្រប់កាល ១

លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស សយនស្ស ច
ន វិនស្សន្តិ មេ ភោគា ឋិតចិត្តោ ភវាមហំ ។
ធម្មកាមោ សទា ហោមិ អប្បក្លេសោ អនាសវោ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា អនុពន្ធា ឥមេ គុណា ។
ឆាយា យថាបិ រុក្ខស្ស សព្វត្ថ ន ជហន្តិ មំ
ចិត្តពទ្ធនសម្ពទ្ធា សុកតា ភាសិយោ ពហូ ។
ឧត្តាន ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សង្ឃស្ស ច គរេហំ
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
ស្វេហ ហោមិ វិសារី ច វេសារជ្ជេសុ បារមី
និគិរិយក ហោមិ ខត្តហិតមនោ សទា ។
កិលេសច្ឆេទនំ ញាណំ សុខុមំ អតុលំ សុចិ
សព្វត្ថ បដិលភាមិ តស្ស និស្សន្ទតោ មម ។

ខ្ញុំជាអ្នកបាននូវបាយ ទឹក សំពត់ និងទីដេក ១ ភោគៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ មិនដែលវិនាសបាត់ ១ ខ្ញុំមានចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ១ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំជាអ្នកពេញចិត្ត នឹងធម៌គ្រប់កាល មិនមានកិលេស មិនមានអាសវៈ គុណធម៌ទាំងនេះ ជាប់តាមហើយក្នុងទេវលោក ទាំងក្នុងមនុស្សលោក ។ គុណធម៌ទាំងឡាយជាប់តាមចំណងនឹងចិត្ត រមែងមិនលះបង់ខ្ញុំក្នុងទីទាំងពួង ដូចស្រមោល មិនលះបង់រូប ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយកាប់ចិតព្រាជាប្រចាំដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ និងព្រះសង្ឃ ទើបបាននានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំជាអ្នកក្លៀវក្លា ១ អង់អាច ១ មានបារមីក្នុងធម៌ជាគ្រឿងក្លៀវក្លា ១ ខ្ញុំមានព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួន ១ មានចិត្តផ្ចង់ទុកគ្រប់កាល ១ ខ្ញុំរមែងបាននូវញាណជាគ្រឿងកាត់បង់នូវកិ-លេស ១ ញាណដ៏សុខុម ១ ញាណដ៏ស្អាតឥតមានគូប្រៀបស្មើក្នុងទីទាំងពួង ១ ដោយអានិសង្សនៃកាប់បិតព្រារបស់ខ្ញុំនោះ ។

អកក្កសេ អផរុសេ អធោតេ សត្ថកេ ពហូ

បសន្នចិត្តោ ទត្វាន ពុទ្ធេ សង្ឃេ តថេវ ច ។

បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម

កល្យាណមិត្តំ វីរិយំ ខន្តិញ្ច មេត្តសត្ថកំ ។

តណ្ហាសល្លស្ស ឆិន្នត្តា បញ្ញាសត្ថំ អនុត្តរំ

វជិរូបំ សមំ ញាណំ តេសំ និស្សន្ទតោ លភេ ។

សូចិយោ សុភគេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ

បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

នមស្សិយោ កង្ខច្ឆេទោ អភិរូបោ ច ភោគវា

តិក្ខបញ្ញោ សទា ហោមិ សំសរន្តោ ភវាភវេ ។

គម្ភីរំ និបុណំ ឋានំ អត្ថំ ញាណេន បស្សយិ

វជិរគ្គសមំ ញាណំ ហោតិ មេ តមឃាតនំ ។

ព្រោះតែខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយកំបិតជាច្រើន ជាកំបិត មិនរឹង មិនគ្រោត មិនបាច់សំលៀង ចំពោះព្រះពុទ្ធ និងព្រះសង្ឃ ទើបបាននិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំបានកល្យាណមិត្ត ១ សេចក្តីព្យាយាម ១ កំបិតគឺខន្តី និងមេត្រី ១ កំបិតគឺប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ព្រោះកាត់នូវសរគឺតណ្ហា ១ ញាណស្មើដោយកែវពេជ្រ ១ ដោយការនិស្ស័យនៃកំបិតទាំងនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយនូវម្ជុលទាំងឡាយ ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំគេនមស្ការ អាចកាត់សេចក្តីសង្ស័យ ១ មានរូបល្អ មានភោគសម្បត្តិ ១ កាលអន្ទោលទៅកាន់ភពតូចធំ ជាអ្នកមានបញ្ញាមុតស្រួចគ្រប់កាលទាំងពួង ១ ខ្ញុំឃើញនូវអត្ថដ៏ជ្រាលជ្រៅ និងហេតុដ៏ល្អិតដោយញាណ ១ ញាណរបស់ខ្ញុំស្មើដោយចុងនៃកែវពេជ្រ សម្រាប់កំចាត់នូវងងឹត ១ ។

បឋម [illegible]

ឧទុម្ពរេ សុកោ ឧត្វា សាលេស្ម ករណាវុត្តមេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
ឆាយាឆាសី ករិស្ស ច កជកោ ពាជកោ ពហុ
ញាតកេ រុក្ខកេ ស្វានេ សព្វត្ថ លភាមហំ ។
វិជ្ជបនេ សុកោ ឧត្វា តាលបណ្ណេ ច សោភណេ
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សីតំ ឧណ្ហំ ន ជានាមិ បរិឡាហោ ន វិជ្ជតិ
ឆវិំ ជាតិជានាមិ ចិត្តសន្តាបនំ មម ។
រាគគ្គិ ទោសមោហគ្គិ មានគ្គិ ទិដ្ឋិអគ្គិ ច
សព្វគ្គិ និព្វុតោ មយ្ហំ កស្ស និស្សន្ទតោ មម ។
មោរហត្ថេ ធារយិយោ ឧត្វា សាលេស្ម ករណុត្តមេ
ឧបសន្តក្កិលេសោហំ វិហរាមិ អនង្គណោ ។

[illegible] ទី ១

ក្រោយតែខ្ញុំបានថ្វាយ នូវកំបិតកាត់ក្រចក ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់កំណើតរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំបាននូវខ្ញុំប្រុស ខ្ញុំស្រី ១ គោនិងសេះ ១ អ្នកផងជាអ្នកបម្រើប្រើអ្នក ១ ជាងកំណោរ ១ អ្នកគ្រូជាអ្នកធ្វើបាយ អ្នកទំពាំងកូន ១ ។ ក្រោយតែខ្ញុំបានថ្វាយផ្លិតសម្រាប់បក់ និងផ្លិតស្លឹកត្នោតដ៏ល្អ ចំពោះព្រះសុគត ទើបបានអានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់កំណើតរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមិនស្គាល់នូវត្រជាក់និងក្តៅ ១ មិនមានសេចក្តីអន្ទះអន្ទែង ១ មិនស្គាល់នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ជាគ្រឿងញាំងចិត្តខ្ញុំឲ្យក្តៅ ១ ភ្លើងទាំងពួងរបស់ខ្ញុំ គឺភ្លើងរាគៈ ១ ភ្លើងគឺទោសៈ ១ ភ្លើងគឺមោហៈ ១ ភ្លើង គឺមានះ ១ ភ្លើងគឺទិដ្ឋិ ១ ក៏រលត់អស់ហើយ ដោយសារអានិសង្សនៃការថ្វាយផ្លិតរបស់ខ្ញុំនោះ ។ ក្រោយតែខ្ញុំបានថ្វាយផ្លិតស្លាបក្ងោក និងផ្លិតចាមរី ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបជាអ្នកមានកិលេសស្ងប់រម្ងាប់ មិនមានទីទួលគឺកិលេស ។

បរិស្សាវនេ សុកតេ ទត្វា សុកតេ ធម្មកុត្តកេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សព្វេសំ សមតិក្កម្ម ទិព្វំ អាយុំ លភាមហំ
អប្បសយ្ហោ សទា ហោមិ ចោរបច្ចត្ថិកេហិ ច ។
សត្ថេន វា វិសេន វា វិហេសំ មេ ន កុព្វតេ
អន្តរា មរណំ នត្ថិ តេសំ និស្សន្ទតោ មម ។
តេលធារេ សុកតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សុចារុរូបោ សុភទ្ទោ សុសមុគ្គតមានសោ
អវិក្ខិត្តមនោ ហោមិ សព្វារក្ខេហិ រក្ខិតោ
សុចិឃរេ សុកតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
តីណានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
ចេតោសុខំ កាយសុខំ ឥរិយាបថជំ សុខំ

ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់តម្រងទឹក និងធម្មក្រក ចំពោះព្រះសុគត ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំកន្លងផុតនូវជនទាំងពួង បាននូវអាយុជាទិព្វ ១ ពួកចោរជាសត្រូវ ក៏ហែងមិនបាន គ្រប់កាលទាំងពួង ១ បុគ្គលមិនហ៊ានធ្វើនូវការបៀតបៀន ដោយគ្រឿងសស្ត្រាវុធ ១ ដោយថ្នាំពិស ១ សេចក្តីស្លាប់ក្នុងចន្លោះមិនមាន ១ ដោយអានិសង្សនៃតម្រងទឹកនិងធម្មក្រកទាំងនោះរបស់ខ្ញុំ ។ ព្រោះតែខ្ញុំ បានថ្វាយនូវសម្រាប់ទ្រប្រេង ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំមានរូបល្អបាស ១ មានវ័យដ៏ល្អ ១ មានចិត្តខ្ពស់ឡើង ដោយល្អ ១ មានចិត្តមិនរវើរវាយ ១ មានគេគ្រប់គ្រងរក្សាហើយ ដោយការរក្សាគ្រប់យ៉ាង ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយបំពង់ម្ជុល ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននូវអានិសង្ស ៣ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំបាននូវគុណធម៌ទាំងនេះ គឺសុខក្នុងចិត្ត ១ សុខក្នុងកាយ ១ សុខ

ឥមេ គុណេ បដិលភាមិ តស្ស និស្សន្ទតោ អហំ ។
អំសវត្ថេ ជិនេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
តិណានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សទ្ធម្មេ កាឡ្យំ វិន្ទាមិ សរាមិ ទុតិយំ កាំ
សព្វត្ថ សុច្ឆវី ហោមិ តស្ស និស្សន្ទតោ អហំ ។
កាយពន្ធេ ជិនេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
ឆានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សមាធីសុ ន កម្បាមិ វសី ហោមិ សមាធិសុ
អភេជ្ជបរិសោ ហោមិ អាទេយ្យវចនោ សទា ។
ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហោមិ តាសោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា អនុពន្ធា ឥមេ គុណា ។
អាធារកេ ជិនេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
បញ្ចវណ្ណេ គុណេ លភេ អចលោ ហោមិ កេនចិ ។

កើតអំពីឥរិយាបថ ១ ដោយការនិស្ស័យនៃបំពង់ស្មានោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់អង្ស: ចំពោះព្រះជិនស្រីនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានការនិស្ស័យ ៣ ប្រការ ពីសមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំតែងបាននូវព្រះសទ្ធម្មដ៏មាំមួន ១ រលឹកឃើញនូវកកជាតិរបស់ ១ ជាអ្នកមានសម្បុរល្អក្នុងទីទាំងពួង ១ ដោយការនិស្ស័យនៃអង្សនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយវត្តពន្ធបង្កៀះ ចំពោះព្រះជិនស្រីនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានការនិស្ស័យ ៦ ប្រការ ពីសមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំមិនញាប់ញ័រក្នុងសមាធិទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងសមាធិទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកមានបរិស័ទមិនបែកខ្ញែក ១ ពាក្យសំដីខ្ញុំ គេតែងជឿស្ដាប់សព្វកាល ១ ជាអ្នកមានសតិតាំងនៅចាំ ១ ខ្ញុំមិនមានសេចក្ដីតក់ស្លុត ១ គុណធម៌ទាំងនេះ ជាប់តាមខ្ញុំ ទៅក្នុងទេវលោក និងមនុស្សលោក ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយ នូវជើងបាត្រមានពណ៌ ៥ ចំពោះព្រះជិនស្រី និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបជាអ្នកមិនមានភ័យ មិនញាប់ញ័រ ដោយហេតុណាមួយ ។

យោ កោចិ មេ សុតា ទត្វា　សតិញ្ញាណប្បពោធនា
ធតា(១) មេ ន វិនស្សន្តិ　កត្វា សុវិនិច្ឆិតា ។
ការទេ បរិក្ខារេ ច　ទត្វា ពុទ្ធេ គណុត្តមេ
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ　កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សោវណ្ណមយេ មណិមយេ　អថោបិ ផលិកាមយេ
លោហិតង្គមយេ ចេវ　លភាមិ ការណេ អហំ ។
ភរិយា ទាសទាសី ច　ហត្ថិស្សរថបត្តិកេ
ឥត្ថី បតិព្វតា ចេវ　បរិភោគានិ សព្វទា ។
វិជ្ជា មន្តបទេ ចេវ　វិវិធេ អាគមេ ពហូ
សព្វសិប្បំ និសាមេមិ　បរិភោគានិ សព្វទា ។
ថាលកេ សុគតេ ទត្វា　សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ　កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

១ ម. បិតា ។

ធម៌ទាំងឡាយណាមួយ ជាគ្រឿងដាស់តឿនខ្លួនសតិនិងបញ្ញា ដែលខ្ញុំបានឲ្យហើយ ធម៌ទាំងនោះ ខ្ញុំបង់តាំងទុកមិនកើត ឡើយ ធម៌ទាំងនោះ ខ្ញុំវិនិច្ឆ័យល្អហើយ ។ ព្រោះតែខ្ញុំ បានថ្វាយកាដ៏ជាគ្រឿងប្រើប្រាស់ ចំពោះព្រះពុទ្ធនិងព្រះ សង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំបាននូវការដ៏ទាំងឡាយ ជា វិការៈនៃមាស ជាវិការៈនៃកែវមណី ជាវិការៈនៃកែវផលិក ឬជាវិការៈនៃកែវទទឹម ១ បាននូវភរិយា ខ្ញុំប្រុស ខ្ញុំស្រី ដំរី សេះ រថ ពលរទេះជើង ស្ត្រីជាអ្នកមានវត្តដល់ប្តី និងគ្រឿង ប្រើប្រាស់ គ្រប់កាលទាំងពួង ១ ខ្ញុំពិចារណានូវវិជ្ជា បទនៃមន្ត គាថាវេទៗ ជាច្រើន និងសិល្បៈទាំងពួង ជាគ្រឿងប្រើ ប្រាស់គ្រប់កាលទាំងពួង ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយ ថូ ថាស ចំពោះព្រះសុគតនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ ។

ឃាថ៍ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទានំ

សោវណ្ណមយេ មណិមយេ អថោបិ ផលិកាមយេ
លោហិតង្គមយេ ចេវ លភាមិ ថាលកេ អហំ ។
អស្សដ្ឋកេ ផលមយេ អថោ បោក្ខរបត្តកេ
មធុបានកសង្ខេ ច លភាមិ ថាលកេ អហំ ។
វត្តេ គុណេ បដិបត្តី អាចារកិរិយាសុ ច
ឥមេ គុណេ បដិលភេ តស្ស និស្សន្ទតោ អហំ ។
គេសដ្ឋិ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
ទសានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកោ មម ។
អាយុវា ពលវា ធីរោ វណ្ណវា យសវា សុខី
អនុបទ្ទវោ អនីតិ ច ហោមិ អបចិតោ សទា
ន មេ បិយវិយោគត្ថិ(១) តស្ស និស្សន្ទតោ មម(២) ។
ឧបាហនេ ជិនេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
តីណានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកោ មម ។

១ ម. បិយាវិយោគត្ថិ ។ ២ ម. អហំ ។

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទាន ទី ១

នឹងខ្ញុំបានបាត្រដ៏វិការៈនៃមាស ដ៏វិការៈនៃកែវមណី ដ៏វិការៈនៃកែវផលិក ឬដ៏វិការៈនៃកែវទទឹម ១ បានខ្ទះបាត្រឈ្មោះអស្សដ្ឋកៈ ដែលធ្វើអំពីផ្លែឈើ ធានសណ្ឋានដូចស្លឹកឈូក ឬធានសណ្ឋានដូចសង្ខសម្រាប់ដាក់ទឹកឃ្មុំ ១ ខ្ញុំបានគុណទាំងនេះ គឺវត្ត គុណ សេចក្តីប្រតិបត្តិ និងអាចារៈ និងកិរិយា ១ ដោយអានិសង្សនៃការថ្វាយខ្ទះនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយខ្ទះកេសដ្ឋៈ ចំពោះព្រះសុគតនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ១០ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមានអាយុវែង ១ មានកម្លាំង ១ មានប្រាជ្ញា ១ មានពណ៌សម្បុរ ១ មានយស ១ មានសេចក្តីសុខ ១ មិនមានឧបទ្រព ១ មិនមានចង្រៃ ១ ត្រូវគេគោរពកោតក្រែង សព្វកាល ១ ខ្ញុំមិនមានការព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ ១ ដោយអានិសង្សនៃការថ្វាយកេសដ្ឋៈរបស់ខ្ញុំនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយខ្ទះស្បែកជើងចំពោះព្រះជិនស្រីនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៣ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ ។

ហត្ថិយានំ អស្សយានំ សិវិកំ សន្ទមានិកំ

សដ្ឋី រថសហស្សានិ បរិវារេន្តិ មំ សទា ។

មណិមយា កម្ពមយា សោវណ្ណរជតាមយា

និព្វត្តន្តិ បទុទ្ធារេ ករេ សិសារកា មម ។

និយាមំ បដិបាវត្តិ អាបាទកុណ្ឌសោជនំ

ឥមេ គុណេ បដិលភេ តស្ស និស្សន្ទតោ អហំ ។

តាទុកេ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ

ឥទ្ធិបាទុកមារុយ្ហ វិហរាមិ យថិច្ឆកំ ។

មុខបុញ្ឆំ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ(១)

បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

សុវណ្ណវណ្ណោ វិរជោ សប្បភាសោ បតាបវា

សិនិទ្ធំ ហោតិ មេ គត្តំ រជោជល្លំ ន លិម្បតិ ។

ឥមេ គុណេ បដិលភេ តស្ស និស្សន្ទតោ អហំ

១ ម. មុខបុញ្ឆនចោឡំ ទត្វា ពុទ្ធេ គណុត្តមេ [illegible] ។

គឺ យានដំរី យានសេះ វ៉ែកស្នែងនិងរថប្រដាប់គ្រឿង រថ ៦ ម៉ឺន ដែលហោមរោមខ្ញុំ គ្រប់កាលទាំងពួង ។ កាលខ្ញុំឆ្ពោះទៅក្នុងភព ស្បែកជើងមាសក្រាស់ ជាវិការៈកែវមណី ជាវិការៈកែវក្រហម កើតកើតឡើងគ្រប់ជំហាន ។ (ស្បែកជើងទាំងនោះ) រមែងនាំខ្ញុំឲ្យស្ទុះទៅកាន់សម្មានិយាម ជាគ្រឿងដំរេខ្ញុំកាការ និងគុណធម៌ ។ ខ្ញុំរមែងបាន នូវគុណធម៌ទាំងនេះ ដោយកម្លាំងនិស្ស័យនៃការថ្វាយស្បែកជើងនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកជើង ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានឡើងកាន់ស្បែកជើង គឺឫទ្ធិសមតាមប្រាថ្នា ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយកន្សែងជូតមុខ ចំពោះព្រះសុគតនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំមានវណ្ណៈដូចមាស ១ ប្រាសចាកធូលី ១ ប្រកបដោយតេជៈ ១ មានតេជះ ១ ខ្លួនខ្ញុំជាតស្និទ្ធ ជ្រះថ្លា ១ ធូលីមិនប្រឡាក់ ១ ។ ខ្ញុំបាននូវគុណធម៌ទាំងនេះ ដោយកម្លាំងនិស្ស័យនៃការថ្វាយកន្សែងជូតមុខនោះ ។

បឋម ចិលិន្ទូខ្វែគ្រោកខាន់

កត្តរទណ្ឌោ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ ។
បញ្ចានិសំសេ(១) អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
បុត្តា មយ្ហំ ពហូ ហោន្តិ តាសោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ។
អប្បសយ្ហោ សទា ហោមិ សព្វារក្ខាហិ រក្ខិតោ
ខលិតម្បិ ន ជានាមិ អភន្តំ មានសំ មម ។
ទុសេ អញ្ញំ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ(២)
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
វិសាលនយនោ ហោមិ សេតបីតោ ច លោហិតោ
អនាវិលបសន្នក្ខោ សព្វរោគវិវជ្ជិតោ ។
លភាមិ ទិព្វនយនំ បញ្ញាចក្ខុំ អនុត្តរំ
ឯតេ គុណេ បដិលភេ តស្ស ទិន្នស្សិតោ អហំ ។
កញ្ចិកេ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
ធម្មានុវីរណំ លភាមិ ញាណកញ្ចិកំ ។

---

១ ម. បានិសំសេ ។ ២ ម. ឥទំ សង្ឃេ គណុត្តមេ ទិន្នវត្ថុ ។

បិលិន្ទូខ្វែគ្រោកខាន ទី ១

ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយឈើច្រត់ ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់កម្មរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមានកូនច្រើន ១ ខ្ញុំមិនតក់ស្លុត ១ ខ្ញុំគេមិនអាចគ្របសង្កត់បានគ្រប់កាល ត្រូវគេថែរក្សា ដោយគ្រឿងរក្សាគ្រប់យ៉ាង ១ ខ្ញុំមិនស្គាល់សេចក្តីភ្លាំងភ្លាត់ ១ ចិត្តរបស់ខ្ញុំមិនរេរាក់ប្រែប្រួល ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយនូវបន្តក់ភ្នែក ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់កម្មរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមានភ្នែកទូលាយ ១ មានសម្បុរស ១ លឿង ១ ក្រហម ១ មានភ្នែកថ្លាមិនល្អក់ ១ ជាអ្នកវៀរចាករោគគ្រប់យ៉ាង ១ ខ្ញុំបានចក្ខុទិព្វ ១ បញ្ញាចក្ខុដ៏ប្រសើរ ១ ខ្ញុំបានគុណធម៌ទាំងនេះ ដោយអានិសង្សនៃការថ្វាយនូវបន្តក់ភ្នែកនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយកូនសោ ចំពោះព្រះសុគតនិងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានកូនសោគឺញាណ សម្រាប់បើកទ្វារព្រះធម៌ ។

កុញ្ចិកានំ ឃរំ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ(១)
ឆានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
អប្បកោធោ អនុបាយាសោ សំសរន្តោ ភវេ អហំ
អាយោគេ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ ។
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
សមាធីសុ ន កម្បាមិ វសី ហោមិ សមាធិសុ ។
អភេជ្ជបរិសោ ហោមិ អាទេយ្យវចនោ សទា
ជាយតិ ភោគសម្បត្តិ ភវេ សំសរតោ មម ។
ធូមនេត្តំ ជិនេ(២) ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
តីណានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សតិ មេ ឧជុកា ហោតិ សុសម្ពទ្ធា ច ន្ហារុយោ(៣)
លភាមិ ទិព្វនយនំ(៤) តស្ស និស្សន្ទតោ អហំ ។
ទីបធារេ(៥) ជិនេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
តីណានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

១ ម. សុគតេ ។ ២ ម. ឆ្នាលេ ។ ៣ ម. ទិព្វនយនំ ។ ៤ ម. ទីបធ្ជលេ ។

ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយប្រអប់កូនសោ ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននិសង្ស ៦ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំកាលត្រាច់ទៅក្នុងភព ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីក្រោធ ១ មិនមានសេចក្តីតានតឹង ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយខ្សែការយោគ ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំមិនញាប់ញ័រក្នុងសមាធិទាំងឡាយ ១ ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងសមាធិ ១ ខ្ញុំមានបរិស័ទមិនបែកខ្ញែក ១ មានពាក្យអ្នកផងគេកាន់យក គ្រប់កាលទាំងពួង ១ ភោគសម្បត្តិរមែងកើតឡើងដល់ខ្ញុំ កាលអន្ទោលទៅក្នុងភព ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយខ្សៀ ចំពោះព្រះជិនស្រី និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននិសង្ស ៣ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមានសតិត្រង់ ១ សរសៃទាំងឡាយ សព្វគ្រប់បានចងដោយល្អ ១ ខ្ញុំបាននូវភ្នែកទិព្វ ១ ដោយអានិសង្សនៃការថ្វាយខ្សៀនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយប្រទីប ចំពោះព្រះជិនស្រី និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននិសង្ស ៣ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ

ចប់ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទាន

ជាតិយា អគ្គសម្បន្នោ បញ្ញាយ ពុទ្ធសម្មតោ
ឥមេ កុលេ បដិលាភេ តស្ស និស្សន្ទតោ មម ។
ទុត្តកោ ច ការណ្ហោ ច ធម្មា ពុទ្ធា កណ្ហត្តមេ
ធសាធិសីសេ អនុកោមិ កម្មានុច្ឆវិកោ មម ។
គតា កុត្តោ(១) សុខសមង្គី មហាយសោ គជា គតិ
វិភត្តិកត្តោ(២)សុខុមាលោ សត្តិតិចរិជ្ជិតោ ។
វិសុលេ ច កុលេ លាភី សម្មានធលតា មម
សុវិជ្ជិតនុព្វតោ ទុត្តកោ ច ការណ្ណកោ ។
លកាមិ ចតុកោ វណ្ណោ ហាគ្គិស្សារតាធិ ច
ការិ មេ ច វិឆស្សត្តិ ទុត្តការ សតិ ផលំ ។
ហត្ថលីលត្តកោ ធត្វា ពុទ្ធ សង្ឃ កណ្ហត្តមេ
បញ្ញានិសំសេ អនុកោមិ កម្មានុច្ឆវិកោ មម ។

១ ម. សន្តុត្តោ ។ ២ ឆ. វិចត្តិតត្តោ ។

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទាន ទី ៤

គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមានជាតិខ្ពង់ខ្ពស់ ១ បរិបូណ៌ដោយយសៈ ១ មានប្រាជ្ញាដែលព្រះពុទ្ធសន្មតហើយ ១ ខ្ញុំបានគុណធម៌ទាំងនេះ ដោយអានិសង្សនៃការថ្វាយប្រទីបរបស់ខ្ញុំនោះ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយល័ក្តទាននិងផង ចំពោះព្រះពុទ្ធ និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននូវអានិសង្ស ១០ ប្រការ គឺ សម្បត្តិផលកើតរបស់ខ្ញុំ គឺក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំគ្រាន់គ្រប់គ្រាន់ ១ ប្រកបដោយសេចក្តីសុខ ១ មានយសបរិវារច្រើន ១ មានដំណើរដ៏ប្រសើរ ១ មានខ្លួនដែលគេផ្គងបំពេញដោយវិសេស ១ បរិបូណ៌សេចក្តីសុខ ១ រៀរស្រឡះចាកចង្រៃគ្រប់យ៉ាង ១ ជាអ្នកបាននូវគុណធម៌ដ៏ល្អលំទូលាយ ដោយការប្រើក គឺសេចក្តីកបកានរបស់ខ្ញុំ ១ មានសេចក្តីតក់ស្លុតរៀរស្រឡះហើយ ១ ខ្ញុំបានល័ក្តទាន ដែលមានគណៈ ៤ និងដំរីតែសេះតែ ក្នុងទីនោះ របស់ខ្ញុំ រមែងមិនវិនាស ១ នេះជាផល គឺការថ្វាយល័ក្តទាន ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយហត្ថល័ល័ង្ក ចំពោះព្រះពុទ្ធ និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននូវអានិសង្ស ៥ ប្រការ គឺសម្បត្តិផលកើតរបស់ខ្ញុំ

សព្វលក្ខណសម្បន្នោ អាយុបញ្ញាសមាហិតោ
សព្វាយាសវិនិមុត្តោ កាយោ មេ ហោតិ សព្វទា ។
អនុតារេ(១) សុនិសិតេ សង្ឃេ ឧត្តម ទិប្បលេ(២)
កិលេសកន្តនំ ញាណំ លភាមិ អតុលំ សុចិំ ។
សណ្ហាសេ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
កិលេសលុញ្ចនំ ញាណំ លភាមិ អតុលំ សុចិំ ។
ឧត្តោ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
អដ្ឋានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សទ្ធា សីលំ ហិរិញ្ចាបិ អថ ឱត្តប្បិយំ គុណំ
សុតំ ចាគញ្ច ខន្តិ ច បញ្ញា មេ អដ្ឋមំ គុណំ ។
បីឋកេ សុគតេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

---
១ ម. អនុត្តរេ ។ ២ ម. វិប្បលេ ។

និកាយរបស់ខ្ញុំ ជាប់ខ្ជាប់ដោយលក្ខណៈទាំងពួង ១ ប្រកបដោយអាយុវែង ១ ដោយបញ្ញា ១ ចិត្តតម្កល់មាំ ១ ផុតស្រឡះចាកសេចក្ដីលំបាកគ្រប់យ៉ាងសព្វកាល ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយកាំបិតមានមុខស្រួច ដែលគេសំលៀងយ៉ាងល្អ ចំពោះព្រះសង្ឃ ទើបបានញាណដែលថ្លឹងមិនបាន ដ៏ស្អាតសម្រាប់កាត់បង់នូវកិលេស ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយបន្លាស ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាននូវញាណ ដែលថ្លឹងមិនបាន ដ៏ស្អាតសម្រាប់ផេកនូវកិលេស ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយនូវថ្នាំហិត ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៨ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺសទ្ធា ១ សីល ១ ហិរិ ១ គុណគឺឱត្តប្បៈ ១ សុតៈ ១ ចាគៈ ១ ខន្តិ ១ គុណគឺបញ្ញារបស់ខ្ញុំជាគំរប់ ៨ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយតាំងចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ

បាលី បឋមវិប្បដិសារីវត្ថុ

ឧច្ចេ កុលេ អជាយាមិ មហាភោគេ មហទ្ធនេ
សទ្ធេ មំ អបាយន្តិ ការិត្ត អត្តកា មម ។
កាមរាគសមាសន្នំ ចល្លិតំ ចតុរស្សកំ
បរិភវេត្តិ មំ និច្ចំ សំវិភាករតោ អហំ ។
កិលិយោ សុគតេ ឧត្តា សទ្ធេ គណវិត្តមេ
ជាតិសំសេ អនុគោមិ កម្មានុច្ចារិកោ មម ។
សមសុគត្តាបចិតោ ខុទ្ទកោ ជាតុឧស្សទោ
លភាមិ ញាណបរំ កិលិកានស្សន្តំ ជលំ ។
ក្លិដ្ឋា វិភតិកាយោ កាដិស្សា ចិត្តកា ពន្ធ
វរោធម្មតេ កម្មលេ ច លភាមិ វីតេ អហំ ។

បាលីវិប្បដិសារីវត្ថុ ទី ១

គឺ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ ជាអ្នកមានភោគៈច្រើន ។ ជនទាំងពួងតែងតែគោរពកោតក្រែងចំពោះខ្ញុំ ។ កិត្តិសព្ទរបស់ខ្ញុំ ខ្ចរខ្ចាយទៅ ។ បល្ល័ង្កមានជើង ៤ តែងតែមកមខ្ញុំជានិច្ចគស់ មួយសែនកប្ប ។ ខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរក្នុងការចែករំលែក ។ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយពួក ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពស់ ទើបបានគាប់សង្ឃ ៦ ប្រការ គឺ សម្បត្តិផលកើតរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់ មានខ្លួនសមល្អ ត្រូវគេគោរពកោតក្រែង ។ មានចិត្តទន់ មានកាយល្អ ប្រកបដោយគ្រឿងប្រដាប់មានតម្លៃថ្លៃមាស ។ បានខ្ញុំញាណដ៏ប្រសើរ ។ នេះជាផល នៃការថ្វាយពួក ខ្ញុំបាននូវកម្រាលផ្សេងៗ ជាច្រើនបែប គឺគូលិកៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោម) វិកតិកៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វ ហើយវិចិត្រដោយរូបសត្វដ៏ប្លែកៗ) កដិស្សៈ (កម្រាលដែលធ្វើពីកន្ទេល ចម្រុះមាសនិងសូត្រ ហើយចាក់ស្រេះដោយកែវ) ចិត្តកៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វវិចិត្រដោយរូបសត្វសាហាវ) ប៉ាវុគ្គកៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយសំពត់សម្បុកឈើដ៏ប្រសើរ) កម្ពលៈ (កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសត្វ) ។

ទាសារោ ច មុទុកោ មុទុកាជិនវេណិយោ
លភាមិ វិវិធត្ថរេ កិលញ្ជទានស្សិទំ ផលំ ។
យតោ សរាមិ អត្តានំ យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ
អតុល្យា ឈានបត្តោម្ហិ កិលញ្ជទានស្សិទំ ផលំ ។
ពិញ្ញហារេ ជិនេ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
ជាតិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកោ ផល ។
ឧណ្ណិកោ បទុមកោ ច អថោ លោហិតចន្ទនេ
ពិញ្ញហារេ ឧតាកេមិ ឧត្តមត្ថំ សភា ផល ។
អដ្ឋង្គិកោ មគ្គវរេ សាមញ្ញេ ចតុរោ ផលេ
តេសុ ញាណំ ឧប្បាទេត្វា វិហារ ចិត្តកាលិកំ ។
ឈានេ ទមេ សញ្ញមេ ច អប្បមញ្ញាសុ រូបិសុ
តេសុ ញាណំ ឧប្បាទេត្វា វិហារ សព្វកាលិកំ ។
វត្ថុ គុណេ ច បដិមេ អកាកិរិយាសុ ច
តេសុ ញាណំ ឧប្បាទេត្វា វិហារ សព្វទា អហំ ។

ខ្ញុំបានកម្រាលទាំងក្បាល និង បាវារកៈដ៏ទន់ អជិនបវេណី (កម្រាលដែលធ្វើអំពីស្បែកខ្លាឃ្មុំ) ដ៏ទន់ក្នុងទីផ្សេងៗ ។ នេះជាផលនៃការថ្វាយពូក កាលណា ខ្ញុំរលឹកឃើញខ្លួន កាលណា ខ្ញុំបានដល់នូវភាពជាអ្នកដឹងក្ដី ខ្ញុំមិនដែលជាចុងល ទេ និងជាអ្នកមានខ្សែ គឺឈាន ក្នុងកាលនោះ ។ នេះជាផលនៃការថ្វាយពូក ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយទ្រើយ ចំពោះព្រះជិនស្រី និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពស់ ទើបបានកាមសម្បត្តិ ៦ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់កំណើតរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំតែងដាក់ក្បាលខ្ញុំលើទ្រើយកេសរក្ដែរ ទ្រើយធ្វើអំពីស្បែក ឬទ្រើយបទុមក្រហម គ្រប់កាលទាំងពួង ។ ខ្ញុំញ៉ាំងញាណឲ្យកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងនោះ គឺ មគ្គមានអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ និងសាមញ្ញផល ៤ សព្វកាលជានិច្ច ។ ខ្ញុំញ៉ាំងញាណឲ្យកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងនោះ គឺ ឈាន ទមៈ សញ្ញមៈ និងអប្បមញ្ញា មានរូបជាអារម្មណ៍ គ្រប់កាលទាំងពួង ។ ខ្ញុំញ៉ាំងញាណឲ្យកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងនោះ គឺវត្ថុ គុណ ការប្រៀបផ្ទឹម ក្នុងការៈនិងកិរិយា គ្រប់កាលទាំងពួង ។

បាលី បិណ្ឌផ្លូវក្រោយនេះ

ឆន្ទេ ច ឋានេ ច   វីរិយេ គោចរបគ្គហេ

តេសុ ញាណំ ឧប្បាទេត្វា   វិហាមិ យទិច្ឆកំ ។

សីលំ សមាធិ បញ្ញា ច   វិមុត្តិ ច អនុត្តរា

តេសុ ញាណំ ឧប្បាទេត្វា   វិហរាមិ សុខំ អហំ ។

ផលមិមេ ជិនេ ទត្វា   សង្ឃេ គណវរុត្តមេ

ឆានិសំសេ អនុភោមិ   កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

សោវណ្ណមយេ មណិមយេ   ទន្តសារមយេ ពហូ

បល្លង្កេ សេដ្ឋេ វិន្ទាមិ   ផលបុប្ផស្សិទំ ផលំ ។

យានមិមេ ជិនេ ទត្វា   សង្ឃេ គណវរុត្តមេ

ឆានិសំសេ អនុភោមិ   កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។

លភាមិ ពហុកេ យានេ   យានទានស្សិទំ ផលំ

ទាសីទាសា ច ភរិយា   យេ ចញ្ញេ អនុជីវិនោ

សម្មា បរិចរន្តិ   យានទានស្សិទំ ផលំ ។

ប្រែ ពិណ្ឌផ្លូវក្រោយនេះ ទី ១

ខ្ញុំញុំាងញាណឲ្យកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំងនោះ គឺ ការបំព្រួម ការប្រឹងប្រែង ការព្យាយាម និងគោលបក្ខិយធម៌ ហើយនៅ តាមប្រាថ្នា ១ ខ្ញុំញុំាងញាណឲ្យកើតឡើង ក្នុងធម៌ទាំង នោះ គឺ សីល សមាធិ បញ្ញា វិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ហើយនៅ ជាសុខ ១ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយទាំងផ្លែផ្កា ចំពោះព្រះ ជិនស្រី និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបាន គាំនិសង្ស ៦ ប្រការ ជាសមគួរផលអំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំបាន បល្ល័ង្កដ៏ប្រសើរ ដែលសម្រេចដោយមាស សម្រេចដោយ កែវមណី ១ សម្រេចដោយភ្លុកនិងខ្លឹមជាច្រើន ១ នេះជា ផលនៃការថ្វាយផ្លែផ្កា ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយទាំងយានជើង ចំពោះព្រះជិនស្រី និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានគាំនិសង្ស ៦ ប្រការ ជាសមគួរផលអំពើរបស់ ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំបានយានដ៏ច្រើន នេះជាផល នៃទាំងយាន ជើង ១ ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលជាអ្នករស់នៅដោយសារ គឺ ទាសី ទាសៈ ភរិយា ជនទាំងនោះ តែងបម្រើ ខ្ញុំ ដោយប្រពៃ នេះជាផល នៃទាំងយានជើង ១ ។

តេលអព្ភញ្ជនំ ទត្វា សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
អព្យាធិតា រូបវតា ខិប្បំ ធម្មនិសន្តិតា
លាភិតា អន្នបានស្ស អាយុំ បញ្ចមកំ មម ។
សប្បិតេលញ្ច ទត្វាន សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
ថាមកា រូបសម្បន្នា បហដ្ឋតនុតា សទា
អព្យាធិ ច សទា ហោមិ សប្បិតេលស្សិទំ ផលំ ។
មុខធោនំ ទត្វាន សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
បញ្ចានិសំសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
វិសុទ្ធកណ្ឋោ មធុស្សរោ កាសសាសវិវជ្ជិតោ
ឧប្បលគន្ធោ មុខតោ ឧបវាយតិ សទា ។

ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយប្រេងសម្រាប់លាប ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ភាពជាអ្នកមិនមានព្យាធិ ១ ភាពជាអ្នកមានរូបល្អ ១ ភាពជាអ្នកពិចារណាធម៌ដោយរហ័ស ១ ភាពជាអ្នកបានបាយនិងទឹក ១ ខ្ញុំមានអាយុវែងជាគម្រប់ ៥ ។ ព្រោះតែខ្ញុំ បានថ្វាយទឹកដោះថ្លានិងប្រេង ចំពោះព្រះសង្ឃ ដែលជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំជាបុគ្គលមានកម្លាំង ១ បរិបូណ៌ដោយរូប ១ ជាអ្នករីករាយ ១ ជាអ្នកមានគួរសព្វ ៗ កាល ១ ជាអ្នកមិនមានជម្ងឺ គ្រប់កាលទាំងពួង ១ នេះជាផលនៃទឹកដោះថ្លា និងប្រេង ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយទឹកលុបមុខ ចំពោះព្រះសង្ឃ ដែលជាគណៈសង្ឃខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំជាបុគ្គលមានកណ្ឋល្អ ១ មានសម្លេងពីរោះ ១ គ្មានរោគក្អក ១ គ្មានរោគហឺត ១ មានក្លិនឧប្បល ផ្សាយចេញអំពីមាត់ខ្ញុំ គ្រប់កាលទាំងពួង ១ ។

ឥតិ ទត្វាន សម្ពុទ្ធេ ពុទ្ធេ សង្ឃេ គណុត្តមេ
កុញ្ញាមិ អមតំ ភត្តំ កឹ តាយកតាសតំ ។
វណ្ណកត្តារសោបេតំ មធុំ ទត្វា ជិនេ គណេ ។
អនុបមំ អនញ្ញមេយ្យំ លភាមិ វិមុត្តិរសំ
យថាភូតំ រសំ ទត្វា ពុទ្ធេ សង្ឃេ គណុត្តមេ ។
ចតុរោ ផលេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
អន្នបានញ្ច ទត្វាន ពុទ្ធេ សង្ឃេ គណុត្តមេ
ឧសាធិសីសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម
អាយុក ពលក ធីរេ វណ្ណក យសក សុខំ ។
លាភី អន្នស្ស បានស្ស សូរេ បញ្ញាណក តថា
ឥមេ គុណេ បដិលភេ សំសរន្តោ ភវេ អហំ ។
ធូបំ ទត្វាន សុគតេ សង្ឃេ គណវរុត្តមេ
ឧសាធិសីសេ អនុភោមិ កម្មានុច្ឆវិកេ មម ។
សុគន្ធទេហោ យសក សីឃបញ្ញោ ច កិត្តិមា

ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយទឹកដោះផ្សួរដើមឈូណា ចំពោះព្រះពុទ្ធ និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបរិភោគភត្តអមតៈ និងកាយអាតាសធំប្រសើរ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយទឹកឃ្មុំ ដែលប្រកបដោយពណ៌ ក្លិន និងរស ចំពោះព្រះជិនស្រី និងគណៈសង្ឃ ទើបបានវិមុត្តិរស រកអ្វីផ្ទឹមគ្មាន ចំនែក ជាធម៌ផ្ដួសក្ដិសាឡើយ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយភោជនាហារ រសម្បូរតាមចំណង់ ចំពោះព្រះពុទ្ធ និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានផល ៤ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយបាយនិងទឹក ចំពោះព្រះពុទ្ធ និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ១០ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមានអាយុវែង ១ មានកម្លាំង ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ១ មានពណ៌សម្បុរល្អ ១ មានយស ១ មានសេចក្ដីសុខ ១ ជាអ្នកបានបាយ ១ ទឹក ១ គ្រឿងក្រា ១ មានប្រាជ្ញា ១ កាលខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភព តែងបានគុណធម៌ទាំងនេះឯង ។ ព្រោះតែខ្ញុំបានថ្វាយធូបក្រ-អូប ចំពោះព្រះសុគត និងព្រះសង្ឃ ជាគណៈសង្ឃដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបបានអានិសង្ស ១០ ប្រការ ដ៏សមគួរដល់អំពើរបស់ខ្ញុំ គឺខ្ញុំមានក្លិនកាយក្រអូប ១ មានយស ១ មានប្រាជ្ញារហ័ស ១

តិក្ខប្បញ្ញោ ភូរិប្បញ្ញោ ហាសគម្ភីរបញ្ញកោ ។
វេបុល្លជវនប្បញ្ញោ សំសរន្តោ ភវាភវេ
ធាស្ស វាហសា ទានិ បត្តោ សន្តិសុខំ សិវំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បិលិន្ទវច្ឆោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ១ មានប្រាជ្ញាមុត ១ មានប្រាជ្ញាដូចផែនដី ១ មានប្រាជ្ញាស្រស់ស្រាយ ១ មានប្រាជ្ញាជ្រៅ ១ មានប្រាជ្ញាទូលាយ ១ មានប្រាជ្ញាស្ទុះលឿនទៅ ១ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅកាន់ភពតូច ភពធំ ជាអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាសន្តិសុខ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ព្រោះហេតុនៃការថ្វាយនូវក្រមួននោះឯង ។ល។ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបិលិន្ទវច្ឆៈ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ សេលត្ថេរាបទានំ

(៤២) នគរេ ហំសវតិយា វីថិសាមី អហោសហំ
មម ញាតី សមានេត្វា ឥទំ វចនមព្រវិំ ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ បុញ្ញក្ខេត្តោ អនុត្តរោ
អាសិ សោ សព្វលោកស្ស អាហុតីនំ បដិគ្គហោ ។
ខត្តិយា នេគមា ចេវ មហាសាលា ច ព្រាហ្មណា
បសន្នចិត្តា សុមនា បូគធម្មំ អកំសុ តេ ។
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា រថិកា បត្តិការកា
បសន្នចិត្តា សុមនា បូគធម្មំ អកំសុ តេ ។
ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា
បសន្នចិត្តា សុមនា បូគធម្មំ អកំសុ តេ ។
អាឡារិកា ច សូទា(១) ច ន្ហាបកា មាលការកា
បសន្នចិត្តា សុមនា បូគធម្មំ អកំសុ តេ ។
រជកា បេសកា ច តុន្នវាយា ច ន្ហាបិកា
បសន្នចិត្តា សុមនា បូគធម្មំ អកំសុ តេ ។

១ ម. អាឡារិកា កប្បកា ច ។

សេលត្ថេរាបទាន ទី ២

(៤២) ខ្ញុំជាម្ចាស់ផ្លូវ នៅក្នុងនគរហង្សវតី ប្រមូលពួកញាតិរបស់ខ្ញុំមក ហើយពោលពាក្យនេះថា ព្រះពុទ្ធជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ កើតហើយក្នុងលោក ព្រះអង្គគួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា របស់សត្វលោកទាំងពួង ។ ពួកក្សត្រ ពួកអ្នកនិគម និងពួកព្រាហ្មណមហាសាល មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។ ពលដំរី ពលសេះ ពលរថ ពលថ្មើរជើង មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។ ពួកឧគ្គជន (ម្តាយជាសូទ្រៈ ឪពុកជាក្សត្រ) ពួករាជបុត្រ ពួកវេស្សៈ និងពួកព្រាហ្មណ៍ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។ ពួកអ្នកដាំស្ល អ្នកគ្រួ អ្នកកាត់សក់ និងអ្នកធ្វើកម្រងផ្កា មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។ ពួកជាងជ្រលក់ ជាងតម្បាញ ជាងដេរប៉ាក់ និងស្រីអ្នកកាត់សក់ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។

ទុស្សការា រជការា ចម្មការា ច តច្ឆកា
បសន្នចិត្តា សុមនា ពូជកម្មំ អកំសុ តេ ។
កម្មារា សោណ្ណការា ច តិបុលោហការា តថា
បសន្នចិត្តា សុមនា ពូជកម្មំ អកំសុ តេ ។
ភតកា បេសកា ចេវ ទាសកម្មករា តថា
យថា សកេន ថាមេន ពូជកម្មំ អកំសុ តេ ។
ឧទហារា កដ្ឋហារា កសិកា តិណហារកា
យថា សកេន ថាមេន ពូជកម្មំ អកំសុ តេ ។
បុប្ផិកា មាលិកា ចេវ បណ្ណិកា ផលហារកា
យថា សកេន ថាមេន ពូជកម្មំ អកំសុ តេ ។
គណិកា កុម្ភទាសី ច បូវិកា ខជ្ជកាបិ ច
យថា សកេន ថាមេន ពូជកម្មំ អកំសុ តេ ។
ឯតេ សព្វេ សមាគន្ត្វា គណពទ្ធា ឯកតោ
អធិការំ ការយិំសុ បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ ។

ពួកជាងដេរម្ជុលសរ ជាងក្រឡឹង ជាងធ្វើស្បែក និងជាងចាំង មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។ ពួកជាងដែក ពួកជាងមាស ជាងសំណនិងលោហៈ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ពួកជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា ។ ពួកអ្នកស៊ីឈ្នួល ពួកអ្នកកាន់ចុងសំពត់ និងពួកទាសកម្មករជាច្រើន ជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា តាមកម្លាំងរបស់ខ្លួន ។ ពួកអ្នកដងទឹក ពួកអ្នករកអុស ពួកអ្នកភ្ជួររាស់ ពួកអ្នកកាត់ស្មៅ ជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា តាមកម្លាំងរបស់ខ្លួន ។ ពួកអ្នកបេះផ្កា អ្នកក្រងផ្កា អ្នកលក់បន្លែ និងអ្នកនាំផ្លែឈើ ជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា តាមកម្លាំងរបស់ខ្លួន ។ ស្រីពេស្យា នាងកុម្ភទាសី ស្រីអ្នកលក់នំ និងអ្នកនំខ. សាទ្រ ជនទាំងនោះ បានធ្វើនូវការប្រជុំគ្នា តាមកម្លាំងរបស់ខ្លួន ។ ជនទាំងអស់នុះឯង មកប្រជុំគ្នា ចងគ្នាជាពួក គឺជាមួយ (ហើយពោលថា) យើងទាំងឡាយ នឹងធ្វើនូវការកសាង ចំពោះព្រះពុទ្ធ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ ។

ទុតិយំ សេលត្ថេរាបទានំ

តេ មេ សុត្វាន វចនំ   គណំ ពន្ធិំសុ តាវទេ
ឧបដ្ឋានសាលំ សុកតំ   ភិក្ខុសង្ឃស្ស ការយុំ ។
និដ្ឋាបេត្វាន តំ សាលំ   ឧទគ្គោ តុដ្ឋមានសោ
បរេតោ តេហិ សព្វេហិ   សម្ពុទ្ធំ ឧបសង្កមឹ ។
ឧបសង្កម្ម សម្ពុទ្ធំ   លោកនាថំ នរាសភំ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ   ឥទំ វចនមព្រវឹ ។
ឥមេ តីណិសតា វីរ   បុរិសា ឯកតោ គណា
ឧបដ្ឋានសាលំ សុកតំ   និយ្យាទេន្តិ តវំ មុនិ ។
ភិក្ខុសង្ឃស្ស បុរតោ   សម្បដិច្ឆិ ចក្ខុមា
តិណ្ណំ សតានំ(១) បុរតោ   ឥមា គាថា អភាសថ ។
តិសតាបិ ច ជេដ្ឋោ ច   អនុវត្តិំសុ ឯកតោ
សម្បត្តិំ ហិ ករិត្វាន   សព្វេ អនុភវិស្សថ ។

១ ម. តិណ្ណំ សតានិ ។

សេលត្ថេរាបទាន ទី ២

ជនទាំងនោះ ស្តាប់ពាក្យខ្ញុំហើយ ក៏ចងពួកក្នុងខណៈនោះ បាននាំគ្នាជាកងធ្វើឧបដ្ឋានសាលា ដែលធ្វើយ៉ាងល្អ ថ្វាយព្រះភិក្ខុសង្ឃ ។ ខ្ញុំធ្វើសាលានោះរួចហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តត្រេកអរ បានពួកជនទាំងអស់នោះហែហម ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ លុះចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាទីពឹងនៃលោក ប្រសើរជាងជន ហើយថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះសាស្តា រួចពោលនូវពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះមុនី ជាវីរបុរស ពួកបុរស ៣០០ នាក់នេះ ជាពួកតែមួយ បានថ្វាយឧបដ្ឋានសាលា ដែលធ្វើយ៉ាងល្អ ចំពោះព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុទទួល (នូវសាលា) ចំពោះមុខភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សម្តែង នូវគាថាទាំងឡាយនេះ ចំពោះមុខបុរសទាំង ៣០០ នាក់ថា ពួកបុរស ៣០០ នាក់ និងបុរសជាធំ ប្រព្រឹត្តព្រមព្រៀងតែមួយ ព្រោះពួកអ្នកទាំងអស់គ្នា ធ្វើការនេះហើយ នឹងបានទទួលសម្បត្តិសុខ ។

បច្ឆិមេ ភវេ សម្បត្តេ សីតិភាវមនុត្តរំ
អជរំ អមរំ ខេមំ(១) និព្វានំ ផស្សយិស្សថ ។
ឯវំ ពុទ្ធោ វិយាកាសិ សព្វញ្ញុត្តមបុគ្គលោ
ពុទ្ធស្ស វចនំ សុត្វា សោមនស្សំ បវេទយឹ ។
តិំសកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមឹ អហំ
ទេវិន្ទោ បញ្ចសតំ ទេវរជ្ជមការយឹ ។
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ(២) ។
ឥធ មានុសកេ រជ្ជេ បរិសា ហោន្តិ ពន្ធវា
បច្ឆិមេ ភវេ សម្បត្តេ វាសេដ្ឋោ នាម ព្រាហ្មណោ ។
អសីតិកោដិនិចយោ តស្ស បុត្តោ អហោសហំ
សេលោ ឥតិ មម នាមំ ឆឡង្គេ បារមឹ គតោ ។
ជង្ឃាវិហារំ វិចរំ សសិស្សេហិ បុរក្ខតោ
ជដាភារភរិតំ កេណិយំ នាម តាបសំ ។
បដិយត្តាហុតឹ ទិស្វា ឥទំ វចនមព្រវឹ
អាវាហោ វា វិវាហោ វា រាជា វា តេ និមន្តិតោ ។

---

១ ម. អមតំ សន្តំ ។ ២ ម. វេបុល្លំ ករជ្ជស្ស ឧបាហេសិ អនិន្ទិតំ ឥតិ បាឋោ ញាយ ទិស្សតិ ។

លុះដល់បច្ឆិមភព អ្នកទាំងឡាយ នឹងឃើញច្បាស់ព្រះនិព្វាន មានភាពដ៏ត្រជាក់ត្រជុំ ជាគុណជាតដ៏ប្រសើរ ឥតចាស់ ឥតស្លាប់ ជាទីក្សេមក្សាន្ត ។ ព្រះសព្វញ្ញុពុទ្ធជាបុគ្គលប្រសើរ បានព្យាករយ៉ាងនេះ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកាហើយ ក៏ទទួលនូវសេចក្តីសោមនស្ស ។ ខ្ញុំរីករាយក្នុងទេវលោក អស់៣០ ពាន់កប្ប ខ្ញុំជាធំជាងទេវតា សោយទេវរាជ្យ អស់ ៥០០ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្រ អស់មួយពាន់ដង បានសោយបទេសរាជ្យដ៏ទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ។ ក្នុងបរិស័ទបានមកជាទៅពង្ស ក្នុងវង្សជារបស់មនុស្សនេះ លុះដល់បច្ឆិមភព មានព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវាសេដ្ឋ សន្សំទ្រព្យទុកបាន ៨០ កោដិ ។ ខ្ញុំក៏បានជាកូន របស់វាសេដ្ឋព្រាហ្មណ៍នោះ ពាក្យថាសេលព្រាហ្មណ៍ ជាឈ្មោះរបស់ខ្ញុំ ។ ជាអ្នកដល់នូវបារមី ក្នុងឆឡង្គិតាន ។ កាលខ្ញុំដើរទៅកាន់ទីសម្រាកស្ងួន ក្នុងសិស្សរបស់ខ្ញុំចោមរោម ខ្ញុំឃើញគ្រឿងបូជាដែលគេតាក់តែង ក៏ពោលពាក្យនេះ នឹងកេណិយតាបស ដែលគេញាដោយភារៈនឹងសក់ថា លោកធ្វើអាវាហមង្គល ឬវិវាហមង្គល ឬក៏លោកនិមន្តព្រះរាជាមក ។

ទុតិយំ សេលត្ថេរគាថា

អាហុតិំ យិដ្ឋុកាមោហំ ព្រាហ្មណោ ធេវសម្មតេ
ន និមន្តេមិ កទាចិ អាហុតិំ មេ ន វិជ្ជតិ ។
ន ចត្តិ មច្ឆរាករោ វិភវោ មេ ន វិជ្ជតិ
សក្យានំ នន្ទិជននោ សេដ្ឋោ លោកេ សទេវកេ ។
សព្វលោកហិតត្ថាសិ សព្វសត្តសុខាវហោ
សោ មេ និមន្តិតោ អជ្ជ ភស្សេតិំ បដិយាទិតំ ។
តិម្ពរុសកវណ្ណាភោ អប្បមេយ្យោ អនូបមោ
រូបេនាសទិសោ ពុទ្ធោ ស្វាគតាយ និមន្តិតោ ។
ឧក្កាមុខបហដ្ឋោ ច ខទិរង្គារសន្និភោ
វិជ្ជុបមោ មហាវីរោ សោ មេ ភត្តោ(១)និមន្តិតោ ។

---
១ ឱ. ពុទ្ធោ ។

សេលត្ថេរគាថា ទី ២

(កេណិយជដិលភាសិត) ខ្ញុំមានប្រាថ្នាបូជានូវគ្រឿងបូជា ចំពោះព្រាហ្មណ៍ដែលទៅតាមសន្មតហើយ ខ្ញុំមិនមែនអញ្ជើញព្រះពុទ្ធទេ គ្រឿងបូជា មិនមានដើម្បីខ្ញុំទេ ។ ការកំហែងផ្តិលរបស់ខ្ញុំក៏មិនមាន ចំណីកំហែងផ្តិលរបស់ខ្ញុំក៏មិនមានដែរ ព្រះពុទ្ធព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំងសេចក្តីរីករាយ របស់ពួកសក្យៈឲ្យកើតឡើង ជាបុគ្គលប្រសើរក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ ព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលមានប្រយោជន៍ និងសេចក្តីចម្រើនដល់សត្វលោកទាំងពួង នាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់សព្វសត្វ ព្រះពុទ្ធនោះ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ក្នុងថ្ងៃនេះ ការតាក់តែងទុក ដើម្បីព្រះសាស្តានុ៎ះទេតើ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់មានពន្លឺពណ៌ដូចផ្លែទន្លាប់ទុំ មានប្រមាណមិនបាន មិនមានបុគ្គលប្រៀបផ្ទឹម មិនមានបុគ្គលស្មើដោយរូប ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងនោះ ព្រះអង្គរីករាយដូចមាត់ឡជាងមាសផង ប្រាកដស្មើដោយរងើកភ្លើងគគីរផង ជាមហាវីរបុរស ទ្រង់មានឧបមាដូចផ្លេកបន្ទោរ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។

បជ្ជលន្តោ យថា អគ្គិ(១) បុណ្ណមាយេវ ចន្ទិមា
ឧឡុក្កវណ្ណសង្កាសោ សោ មេ បុត្តោ និមន្តិតោ ។
អសម្ភីតោ ភយាតីតោ ភវន្តករណោ មុនិ
សីហូបមោ មហាវីរោ សោ មេ បុត្តោ និមន្តិតោ ។
កុសលោ ពុទ្ធធម្មេសុ អប្បសយ្ហោ បរេហិ សោ
នាគូបមោ មហាវីរោ សោ មេ បុត្តោ និមន្តិតោ ។
សទ្ធម្មការកុសលោ(២) ពុទ្ធនាគោ អសាទិសោ
ឧសភូបមោ មហាវីរោ សោ មេ បុត្តោ និមន្តិតោ ។
អនន្តវណ្ណោ អមិតយសោ វិចិត្តសព្វលក្ខណោ
សក្កូបមោ មហាវីរោ សោ មេ បុត្តោ និមន្តិតោ ។
វសី គណី បតាបី ច តេជសី ច ទុរាសទោ
ព្រហ្មូបមោ មហាវីរោ សោ មេ បុត្តោ និមន្តិតោ ។

១ ឱ. អគ្គី ។ ២ ឱ. សទ្ធម្មាការកុសលោ ។

ព្រះពុទ្ធនោះ ដូចជាភ្លើងលើកំពូលភ្នំ ឬដូចព្រះចន្ទ្រក្នុងថ្ងៃពេញបូណ៌មី ពុំនោះសោត ប្រាកដស្មើគប់ភ្លើងដែលឆេះព្រោងព្រាត ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនតក់ស្លុត មានភ័យកន្លងផុតហើយ ធ្វើនូវទីបំផុតនៃភព ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចសីហៈ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងធម៌របស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលពួកបុគ្គលដទៃកំហែងមិនបាន ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចដំរី ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ប្រសើរឈ្លាសវៃក្នុងគ្រឿងនៃព្រះសទ្ធម្ម ជាព្រះពុទ្ធនាគ មិនមានបុគ្គលស្មើ ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចគោឧសភ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ មានគុណឥតមានទីបំផុត មានយសរាប់មិនបាន មានលក្ខណៈទាំងអស់វិចិត្រ ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចព្រះឥន្ទ្រ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ប្រសើរស្ទាត់ផង មានពួកផង មានអំណាចផង មានតេជះផង គេបៀតបៀនមិនបានផង ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចព្រហ្ម ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។

ទុតិយំ សេលត្ថេរាបទានំ

មហគ្គធម្មោ(១) ទសពលោ ពលាតិពលបារគូ

ធរណូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។

សីលព្វតសមាកិណ្ណោ ធម្មវិញ្ញាណសោភិតោ

ឧទធូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។

ទុរាសទោ ទុប្បសហោ អចលោ ឧគ្គតោ ព្រហ្មា

នេរូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។

អនន្តញាណោ អសមោ អតុលោ អគ្គតំ គតោ

គគណូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។

បណ្ណរសមំ ភាណវារំ ។

បតិដ្ឋា ភយភីតានំ តាណោ សរណគាមិនំ

អស្សាសកោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។

---

១ ម. បត្តធម្មោ ។

សេលត្ថេរាបទាន ទី ២

ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គមានធម៌ប្រសើរលើស មានកម្លាំង ១០ ប្រការ ដល់នូវត្រើយនៃកម្លាំងដ៏ធំ ជាមហាវីរបុរស ទំងាស់ប្រៀបដូចផែនដី ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គកុះករដោយសីល និងសេចក្តីព្យាយាម ទ្រង់ញុំាងធម្មវិញ្ញាណឲ្យរុងរឿង ជាមហាវីរបុរស ទំងាស់ប្រៀបដូចសមុទ្រ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ គេបៀតបៀនមិនបាន គេគ្របសង្កត់បានដោយក្រ ជាបុគ្គលមិនញាប់ញ័រ ខ្ពង់ខ្ពស់ប្រសើរ ជាមហាវីរបុរស ទំងាស់ប្រៀបដូចភ្នំសិនេរុ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ទ្រង់មានញាណរកទីបំផុតគ្មាន ឥតមានបុគ្គលស្មើ គេបុគ្គលផ្ទឹមស្មើមិនបាន ដល់នូវភាពជាបុគ្គលប្រសើរ ជាមហាវីរបុរស មានទំងាស់ប្រៀបដូចអាកាស ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១៥ ។

ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គជាទីពឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលមានភ័យខ្លាច ជាទីពំនាក់នៃពួកសត្វដែលដល់នូវសរណៈ ជាមហាវីរបុរស ញុំាងសត្វឲ្យស្រស់ស្រាយ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។

អាសយោ ពុទ្ធិមន្តានំ បុញ្ញក្ខេត្តំ សុខេសិនំ
រតនាករោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
អស្សាសកោ វេទកោ សាមញ្ញផលទាយកោ
មេឃូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
លោកេ សមុស្សិតោ វីរោ សព្វសត្តវិនោទកោ(១)
សុរិយូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
ករុណាវិមុត្តីសុ សមាធិស្សិតោ មុនិ
ចន្ទូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
ពុទ្ធោ សមុស្សិតោ លោកេ លក្ខណេហិ អលង្កតោ
អប្បមេយ្យោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
យស្ស ញាណំ អប្បមេយ្យំ សីលំ យស្ស អនុបមំ
វិមុត្តិ អសទិសា យស្ស សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។

១ ម. លោកចក្ខុ មហាតេជោ សព្វសត្តេ វិនោទតិ ។

ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គជាទីអាស្រ័យ នៃពួកបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ជាបុញ្ញក្ខេត្តរបស់ពួកជនអ្នកស្វែងរកសុខ ព្រះអង្គជាអណ្ដូងនៃរតនៈ ជាមហាវីរបុរស ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គញ៉ាំងសត្វឲ្យស្រស់ស្រាយ ធ្វើឲ្យត្រេកអរ ប្រទានឲ្យនូវសាមញ្ញផល ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចមេឃ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ជាវីរបុរស ខ្ពស់ឡើងហើយក្នុងលោក ប្រសើរជាងសត្វទាំងពួង ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចព្រះអាទិត្យ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រកបក្នុងសេចក្ដីករុណា ការុណ្យនិងវិមុត្តិទាំងឡាយ ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចព្រះចន្ទ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ព្រះពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គខ្ពស់ឡើងហើយក្នុងលោក ប្រដាប់ហើយដោយលក្ខណៈទាំងឡាយ ជាមហាវីរបុរស មិនមានប្រមាណ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។ ញាណរបស់ព្រះពុទ្ធណា មិនមានប្រមាណ សីលរបស់ព្រះពុទ្ធណា គ្មានសេចក្ដីប្រៀបផ្ទឹម វិមុត្តិរបស់ព្រះពុទ្ធណា រកអ្នកស្មើគ្មាន ព្រះពុទ្ធនោះ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ។

ទុតិយំ សេលត្ថោមនំ

យស្ស វីរិយំ អសទិសំ ថាមោ យស្ស អចិន្តិយោ
យស្ស បរក្កមោ សេដ្ឋោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
រាគោ ទោសោ ច មោហោ ច យស្ស សព្វេ សមូហតា
អគទូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
កិលេសព្យាធិ(១) ពហុទុក្ខា ឱសធី វិនោទកោ(២)
វេជ្ជូបមោ មហាវីរោ សោ មេ ពុទ្ធោ និមន្តិតោ ។
ពុទ្ធោតិ ឃោសំ វទេសំ ឃោសោ មេ សោ សុទុល្លភោ
ពុទ្ធោតិ ឃោសំ សុត្វា បីតិ មេ ឧបបជ្ជថ ។
អព្ភន្តរំ អគណ្ហន្តិ បីតិ មេ ពហិ និច្ឆរេ
សោហំ បីតិមនោ សន្តោ ឥទំ វចនមព្រវី ។

១ ខ. ក្លេសព្យាធិ ។ ២ ខ. សព្វទុក្ខ វិនោទកោ ។

សេលត្ថោមនា ទី ២

សេចក្ដីព្យាយាម របស់ព្រះពុទ្ធណា ឥតមានអ្នកស្មើ កម្លាំង របស់ព្រះពុទ្ធណា ដែលបុគ្គលគិតមិនឃើញ សេចក្ដីប្រឹង ប្រែងរបស់ព្រះពុទ្ធណា ជាឧបាយដ៏ប្រសើរ ព្រះពុទ្ធនោះ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ៗ កិលេសទាំងពួង គឺរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ដែលព្រះពុទ្ធអង្គណា គាស់រំលើងហើយ ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ជាមហាវីរបុរស មានឧបមាដូចឧសថ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ៗ ព្រះពុទ្ធនោះ ដូចបុគ្គលមានឧសថ ព្រះអង្គជាអ្នកបន្សាបនូវ ព្យាធិគឺកិលេស ដែលជាទុក្ខច្រើនប្រការ ជាមហាវីរបុរស ឧបមាដូចពេទ្យប្រសើរ ខ្ញុំបាននិមន្តហើយ ៗ

កាលណាសត្វបានឮពាក្យឃោសនាថា ព្រះពុទ្ធៗ ដូច្នេះ ការឃោសនានោះ ខ្ញុំបានឮដោយកម្រណាស់ ខ្ញុំមានបីតិកើត ឡើង ព្រោះឮពាក្យឃោសនាថា ព្រះពុទ្ធ ៗ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ឥតប្រកាន់ បីតិរបស់ខ្ញុំ ក៏ផ្សាយចេញទៅខាងក្រៅ ខ្ញុំនោះ មានចិត្តប្រកបដោយបីតិ មានចិត្តស្ងប់ បានពោលពាក្យនេះថា

កហំ នុ ខោ សោ ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ

តត្ថ គន្ត្វា នមស្សិស្សំ សាមញ្ញផលទាយកំ ។

បគ្គយ្ហ ទក្ខិណំ ពាហុំ វេធមានោ កតញ្ជលី

អាចិក្ខ មេ ធម្មរាជំ សោកសល្លវិនោទនំ ។

ឧទេន្តំ មហាមេឃំ នីលំ អញ្ជនសន្និភំ

សាគរំ វិយ ទិស្សន្តំ បស្សាមិ មហាវីរំ ។

បិត្តុ សោ វសេ តុល្យោ អនុត្តរោ មុនិ

វិនយន្តោ ច វេនេយ្យេ ពោធេន្តោ ពោធិបក្ខិយេ ។

បិបាសិតោវ ឧទកំ ភោជនំវ ជិគច្ឆិតោ

គាវី យថា វច្ឆគិទ្ធា ឯវាហំ វិចិនិំ ជិនំ ។

អាហារុបាទាតញ្ញ ធម្មានុប្បរិសិរំ

សិក្ខាបេសិ សកេ សិស្សេ គច្ឆន្តេ ជិនសន្តិកំ ។

ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គជាបម្រើនក្នុងលោក ប្រសើរជាងជន គង់នៅក្នុងទីណា ខ្ញុំនឹងទៅនមស្ការព្រះអង្គក្នុងទីនោះ ទ្រង់ជាអ្នកឲ្យនូវសាមញ្ញផល ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរកើតឡើង ធ្វើអញ្ជលីលើកដៃខាងស្តាំ (ស្ទើរ) ហើយក្រាបទូលប្រាប់ខ្ញុំផង នូវព្រះពុទ្ធជាស្តេចហេតុធម៌ ទ្រង់បន្ទោបង់នូវសរគឺសេចក្តីសោក ។ (កេណិយតាបសក្រាបថា) ខ្ញុំមើលព្រះជិនេន្ទ្រ ដែលហាក់ដូចជាមហាមេឃ បើកស្រឡះ ឬដូចផ្កាអញ្ជនទៀត ឬក៏ប្រាកដដូចជាសាគរ ព្រះពុទ្ធនោះជាអ្នកប្រាជ្ញ ខ្ពង់ខ្ពស់នូវបុគ្គល ដែលមានខ្លួនមិនទាន់ខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅ នូវពួកវេនេយ្យសត្វ ញុំាងវេនេយ្យសត្វឲ្យត្រាស់ដឹងនូវពោធិបក្ខិយធម៌ ទ្រង់គង់នៅក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំក៏ពិនិត្យមើលនូវព្រះជិនស្រី ដូចជាបុគ្គលស្រេកទឹក ឬដូចបុគ្គលឃ្លានបាយ ឬក៏ដូចមេគោ ដែលជាប់ចំពាក់នឹងកូនគោ ខ្ញុំជាអ្នកស្គាល់នូវកាលៈ និងទេសៈ បានញុំាងពួកសិស្សរបស់ខ្លួន ដែលកំពុងដើរទៅកាន់សំណាក់ព្រះជិនស្រី ឲ្យសិក្សានូវការប្រុង ឲ្យស្រមតាមប្រពៃណីជា

ទុតិយំ សេលត្ថេរាបទានំ

ទុរាសទា ភគវន្តោ សីហោវ ឯកចារិនោ
បាទេ បាទំ និក្ខិបន្តា អាគច្ឆេយ្យាថ មាណវា ។
អាសីវិសោ យថា ឃោរោ មិគរាជាវ កេសរី
មត្តោវ កុញ្ជរោ នាគោ ឯវំ ពុទ្ធា ទុរាសទា ។
ឧក្កាសិតញ្ច ខិបិតំ អជ្ឈុបេក្ខាយ មាណវា
បាទេ បាទំ និក្ខិបន្តា ឧបេថ ពុទ្ធសន្តិកំ ។
បដិសល្លានគរុកា អប្បសទ្ទា ទុរាសទា
ទុប្បសង្កមា ពុទ្ធា គរូ ហោន្តិ សទេវកេ ។
យទាហំ បញ្ហំ បុច្ឆាមិ បដិសម្មោទយាមិ វា
អប្បសទ្ទា តទា ហោថ មុនិភូតាវ តិដ្ឋថ ។

សេលត្ថេរាបទាន ទី ២

ម្នាលមាណពទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគទាំងឡាយ គេចូលទៅរកបានដោយក្រ ដូចជាសីហៈ ដែលត្រាច់ទៅតែឯង អ្នកទាំងឡាយ ចូរដើរដាក់ជើងជិតជើង (សន្សឹមៗ) ដើរមកចុះ ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ អ្នកផងចូលទៅរកបានដោយក្រ ដូចជាពស់អាសិរពិស ដ៏ឃោរឃៅ ដូចជាកេសររាជសីហ៍ ជាស្ដេចម្រឹគ ឬដូចជាដំរីកុញ្ជរ ជាតបទ ដែលចុះប្រេង ។ ម្នាលមាណពទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរទប់នូវការក្អក និងកណ្ដាស ចូរដើរដាក់ជើងជិតជើង ចូលទៅកាន់សំណាក់ព្រះពុទ្ធចុះ ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ព្រះអង្គធ្ងន់ព្រះទ័យ ក្នុងការពួនសម្ងំ ពេញព្រះហឫទ័យនឹងសំឡេងតិច ។ អ្នកផងចូលទៅរកបានដោយក្រ ចូលទៅជិតបានដោយលំបាក ជាគ្រូនៃមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ កាលណាខ្ញុំកំពុងសាកសួរប្រស្នា ឬកំពុងនិយាយរាក់ទាក់ កាលនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរនិយាយសំឡេងតិចៗ ចូរបិទមាត់ស្ងៀម ។

យំ លោកេ ទេសេសិ សទ្ធម្មំ ខេមំ និព្វានបត្តិយា
ករវេត្តិ និសាមេជ សទ្ធម្មស្សវនំ សុតំ ។
ឧបសង្កម្ម សត្ថុនំ សម្មោទិំ មុនិនា អហំ
តំ កថំ វីតិសារេត្វា លក្ខណេ ឧបធារយិំ ។
លក្ខណេ ទ្វេ ច កង្ខាមិ(១) បស្សាមិ តិំសលក្ខណេ
កោសោហិតវត្ថគុយ្ហំ ឥទ្ធិយា ទស្សយិ មុនិ ។
ជិវ្ហំ និន្នាមយិត្វាន កណ្ណសោតេ ច នាសិកេ
បដិមស្ស នលាដន្តំ កេវលំ ឆាទយិ ជិនោ ។
តស្សាហំ លក្ខណេ ទិស្វា បរិបុណ្ណេ សព្យញ្ជនេ
ពុទ្ធោតិ និដ្ឋំ គន្ត្វាន សហ សិស្សេហិ បព្វជឹ ។
សតេហិ តីហិ សហិតោ បព្វជឹ អនគារិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ សព្វេ បត្តម្ហ និព្វុតិំ ។

---
១ ម. ទ្វេ ច កង្ខិមិ វិស្សុតំ ។

កាលណា ព្រះពុទ្ធនោះ ទ្រង់សំដែងព្រះសទ្ធម្ម ជាធម៌ក្សេម ដើម្បីដល់ព្រះនិព្វាន (កាលនោះ) អ្នកទាំងឡាយ ឮព្រេង (ព្រោះស្តាប់សេចក្តីនោះ) ផ្សិតការស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម ជាការល្អ ។ ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយនិយាយរាក់ទាក់ (ជាមួយ) នឹងព្រះសម្ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះបញ្ចប់ពាក្យនោះហើយ ក៏ពិនិត្យមើលលក្ខណៈទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំមិនទាន់ឃើញលក្ខណៈ ២ ប្រការ ឃើញតែលក្ខណៈ ៣០ ប្រការ ទើបព្រះមុនីទ្រង់បង្ហាញដោយឫទ្ធិ នូវគុយ្ហៈ ជាវត្ថុបិទបាំងដោយស្រោម ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់លៀនព្រះជិវ្ហា ហើយបិទបាំងនូវព្រះកណ៌ និងព្រះនាសិកៈ បាំងនូវទីបំផុតព្រះនលាដៈទាំងអស់ ។ លុះខ្ញុំឃើញលក្ខណៈរបស់ព្រះអង្គ ដ៏បរិបូណ៌ ព្រមទាំងអនុព្យញ្ជនៈ ក៏ដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្តថាជាព្រះពុទ្ធ ហើយបួសជាមួយនឹងពួកសិស្ស ។ លុះខ្ញុំព្រមទាំងពួកសិស្ស ៣០០ នាក់ ចូលទៅកាន់ផ្នួសហើយ កាលមិនទាន់ដល់កន្លះខែនៅឡើយ ពួកយើងទាំងអស់ ក៏ដល់នូវសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ។

ឯកោ កម្មំ កត្វាន បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ

ឯកោ សំសរិត្វាន ឯកោ វិនិវដ្ដយិំ ។

កោណាគមសិយោ ឧត្វាន ថូកដេ្ឋ ក្រសី មហាំ

តេន កម្មេន សុកតេន អដ្ឋ ហេតុ លភាមហំ ។

ទិសាសុ បូជិតោ ហោមិ ភោគា ច អមិតា មម

បតិដ្ឋា ហោមិ សព្វេសំ តាសោ មម ន វិជ្ជតិ ។

ព្យាធយោ មេ ន វិជ្ជន្តិ ទីឃាយុំ បាលយាមិ ច

សុខុមច្ឆវិកោ ហោមិ អាវាសេ បត្ថិតេ វសេ ។

អដ្ឋ កោណាគមសី ឆត្តា ថូកដេ្ឋ ក្រសី មហាំ

បដិសម្ភិទា អរហត្តញ្ច ឯតំ មេ អដ្ឋមំ ។

សព្វេកសិកកសាលោ កកកកោត្ថា មហាសេកេ

អដ្ឋកោណាគមសី ធាម តរំ បុត្តា មហាមុនិ ។

បញ្ច ជង្គាធិ ឆត្វាន ថូកដេ្ឋ ក្រសី មហាំ

តេន កម្មេន សុកតេន បញ្ច ហេតុ លភាមហំ ។

ផលទាំងឡាយបានកើតឡើងបុញ្ញកម្មជាមួយគ្នា ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្ត
ដ៏ប្រសើរ អាត្មាលះទៅក្នុងទីជាមួយគ្នា វិលមកកើតក្នុងទីជា
មួយគ្នា ។ ខ្ញុំបានប្រគេនបច្ច័យទាំងឡាយ (ចំពោះសង្ឃ)
ហើយនៅក្នុងពួក ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះ ទើបខ្ញុំបាន
នូវហេតុ គឺអានិសង្ស ៨ ប្រការ គឺ ខ្ញុំត្រូវគេបូជាក្នុងទិស
ទាំងឡាយ ១ គោចរៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំកប់មិនអស់ ១ ខ្ញុំជា
ទីពឹងរបស់ពួកជនទាំងពួង ១ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីតក់ស្លុត ១
ខ្ញុំមិនមានជម្ងឺទាំងឡាយ ១ ខ្ញុំរមែងរក្សាអាយុឲ្យរស់នៅបាន ១
ជាអ្នកមានសម្បុរថ្ងៃដ៏ល្អិត ១ កាលដែលភ្លៀងធ្លាក់ ក្នុង
អាកាស ខ្ញុំឲ្យនូវបច្ច័យ ៨ ហើយនៅក្នុងពួក អំពើជាកុសល
នេះ នាំឲ្យខ្ញុំបានបដិសម្ភិទានិងអរហត្ត នេះជាអានិសង្ស
ទាំង ៨ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ក្នុងរបស់ព្រះសង្ឃ ឈ្មោះ
សង្ឃគោបានសី មានព្រហ្មចរិយធម៌ជាទីបំផុត នៅចប់សព្វ
គ្រប់ហើយ មានសោឡសកិច្ចធ្វើរួចហើយ មិនមានអាសវៈ ។
ខ្ញុំបានឲ្យស្រស ៥ ហើយនៅក្នុងពួក ដោយអំពើដែលខ្ញុំ
ធ្វើល្អនោះ ទើបខ្ញុំបាននូវហេតុ គឺបានអានិសង្ស ៥ ប្រការ

អចលោ ហោមិ មេត្តាយ អប្បាតង្កោ ភវាមហំ

អាទេយ្យវចនោ ហោមិ ន ធំសេមិ យថា អហំ ។

អត្ថទ្ធំ ហោតិ មេ ចិត្តំ នខិលោ ហោមិ កស្សចិ

តេន កម្មេន សុកតេន វិមលោ ហោមិ សាសនេ ។

សគារវោ សប្បតិស្សោ កតកិច្ចោ អនាសវោ

សាវកោ តេ មហាវីរ ភិក្ខុ តំ វន្ទតេ មុនិ ។

កត្វា សុកតបល្លង្កំ សាលាយំ បញ្ញបេសហំ

តេន កម្មេន សុកតេន បត្តោ ហេតុ លភាមហំ ។

ឧច្ចេ កុលេ បជាយាមិ មហាភោគោ ភវាមហំ

សព្វសម្បត្តិកោ ហោមិ មច្ឆេរំ មេ ន វិជ្ជតិ ។

គមនេ បត្ថិតេ មយ្ហំ បល្លង្កោ ឧបតិដ្ឋតិ

សហ បល្លង្កសេដ្ឋេន គច្ឆាមិ មម បត្ថិតំ ។

តេន បល្លង្កទានេន តមំ សព្វំ វិនោទយឹ

សព្វាភិញ្ញាពលប្បត្តោ ថេរោ វន្ទតិ តំ មុនេ ។

គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមិនកម្រើក ដោយមេត្តា ១ មានរោគៈតិចស្ទើរគ្មាន ១ មានពាក្យសំដីគួរអ្នកផងគឺកាន់យក ១ មិនកំចាត់បង់ (នូវគុណនៃបុគ្គលដទៃ) ១ ចិត្តរបស់ខ្ញុំមិនកន្ត្រាញ់ ខ្ញុំជាអ្នកមិនរឹងរូស ចំពោះបុគ្គលណាមួយ ១ ដោយផលកើតដល់ខ្ញុំធ្វើល្អនោះ ទើបខ្ញុំជាអ្នកមិនមានមន្ទិល ក្នុងសាសនា ។ បពិត្រព្រះមុនី ជាមហាវីរបុរស ភិក្ខុជាសាវ័ករបស់ព្រះអង្គ ប្រកបដោយសេចក្ដីគោរព ប្រកបដោយសេចក្ដីកោតក្រែង មានកិច្ចធ្វើរួចហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ រមែងថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ។ ខ្ញុំបានធ្វើនូវបល្ល័ង្ក ដែលធ្វើល្អ ហើយតាំងទុកក្នុងសាលា ដោយផលកើតដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះ ទើបខ្ញុំបាននូវហេតុ គឺពិសេស ៤ ប្រការ គឺ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ ១ ជាអ្នកមានភោគៈច្រើន ១ ជាអ្នកមានសម្បត្តិគ្រប់មុខ ១ ខ្ញុំមិនមានសេចក្ដីកំណាញ់ ១ បល្ល័ង្ករមែងផុសឡើងដល់ខ្ញុំ ក្នុងវេលាដែលខ្ញុំប្រាថ្នា ១ ខ្ញុំរមែងទៅកាន់ទីដែលខ្ញុំប្រាថ្នា ព្រមដោយបល្ល័ង្កដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានកំចាត់នូវងងឹតទាំងពួងបាន ព្រោះផលនៃបល្ល័ង្កទាននោះឯង បពិត្រព្រះមុនី ព្រះថេរៈដែលដល់នូវកម្លាំង នៃអភិញ្ញាទាំងពួង រមែងថ្វាយបង្គំនូវព្រះអង្គ ។

ខុទ្ទក សេលសូត្របាលី

បរិកិច្ចកិច្ចាហំ　　សព្វកិច្ចាហំ សាធយី

តេន កាមេន សុការេន　　ជាតិសំ អកយំ បុរំ ។

ចរិតដ្ឋិតសាលស្មឹ　　បរិកាតមជាសហំ

តេន កាមេន សុការេន　　សេដ្ឋត្តំ អជ្ឈគាតោ ។

យេ កេចិ ឧបកា លោកេ　　ហត្ថិមស្សេ ឧមេត្តំ តេ

កាមវត្ថា កាមនេយ្យា　　ឃាតុលោន ឧមេត្តំ តេ ។

ន ហេវ ត្វំ មហាវីរ　　ឧមេសិ ឧតារិយោ

អនល្បេន អសម្មេន　　ឧមេសិ ឧត្តមេ ឧមេ ។

ជនស្ស វណ្ណ កិត្តេន្តោ　　ទេសទាតុសាលោ មុនិ

ឯកបញ្ហំ កាថេន្តោ ច　　ពោធេសិ តិសតេ មុនិ ។

សេលសូត្របកាស ទី ២

ខ្ញុំបានកិច្ចទាំងពួង ដែលជាកិច្ចរបស់អ្នកដទៃ និងកិច្ចរបស់
ខ្លួនឯងស្រេច ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះ ទើបខ្ញុំបាន
ចូលទៅកាន់បុរី ដែលឥតភ័យ ។ ខ្ញុំបានឲ្យគ្រឿងប្រើប្រាស់
ចុះក្នុងសាលា ដែលកសាងស្រេចហើយ ដោយអំពើដែលខ្ញុំ
ធ្វើល្អនោះ ទើបបានដល់នូវការនៃខ្លួនជាបុគ្គលប្រសើរ ។
ពួកជនអ្នកខ្ជិលណាមួយ ក្នុងលោក ពួកជនអ្នកខ្ជិល
ទាំងនោះ រមែងខ្ជិល នូវវិរិយធ័រសេចទាំងឡាយ ពួកជន
អ្នកខ្ជិលទាំងនោះ ធ្វើដោយហេតុផ្សេង ៗ ហើយខ្ជិល
ដោយអំពើពីកាត្រូវ ។ បពិត្រព្រះមហាវីរបុរស ព្រះអង្គមិន
មែនខ្ជិល នូវគុណបុរសស្រដៀងនោះទេ ព្រះអង្គមិនខ្ជិលនូវ
គុណជនដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដែលខ្ជិល ដោយហេតុមិនគួរប្រើ
ដ៏ចង មិនគួរប្រើគ្រឿងស្រោម ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី
ព្រះអង្គឈ្មោះថាកិច្ចការទេសនា ត្រេកអរសរសើរគុណនៃតថ
បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គកាលសម្តែង នូវប្រស្នាតែមួយនោះ
ក៏ញុំាងពួកបុរស ចំនួន ៣០០ នាក់ ឲ្យត្រាស់ដឹងធម៌បាន ។

ទន្តា មយំ សារថិនា   សុវិមុត្តា អនាសវា
សព្វាភិញ្ញាពលប្បត្តា   និព្វុតា ឧបធិក្ខយេ ។
សតសហស្សិតោ កប្បេ   យំ ទានមទទិំ តទា
អតិក្កន្តា ភយា សព្វេ   សាលទានស្សិទំ ផលំ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សេលោ សបរិសោ ភគវតោ សន្តិកេ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សេលត្ថេរស្ស គាថា សមត្តំ ។

ពួកយើងដែលព្រះអង្គជាសារថីបានទូន្មានហើយ ជាអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះ មិនមានអាសវៈ ដល់នូវកម្លាំង នៃអភិញ្ញាទាំងពួង មានទុក្ខរលត់ហើយ ព្រោះអស់ទៅ នៃឧបធិក្កិលេស ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ភ័យគ្រប់យ៉ាង ខ្ញុំកន្លងផុតហើយ នេះជាផលនៃការឲ្យសាលា ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ប្រការ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ទាំងសាសនធម៌ របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើចប់ហើយ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់នូវចំណង ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេលត្ថេរ មានអាយុ ព្រមទាំងបរិស័ទ បានពោលនូវគាថាទាំងនេះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សេលត្ថេរគាថា ។

តតិយំ សព្វកិត្តិកត្ថេរាបទានំ

(៤៣) កណិការំវ ជលិតំ ទីបរុក្ខំវ ជោតិតំ(១)
ឱសធីវ វិរោចន្តំ វិជ្ជុំ គគនេ យថា ។
អសម្ភីតំ អនុត្រាសី មិគរាជំវ កេសរី
ញាណាលោកំ បកាសេន្តំ មទ្ទន្តំ តិត្ថិយេ គណេ ។
ឧទ្ធរន្តំ ឥមំ លោកំ ឆិន្ទន្តំ សព្វសំសយំ
អសម្ភីតំ(២) មិគរាជំវ អទ្ទសំ លោកនាយកំ ។
ជដាជិនធរោ អាសី ព្រហា ឧជុ បតាបវា
វាកចីរំ គហេត្វាន បាទមូលេ អបត្ថរឹ ។
កាឡានុសារិយំ គយ្ហ អនុលិម្បឹ តថាគតំ
សម្ពុទ្ធំ អនុលិម្បិត្វា សន្ថវឹ លោកនាយកំ ។
សមុទ្ធរសិមំ លោកំ ឱឃតិណ្ណ មហាមុនិ
ញាណាលោកេន ជោតេសិ បវរ(៣) ញាណមុត្តម ។
ធម្មចក្កំ បវត្តេសិ(៤) មទ្ទសេ បរតិត្ថិយេ
ឧសភោ ជិតសង្គាមោ សម្បកម្បេសិ មេទនឹ ។

១ ម. ជ្ជលំ ។ ២ ម. អច្ឆម្ភិំ ។ ៣ ម. នាវិក ។ ៤ ម. សុំ បត្តំ ។

សព្វកិត្តិកត្ថេរាបទាន ទី ៣

(៤៣) ខ្ញុំបានឃើញព្រះលោកនាយក ទ្រង់រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ទ្រង់ភ្លឺដូចឈើប្រទាំទីប ភ្លឺព្រោងដូចផ្កាយព្រឹក ភ្លឺចាំងដូចផ្លេកបន្ទោរក្នុងអាកាស ។ ព្រះអង្គមិនខ្លាច មិនតក់ស្លុត ដូចកេសរសីហ៍ជាស្តេចម្រឹគ ទ្រង់ប្រកាសនូវពន្លឺញាណ ទ្រង់ញាំញីនូវពួកតិរ្ថិយ ។ ទ្រង់ស្រង់នូវសត្វលោកនេះ ទ្រង់ផ្តាច់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យទាំងអស់ មិនខ្លាចដូចស្តេចម្រឹគ ។ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ អ្នកទ្រទ្រង់នូវជដា និងស្បែកខ្លា មានចិត្តត្រង់ មានព្យាយាម បាននាំយកនូវសំពត់សម្បកឈើ ទៅក្រាលទៀបបាទមូល ។ បានយកខ្លឹមក្លាំពាក់ទៅលាបព្រះតថាគត លុះលាបព្រះសម្ពុទ្ធហើយ បានសរសើរព្រះលោកនាយក ដូច្នេះថា

បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ស្រង់នូវសត្វលោកនេះ ទ្រង់បានឆ្លងនូវឱឃធម៌ ទ្រង់ធ្វើញាណដ៏ប្រសើរឧត្តម ឲ្យភ្លឺដោយពន្លឺនៃញាណ ។ ព្រះអង្គញ៉ាំងធម្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោក ទ្រង់ញាំញីនូវអន្យតិរ្ថិយ ជាបុគ្គលប្រសើរ ទ្រង់ឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់ញ៉ាំងផែនដីឲ្យកម្រើក

មហាសមុទ្ទេ ឧម្មីវ វេលន្តម្ហិ បភិជ្ជតិ
តថេវ តវ ញាណស្មឹ សព្ពទិដ្ឋិ បភិជ្ជតិ ។
សុខុមច្ឆិកជាលានិ សន្តិ សម្បតានិ តេ
អន្តោជាលិកតា ខាណា មីឡ្ហា ហោន្តិ តាវទេ ។
តថេវ តិត្ថិយា លោកេ មុឡ្ហា សទ្ធាធិស្សិតា(១)
អន្តោញាណវរេ តុយ្ហំ បរិវត្តន្តិ មារិស ។
បតិដ្ឋា វុយ្ហតំ ទីបេ ត្វញ្ហិ តាណោ អគ្គធិ
ភយដ្ឋិតានំ សរណោ មុត្តត្ថីនំ បរាយណោ ។
ឯកច្ចរោ(២)អសទិសោ មេត្តាករុណសញ្ញុតោ(៣)
បញ្ញាក់ យុត្តជាតោ ច(៤) វសី តាទី គុណាលយោ(៥) ។

១ ម. ទុទ្ធសទ្ធាធិស្សិតា ។ ២ ម. ឯកចរោ ។ ៣ ម. មេត្តាករុណសញ្ញុយោតិ ទាយតិ ។
៤ ម. អសមោ សុសមោ សន្តោតិ ទិស្សតិ ។ ៥ ម. និគន្ធយោ ។

ទិដ្ឋិទាំងអស់បែកខ្ចាយ ក្នុងញាណរបស់ព្រះអង្គ ប្រៀបដូចរលកក្នុងមហាសមុទ្រ រមែងបែកខ្ចាយ ក្នុងទីបំផុតច្រាំង ។ សំណាញ់នៃត្រានក្រើមល្អិត ដែលគេបង់ចុះក្នុងស្រះ ពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាប់នៅក្នុងសំណាញ់ ត្រូវគេបៀតបៀន ក្នុងខណៈនោះ យ៉ាងណា ។ បពិត្រព្រះអង្គនិរទុក្ខ ពួកអន្យតិរ្ថិយក្នុងលោក ជាមនុស្សវង្វេង ព្រោះហាកសត្ថៈ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្នុង នៃញាណដ៏ប្រសើររបស់ព្រះអង្គ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះអង្គជាទីពឹង របស់ពួកជនដែលផុះផោលក្នុងស្ទឹង ដូចជាពួកមនុស្ស ដែលជាទីពំនាក់នៃពួកជន ដែលហែលលិចលង់ក្នុងអន្លង់ ព្រះអង្គជាទីលើករបស់សត្វ ដែលបិតនៅក្នុងភ័យ ជាទីប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ នៃពួកសត្វដែលត្រូវការ ក្នុងការរួចចាកកិលេស ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាច់ទៅតែមួយអង្គឯង រកបុគ្គលស្មើគ្មាន ទ្រង់ប្រកបដោយមេត្តានិងករុណា ទ្រង់មានប្រាជ្ញា ទ្រង់ប្រកបក្នុងការលះ ទ្រង់ស្ទាត់ជំនាញ ទ្រង់នឹងធឹង ជាលំនៅនៃគុណ ។

ធីរោ វិគតសម្មោហោ   អនេជោ អកថំកថី
តុសិតោ វន្តទោសោសិ   និម្មលោ សំយតោ សុចិ ។
សង្គាតិគោ ហតមទោ(១)   តេវិជ្ជោសិ ភវន្តគោ
សីមាតិគោ ធម្មគរុ   កតត្ថោ ហិតវប្បនោ(២) ។
តារកោ ត្វំ យថា នាវា(៣)   និធិស្សាសការកោ
អសម្ភីតោ យថា សីហោ   គជរាជាវ ទប្បិតោ ។
ថោមេត្វា ទសគាថាហិ   បទុមុត្តរំ មហាមុនិំ
វន្ទិត្វា សត្ថុនោ បាទេ   តុណ្ហី អដ្ឋាសហំ តទា ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ភិក្ខុសង្ឃេ ឋិតោ សត្ថា   ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ សីលញ្ច បញ្ញញ្ច   ធម្មញ្ចាបិ បកិត្តយិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។

---

១ ឱ សង្គាតិគោ ននុតោតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. ហិតវប្បនោ ។ ៣ ឱ. តាណោ ។

ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រាសចាកសេចក្តីវង្វេង មិនញាប់ញ័រ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ទ្រង់មានសេចក្តីសន្តោស មានទោសៈខ្ជាក់ចោលហើយ ព្រះអង្គមិនមានមន្ទិល ទ្រង់សង្រួម ស្អាតបាត ។ ព្រះអង្គកន្លងនូវកិលេសជាគ្រឿងជាប់ជំពាក់ មានសេចក្តីស្រវឹងកន្លងហើយ ទ្រង់មានវិជ្ជា ៣ ទ្រង់ដល់នូវទីបំផុតនៃភព ទ្រង់កន្លងនូវដែនផែន មានព្រះទ័យធ្ងន់ក្នុងធម៌ ទ្រង់ផ្សាយសេចក្តីចម្រើន ទ្រង់សាបព្រួសប្រយោជន៍ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកចម្លងពួកសត្វដូចសំពៅ ទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តីទុកបម្រុងដូចកំណប់ទ្រព្យ ទ្រង់មិនខ្លាចដូចរាជសីហ៍ ក្លាហានដូចស្តេចដំរីដែលប្រហើនខ្លួនហើយ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសរសើរព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈដោយគាថាទាំង ១០ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះសាស្តា រួចឈរនៅស្ងៀមក្នុងកាលនោះ ។

ព្រះលោកវិទូព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់ជាសាស្តា ឋិតនៅក្នុងពួកភិក្ខុ ទ្រង់បានពោលនូវគាថាទាំងនេះថា បុគ្គលណាសរសើរនូវសីល បញ្ញា និងធម៌របស់តថាគត តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងស្តាប់នូវពាក្យដែលតថាគតនឹងសម្តែងចុះ ។

សដ្ឋី កប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
អញ្ញេ ទេវេ អភិភោត្វា ឥស្សរំ ការយិស្សតិ ។
សោ បច្ឆា បព្វជិត្វាន សុក្កមូលេន ចោទិតោ
គោតមស្ស ភគវតោ សាសនេ បព្វជិស្សតិ ។
បព្វជិត្វាន កាយេន បាបកម្មំ វិវជ្ជិយ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
យថា ច មេឃោ ថនយំ តប្បេតិ មេទនឹ ឥមំ
តថេវ ត្វំ មហាវីរ ទានេន តប្បយិ មមំ ។
សីលញ្ច បញ្ញញ្ច ធម្មញ្ច ចរិត្វា លោកនាយកំ
បត្តោម្ហិ បរមំ សន្តិំ និព្វានំ បទមច្ចុតំ ។
អហោ នូន ស ភគវា ចិរំ តិដ្ឋេយ្យ ចក្ខុមា
អញ្ញាតញ្ច វិជានេយ្យុំ ផុស្សេយ្យុំ អមតំ បទំ ។
អយំ មេ បច្ឆិមា ជាតិ ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។

បុគ្គលនេះនឹងរីករាយក្នុងទេវលោក នឹងបានជាធំគ្របសង្កត់ទេវ-តាដទៃ នឹងសោយនូវឥស្សរភាព អស់ ៦ ម៉ឺនកប្ប ។ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយមក កុលបុត្រនោះនឹងចេញបួស ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿនហើយ នឹងបួសក្នុងសាសនា នៃព្រះគោតមមានព្រះភាគ ។ លុះបួសហើយ បានវៀរចាកនូវបាប-កម្មដោយកាយ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

មេឃកាលគ្រហឹម ធ្វើផែនដីនេះឲ្យឆ្អែត យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះមហាវីរៈ ព្រះអង្គទ្រង់ញុំាងខ្ញុំឲ្យឆ្អែតដោយទាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គសរសើរនូវសីល បញ្ញា និងធម៌នៃព្រះលោកនាថ ជាអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាទីស្ងប់ដ៏ក្រៃលែង ជាបទមិនឃ្លៀងឃ្លាត ។ ឱហ្ន៎! ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់មានចក្ខុ នឹងឋិតនៅអស់កាលយូរ ពួកជនក៏នឹងបាននូវធម៌ដែលមិនទាន់ដឹងផង នឹងឃើញនូវអមតបទផង ។ នេះជាបច្ឆិមជាតិរបស់ខ្ញុំ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។

សតសហស្សេឥតោ កប្បេ យំ ពុទ្ធមភិបោជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សព្វកិត្តិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សព្វកិត្តិកត្ថេរស្ស អបទានំ តតិយំ ។

ចតុត្ថំ មធុទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩៦) សិន្ធុយា នទិយា តីរេ សុកតោ អស្សមោ មម
តត្ថ វាចេមហំ សិស្សេ ឥតិហាសំ សលក្ខណំ ។

គុណកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសើរ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ អាសវៈទាំងអស់របស់ខ្ញុំអស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំ-ណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើចប់ហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វកិត្តិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សព្វកិត្តិកត្ថេរាបទាន ។

មធុទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(៩៦) អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ជាទីបានស្ថាបនាល្អ ហើយ នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងឈ្មោះសិន្ធុ ខ្ញុំបានឲ្យពួកសិស្ស រៀនគម្ពីរឥតិហាសៈ ព្រមទាំងលក្ខណៈ ក្នុងអាស្រមនោះ ។

ធម្មកាមា វិនីតា តេ   សោតុកាមា សុសាសនំ

ជប្បត្តេ បារមិប្បត្តា   សិន្ធុកូលេ វសន្តិ តេ ។

ឧប្បាជកមជេ ចេវ   លក្ខណេសុ ច កោវិទា

ឧត្តមត្ថំ គវេសន្តា   វសន្តិ បវនេ តទា ។

សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ   លោកេ ឧប្បជ្ជិ តាវទេ

អម្ហាកំ អនុកម្បន្តោ   ឧបគច្ឆិ វិនាយកោ ។

ឧបាគតំ មហាវីរំ   សុមេធំ លោកនាយកំ

តិណសន្ថរកំ កត្វា   លោកជេដ្ឋស្ស ទាសហំ

បវនាតោ មធុំ គយ្ហ   ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ទាសហំ ។

សម្ពុទ្ធោ បរិភុញ្ជិត្វា   ឥទំ វចនមព្រវិ ។

យោ តំ អទាសិ មធុំ មេ   បសន្នោ សេហិ បាណិភិ

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។

ឥមិនា មធុទានេន   តិណសន្ថរកេន ច

តឹសកប្បសហស្សានិ   ទេវលោកេ រមិស្សតិ ។

ពួកសិស្សខ្ញុំ តាំងអម្បាលនោះ ជាអ្នកប្រាថ្នានូវធម៌ ជាអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីស្តាប់ នូវពាក្យប្រៀនប្រដៅដ៏ល្អ ជាអ្នកដល់នូវផុតត្រើយក្នុងឧប្បត្តិធម៌ ខ្ញុំបានបង្ហាត់ហើយ ពួកសិស្សតាំងនោះ នៅក្បែរឆ្នេរទន្លេសិន្ធុ ។ ក្នុងកាលនោះ ពួកសិស្សដែលឈ្លាសក្នុងការកើតនិងដំណើរមកនៃ ក្នុងលក្ខណៈនៃ ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម នៅក្នុងព្រៃធំ ។ កាលនោះឯង ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុមេធៈ ទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ជាអ្នកដឹកនាំពួកសត្វ អនុគ្រោះយើងខ្ញុំ បានស្តេចចូលមកជិតខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសុមេធៈ ជាលោកនាយក មានព្យាយាមធំ ស្តេចចូលមកដល់ហើយ ក៏ធ្វើក្រាលស្មៅ ថ្វាយព្រះលោកជេដ្ឋ ខ្ញុំយកទឹកឃ្មុំអំពីព្រៃ មកថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សោយ ហើយសម្តែងនូវព្រះពុទ្ធដីកានេះថា កុលបុត្រណា ជ្រះថ្លាបានថ្វាយទឹកឃ្មុំនោះ ដល់តថាគតដោយដៃរបស់ខ្លួន តថាគតនឹងសរសើរនូវកុលបុត្រនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងស្តាប់ពាក្យតថាគត ដែលនឹងសម្តែងចុះ ។ ដោយអំណោយទឹកឃ្មុំនេះផង ដោយក្រាលស្មៅនេះផង បុរសនេះនឹងរីករាយក្នុងទេវលោក អស់ ៣ ម៉ឺនកប្ប ។

តិសកោដ្យសហស្សានិ   ទិព្វាកាកាលសន្តកេ
កោតោ ចាម ចាមេន   សត្ថា លោកេ ករិស្សតិ ។
កស្ស ធម្មស្ស ចាសោនោ   ទិតេសា ចម្មនិម្មិតោ
សញ្ញាសតេ បរិញ្ញាយ   និញ្ញាយិស្សតិ ចាសកេ ។
ពេតលោកា ឥតោ កត្វា   មាតុកាបិត្តុនាកតោ
អនុស្សេហ្ម បស្សិត្វ   ចាតយំ ខុទ្ទា ខហិ ។
ខម និគ្គន្ធមត្ថិ   កាក្ខិយា(១)ន សុទុក្ខក
កក្រាមិ ខនុស្សេហ្ម ខេ   វស្សកេ និច្ចកាលិកំ ។
អកាក អតិនិក្ខម   បត្វី អនកាយំ
ណាតី អត្តស្ស ចាតស្ស   ខនុចានស្សិធំ ជលិំ ។
សព្វកាមសមិទ្ធោហំ   ករិត្វា ជេវមានុសេ
តេទេវ មនុចានេន   បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។

វេដ្ឋិ ជេវេ ពក្រវ្តុលេ តិណោ
សុបត្តិតេ ចរណីរុហោ វប្បជេសេ(១)
សុញ្ញេ យតេ ខណ្ឌបត្តាមូលកោ
វសាមិ និច្ចំ សុទិតោ អនាសវោ ។

---
១ ម. សញ្ញេ ។

កន្លងទៅ ៣ ម៉ឺនកប្បទៀត ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលនៃឧក្កាករាជ នឹងត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។ ឯបុរសនេះ នឹងជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះសាស្តាអង្គនោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកចាប់ផ្ទៃមាតា ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ស្ដៀងទឹកឃ្មុំបានបង្អុរ គ្របដណ្ដប់ផែនដីដោយទឹកឃ្មុំ ។ ក្នុងពេលដែលខ្ញុំប្រសូតចេញមក ស្ដៀងទឹកឃ្មុំក៏មិនបង្អុរមកទៀត អស់កាលជានិច្ច ក្នុងទីនោះ (ជួបជាទេពទាក់ទឹក) ស័ក្តិមួយ ដែនដី គេដូចបានដោយក្រ ។ ខ្ញុំបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ជាអ្នកបានបាយទឹក ជាប្រក្រតី ទេរជាផលនៃទានទឹកឃ្មុំ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងទេវលោក និងមនុស្សលោក ជាអ្នកបានសម្រេចនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាគ្រប់ប្រការ ជាអ្នកដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់អាសវៈ ដោយទានទឹកឃ្មុំនោះឯង ។

កាលស្ដៀងបង្អុរមក កាលភ្លៀង(ផុះ) កំពស់ ៤ ធ្នាប់
កាលដើមឈើឈើប្រចាំ ជាទីអាស្រ័យព្រោះ មានផ្កា
រីកល្អ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ដល់នូវសេចក្ដីសុខជានិច្ច
នៅក្នុងសុញ្ញាគារ ទៀបគល់ឈើ ជាមណ្ឌប ។

មជ្ឈេ មយ្ហំ ភវា អស្ស យេ ភវេ សមតិក្កមឹ(១)
អជ្ជ មេ អាសវា ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
តិំសកប្បសហស្សម្ហិ យំ ទានមទទឹ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ មធុទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មធុទាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មធុទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. ហេ ភវេសុ បរិត្តយិតិ ទិស្សតិ ។

ខ្ញុំបានកន្លងផុត នូវភពទាំងឡាយ ដែលជាភពក្នុងបច្ចុប្បន្ន របស់ខ្ញុំ ក្នុងថ្ងៃនេះ អាសវៈរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មី មិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ម៉ឺន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទានទឹកឃ្មុំ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានដកចោលហើយ អាសវៈទាំងអស់របស់ខ្ញុំ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំ មកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមធុទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មធុទាយកត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ បទុមកូដារិកត្ថេរាបទានំ

(៤៩) បិយទស្សី នាម ភគវា សយម្ភូ លោកនាយកោ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ សមាធិកុសលោ មុនិ ។
វនសណ្ឌំ សមោគយ្ហ បិយទស្សី មហាមុនិ
បំសុកូលំ បត្ថរិត្វា និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។
មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ ឥរិណេ កាននេ អហំ
បសទំ មិគមេសន្តោ អាហិណ្ឌាមិ អហំ តទា ។
តត្ថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ ឱឃតិណ្ណំ អនាសវំ
បុប្ផិតំ សាលរាជំវ សតរំសឹវ ឧគ្គតំ ។
ទិស្វានាហំ ទេវទេវំ បិយទស្សឹ មហាយសំ
ជាតសរំ សមោគយ្ហ បទុមំ អាហរឹ តទា ។
អាហរិត្វាន បទុមំ សតបត្តំ មនោរមំ
សូបការំ ការិត្វាន ឆាទយឹ បទុមេនហំ ។

បទុមកូដារិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

(៤៩) ព្រះភគវន្តសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបិយទស្សី ទ្រង់ត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់ប្រាថ្នានូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាអ្នកប្រាជ្ញឈ្លៀវឆ្លាសក្នុងសមាធិ ។ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់ចូលទៅកាន់ដងព្រៃ ទ្រង់ក្រាលនូវចីវរបង្សុកូល ហើយគង់នៅហើយ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានកើតជាព្រានម្រឹគ ខ្ញុំកំពុងដើរស្វែងរកម្រឹគក្តាន់ ក្នុងព្រៃធំ ។ ខ្ញុំបានឃើញ ក្នុងព្រៃនោះ នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឆ្លងនូវឱឃៈ មិនមានអាសវៈ ដូចដើមសាលពព្រឹក្សមានផ្ការីក ឬដូចព្រះអាទិត្យដែលរះឡើង ។ លុះខ្ញុំឃើញ នូវព្រះបិយទស្សីសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានយសច្រើន ជាទេវតាកន្លងទេវតា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំចុះកាន់ជាតស្រះ ហើយបេះផ្កាឈូក ។ ខ្ញុំបេះនាំយកផ្កាឈូក ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ហើយធ្វើនូវកូដាគារស្មាន ប្រក់ដោយផ្កាឈូក ។

អនុកម្បកោ ការុណិកោ បិយទស្សី មហាមុនិ
សត្ត រត្តិន្ទិវេ ពុទ្ធោ ព្យគ្ឃាគារេ វសី ជិនោ ។
បុរាណំ ឆឌ្ឌយិត្វាន នវេន ឆាទយឹ អហំ
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន អដ្ឋាសឹ តាវទេ អហំ ។
វុដ្ឋហិត្វា សមាធិម្ហា បិយទស្សី មហាមុនិ
ទិសា អនុវិលោកេន្តោ ឧទិក្ខិ លោកនាយកោ ។
តទា សុទស្សនោ នាម ឧបដ្ឋាកោ មហិទ្ធិកោ
ចិត្តមញ្ញាយ ពុទ្ធស្ស បិយទស្សិស្ស សត្ថុនោ ។
អសីតិយា សហស្សេហិ ភិក្ខូហិ បរិវារិតោ
វនន្តេ សុខមាសីនំ ឧបេសិ លោកនាយកំ ។
យាវតា វនសណ្ឌម្ហិ អធិវត្ថា ច ទេវតា
ពុទ្ធស្ស ចិត្តមញ្ញាយ សព្វេ សន្និបតុំ តទា ។
សមាគតេសុ យក្ខេសុ កុម្ភណ្ឌេ សហរក្ខសេ
ភិក្ខុសង្ឃេ ច សម្បត្តេ គាថា សព្យាហរី ជិនោ ។

ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ជិនស្រីសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានសេចក្ដីអនុគ្រោះ ប្រកបដោយករុណា ទ្រង់គង់ក្នុងព្យគ្ឃាគារស្ថាន អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។ ខ្ញុំបកក្ដាស្លឹកចាស់ចោលចេញ ហើយប្រក់ក្ដាស្លឹកថ្មីវិញ រួចឈរផ្គងអញ្ជលី ។ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ជាលោកនាយក ទ្រង់ចេញអំពីសមាធិ ហើយគង់ប្រមើលមើលទិសទាំងឡាយ ។ គ្រានោះ ព្រះថេរៈឈ្មោះសុទស្សនៈ ជាឧបដ្ឋាកមានឫទ្ធិច្រើន បានជ្រាបព្រះទ័យនៃព្រះបិយទស្សី សម្ពុទ្ធ ជាសាស្ដា ។ ព្រះថេរៈនោះ មានភិក្ខុ ៨ ម៉ឺនជាបរិវារ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយក ដែលគង់ជាសុខ ក្នុងទីចំពុះព្រៃ ។ ក្នុងកាលនោះ ទេវតាទាំងឡាយ ទាំងអស់ ដែលនៅអាស្រ័យក្នុងដងព្រៃ ទាំងប៉ុន្មាន បានដឹងព្រះទ័យ នៃព្រះសម្ពុទ្ធ ក៏មកប្រជុំគ្នា ។ កាលពួកយក្ស ពួកកុម្ភណ្ឌ ព្រមទាំងពួករាក្ស មកប្រជុំគ្នាផង ភិក្ខុសង្ឃក៏ចូលមកដល់ព្រមផង ទើបព្រះជិនស្រី ទ្រង់ត្រាស់ព្រះគាថាទាំងឡាយថា

បាលី បទុមកុមារជាតកំ

យោ មំ សត្តាហំ ផុដ្ឋសិ   អកសត្ត អាកាសេ ទេ
គមនំ តិត្ថយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។
សុន្ទរំ សុចិបុណ្ណំ   គន្ធិំ សុមុក្កាសិតំ
ញាណេន តិត្ថយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។
ចតុរាសាចំ កាយាចំ   ទេវេជំ ភាវស្សតិ
ព្យាការំ ព្រហ្មស្ស   បទុមបុរ្យហិ ជាតិតំ ។
អាកាសេ ជាតយិស្សន្តិ   បុត្តកម្មស្សំតិ ផលំ
ចតុទ្ទសេកាបស្សតេ   កេតិណ្ណំ សំសារស្សតិ ។
គន្ធ បុប្ផមយំ ព្យន្តំ   អាកាសេ ជាតយិស្សតិ
យថា បទុមបត្តម្ហិ   តោយំ ន ឧបលិម្បតិ ។
តថេវិមស្ស ញាណម្ហិ   កិលេសា នោបលិម្បរេ
មនសា វិនិវដ្ដេត្វា   បញ្ចនីវរណេ អយំ ។
ចិត្តំ ជនេត្វា និក្ខមេ   អនាគ បត្តិស្សតិ
តតោ បុប្ផមយំ ព្យន្តំ   ធារេន្តំ និក្ខមិស្សតិ ។

បទុមកុមារជាតក ទី ៥

ក្នុងបុរ្វកាលមានបុរសម្នាក់ដេកអស់ ៧ ថ្ងៃ ចាំងមានទុក្ខ អាស់ស៊ីលង់ដេក ។ ទើបសរសើរកុលបុត្រនោះ អ្នកចាំង-ឡាយ បុរស្រីស្លាប់នៅកាសិក ដែលគេដាក់ទីងសម្ដែងទុះ ។ គេដាក់ទីងសម្ដែងនូវធម៌ ដ៏ល្អក្រៃលែងក្រៃ ដែលបុគ្គលកម្រយល់ឃើញបានដោយងាយ ដែលគេដាក់ប្រកាសល្អ ហើយដោយញាណ អ្នកចាំងឡាយបុរស្រីស្លាប់នៅកាសិក ដែលគេដាក់ទីងសម្ដែងទុះ ។ បុរសនេះនឹងបានត្រេចត្រើន ទៅកើតអស់ ១៦ កប្ប ផុតកំពូលដ៏ធំទូលាយ របស់ទេវតានោះ ប្រកបដោយផ្កាឈូក ។ ផ្កាឈូកចាំងឡាយនឹងផុតពួដ៏អាកាស ទោះជាផលនៃបុព្វកម្ម បុរសនោះនឹងកន្ទ្រាលទៅប្រឡូកប្រឡូ ក្នុងកប្បទី ១.៦០០ ។ វិមានជាវិការៈនៃផ្កា នឹងចាំងទៅពួដ៏អាកាសនោះ ទឹកនឹងមិនជាប់ក្នុងស្លឹកឈូក យ៉ាងណា កិលេសចាំងឡាយ នឹងមិនជាប់ ក្នុងញាណ របស់បុរសនោះ យ៉ាងនោះដែរ បុរសនេះ នឹងញ៉ាំងនីវរណៈ ចាំង ៥ ឲ្យឃ្លាតចាកចិត្ត ។ បុរសនោះ នឹងញ៉ាំងចិត្តឲ្យកើតក្នុងនេក្ខម្មៈ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស លំដាប់នោះ វិមានជាវិការៈនៃផ្កាដែលកំពុងផុង គឺនឹងចេញទៅតាមដែរ ។

រុក្ខមូលេ វសន្តស្ស និបកស្ស សតីមតោ
តត្ថ បុញ្ញមយំ ទេវត្ថិ ចក្ខុតោ នាវយិស្សតិ ។
ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច បច្ចយំ សយនាសនំ
ឧជុត្វា ភិក្ខុសម្បស្ស និក្កាយិស្សតិ ឧបាសកោ ។
ក្ខជាកាលេន ចរាត(១) បព្វជំ អភិនិក្ខមំ
រុក្ខមូលេ វសន្តម្បិ ក្ខជាការំ ចរិយតិ ។
ចីវរេ បិណ្ឌបាតេ ច ទេកណា មេ ន វិជ្ជតិ
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ លភាមិ ចរិងដ្ឋិតំ ។
គណនាតោ អសង្ខេយ្យា កប្បកោដី ពហូ មម
រិត្តកា តេ អតិក្កន្តា សុញ្ញា លោកនាយកា ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ បិយទស្សី វិនាយកោ
តមហំ បយិរុបាសិត្វា ជំម យោនិំ ឧបាគតោ ។
តមទ្ទសាមិ សត្ថុំ អនោមំ នាម ចក្ខុមំ
តមហំ ឧបគន្ត្វាន បព្វជិំ អនគារិយំ ។

---
១ ម. យសតា ។

ភិក្ខុនោះ មានប្រាជ្ញា មានស្មារតី កាលនៅទៀបគល់ឈើ វិនាសនៅវិការៈនៃឆ្អាំ ចិនមកចាក់លើព្រះកេសក្នុងទីនោះ ។ ភិក្ខុនោះ នឹងប្រមូលយកចីវរ បិណ្ឌបាត និងទីដេកទីអង្គុយ ដល់ភិក្ខុសង្ឃ ជាគុណមិនមានអាសវៈ ហើយនឹងបរិនិព្វាន ។ បុរសនោះ ចេញទៅកាន់បព្វជ្ជា ក្នុងដំណើរជាមួយនឹងផ្លូវ កំពូល ឯផ្នូរកំពូលក៏ទ្រទ្រង់ទុកនូវភិក្ខុនោះ ដែលនៅទៀប គល់ឈើ ។

ហេតុនោះរបស់ខ្ញុំ មិនមាននូវចីវរ និងបង្អស់បិណ្ឌបាតនេះ ខ្ញុំប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ទើបបាននូវការសម្រេច ។ ខ្ញុំបាន ជាតិកំណើត កប់ដោយការមិនរាប់ជាច្រើន ព្រះលោក-នាយកទាំងនោះ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះ ចំពោះ កន្លងផុតទៅទទេ ៗ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ព្រះលោក-នាយក ព្រះនាមបិយទស្សី (ទ្រង់ព្រះសំឡេង) ទើបខ្ញុំបាន មកចាប់កំណើតជាព្រានម្រឹគ បានចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ។ ឥឡូវនេះខ្ញុំឃើញព្រះតថាគតសម្ពុទ្ធ មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់មិន ថោកទាប ខ្ញុំក៏ទៅគាល់ព្រះអង្គ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ទុក្ខស្សន្តំ ករោ ពុទ្ធោ សន្តេ[1]ទេសយី ជិនោ
តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន បព្វជ្ជិំ អនគារំ អហំ ។
តោសយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធុបដ្ឋានិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវា បរិក្ខីណា នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពុទ្ធុបដ្ឋាកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

[1] ម. សន្តំ ទេ ។

ព្រះពុទ្ធជិនស្រី ទ្រង់ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ បានសំដែងនូវព្រះសទ្ធម្ម ខ្ញុំស្តាប់ធម៌របស់ព្រះអង្គ ក៏បានដល់នូវផ្នួសបព្វជ្ជា គឺព្រះនិព្វាន ជាឋានមិនមានផ្ទះ ។ ខ្ញុំបានញុំាងព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមគោតម ជាពូជពង្សនៃសក្យៈ ឲ្យទ្រង់ត្រេកអរហើយកំណត់ដឹង នូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជានូវព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតរោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ អាសវៈទាំងអស់របស់ខ្ញុំ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ឱ! ដំណើរដែលមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធុបដ្ឋាកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពុទ្ធុបដ្ឋាកត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ពក្កុលត្ថេរាបទានំ

(៩៦) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ សោភិតោ នាម បព្វតោ
អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ សកសិស្សេហិ មាបិតោ ។
មណ្ឌបា ច ពហូ តត្ថ បុប្ផិតា សិន្ទុវារិតា
កបិដ្ឋា ច ពហូ តត្ថ ចម្បកា នាគកេតកា(១) ។
និគ្គុណ្ឌិយោ ពហូ តត្ថ ពទរាមលកានិ ច
ផារុសកា អលាពុ(២) ច បុណ្ឌរីកា ច បុប្ផិតា ។
អឡ្ហកា ពេលុវ(៣)តត្ថ កទលី មាតុលុង្គកា(៤)
មហានាមា ពហូ តត្ថ អជ្ជុនា ច បិយង្គុកា ។
កោសម្ពា សឡលា នីបា និគ្រោធា ច កបិដ្ឋនា
ឯទិសោ អស្សមោ មយ្ហំ សសិស្សេហំ វសាមហំ ។
អនោមទស្សី ភគវា សយម្ភូ លោកនាយកោ
គវេសំ បដិសល្លានំ មមស្សមំ ឧបាគមិ ។

---

១ ម. ចម្បកា វីតិកា ។ ២ ម. អលាពិ ។ ៣ ម. អឡ្ហកា បេលុវា ។
៤ ម. មាតុលុង្គិកា ។

ពក្កុលត្ថេរាបទាន ទី ៦

(៩៦) ភ្នំឈ្មោះសោភិតៈ នៅក្នុងទីជិតនៃព្រៃហិមពាន្ត អាស្រមដ៏ល្អរបស់ខ្ញុំ ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំកសាងហើយ ។ មណ្ឌបទាំងឡាយជាច្រើន ដើមឈើរមៀតមានផ្ការីក ក៏មានក្នុងទីនោះ ដើមខ្វិត ដើមចម្បា ដើមខ្ទឹង ដើមរំចេក ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាច្រើន ដើមបន្ទីព្រាយ ដើមពុទ្រា ដើមកន្ទួតព្រៃ ដើមមាក់ប្រាង វល្លិ៍ឃ្លោក ដើមស្វាយសមានផ្ការីក ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាច្រើន ដើមកក់ស ដើមព្នៅ ដើមចេក ដើមក្រូចថ្លុង ក៏មានក្នុងទីនោះ ដើមផ្ទាក់ផៃ ដើមអង្គ្រិន ដើមប្រិយង្គុ ក៏មានច្រើនក្នុងទីនោះ ។ ដើមស្រឡៅ ដើមស្រល់ ដើមកទម្ព ដើមជ្រៃក្រឹម ដើមក្រសាំង (ក៏មានក្នុងទីនោះ) អាស្រមរបស់ខ្ញុំប្រាកដយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រមទាំងពួកសិស្ស ក៏នៅក្នុងអាស្រមនោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមអនោមទស្សី ជាសយម្ភូលោកនាយក ទ្រង់ស្វែងរកទីសម្រាប់ពួនសម្ងំ ស្តេចយាងចូលមកកាន់អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។

ជន្មិ ពក្កុលត្ថេរាបទាន

ឧបេតត្វា មហាវីរំ អនោមទស្សិំ មហាយសំ
ទេលោន លោកជេដ្ឋស្ស ភគវតោ សមុដ្ឋហិ ។
វិចរន្តោ អរញ្ញម្ហិ អទ្ទសំ លោកនាយកំ
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ ចក្ខុមន្តំ មហាយសំ ។
ឥរិយាបថញ្ច ទិស្វាន ឧបលក្ខេសហំ តទា
និស្សំសយំ ហិ ពុទ្ធស្ស តថាគតោ ឧទបជ្ជថ ។
ចិណ្ណំ អស្សមពាតញ្ញឹ មម សិស្សាន សន្តិកេ
ភេសជ្ជំ កត្តុកាមោហំ សិស្សំ អាមន្តយឹ តទា ។
បដិសុណិត្វាន មេ វាក្យំ សិស្សា សព្វេ សគារវា
ឯកជ្ឈំ សន្និបតិំសុ សត្ថុ គារវតា មម ។
ចិណ្ណំ បព្ពតមារុយ្ហ សព្វោសធមកាសហំ
ពាណិយយោគំ កត្វាន ពុទ្ធសេដ្ឋស្សទាសហំ ។
បរិភុត្តេ មហាវីរេ សព្វញ្ញុលោកនាយកេ
ចិណ្ណំ ភវោ វូបសមិ សុគតស្ស មហេសិនោ ។

ពក្កុលត្ថេរាបទាន ទី ៦

លុះព្រះអនោមទស្សី ព្រះអង្គមានព្យាយាមច្រើន មានយសធំ កំពុងតែស្ដេចចូលមក តាមឧបណ្ណាលអំពីវៀល ក៏បានតាំងឡើងដល់ព្រះលោកនាថ ក្នុងមួយរំពេច ។ ខ្ញុំកាលត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ បានឃើញព្រះលោកនាយក ក៏ចូលមកជិតព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានចក្ខុ មានយសច្រើន ។ លុះខ្ញុំបានឃើញឥរិយាបថ ក៏កំណត់ទុកក្នុងកាលនោះថា ព្យាធិតាំងឡើង ពិតជានឹងកើតដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយឥតសង្ស័យ ។ ខ្ញុំបានត្រឡប់មកកាន់អាស្រម ដោយប្រញាប់ប្រញាល់ ខ្ញុំមានបំណងនឹងធ្វើថ្នាំ ក្នុងសំណាក់ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានហៅពួកសិស្សក្នុងកាលនោះ ។ ពួកសិស្សទាំងអស់ ជាអ្នកមានសេចក្ដីគោរព បានទទួលស្ដាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ហើយមកប្រជុំ ក្នុងទីជាមួយគ្នា ព្រោះពួកសិស្សទាំងនោះ ជាអ្នកមានសេចក្ដីគោរពដល់ខ្ញុំជាគ្រូ ។ ខ្ញុំបានឡើងភ្នំដ៏ប្រញាប់ ហើយបានធ្វើឱ្យឱសថទាំងអស់ ខ្ញុំធ្វើផ្សំនឹងទឹកសម្រាប់ផឹក បានថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ កាលព្រះសព្វញ្ញូ លោកនាយក មានព្យាយាមធំ កាលទ្រង់សោយហើយ រោគខ្យល់នៃព្រះសុគតទ្រង់ស្វែងរកគុណដ៏ធំ ក៏បានស្ងប់រម្ងាប់យ៉ាងឆាប់ ។

បស្សទ្ធិំ ទរថំ ទិស្វា   អនោមទស្សី មហាយសោ
សកាសនេ និសីទិត្វា   ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ អទាសិ ភេសជ្ជំ   ព្យាធិតំ សមយំ មម
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។
កប្បសតសហស្សានិ   ទេវលោកេ រមិស្សតិ
វាទិតេ តូរិយេ តត្ថ   មោទិស្សតិ សទា អយំ ។
មនុស្សលោកមាគន្ត្វា   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច   ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ ។
បញ្ចបញ្ញាសកប្បម្ហិ   អនោមោ នាម ខត្តិយោ
ចាតុរន្តោ វិជិតាវី   ជម្ពុទីបស្ស(១) ឥស្សរោ ។
សត្តរតនសម្បន្នោ   ចក្កវត្តី មហព្វលោ
តាវត្តិំសេហិ តោសេត្វា   ឥស្សរំ ការយិស្សតិ ។
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា   អប្បាពាធោ ភវិស្សតិ
បរិឡាហំ វិវជ្ជេត្វា   ព្យាធិំ លោកេ ចរិស្សតិ ។

១ ម. ជម្ពុមណ្ឌស្ស ។

ព្រះអនោមទស្សី មានយសច្រើន ទ្រង់ឃើញសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ របស់ព្រះអង្គ រួចទ្រង់ពោលនូវគាថាទាំងនេះថា បុរសណា បានប្រគេនភេសជ្ជៈ ដល់តថាគតផង បានញ៉ាំងព្យាធិរបស់តថាគតផង តថាគតនឹងសរសើរបុរសនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ពាក្យ ដែលតថាគតនឹងសំដែងចុះ ។ បុរសនេះនឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់មួយសែនកប្ប នឹងរីករាយក្នុងការប្រគំតន្ត្រីក្នុងទេវលោកនោះ សព្វកាល ។ លុះត្រឡប់មកកាន់មនុស្សលោកវិញ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់មួយពាន់ដង ។ ក្នុងកប្បទី ៥៥ បុរសនេះនឹងបានកើតជាក្សត្រសោយរាជ្យ ព្រះនាមអនោម ជាធំក្នុងជម្ពូទ្វីប ជាធំលើផែនដី ឈ្នះសង្គ្រាម មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ បរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានកម្លាំងច្រើន ញ៉ាំងទេវតាក្នុងឋានតាវត្តិង្សឲ្យត្រេកត្រអាល ហើយនឹងសោយនូវឥស្សរភាព ។ បុរសនេះ ទោះនឹងកើតជាទេវតាក្តី ជាមនុស្សក្តី នឹងមិនមានអាពាធ នឹងវៀរបង់នូវព្យាធិ ជាគ្រឿងក្តៅក្រហាយ ក្នុងលោក ។

ឆដ្ឋំ ពក្កុលត្ថេរាបទានំ

អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
កិលេសេ ឈាបយិត្វាន តណ្ហាសោតំ តរិស្សតិ
ពក្កុលោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
ឥតិ សព្វំ អភិញ្ញាយ គោតមោ សក្យបុង្គវោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឯតទគ្គេ ឋបេស្សតិ ។
អនោមទស្សី ភគវា សយម្ភូ លោកនាយកោ
វិវេកមនុលោមេន្តោ មមស្សមំ ឧបាគមិ ។
ឧបាគតំ មហាវីរំ សព្វញ្ញុំ លោកនាយកំ
សព្វោសធេន តប្បេសឹ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។

ពក្កុលត្ថេរាបទាន ទី ៦

កនិកប្បប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះនាម
គោតម ទ្រង់នឹងសម្ភពក្នុងត្រកូលនៃស្តេចឱក្កាកៈ ទ្រង់ត្រាស់
ឡើងក្នុងលោក ។ ឯបុរសនេះ នឹងបានជាអ្នកទទួលនូវមត៌ក
ក្នុងធម៌របស់ព្រះសាស្តានោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ
ហើយកំណត់ដឹងអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈនឹង
បរិនិព្វាន ។ បុរសនេះ នឹងដុតនូវកិលេសទាំងឡាយ ហើយ
ឆ្លងនូវខ្សែនៃតណ្ហា នឹងបានទីជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះ
ពក្កុលៈ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមគោតម ជាសក្យៈប្រ-
សើរ ទ្រង់បានជ្រាបនូវហេតុទាំងអស់នេះ ទ្រង់គង់ក្នុងពួក
ភិក្ខុ នឹងតាំងពក្កុលភិក្ខុក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះនាមអនោមទស្សី ជាសយម្ភូ លោកនាយក ទ្រង់ប្រមើល
មើលសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ក៏បានស្តេចចូលមកកាន់អាស្រម របស់
ខ្ញុំ ។ លុះព្រះសព្វញ្ញូ ជាលោកនាយក ទ្រង់មានព្យាយាមធំ
ស្តេចចូលមកដល់ហើយ ខ្ញុំក៏ជ្រះថ្លា បានញុំាងព្រះអង្គឲ្យឆ្អែត
ផ្គត់ផ្គង់ ដោយឱសថទាំងពួង ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

តស្ស មេ សុកតំ កម្មំ   សុខេត្តេ ពីជសម្បទា

ខេបេតុំ នេវ សក្កោមិ   តទា ហិ សុកតំ មម ។

លាភា មម សុលទ្ធំ មេ   យោហំ អទ្ទក្ខិំ នាយកំ

តេន កម្មាវសេសេន   បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។

ឋានមេតំ អភិញ្ញាយ   គោតមោ សក្យបុង្គវោ

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា   ឯតទគ្គេ ឋបេសិ មំ ។

អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ   យំ កម្មមករិំ តទា

ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   ភេសជ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា

សព្វាសវា បរិក្ខីណា   នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ខ្ញុំនោះបានធ្វើអំពើល្អហើយ ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ល្អ ខ្ញុំមិនអាចញុំាងអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ក្នុងកាលនោះ ឲ្យអស់ទៅបាន ព្រោះការដល់ព្រមដោយពូជ ។ ខ្ញុំឈ្មោះថាមានលាភ អត្តភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាខ្ញុំបានល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានឃើញព្រះនាយក ខ្ញុំក៏បានដល់នូវអចលបទគឺព្រះនិព្វាន ដោយសំណល់នៃកម្មនោះឯង ។ ព្រះគោតមជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់បានជ្រាបដំណើរតាំងនៅរបស់នេះ ទ្រង់គង់ក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយតាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ ក្នុងកប្បប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃភេសជ្ជៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ អាសវៈទាំងអស់របស់ខ្ញុំ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសម្ពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពក្កុលោ(១) ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ពក្កុលត្ថេរស្ស អបទានំ ឆដ្ឋំ ។

សត្តមំ គិរិមានន្ទត្ថេរាបទានំ

(៤៧) ភរិយា មេ កាលង្កតា បុត្តោ សីវថិកំ គតោ
មាតា បិតា ច ភាតា ច ឯកចិតកម្ហិ ឌយ្ហរេ ។
តេន សោកេន សន្តត្តោ កិសោ បណ្ឌុ អហោសហំ
ចិត្តក្ខេបោ ច មេ អាសិ តេន សោកេន អដ្ដិតោ ។
សោកសល្លបរេតោហំ វនន្តំ ឧបសង្កមឹ
បវត្តផលំ ភុញ្ជិត្វា រុក្ខមូលេ វសាមហំ ។
សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ ទុក្ខស្សន្តករោ ជិនោ
មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកំ ។

១ ម. ពាកុលោ ។

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពក្កុលត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ពក្កុលត្ថេរាបទាន ។

គិរិមានន្ទត្ថេរាបទាន ទី ៧

(៤៧) ភរិយារបស់ខ្ញុំ ធ្វើមរណកាលហើយ កូនប្រុសរបស់ខ្ញុំ ទៅកាន់ព្រៃស្មសានហើយ មាតា បិតា និងបងប្រុស គេដុតលើជើងថ្ករតែមួយ ។ ខ្ញុំមានខ្លួនក្តៅសព្វ ស្គមស្លេកស្លាំង ព្រោះតែសេចក្តីសោកនោះ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ក៏ក្រឡូកក្តួក ខ្ញុំក្តៅសេចក្តីសោកនោះ គ្របសង្កត់ហើយ ។ ខ្ញុំលុះត្រូវ នឹងសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ហើយ ក៏បានចូលទៅកាន់ទីជាយព្រៃ បរិភោគនូវផ្លែឈើដែលជ្រុះ ហើយនៅទៀបគល់ឈើ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជិនស្រីព្រះនាមសុមេធៈ ទ្រង់ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ព្រះអង្គមានព្រះប្រាថ្នានឹងស្រង់ខ្ញុំ ទើបស្តេចមក ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំ ។

បទសទ្ទំ សុណិត្វាន សុមេធស្ស មហេសិនោ
បគ្គហេត្វានហំ សីសំ ឱលោកេសិំ មហាមុនិំ ។
ឧបគញ្ឆិ មហាវីរោ(១) បីតិ មេ ឧបបជ្ជថ
តទាសិំ ឯកគ្គមនោ ទិស្វា តំ លោកនាយកំ ។
សតិំ បដិលភិត្វាន បណ្ណមុដ្ឋិំ អទាសហំ
និសីទិ ភគវា តត្ថ អនុកម្បាយ ចក្ខុមា ។
និសជ្ជ តត្ថ ភគវា សុមេធោ លោកនាយកោ
ធម្មំ មេ កថយិ ពុទ្ធោ សោកសល្លវិនោទនំ ។
អនវ្ហិតា តតោ អាគា អននុញ្ញាតា ឥតោ គតា
យថា គតា តថា គតា តត្ថ កា បរិទេវនា ។
យថាបិ បថិកា សត្តា វស្សមានាយ វុដ្ឋិយា
សភណ្ឌា(២) ឧបគច្ឆន្តិ វស្សស្សាបតនាយ តេ ។

១ ម. ឧបាគតេ មហាវីរេ ទិស្វាន ។ ២ ម. សាភណ្ឌា ។

ខ្ញុំបានឮសូរព្រះបាទ នៃព្រះសុមេធសម្ពុទ្ធជាមហាឫសី ក៏បានតោកក្បាលមើលមើលព្រះមហាមុនី ។ ព្រះសុមេធសម្ពុទ្ធទ្រង់មានព្យាយាមធំ ស្ដេចបានចូលមកជិតខ្ញុំ ខ្ញុំក៏មានបីតិកើតឡើង ព្រោះនោះ ខ្ញុំឃើញព្រះលោកនាយកនោះហើយ ជាអ្នកមានចិត្តតាំងនៅ ក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ ។ ខ្ញុំត្រឡប់បានស្មារតីវិញ បានប្រគេនស្លឹកឈើមួយក្ដាប់ ព្រះមានព្រះភាគមានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់គង់ក្នុងទីនោះ ដោយសេចក្ដីអនុគ្រោះ ។

ព្រះសុមេធសម្ពុទ្ធមានព្រះភាគ ជាលោកនាយក លុះគង់ក្នុងទីនោះហើយ ទ្រង់សំដែងធម៌ជាគ្រឿងបន្ទោបង់នូវសរ គឺសេចក្ដីសោករបស់ខ្ញុំថា សត្វទាំងឡាយមកអំពីភពនោះ ក៏អ្នកមិនបានហៅមក ដល់ទៅអំពីភពនេះវិញ ក៏អ្នកមិនបានអនុញ្ញាតឲ្យទៅ មកយ៉ាងណា ក៏ទៅយ៉ាងនោះ ការខ្សឹកខ្សួលទៅក្នុងទីនោះធ្វើអ្វី ។ ពួកសត្វស្ទាបទាំងឡាយ កាលភ្លៀងបង្អុរ ក៏នាំគ្នាហើរចូល ព្រោះចំណីរបស់ខ្លួន សត្វទាំងនោះ ហើរចូលទៅ ព្រោះតែភ្លៀងកំពុងធ្លាក់ចុះ ។

សង្ខេប និទានខ្លែងចក់

វរស្ស រេ ឧទ្ទុមិតេ | សម្បយត្តិ យេ និច្ចកំ
យំ មាតាបិតា តុយ្ហំ | តត្ថ កា បរិទេវនា ។
អាគន្តុកា ហេតុកា | ចលិតេ និគតោ មៀតា
យំ តាមាបិតា តុយ្ហំ | តត្ថ កា បរិទេវនា ។
យថាបិ ទុរតោ ជិណ្ណំ | ហិត្វា គច្ឆតិ សត្តុំ
យំ មាតាបិតា តុយ្ហំ | សត្តុំ ឥធ ហិយ្យរេ ។
ពុទ្ធស្ស គិរមញ្ញាយ | សោកសល្លំ វិវជ្ជយិ
ធាតុជ្ជំ ជនយិត្វាន | ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្ទហំ ។
វន្ទិត្វាន មហាធាតុំ | គិរិមញ្ជរំ បូជយិ
និព្វុតេន សម្បន្នំ | សុមេធំ លោកនាយកំ ។
បូជយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ | សិរេ កត្វាន អញ្ជលិំ
អនុស្សរិំ គុណញ្ញាណំ | សព្វំ លោកនាយកំ ។
វិតិណ្ណាសិ មហាវីរ | សព្វញ្ញូ លោកនាយកោ
សព្វេ សត្តេ ឧទ្ធរសិ | ញាណេន ត្វំ មហាមុនេ ។

និទានខ្លែងចក់ ទី ៨

កាលនឿងនិកនិងហើយ សត្វតំនិខ្សាយនោះ ក៏ហើរទៅកាន់ទីតាមត្រូវចា យ៉ាងណាមិញ មាតាបិតារបស់អ្នក ក៏យ៉ាងនោះដែរ កាន់ខ្សឹកខ្សួលទៅកើតនៅទីនោះដទៃៗ ។ ពួកក្រៀលដែលទើបមកដល់ថ្មី ៗ រមែងកើតទ្រើកញាប់ញ័រ ក្នុងកាលទៅវិញ យ៉ាងណា មាតាបិតារបស់អ្នក ក៏យ៉ាងនោះដែរ កាន់ខ្សឹកខ្សួលទៅកើតនៅទីនោះដទៃៗ ។ ពស់សកស្បែកចាស់ចោលហើយលូនទៅ យ៉ាងណា មាតាបិតារបស់អ្នក តែងតែលះបង់កន្សោមចាស់ចោលកន្លែងនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

ខ្ញុំកាលបានស្ដាប់ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះពុទ្ធ ក៏លះបង់នូវសរ គឺសេចក្ដីសោកបាន ហើយញ៉ាំងត្រូវធាតុឲ្យកើត បានថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ លុះខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះមហាធាតុហើយបូជានូវផ្កាឈើក្ដី ដ៏បរិបូណ៌ដោយក្លិនជាទិព្វ ចំពោះព្រះលោកនាយក ព្រះនាមសុមេធៈ ។ ខ្ញុំបូជាព្រះសម្ពុទ្ធប្រណម្យអញ្ជលីលើត្បូង រំលឹកនូវគុណដ៏ប្រសើរ សរសើរព្រះលោកនាយកថា បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូលោកនាយក ទ្រង់ឆ្លងនូវកិលេសទុក្ខបានហើយ បពិត្រមហាមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ស្រង់សត្វទាំងពួង ដោយញាណ ។

វិមតិ ទ្វេឡ្ហកំ វាបិ សញ្ឆិន្ទសិ មហាមុនេ
បដិបាទេសិ មេ មគ្គំ តវ ញាណេន ចក្ខុម ។
អរហា សិទ្ធិបត្តា ច ឆឡភិញ្ញា មហិទ្ធិកា
អន្តលិក្ខចរា ធីរា បរិវារេន្តិ តាវទេ ។
បដិបន្នា ច សេខា ច ផលដ្ឋា សន្តិ សាវកា
សូរោទយេវ បទុមា បុប្ផន្តិ តវ សាវកា(១) ។
មហាសមុទ្ទោវក្ខោភោ អតុលោបិ ទុរុត្តរោ
ឯវំ ញាណេន សម្បន្នោ អប្បមេយ្យោសិ ចក្ខុម ។
វន្ទិត្វាហំ លោកជិនំ ចក្ខុមន្តំ មហាយសំ
ចតុទ្ទិសា នមស្សន្តោ បដិកុដិកោ អគច្ឆហំ ។
ទេវលោកា ចវិត្វាន សម្បជានោ បតិស្សតោ
ឱក្កមឹ មាតុយា កុច្ឆឹ សន្ធាវេន្តោ ភវាភវេ ។

---
១ ម. សព្វទា ។

បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គទ្រង់ផ្ដាច់បង់នូវសេចក្ដីងឿងឆ្ងល់ និងសេចក្ដីសង្ស័យ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ ព្រះអង្គទ្រង់ញុំាងមគ្គផលឲ្យសម្រេចដល់ខ្ញុំ ដោយញាណ របស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលដល់នូវសេចក្ដីសម្រេច បានអភិញ្ញា ៦ មានឫទ្ធិច្រើន ត្រាច់ទៅក្នុងអាកាសបាន ជាអ្នកប្រាជ្ញ តែងចោមរោម ក្នុងខណៈនោះ ។ សាវ័កទាំងឡាយ កំពុងប្រតិបត្តិក្ដី ជាសេក្ខបុគ្គលក្ដី ឋិតនៅក្នុងផលក្ដី សាវ័ករបស់ព្រះអង្គទាំងនោះ រីកផ្កាហើយ ដូចផ្កាឈូក ក្នុងពេលព្រះអាទិត្យរះឡើងដូច្នោះ ។ មហាសមុទ្ររមិនកម្រើក ជ្រៅថ្លឹងមិនបាន កម្រឲ្យបុគ្គលឆ្លងបាន យ៉ាងណា បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយញាណ ប្រមាណមិនបាន ក៏យ៉ាងនោះ ។ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះជិនស្រីមានចក្ខុ មានយសច្រើន ហើយនមស្ការទិសទាំង ៤ ក៏ដើរថយក្រោយទៅ ។ កាលខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក អន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ ចុះមកចាប់ផ្ទៃនៃមាតា ជាអ្នកដឹងខ្លួន មានស្មារតី ។

អគារា អភិនិក្ខម្ម   បព្វជឹ អនគារិយំ
អាតាបី និបកា ឈាយី   បដិសល្លានគោចរា ។
បជហិំ បជហិត្វាន   តោសយិត្វា មហាមុនឹ
ធម្មោវត្តយតា មុនេ   វិចរិំ អហំ សទា ។
វិវេកមនុយុត្តាហំ   ឧបសន្តា និរូបធិ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ   វិហរាមិ អនាសវា ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ   យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ   ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវា បរិក្ខីណា   នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះ បួសទៅកាន់ផ្នួស មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានប្រាជ្ញាចាស់ មានការពួនសម្ងំជាគោចរ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកាន់សេចក្ដីព្យាយាម ញ៉ាំងព្រះមហាមុនីឲ្យត្រេកអរ ហើយប្រព្រឹត្តទៅ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតស្រឡះចាកពពក ។ ខ្ញុំជាអ្នកប្រកបរឿយៗ នូវវិវេក ស្ងប់ស្ងាត់ ផុតអំពីកិលេស កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ម៉ឺន ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជានូវព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ អាសវៈទាំងអស់ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះសម្ពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា គិរិមានន្ទោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

គិរិមានន្ទត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ សលឡមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

(៤៨) និព្វុតេ កកុសន្ធម្ហិ ព្រាហ្មណម្ហិ វុសីមតេ
គហេត្វា សលឡំ មាលំ មណ្ឌបំ ការយឹ អហំ ។
តាវតឹសំ គតោ សន្តោ លភាមិ ព្យម្ហមុត្តមំ
អញ្ញេ ទេវេ អតិរោមិ(១) បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ទិវា វា យទិ វា រត្តឹ ចង្កមន្តោ ឋិតោ ចហំ
ឆន្នោ សលឡបុប្ផេហិ បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
ឥមស្មឹយេវ កប្បម្ហិ យំ ពុទ្ធមភិបូជយឹ
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

១ ម. ទេវេតិរោចាមិ ។

បានឮថា ព្រះគិរិមានន្ទត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ គិរិមានន្ទត្ថេរាបទាន ។

សលឡមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

(៤៨) កាលព្រះកកុសន្ធៈ ទ្រង់បានបន្សាត់បាប បានអប់រំព្រហ្មចរិយធម៌ ហើយទ្រង់បរិនិព្វានទៅ ខ្ញុំបានយកកម្រងផ្កាស្រល់មកធ្វើជាមណ្ឌប ។ ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិង្ស បានលំនៅដ៏ឧត្តម គ្របសង្កត់នូវទេវតាដទៃ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ខ្ញុំកាលដើរទៅមកក្តី ឈរក្តី ក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ ផ្កាស្រល់តែងគ្របបាំងខ្លួនខ្ញុំ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ។ ក្នុងកប្បនេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជានូវព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់ទន្លីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សឡលមណ្ឌបិយោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សឡលមណ្ឌបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សព្វទាយកត្ថេរាបទានំ

(៩៩) មហាសមុទ្ទមោគយ្ហ   ភវនំ មេ សុនិម្មិតំ

សុនិម្មិតា បោក្ខរណី   ចក្កវាកូបកូជិតា ។

មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា   បទុមុប្បលកេហិ ច

នទី ច សន្ទតេ តត្ថ   សុបតិត្ថា មនោរមា ។

៩ / ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសឡលមណ្ឌបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សឡលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ។

សព្វទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(៩៩) លំនៅរបស់ខ្ញុំលោកចូលទៅក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ស្រះបោក្ខរណី ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ជាស្រះមានពួកសត្វចក្រពាកយំសោយ ដេរដាសដោយដើមចន្ទលណ្ណីផង ដោយផ្កាឈូកនិងផ្កាឧប្បលផង ស្ទឹងតាំងនៅជំ ល្អ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត តែងហូរចុះក្នុងស្រះបោក្ខរណីនោះ ។

មច្ឆកច្ឆបសញ្ឆន្នា   នានាទិជសមោត្ថដា(១)
មយូរកោញ្ចាភិរុទា   កោកិលាទីហិ វគ្គុហិ ។
នាទេតា រវិហំសា   ចក្កវាកា នទីចរា
ទិន្ទិភា សាលិកា ចេត្ថ   បម្បកា ជីវជីវកា ។
ហំសា កោញ្ចាភិនទិតា   កោសិយា បិង្គលា ពហូ
សត្តរតនសម្បន្នា   មណិមុត្តិកវាលុកា ។
សព្វសោណ្ណមយា រុក្ខា   នានាគន្ធសមេរិតា
ឧជ្ជោតេន្តិ ទិវា រត្តឹ   ការំ សព្វកាលិកំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ   សាយំ បាតោ បវជ្ជរេ
សោឡសិត្ថីសហស្សានិ   បរិចរេន្តិ មំ សទា ។
អភិនិក្ខម្ម ករោ   សុមេធំ លោកនាយកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ   វន្ទិយ(២) តំ មហាយសំ ។

១ ម. នានាទិជសមោត្ថតា ។ ២ ម. វន្ទិយំ ។

ស្រះនោះ ដេរដាសដោយត្រីនិងអណ្តើក ជាទីប្រជុំនៃបក្សីច្រើន ផ្សេង ៗ គឹកកងដោយសំឡេង នៃក្ងោកនិងក្រៀល មួយអន្លើដោយសត្វទាំងឡាយ មានសត្វតាវ៉ៅជាដើម ដែលមានសំឡេងពីរោះ ៗ ពួកសត្វ ក្រួច ប្រវឹក ចាក្រពាក ក្អែកទឹក ត្រដេវទ៉ូច សាលិកា បក្សីលខ្សែង ហុំសពាក (មានក្ងោក) ក្នុងស្រះនោះ ៗ ពួកសត្វហង្ស ក្រៀល ខ្ទុង-ក្រោក ត្រលេងត្រលោង ជាច្រើន រីកឯបក្សីស្រស់ក្នុងនំពែង ស្រះនោះបរិបូណ៌ដោយកែវ ៧ ប្រការ មានដីខ្សាច់ជាវិការៈនៃកែវមណី និងកែវមុក្តា ៗ ពួកដើមឈើជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ មានក្លិនផ្សេង ៗ ផ្សាយចេញទៅ ញុំាងលំនៅ (របស់ខ្ញុំ) ឲ្យភ្លឺរឿង ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ សព្វ ៗ កាល ។ តូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន មកប្រគំកល់វេលាល្ងាចព្រឹក ស្រី ១ ម៉ឺន ៦ ពាន់ តែងមកបោមរោមខ្ញុំសព្វ ៗ កាល ។ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ថ្វាយបង្គំព្រះសុមេធៈ ជាលោកនាយក ដ៏មានយសធំអង្គនោះ ។

សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា សសិស្សន្តំ(១) និមន្តយឹ
អធិវាសេសិ សោ ធីរោ សុមេធោ លោកនាយកោ ។
មម ធម្មកថំ កត្វា ឧយ្យោជេសិ មហាមុនិ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឃរំ មេ ឧបាគមឹ ។
អាមន្តយឹ បរិជនំ សព្វេ សន្និបតថ ភោ
បុព្វណ្ហសមយំ ពុទ្ធោ ឃរំ អាគមិស្សតិ ។
លាភា អម្ហំ សុលទ្ធា នោ យេ វសាម តវន្តិកេ
មយំបិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស បូជំ កស្សាម សត្ថុនោ ។
អន្នបានំ បដ្ឋបេត្វា កាលំ អារោចយឹ អហំ
វសីសតសហស្សេហិ ឧបេសិ លោកនាយកោ ។
សង្គីតេហិ(២) តុរិយេហិ បច្ចុគ្គមនកាសហំ
សព្វសោណ្ណមយេ បីឋេ និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។
ឧបរិច្ឆទនំ អាសិ សព្វសោណ្ណមយំ តទា
វីជនិយោ បវាយន្តិ ភិក្ខុសង្ឃស្ស អន្តរេ ។

---

១ ម. សសិស្សំ តំ ។ ២ ម. បញ្ចង្គិកេហិ ។

លុះថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធហើយ និមន្តព្រះអង្គព្រមទាំងសិស្ស ព្រះសុមេធៈជាលោកនាយក ជាអ្នកប្រាជ្ញអង្គនោះ ទ្រង់បានទទួលនិមន្ត ។ ព្រះមហាមុនី ទ្រង់ធ្វើធម្មកថាដល់ខ្ញុំ ហើយបញ្ជូនខ្ញុំទៅ ខ្ញុំក៏បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ចូលទៅឯលំនៅរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានហៅជនជាបរិវារមកថា អ្នកទាំងអស់គ្នា ចូរប្រជុំគ្នា ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់នឹងយាងមកកាន់លំនៅ (របស់យើង) ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ យើងឈ្មោះថាមានលាភហើយ អត្តភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាយើងបានល្អហើយ ព្រោះយើងនៅរួមគ្នាយ៉ាងនេះ យើងនឹងធ្វើការបូជាដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរជាសាស្តា ខ្ញុំនឹងតម្កល់បាយនិងទឹក ហើយក្រាបទូលនូវភត្តកាល ។ ព្រះលោកនាយក បាននិមន្តចូលទៅជាមួយនឹងភិក្ខុមួយសែនអង្គ ជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងឈាន ។ ខ្ញុំបានធ្វើនូវការក្រោកទទួល ព្រមទាំងមានតូរ្យតន្ត្រីនិងចម្រៀង ប្រគំជាកិត្តិយសអង្គ ព្រះពុទ្ធជាបុរសឧត្តម ទ្រង់គង់លើតាំង ជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ ។ ផ្ទាល់ខាងលើ ជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ក្នុងកាលនោះ ផ្លិតទាំងឡាយ ក៏បក់ក្នុងចន្លោះនៃភិក្ខុសង្ឃ ។

បហូតេនន្នបានេន ភិក្ខុសង្ឃំ អតប្បយឹ

បច្ចេកទុស្សយុគលេ ភិក្ខុសង្ឃស្សទាសហំ ។

យំ វទន្តិ សុមេធោតិ លោកាហុតិបដិគ្គហោ

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា កថា អភាសថ ។

យោ វេ អន្នញ្ច ទានញ្ច សព្វទេវេន តប្បយិ

តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ទេវលោកេ រមិស្សតិ

សហស្សក្ខត្តុំ កថា ច ចក្កវត្តិ ករិស្សតិ ។

ឧបបជ្ជតិ យំ យោនឹ ទេវត្តំ អថ មានុសំ

សព្វត្ថ សព្វសោវណ្ណំ ឧទនំ ចារយិស្សតិ ។

តឹសកប្បសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ

គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។

ខ្ញុំបានញ៉ាំងភិក្ខុសង្ឃឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនិងទឹកដ៏ច្រើន ខ្ញុំបានប្រគេនសំពត់មួយគូ ៗ ផ្សេង ៗ គ្នា ដល់ភិក្ខុសង្ឃ ។ ជនទាំងឡាយ ហៅព្រះពុទ្ធអង្គណាថា សុមេធៈ ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ទទួលការបូជារបស់សត្វលោក ទ្រង់គង់កណ្ដាលភិក្ខុសង្ឃ បានពោលគាថាទាំងនេះថា

បុរសណា បានឲ្យភិក្ខុគណឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយ និងទឹកទាំងអស់នេះ តថាគតនឹងសរសើរនូវបុរសនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងស្ដាប់ នូវពាក្យរបស់តថាគត ដែលនឹងសម្ដែងដូច្នេះ ។ អស់កប្ប ១.៨០០ បុរសនេះ នឹងរីករាយក្នុងទេវលោក នឹងបានជាស្ដេចចក្រពត្តិ មួយពាន់ជាតិ ។ នឹងកើតក្នុងកំណើតណា ទោះជាទេវតាឬជាមនុស្ស នឹងមានសម្បុរជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ចិះចុង សព្វ ៗ កាល ។ ក្នុងពីនេះទៅ ៣ ម៉ឺនកប្បទៀត ព្រះសាស្ដា ទ្រង់ព្រះនាមគោតម ទ្រង់សម្ភពក្នុងត្រកូលនៃឱក្កាករាជ នឹងត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។ បុរសនេះ ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះសាស្ដាអង្គនោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ បានកំណត់ដឹងអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ទសមំ សច្ចាយកត្ថេរាបទានំ

ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា   សីហនាទំ នទិស្សតិ
ចិតកេ ធត្តំ ជាលេត្វា   ហេដ្ឋានត្តម្ហិ ឆុយ្ហថ ។
សាមញ្ញំ មេ អនុប្បត្តំ   កិលេសា ឈាបិតា មយា
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា   សន្តាបោ មេ ន វិជ្ជតិ ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ   យំ ញាណមភិនន្ទិតា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ   សច្ចញាណស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សច្ចាយកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

សច្ចាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សច្ចាយកត្ថេរាបទាន ទី ៧

បុរសនេះ នឹងអង្គុយកណ្ដាលភិក្ខុសង្ឃហើយ បន្លឺនូវសីហនាទ ជនទាំងឡាយតែងដុតនឹងគ្រលើជើងថ្ករ អ្នកទាំងឡាយ ចូរដុតក្នុងទីក្រោមនៃគ្រែចុះ ។

សាមញ្ញគុណ ខ្ញុំបានដល់ហើយ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយក្នុងមណ្ឌប ឬទៀបគល់ឈើឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ម៉ឺន ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសច្ចទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីកាត់ខ្សែ ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសច្ចាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ សច្ចាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ អជិតត្ថេរាបទានំ

[១០០] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន បារគូ
អជ្ឈោគហេត្វា ហិមវន្តំ និសីទិ លោកនាយកោ ។
នាហំ អទ្ទក្ខិំ សម្ពុទ្ធំ នបិ សទ្ទំ សុណោមហំ
មម ភក្ខំ គវេសន្តោ អាហិណ្ឌាមិ វនេ អហំ ។
តត្ថទ្ទសាមិ សម្ពុទ្ធំ ទ្វត្តិំសវរលក្ខណំ
និស្សាន ចិត្តមាបជ្ជិំ(១) សត្តោ កោ នាមយំ ភវេ ។
លក្ខណានិ វិលោកេត្វា មម វិជ្ជំ អនុស្សរឹ
សុតំ ហិ មេតំ វុទ្ធានំ បណ្ឌិតានំ សុភាសិតំ ។
តេសំ យថា តំ វចនំ អយំ ពុទ្ធោ ភវិស្សតិ
យន្នូន តំ សក្ករេយ្យំ គតិ មេ សោធយិស្សតិ ។
ខិប្បំ អស្សមមាគន្ត្វា មធុតេលំ គហឹ អហំ
កោលម្ពកំ គហេត្វាន ឧបគច្ឆិំ វិនាយកំ ។

---
១ ម. វិត្តិមាបជ្ជិំ ។

អជិតត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១០០] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាលោកនាយក ទ្រង់ដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រៃហិមពាន្ត ហើយគង់នៅ ។ ខ្ញុំមិនធ្លាប់ស្គាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទាំងមិនធ្លាប់ឮសូរស័ព្ទគេប្រាប់ពីព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំកំពុងដើរស្វែងរកភក្ខាក្នុងព្រៃដើម្បីខ្លួនខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ក្នុងព្រៃនោះ លុះឃើញហើយក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះថា សត្វនេះ ជាអ្វីហ្ន៎ ។ ខ្ញុំពិនិត្យមើលលក្ខណៈទាំងឡាយ ក៏បាននឹកឃើញ នូវវិជ្ជារបស់ខ្ញុំ ថា សុភាសិតនេះ ខ្ញុំបានឮមកអំពីសំណាក់ នៃព្រះវុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ។ បុរសនេះ ជាក់ជាព្រះពុទ្ធ សមដូចពាក្យនៃព្រះវុទ្ធទាំងនោះ បើដូច្នោះ គួរតែអញធ្វើសក្ការៈចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គនឹងញុំាងគតិរបស់អញឲ្យស្អាត ។ ខ្ញុំបានត្រឡប់មកកាន់អាស្រម ដោយរួសរាន់ ហើយកាន់យកទឹកឃ្មុំ ប្រេង និងផ្តិល ដើម្បីចូលទៅជិតព្រះលោកនាយក ។

តិទណ្ឌកេ គហេត្វាន អព្ភោកាសេ ឋបេសហំ
ទីបំ បជ្ជលិត្វាន អដ្ឋក្កុត្តិំ អវុឌ្ឍហំ ។
សត្តរត្តិន្ទិវំ ពុទ្ធោ និសីទិ បុរិសុត្តមោ
តតោ រត្យា វិវសនេ វុដ្ឋាសិ លោកនាយកោ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ សត្តរត្តិន្ទិវំ អហំ
ទីបំ ពុទ្ធស្ស ទាធាសិំ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ ។
សព្វេ វនា គន្ធមយា បព្វតេ គន្ធមាទនេ
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន អាគច្ឆុំ ពុទ្ធសន្តិកេ ។
យេ កេចិ បុប្ផគន្ធាសេ បុប្ផិតា ធរណីរុហា
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន សព្វេ សន្និបតុំ តទា ។
យាវតា ហិមវន្តម្ហិ នាគា ច គរុឡា ឧភោ
ធម្មញ្ច សោតុកាមា តេ អាគច្ឆុំ ពុទ្ធសន្តិកេ ។
ទេវលោ នាម សមណោ ពុទ្ធស្ស អគ្គសាវកោ
វសីសតសហស្សេហិ ពុទ្ធសន្តិកមាគមិ ។

ខ្ញុំបានកាន់យកឈើ ៣ កំណាត់ មកតម្កល់ទុកក្នុងទីវាល ហើយអុជប្រទីប ថ្វាយបន្តិចអស់ ៤ ជើង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធជាបុរសដ៏ឧត្តម ជាលោកនាយក ទ្រង់គង់អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ លុះផុតអតីតរាត្រីមក ទ្រង់ក្រោកចាកអាសនៈ ក្នុងវេលាជាទីអស់នៃរាត្រី ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ អស់យប់និងថ្ងៃទាំងអស់ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយប្រទីបដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។ គ្រឿងក្រអូបទាំងពួង ដែលកើតក្នុងព្រៃ មាននៅលើភ្នំគន្ធមាទន៍ ក៏មកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ដោយអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ។ ឈើណាមួយ ដែលមានផ្ការីក ហើយមានផ្កាក្រអូប ឈើទាំងអស់នោះ ប្រជុំគ្នាហើយក្នុងកាលនោះ ដោយអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ។ នាគនិងគ្រុឌទាំងឡាយ ទាំងអំពុលម៉ាន (ដែលនៅ) ក្នុងហិមពាន្ត សត្វទាំងពពួកនោះ មានប្រាថ្នាដើម្បីស្តាប់ធម៌ បាននាំគ្នាមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ ។ សមណៈឈ្មោះទេវលៈ ជាអគ្គសាវកនៃព្រះពុទ្ធ បានចូលមកកាន់សំណាក់ នៃព្រះពុទ្ធ ជាមួយនឹងភិក្ខុមួយសែនអង្គ ដែលជាអ្នកស្ទាត់ក្នុងឈាន ។

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ ទីបំ បទីបេសិ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
សដ្ឋិ កប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ ។

សោឡសមំ ភាណវារំ

ឆត្តិំសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បថវិយំ សត្តសតំ វិបុលំ រជ្ជំ ករិស្សតិ ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ
ឥមិនា ទីបទានេន ទិព្វចក្ខុ ភវិស្សតិ ។
សមន្តតោ អឌ្ឍកោសំ បស្សិស្សតិ អយំ សទា
ទេវលោកា ចវន្តស្ស និព្វត្តន្តស្ស ជន្តុនោ ។
ទិវា វា យទិ វា រត្តិំ បទីបំ ធារយិស្សតិ

ព្រះបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ទទួលនូវការបូជា ទ្រង់គង់នៅក្នុងកណ្តាលនៃពួកភិក្ខុ ហើយបានត្រាស់គាថាទាំងនេះថា

បុរសណាជ្រះថ្លា ហើយញ៉ាំងប្រទីបឲ្យភ្លឺ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ដើម្បីតថាគត តថាគតនឹងសរសើរ នូវបុរសនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងស្តាប់នូវពាក្យរបស់តថាគតដែលនឹងសម្តែងចុះ ។ បុរសនេះ នឹងរីករាយក្នុងទេវលោក អស់ ៦ ម៉ឺនកប្ប នឹងបានសោយរាជ្យ ជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់មួយពាន់ដង ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១៦ ។

បុរសនេះនឹងបានជាធំជាងទេវតា នឹងសោយរាជ្យ ក្នុងទេវលោក អស់ ៣៦ ដង នឹងសោយរាជ្យដ៏ធំទូលាយ លើផែនដី អស់ ៧០០ ដង ។ នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប នឹងបានជាអ្នកមានចក្ខុជាទិព្វ ដោយផលនៃទីបទាននេះ ។ បុរសនេះ នឹងមើលឃើញ អស់ទីកន្លែងក្រាសជុំវិញ សព្វកាល កាលបើបុរសនេះ ច្យុតចាកទេវលោក ហើយមកកើត (ក្នុងមនុស្សលោក) នឹងមានគេទ្រទ្រង់ប្រទីបឲ្យ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

ទសមំ អជិតត្ថេរាបទានំ

ជាយមានស្ស សត្តស្ស បុញ្ញកម្មស្សមង្គិនោ ។
យាវតា ឆតុំ ភាសិ តាវតា ជោតយិស្សតិ
ឧបបជ្ជតិ យំ យោនឹ ទេវត្តំ អថ មានុសំ ។
អស្សេវ ទីបជាតស្ស អដ្ឋីបជលេន ច
ឧបជ្ជិស្សន្តិមំ ជន្តុំ ទីបជាតស្សិទំ ផលំ ។
កប្បសតសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
តោសយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ
អជិតោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។
សដ្ឋិកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមឹ អហំ
តត្រាបិ មេ ទីបសតំ ជោតតេ និច្ចកាលិកំ ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា និទ្ធាវន្តិ បភា មម
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន ភិយ្យោ ហាសំ ជនេសហំ ។

កាលបើបុរសអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្មនេះ កើតឡើង ចំរើន ត្រឹមណា នឹងភ្លឺស្វាងត្រឹមនោះ ។ បុរសនេះ ចាប់កំណើតណា នោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ផលទាំងឡាយ នឹងបម្រើបុរសនេះ ដោយអំណាចនៃទីបទាននោះផង ដោយផលនៃប្រទីប ៨ ផង នេះជាផលនៃទីបទាន ។ ក្នុងកាលមួយសែនកប្បទៀត ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម ទ្រង់នឹងសម្ភពក្នុងត្រកូលនៃស្តេចឧក្កាកៈ នឹងត្រាស់ក្នុងលោក ។ បុរសនេះ ជាអ្នកទទួលមត៌កក្នុងធម៌ របស់ព្រះគោតមនោះ ជាឱរស ដែលធម៌និម្មិត នឹងកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។ បុរសនេះ នឹងបានជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះអជិត នឹងញុំាងព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមគោតម ជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ឲ្យត្រេកអរ ។

ខ្ញុំត្រេកអរហើយ ក្នុងទេវលោក អស់ ៦ ម៉ឺនកប្ប ខ្ញុំមានប្រទីបចំនួនមួយរយ ដែលភ្លឺរុងរឿង អស់កាលជានិច្ច ក្នុងទីនោះ ។ រស្មីរបស់ខ្ញុំ ដែលផ្សាយទៅ ក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក ខ្ញុំរលឹកឃើញ នូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយញុំាងសេចក្តីត្រេកអរឲ្យកើតឡើង ។

កុសិកាហំ ករិត្វាន និក្ខមឹ មាតុកុច្ឆិយា
ជាយមានស្ស សន្តស្ស អាលោកោ វិបុលោ អហុ ។
អគារា អភិនិក្ខម្ម បព្វជឹ អនគារិយំ
ពាកឹ ឧបសង្កម្ម សិស្សត្តំ អជ្ឈុបាគមឹ ។
ហិមវន្តេ វសន្តោហំ អស្សោសឹ លោកនាយកំ
ឧត្តមត្ថំ គវេសន្តោ ឧបគច្ឆឹ វិនាយកំ ។
ទន្តោ ពុទ្ធោ ទមេសិ មំ ឱឃតិណ្ណោ និរូបធិ
និព្វានំ កថយិ ពុទ្ធោ សព្វទុក្ខប្បមោចនំ ។
មម អាគមនំ សិទ្ធំ តោសិតោហំ មហាមុនឹ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
សតសហស្សេ តោ កប្បេ យំ ទីបំ អទទិំ តទា
ទុគ្គតឹ នាភិជានាមិ ទីបទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ខ្ញុំច្យុតចាកឋានតុសិត មកចាប់ផ្ទៃនៃមាតា កាលខ្ញុំកំពុងកើត ពន្លឺដ៏ធំទូលាយកើតប្រាកដឡើង ។ ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស រួចចូលទៅរកអាចារ្យព្រាហ្មណ៍ ហើយដល់នូវភាពជាសិស្សនៃព្រាហ្មណ៍នោះ ។ កាលខ្ញុំនៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត បានឮនូវព្រះលោកនាយក កាលខ្ញុំស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម បានចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយក ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាន បានទូន្មានខ្ញុំហើយ ទ្រង់ឆ្លងឱឃៈ មិនមានឧបធិក្កិលេស ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សំដែងព្រះនិព្វាន ជាធម៌ញ៉ាំងសត្វឲ្យរួចចាកទុក្ខទាំងពួង ។ ដំណើរមករបស់ខ្ញុំនោះ សម្រេចហើយ ខ្ញុំបានញ៉ាំងព្រះមហាមុនី ឲ្យត្រេកអរហើយ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យប្រទីប ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលទីបទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបោសហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់ចំណង ។

ខ្ពាំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អជិតោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

អជិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

បិលិន្ទវច្ឆោ សេលោ ច សព្វកិត្តិមធុទ្ទទោ
កូដាគារី ពក្កុលោ ច គិរិសល្លសវ្ហយោ ។
សព្វទោ អជិតោ ថេរោ គាថាយោ គណិតា ឥធ
សតានិ បញ្ច គាថានំ វីសតិ ច តទុត្តរិ ។

បិលិន្ទវគ្គោ បញ្ញាសមោ ។

ខ្ពង

១ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអជិតត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថា ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ អជិតត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

បិលិន្ទវច្ឆត្ថេរាបទាន ១ សេលត្ថេរាបទាន ១ សព្វកិត្តិកត្ថេរាបទាន ១ មធុទាយកត្ថេរាបទាន ១ បទុមកូដាគារិកត្ថេរាបទាន ១ ពក្កុលត្ថេរាបទាន ១ គិរិមានន្ទត្ថេរាបទាន ១ សឡលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ១ សព្វទាយកត្ថេរាបទាន ១ អជិតត្ថេរាបទាន ១ ឯគាថា លោករាប់ឃើញ បាន ៨២៨ គាថា ។

ចប់ បិលិន្ទវគ្គ ទី ៥០ ។

អថ វគ្គុទ្ទានំ

បទុមារក្ខទោ ចេវ   ឧមា គន្ធោទកេន ច
ឯកបទុមសទ្ទសញ្ញី   មន្ទារំ ពោធិវន្ទកោ ។
អវដញ្ច បិលិន្ទិ ច   គាថាយោ គណិតាបិច
ចតុសត្តតិ គាថាយោ   ឯកាទសសតានិ ច ។

បទុមវគ្គទសកំ ។

ចតុត្ថំ សតកំ សមត្តំ ។

មួយទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

បទុមកេសរិយវគ្គ ១ អារក្ខទាយកវគ្គ ១ ឧមាបុប្ផិយវគ្គ ១ គន្ធោទកវគ្គ ១ ឯកបទុមវគ្គ ១ សទ្ទសញ្ញកវគ្គ ១ មន្ទារវ-បុប្ផិយវគ្គ ១ ពោធិវន្ទនវគ្គ ១ អវដផលវគ្គ ១ បិលិន្ទវគ្គ ១ ចំណែកគាថា លោករាប់ឃើញបាន ១.១៧៤ គាថា ។

ចប់ បទុមវគ្គទសកៈ ។

ចប់ សតកៈ ទី ៤ ។

ឯកចត្តាឡីសមោ មេត្តេយ្យវគ្គោ

បឋមំ តិស្សមេត្តេយ្យត្ថេរាបទានំ

(១០១) បព្ភារកូដំ និស្សាយ សោភិតោ នាម តាបសោ

បវត្តផលំ ភុញ្ជន្តោ វសតិ(១) បព្វតន្តរេ ។

អគ្គិទារុំ អាហរិត្វា ឧជ្ជលេសឹ អហំ តទា

ឧត្តមត្ថំ គវេសន្តោ ព្រហ្មលោកូបបត្តិយា ។

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ

មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ អាគញ្ឆិ មម សន្តិកេ ។

កឹ ករោសិ មហាបុញ្ញ ទេហិ មេ អគ្គិទារុកំ

អហំ អគ្គឹ បរិចរេ តតោ មេ សុទ្ធិ ហោហិតិ ។

សុភទ្ទកោ តុំ មនុជ(២) ទេវតេ តុំ បជានសិ(៣)

តុវំ អគ្គឹ បរិចរ ហន្ទ តេ អគ្គិទារុកំ ។

---

១ សោម៉ែត វសិត្ថ ។ ២ ម. មនុជេ ។ ៣ ម. បជានាសិ ។

មេត្តេយ្យវគ្គ ទី ៤១

តិស្សមេត្តេយ្យត្ថេរាបទាន ទី ១

(១០១) ខ្ញុំជាតាបសឈ្មោះសោភិតៈ អាស្រ័យនៅចុងញកភ្នំ បរិភោគផ្លែឈើដែលជ្រុះឯង នៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកំពុងតែស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ដើម្បីនឹងឲ្យបានកើតក្នុងព្រហ្មលោក ខ្ញុំបាននាំយកឧសសម្រាប់ដុតភ្លើង មកដុតឲ្យឆេះ ។ ព្រះបទុមុត្តរៈ ជាលោកវិទូ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គមានបំណងនឹងស្រោចស្រង់ខ្ញុំ ស្ដេចយាងដំណើរ មកកាន់សំណាក់ខ្ញុំ (ទើបត្រាស់សួរថា)

ម្នាលអ្នកមានបុណ្យធំ អ្នកធ្វើអ្វី អ្នកចូរឲ្យឧសសម្រាប់ដុតភ្លើងមកតថាគត តថាគតនឹងបម្រើភ្លើង សេចក្ដីស្អាតនឹងមានដល់តថាគត ព្រោះការបម្រើភ្លើងនោះ ។ ម្នាលអ្នកជាមនុស្ស អ្នកជាមនុស្សល្អ ម្នាលទេវតា អ្នកចូរស្គាល់ចុះ អ្នកចូរបង្កាត់ភ្លើងចុះ ហ៊ឹ! នេះឧសសម្រាប់បង្កាត់ភ្លើងរបស់អ្នក ។

តតោ កដ្ឋំ គហេត្វាន អគ្គិំ ឧជ្ជាលយិំ ជិនោ
ន តត្ថ កដ្ឋំ បជ្ជលិ តាទិនោ មហេសិនោ ។
ន តេ អគ្គិ បជ្ជលតិ អាហុតី តេ ន វិជ្ជតិ
និរត្ថកំ វតំ តុយ្ហំ អគ្គិំ បរិចរស្សុ មេ ។
កីទិសោ តេ មហាវីរ អគ្គិ តវ បវុច្ចតិ
អម្ហំបិ កថយស្សេតំ ឧភោ បរិចរាមសេ ។
ហេតុធម្មនិរោធាយ កិលេសឈាបនាយ ច(១)
ឥស្សាមច្ឆរិយំ ហិត្វា តយោ មេតេ មមាហុតី ។
កីទិសោ តុំ មហាវីរ កថំគោត្តោសិ មារិស
អាចារបដិបត្តិ តេ ពាឡ្ហំ មេ មម រុច្ចតិ ។
ខត្តិយម្ហិ កុលេ ជាតោ អភិញ្ញាបារមី គតោ
សព្វាសវបរិក្ខីណោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

---

១ ម. កិលេសសមនាយ ច ។

បន្ទាប់មក ព្រះជិនស្រី ទ្រង់កាន់យកអុស ហើយបង្កាត់ភ្លើងឲ្យឆេះឡើង ឯអុសក៏មិនឆេះក្នុងទីនោះ ព្រោះអាស្រ័យបាដិហារ្យរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ភ្លើងរបស់អ្នកក៏មិនឆេះ គ្រឿងបូជារបស់អ្នកក៏មិនមានដែរ ដំណើររបស់អ្នកនោះ ជារបស់ឥតប្រយោជន៍ អ្នកចូរបម្រើភ្លើង របស់តថាគតវិញចុះ ។

បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស សភាវៈអ្វី ដែលព្រះអង្គហៅថាភ្លើង របស់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គសម្ដែងប្រាប់ខ្ញុំសភាវៈនុ៎ះ ដល់ខ្ញុំ យើងទាំងពីរនាក់ នឹងបម្រើភ្លើង ។

ការលះធម៌ដែលជាហេតុ ១ ការដុតនូវកិលេស ១ ការលះបង់សេចក្ដីឫស្យានិងមច្ឆរិយៈ ១ ទាំង ៣ នេះ ឈ្មោះជាភ្លើងជាគ្រឿងបូជា របស់តថាគត ។

បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ព្រះអង្គជាអ្វី បពិត្រព្រះអង្គនិរទុក្ខ ព្រះអង្គជាគោត្រអ្វី អាចារៈ នឹងសេចក្ដីប្រតិបត្តិ របស់ព្រះអង្គ ខ្ញុំគាប់ចិត្តពេកណាស់ ។

តថាគតកើត ក្នុងត្រកូលក្សត្រ ដល់នូវត្រើយអភិញ្ញា អស់អាសវៈទាំងពួងហើយ ឥឡូវនេះ មិនមានភពថ្មីទេ ។

យទិ ពុទ្ធោសិ សព្វញ្ញូ   បភង្ករ តមោនុទ
នមស្សិស្សាមិ តំ វីរ   ទុក្ខស្សន្តករោ តុវំ ។
បត្ថរិត្វាជិនចម្មំ   និសីទនមទាសហំ
និសីទ តត្ថ សព្វញ្ញូ   ឧបដ្ឋិស្សាមហំ តុវំ ។
និសីទិ ភគវា តត្ថ   អជិនម្ហិ សុវិត្ថតេ
និមន្តយិត្វា សម្ពុទ្ធំ   បព្វតំ អគមាសហំ ។
ខារិការញ្ច បូរេត្វា   តិន្ទុកផលមាហរិំ
មធុនា យោជយិត្វាន   ផលំ ពុទ្ធស្សទាសហំ ។
មម និជ្ឈាយមានស្ស   បរិភុញ្ជិ តទា ជិនោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេសិ   បេក្ខន្តោ លោកនាយកំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ   អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
មមស្សមេ និសីទិត្វា   ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ ផលេន តប្បេសិ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ   សុណាថ មម ភាសតោ ។

បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើពន្លឺ ទ្រង់កំចាត់បង់នូវងងឹត បើព្រះអង្គ ជាព្រះពុទ្ធមែន បពិត្រព្រះអង្គ ជាវីរៈ ខ្ញុំនឹងនមស្ការព្រះអង្គ ព្រះអង្គធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខ ។

ទើបខ្ញុំក្រាលស្បែកខ្លាជាកម្រាល ហើយពោលពាក្យថា បពិត្រព្រះអង្គជាសព្វញ្ញូ សូមព្រះអង្គគង់លើកម្រាលនោះចុះ ខ្ញុំនឹងបម្រើព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់លើស្បែកខ្លានោះ ដែលខ្ញុំក្រាលល្អហើយ ខ្ញុំនិមន្តព្រះសម្ពុទ្ធរួចហើយក៏ដើរចូលទៅកាន់ព្រៃភ្នំ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងការះនៃផ្លែតម្រៀបឲ្យពេញហើយ ទៅនាំយកផ្លែទន្លាប់ ថ្វាយផ្លែទន្លាប់នោះព្រះសម្ពុទ្ធ លាយដោយទឹកឃ្មុំ ។ គ្រានោះ កាលខ្ញុំសម្លឹងមើល ព្រះជិនស្រីក៏ទ្រង់សោយ ខ្ញុំក៏ពុនសម្លឹងមើលព្រះលោកនាយក ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះលោកនាយកនោះ ។

ព្រះបទុមុត្តរៈ ជាលោកវិទូ ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ស្តេចគង់នៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ហើយត្រាស់គាថាទាំងនេះថា បុគ្គលណា ជ្រះថ្លា ឲ្យតថាគតឆ្អែតដោយផ្លែឈើដោយដៃ របស់ខ្លួន តថាគត នឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ តថាគតនឹងសម្តែងចុះ ។

បញ្ចវីសតិក្ខត្តុំ សោ ទេវរជ្ជំ ការេស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ ។
តស្ស សង្កប្បមញ្ញាយ បុព្វកម្មសមង្គិនោ
អន្នបានញ្ច វត្ថញ្ច សយនញ្ច មហារហំ ។
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តា និព្វត្តិស្សន្តិ តាវទេ
សទា សមុទិតោ(១) ចាយំ ភវិស្សតិ អនាមយោ ។
ឧបបជ្ជតិ យំ យោនិំ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា មនុស្សត្តំ ភវិស្សតិ ។
អជ្ឈាយកោ មន្តធរោ តិណ្ណំ វេទាន បារគូ
សមុទ្ទំ ឧបគន្ត្វាន អរហា សោ ភវិស្សតិ ។
យតោ សរាមិ អត្តានំ យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ
ភោគេ មេ ឩនតា នត្ថិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
វរធម្មមនុប្បត្តោ រាគទោសេ សមូហនិំ
សព្វាសវបរិក្ខីណោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

១ ម. បមោទិតោ ។

បុគ្គលនោះ នឹងបានសោយរាជ្យ ជាស្តេចទេវតា អស់ ២៥ ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ មួយពាន់ដង ។ បាយទឹក សំពត់ និងទីដេក ដ៏មានថ្លៃច្រើន ប្រកបហើយដោយបុញ្ញកម្ម ហាក់ដូចជានឹងចំណង់របស់បុគ្គល អ្នកប្រកបដោយបុព្វកម្ម នឹងកើតឡើង ក្នុងខណៈនោះ ។ បុគ្គលនេះ នឹងរីករាយ ជាអ្នកមិនមានរោគ សព្វៗកាល ។ បុគ្គលនេះ ទៅកាន់កំណើតណា ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស នឹងជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីទាំងពួង ។ បុគ្គលនោះ នឹងជាអ្នកសិក្សាមន្ត ចេះចាំមន្ត ដល់នូវត្រើយនៃត្រៃវេទ នឹងបានចូលទៅកាន់ព្រះសមុទ្រហើយ នឹងបានជាព្រះអរហន្ត ។

ខ្ញុំរលឹកឃើញនូវខ្លួនក្នុងកាលណា ដល់នូវភាពជាអ្នកដឹងក្តីក្នុងកាលណា កាលនោះ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីខ្វះខាត ដោយភោគៈឡើយ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែទន្លាប់ ។ ខ្ញុំបានដល់នូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គាស់រំលើងនូវរាគៈ ទោសៈ មោហៈហើយ អស់អាសវៈទាំងពួងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតទេ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិស្សមេត្តេយ្យោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

តិស្សមេត្តេយ្យត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ បុណ្ណកត្ថេរាបទានំ

(១០២) បព្ភារកូដំ និស្សាយ សយម្ភូ អបរាជិតោ
អាពាធិកោ ច សោ ពុទ្ធោ វសតិ បព្ពតន្តរេ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីផ្តាច់ខ្សែចន្លើង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិស្សមេត្តេយ្យត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ តិស្សមេត្តេយ្យត្ថេរាបទាន ទី ១ ។

បុណ្ណកត្ថេរាបទាន ទី ២

(១០២) ព្រះពុទ្ធជាសយម្ភូ ទ្រង់ឈ្នះមារ គង់នៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ដែលនៅអែបភ្នំញក ព្រះអង្គមានអាពាធ ក្នុងទីនោះ ។

មម អស្សមសាមន្តា | និគ្ឃោសោ អាសិ តាវទេ
ពុទ្ធេ និព្វាយមានម្ហិ | អាលោកោ អាសិ តាវទេ ។
យាវតា វនសណ្ឌស្មឹ | អច្ឆកោកតរច្ឆយោ
វាឡា ច កេសរី សព្វេ | អភិគជ្ជឹសុ(*) តាវទេ ។
ឧប្បាតំ តមហំ ទិស្វា | បក្កំ អគមាសហំ
តត្ថទ្ទសាសឹ សម្ពុទ្ធំ | និព្វុតំ អបរាជិតំ ។
សុផុល្លំ សាលរាជំវ | សតរំសឹវ ឧគ្គតំ
វីតច្ចិតំវ អង្គារំ | និព្វុតំ អបរាជិតំ ។
តិណំ កដ្ឋញ្ច បូរេត្វា | ចិតកំ តត្ថកាសហំ
ចិតកំ សុកតំ កត្វា | សរីរំ ឈាបយឹ អហំ ។
សរីរំ ឈាបយិត្វាន | គន្ធតោយំ សមោកិរឹ
អន្តលិក្ខេ ឋិតោ យក្ខោ | នាមំ អគ្គហិ តាវទេ ។

* ម. អភិគជ្ជិំសុ ។

កាលព្រះពុទ្ធស្តេចបរិនិព្វានហើយ សំឡេងគឹកកង កើតមាន ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ក្នុងខណៈនោះ ពន្លឺក៏កើតឡើងក្នុងលោកនោះដែរ ។ ពួកសត្វសាហាវទាំងពួង គឺខ្លាឃ្មុំ ឆ្កែព្រៃ ខ្លារខិន ទាំងកេសររាជសីហ៍ ក្នុងដងព្រៃទាំងឡាយណា ក៏បន្លឺសម្លេងឡើង ក្នុងខណៈនោះដែរ ។ ខ្ញុំបានឃើញហេតុអស្ចារ្យនោះកើតហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ចិតក បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះមារ ស្តេចបរិនិព្វានហើយ ទ្រង់ក្នុងចិតកនោះ ។ (លុះខ្ញុំឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះមារ ដែលបរិនិព្វានហើយ ទ្រង់ដូចជាសាលព្រឹក្ស ដែលមានផ្ការីក ឬដូចជាព្រះអាទិត្យ ដែលទើបនឹងរះឡើង ពុំនោះសោត ដូចជារងើកភ្លើង ដែលឥតមានអណ្តាត ។ ខ្ញុំបានធ្វើជើងថ្ករ ចំពេញស្មៅនិងឧស ក្នុងទីនោះ លុះខ្ញុំធ្វើជើងថ្ករដ៏ល្អប្រពៃហើយ ក៏បូជាសរីរៈ ។ លុះខ្ញុំបូជាសរីរៈរួចហើយ ក៏ស្រោចស្រប់នូវទឹកអប់លើព្រះធាតុ ខណៈនោះទេវតា ដែលឋិតនៅឯអាកាស បានយកនូវឈ្មោះ(ខ្ញុំ)ថា

ទុតិយំ បុណ្ណកត្ថេរាបទានំ

តំ ឬរិត(១) គតោ អាសិ សយម្ភុស្ស មហេសិនោ
បុណ្ណកោ នាម នាមេន យថា ហោសិ តុវំ ឥធ ។
តស្មា កាយា ចវិត្វាន ទេវលោកំ អគច្ឆហំ
តត្ថ ទិព្វមយោ គន្ធោ អន្តលិក្ខា បវស្សតិ ។
តត្រាបិ នាមធេយ្យំ មេ បុណ្ណកោតិ អហុ តទា
ទេវត្តា មនុស្សោ វា សន្ធាវិំ ឬយាមហំ ។
ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតិ ភវោ
ឥធាបិ បុណ្ណកោ នាម នាមធេយ្យំ បកាសតិ ។
តោសយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ កម្មមករិំ តទា
ទុគ្គតិំ នាភិជានាមិ កាត្តទាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

---
១ ម. សប្បុរិស ។

បុណ្ណកត្ថេរាបទាន ទី ២

អាត្មាពេញចិត្តនោះ ចំពោះព្រះសយម្ភូ ព្រះអង្គស្វែងរកគុណដ៏ធំហើយ អាត្មានៅក្នុងសំណាក់នៃព្រះមុនី ក្នុងកាលណា អាត្មាមានឈ្មោះថា បុណ្ណកៈ ក្នុងកាលនោះ ។ លុះខ្ញុំច្យុតចាកកាយនោះហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ក្លិនជាទិព្វបង្អុរពីអាកាស ត្រង់កន្លែងដែលខ្ញុំនៅនោះ ។ កាលនោះ ឈ្មោះរបស់ខ្ញុំថាបុណ្ណកៈ ក្នុងទីនោះ ខ្ញុំកើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស តែងបំពេញសេចក្តីបំណងបាន ។ នេះសរីរៈ ជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុត ក៏ប្រព្រឹត្តទៅ សូម្បីក្នុងអត្តភាពនេះ គឺអ្នកផងប្រកាសនាម (របស់ខ្ញុំ) ថាបុណ្ណកៈ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមគោតម ជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ឲ្យត្រេកអរ ខ្ញុំកំណត់ដឹងអាសវៈទាំងពួងជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ក្នុងកាលនោះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាសាកសពនោះឯង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីផ្តាច់ខ្សែទន្លីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បុណ្ណកោ ថេរោ ឥមា
គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

បុណ្ណកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តតិយំ មេត្តគុត្ថេរាបទានំ

(១០៣) ហិមវន្តស្សាវិទូរេ អសោកោ នាម បព្វតោ
តត្ថាសិ អស្សមោ មយ្ហំ វិស្សកម្មេន មាបិតោ ។
សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ អគ្គោ ការុណិកោ មុនិ
ឆិកសយិត្វា បុព្វណ្ហេ បិណ្ឌាយ មេ ឧបាគមិ ។

ទ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ពាក្យសាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ពាក្យសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុណ្ណកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ បុណ្ណកត្ថេរាបទាន ។

មេត្តគុត្ថេរាបទាន ទី ៣

(១០៣) មានភ្នំមួយឈ្មោះអសោកៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ឯអាស្រមរបស់ខ្ញុំ វិស្សកម្មទេវបុត្រនិម្មិតឲ្យហើយ ជិតភ្នំនោះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធ ជាកំពូលអ្នកប្រាជ្ញ ប្រសើរ មានសេចក្តីករុណា ទ្រង់ប្រដាប់ចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ហសម័យ ហើយស្តេចចូលដំណើរ កាន់ទៅរកខ្ញុំដើម្បីបិណ្ឌបាត ។

ឧបាគតំ មហាវីរំ សុមេធំ លោកនាយកំ
ពក្កប្ហ សុគតបត្តំ សប្បិតេលំ អក្ខយិំ ។
ឧត្តាលាហំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ សុមេធ លោកនាយកេ
អញ្ជលី មត្ថកេ កត្វា កិរយ្យោ ហាសំ ជនេសហំ ។
វន្ទិតា សព្វញាណេន ទេវតាបណិធីហិ ៦
ទេវកោ មនុស្សោ វា លភាមិ វិបុលំ សុខំ ។
វិធិតាតំ វិវជ្ជត្វា សំសរមិ ភវាភវេ
ឥទ្ធំ ចិត្តំ បណិធិត្វា លភាមិ អចលំ បទំ ។
លោកា ពុទ្ធំ សុលទ្ធន្តំ យំ មំ អទ្ទក្ខិ ព្រាហ្មណ
មម ឧស្សុទមាគម្ម អរហត្តំ គមិស្សតិ(១) ។
វិស្សដ្ឋោ ហោហិ មា ភាយិ អធិគន្ត្វា មហាយសំ
មមំ ហិ សប្បិំ ទត្វាន ចរិមោ ត្វាសិ ជាតិយា ។

១ ឧ. គមិស្សតិ ។

ខ្ញុំ (បានឃើញ) នូវព្រះលោកនាយក ព្រះនាមសុមេធ ព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ស្តេចចូលមកដល់ ទើបទទួលយកបាត្រព្រះសុគត ហើយចាក់ពេញសប្បិនិងប្រេង ។ លុះខ្ញុំថ្វាយចំពោះព្រះលោកនាយក ទ្រង់ព្រះនាមសុមេធៈ ជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយ ក៏ផ្គងអញ្ជលី ញ៉ាំងសេចក្តីរីករាយដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ឲ្យកើតឡើង ។ ខ្ញុំកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស តែងបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ធំ ដោយការថ្វាយសប្បិនេះផង ដោយការតាំងចេតនានេះផង ។ ខ្ញុំវៀរចាកណើតទាំងពួង តែងអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ ខ្ញុំបានតាំងចិត្តប្រណិធាន ក្នុងភពនោះៗ ហើយឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានដល់នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ។

ម្នាលព្រាហ្មណ៍(១) អ្នកឈ្មោះថាមានលាភហើយ អ្នកកាលជាមនុស្ស ឈ្មោះថាអ្នកបានល្អហើយ ព្រោះអ្នកបានឃើញតថាគត ឯបុគ្គលនឹងដល់នូវអរហត្តផល ក៏ព្រោះអាស្រ័យការឃើញតថាគត ។ អ្នកត្រូវស្និទ្ធស្នាលចុះ កុំខ្លាចឡើយ អ្នកនឹងបានយសធំ នឹងរួចចាកជាតិ ព្រោះបានឲ្យសប្បិដល់តថាគត ។

១ គាថានេះទៅ យើងមិនយល់ ទំនងជា ពាក្យព្យាករណ៍ដោយ ។

ឯតេន សប្បិទានេន ចេតនាបណិធីហិ ច
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា លភាមិ វិបុលំ សុខំ ។
ឯតេន អជិនទានេន(១) មេត្តចិត្តតាយ ច
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ទេវលោកេ រមិស្សតិ ។
អដ្ឋារស ច ខត្តុំ(២) ទេវរាជា ករិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
ឯកបញ្ញាសក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តិ ករិស្សតិ
ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជម្ពុមណ្ឌស្ស ឥស្សរោ ។
មហាសមុទ្ទោ វក្ខោភោ ទុទ្ធរោ បថវី យថា
ឃរមេវ ច មេ(៣) ហោត អប្បមេយ្យា ករិស្សរេ ។
សដ្ឋិកោដី ហិរញ្ញស្ស ចត្វាន បព្វជី អហំ
កិំកុសលំ គវេសន្តោ ពាវរឹ ឧបសង្កមឹ ។
តត្ថ មន្តេ អធិយាមិ ឆឡង្គំ នាម លក្ខណំ
តមន្ធការំ វិធមំ ឧប្បជ្ជិ ត្វំ មហាមុនិ ។

១ ម. សប្បិទានេន ។ ២ ម. អដ្ឋារសក្ខត្តុំ ច ។ ៣ ម. ចេ ។

ខ្ញុំកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស រមែងបាននូវសុខដ៏ធំ ដោយការឲ្យសប្បិនេះផង ដោយការតាំងចេតនានេះផង ។ ចុតិចាកនេះ នឹងកើតក្នុងទេវលោក ក្នុងកប្បទី ១៨ ដោយអជិនការនេះផង ដោយការប្រព្រឹត្តមេត្តាចិត្តនេះផង ។ នឹងបានជាស្ដេចទេវតា អស់ ១៨ ដង នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ។ នឹងបានជាស្ដេចចក្រពត្តិ មានសមុទ្រទាំង ៤ ជុំវិញ ច្រើនឈ្នះសង្គ្រាម ជាឥស្សរៈ លើមណ្ឌលជម្ពូទ្វីប អស់ ៥១ ដង ។

មហាសមុទ្រមិនកំរើក ផែនដីធ្ងន់ទ្រទ្រង់បានដោយក្រ យ៉ាងណា គេហៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ប្រមាណមិនបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ខ្ញុំឲ្យទ្រព្យអស់ ៦០ កោដិ ហើយទើបចេញទៅបួស ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកកុសល ក៏បានចូលទៅរកពាវរីព្រាហ្មណ៍ ។ ខ្ញុំបានរៀនលក្ខណមន្ត ប្រកបដោយអង្គ ៦ ក្នុងសំណាក់ពាវរីព្រាហ្មណ៍នោះ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គកំចាត់បង់ នូវងងឹតអន្ធការ ហើយកើតឡើងហើយ ។

តវ ទស្សនកាមោហំ អាគតោម្ហិ មហាមុនិ
តវ ធម្មំ សុណិត្វាន បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
តិំសកប្បសហស្សម្ហិ សប្បិំ ពុទ្ធស្សាទាសហំ
បត្តនេ ធាតិជាតេ(១) សប្បិំ វិញ្ញាបិតំ មយា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ ឧប្បជ្ជតិ យថិច្ឆកំ
ចិត្តមញ្ញាយ និព្វត្តំ សប្បិ សន្តប្បយាមហំ ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា អហោ នោ សត្ថុសម្បទា
ថោកញ្ចិ សប្បិំ ទត្វាន អប្បមេយ្យំ លភាមហំ ។
មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ យាវតា នេរុបស្សតោ
មម សប្បិំ ឧបាទាយ កលភាគំ ន ហេស្សតិ ។
យាវតា ចក្កវាឡស្ស ការយន្តស្ស កោសិតោ
មម ចិត្តកតាធិ ឱកាសោ សោ ន សម្មតិ ។
បព្វតរាជា ហិមវា បវរោបិ សិលុច្ចយោ
មមានុលិត្តគន្ធស្ស ឧបនិធិំ ន ហេស្សតិ ។

១ ម. ឈាតិជាតិ ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំមានបំណងនឹងជួបនឹងព្រះអង្គ ទើបមក ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះអង្គហើយ ក៏នឹងបានដល់ នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ។

ក្នុងកប្បទី ៣០ ពាន់ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសប្បិដល់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់សប្បិដែលខ្ញុំត្រូវសូមគេ ។ សប្បិជួបនឹងបំណងរបស់ខ្ញុំ ហើយកើតឡើងតាមសេចក្តីប្រាថ្នា សប្បិកើតឡើងហើយ ព្រោះដឹងចិត្តខ្ញុំ ខ្ញុំញុំាងជនទាំងពួងឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ។ ឱ! ព្រះពុទ្ធ ឱ! ព្រះធម៌ ឱ! សម្បទានៃព្រះសាស្តារបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំគ្រាន់តែថ្វាយសប្បិបន្តិចបន្តួចតែប៉ុណ្ណោះ ត្រឡប់ជាបានសប្បិរកប្រមាណមិនអស់ ។ ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលទល់នឹងភ្នំសុមេរុ ប្រៀបធៀបនឹងសប្បិរបស់ខ្ញុំ គង់មិនដល់មួយភាគនៃចំណិត ។ ឱកាសនៃចក្រវាឡទាំងប៉ុន្មាន ឱកាសនោះ គង់មិនល្មមនឹងសំពត់ទាំងឡាយ ដែលកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំ ដែលខ្ញុំគេធ្វើជាគំនរ ឡើយ ។ ស្តេចភ្នំឈ្មោះហិមវន្ត ជាភ្នំដ៏ប្រសើរ គង់មិនដល់ នូវការប្រៀបធៀបនឹងក្លិន ដែលជាប់នឹងកាយរបស់ខ្ញុំដែរ ។

វត្ថំ កប្បញ្ច សប្បញ្ច   អញ្ញំ ច និជ្ជម្មិកំ
អសង្ខតញ្ច និព្វានំ   វត្ថទានស្សិទំ ផលំ ។
សតិប្បដ្ឋានសយនោ   សមាធិជ្ឈានគោចរោ
ពោជ្ឈង្គជននោ អជ្ជ   វត្ថទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មេត្តត្ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

មេត្តត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ខ្ញុំបានសំពត់ ព្រៀងក្រមួន សម្រាប់និងក្នុងវាំង ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទាំងបានព្រះនិព្វាន ដែលជាអសង្ខតៈ នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំមានសតិប្បដ្ឋានជាទីដេក មានសមាធិជ្ឈានជាគោចរ ញុំាងពោជ្ឈង្គឲ្យកើត នេះជាផលនៃការថ្វាយសំពត់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួងខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់នូវខ្សែទន្លីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមេត្តត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ មេត្តត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ ជោតកត្ថេរាបទានំ

(១០៦) គង្គា ភាគីរសី នាម ហិមវន្តា បភាវិតា
ហំសវតិយា ទ្វារេន អនុសន្ទតិ តាវទេ ។
សោភិតោ នាម អារាមោ គង្គាកូលេ សុមាបិតោ
តត្ថ បទុមុត្តរោ ពុទ្ធោ វសតេ លោកនាយកោ ។
តិទសេហិ យថា ឥន្ទោ មនុជេហិ បុរក្ខតោ
និសីទិ តត្ថ ភគវា អសម្ភីតោវ កេសរី ។
នគរេ ហំសវតិយា អហោសិ(១) ព្រាហ្មណោ អហំ
ឆឡង្គោ នាម នាមេន ឯវំ នាមោ មហាមុនិ ។
អដ្ឋារស សិស្សសតា បរិវារេន្តិ មំ តទា
តេហិ សិស្សេហិ សមិតោ គង្គាតីរំ ឧបាគមឹ ។
តត្ថទ្ទសាសឹ សមណេ និក្កុហេ ធោតបាបកេ
ភាគីរសិន្តរន្តោហំ ឯវំ ចិន្តេសិំ តាវទេ ។

១ ម. សោធិ ។

ជោតកត្ថេរាបទាន ទី ៤

(១០៦) ទឹកស្ទឹងឈ្មោះភាគីរសី ហូរចេញមកអំពីព្រៃហិមពាន្ត ហើយហូរទៅតាមទ្វារក្រុងហង្សវតី ក្នុងខណៈនោះ ។ អារាមឈ្មោះសោភិត ដែលគេសាងល្អហើយ នៅក្បែរឆ្នេរស្ទឹងគង្គា ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាលោកនាយក ស្ដេចប្រថាប់នៅក្នុងអារាមនោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានពួកមនុស្សចោមរោមហើយ ដូចជាព្រះឥន្ទ្រមានពួកទេវតាចោមរោម ស្ដេចគង់នៅក្នុងអារាមនោះ ដូចកេសររាជសីហ៍ ដែលឥតមានសេចក្ដីតក់ស្លុត ។ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ មាននាមថា ឆឡង្គៈ នៅក្នុងនគរហង្សវតី បពិត្រព្រះមហាមុនី ឈ្មោះខ្ញុំយ៉ាងនេះ ។ កាលនោះ ពួកសិស្សចំនួន ១៨ រយនាក់ តែងចោមរោមខ្ញុំ ខ្ញុំព្រមព្រៀងដោយពួកសិស្សទាំងនោះ ក៏ចូលទៅកាន់ឆ្នេរស្ទឹងគង្គា ។ ខ្ញុំកំពុងឆ្លងស្ទឹងភាគីរសី បានឃើញពួកសមណៈ ជាបុគ្គលមិនកុហក ជាអ្នកបន្សាត់បង់នូវបាប ត្រង់ឆ្នេរស្ទឹងគង្គានោះ ហើយខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះក្នុងខណៈនោះថា

សាយំ បាតំ ករន្តា មេ ពុទ្ធបុត្តា មហាយសា
វិហាសយន្តិ អត្តានំ តេសំ អត្ថោ វិហញ្ញតិ ។
សទេវកស្ស លោកស្ស ពុទ្ធោ អគ្គោ បវុច្ចតិ
នត្ថិ មេ ទក្ខិណេ ការំ បដិមគ្គវិសោធនំ ។
យន្នូន ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សេតុំ កត្តាយ ការយេ
ការាបេត្វា ឥមំ សេតុំ[១] សន្តរាមិ ឥមំ ភវំ ។
សតំ សហស្សំ ទត្វាន សេតុំ ការាបយី អហំ
សទ្ទហន្តោ កតំ ការំ វិបុលំ មេ ភវិស្សតិ ។
ការាបេត្វាន តំ សេតុំ ឧបេសិំ លោកនាយកំ
សិរសិ អញ្ជលិំ កត្វា ឥមំ វចនមព្រវិំ ។
សតំ សហស្សំ វយំ ទត្វា ការាបិតោ មយា
តវត្ថាយ មហាសេតុ បដិគណ្ហ មហាមុនេ ។

---
១ ម. ភង្គំ ។

ពួកសមណៈ ជាពុទ្ធបុត្រ មានយសធំទាំងនោះ ញ៉ាំងស៊ាំទៅ ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ទាំងខ្ញុំខ្លួនលំបាក ឲ្យសមណៈទាំងនោះ កំនឿយហត់ ។ ព្រះពុទ្ធអង្គដ៏ឧត្តមពោលថា ជាកំពូលរបស់សត្វលោក ព្រមទាំងទេវលោក ឯអាត្មាអញមិនទាន់មាន គ្រឿងសក្ការៈ ពីការប្រឆ្ងល់សម្រាប់ដើរទៅ ចំពោះព្រះពុទ្ធ-ណោយប្រុងបេលនៅឡើយ ។ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញញ៉ាំងជន ឲ្យធ្វើស្ពានត្រង់ស្ទឹងគង្គា ថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះអាត្មាអញឲ្យគេធ្វើស្ពាននេះរួចហើយ ឈ្មោះថាអាត្មាអញបានឆ្លងនូវភពនេះ ។ ខ្ញុំបានចំណាយទ្រព្យកហ៍យកបំពាន់ ឲ្យគេធ្វើស្ពាន ខ្ញុំជឿថាសក្ការៈដែលខ្ញុំធ្វើហើយ (នេះ) នឹងមានផលដ៏ធំឡាយ ។ លុះខ្ញុំឲ្យគេធ្វើស្ពានរួចហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយក ធ្វើអញ្ជលីលើក្បាល ហើយក្រាបបង្គំទូលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះមហាមុនី ខ្ញុំព្រះអង្គចំណាយទ្រព្យកហ៍យកបំពាន់ ឲ្យគេធ្វើស្ពាននេះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គទទួលយក នូវស្ពានដ៏ធំនេះចុះ ។

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ សេតុំ អការេសិ បសន្នោ សេហិ បាណិភិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
ទរីតោ បតមានោ ហិ រុក្ខតោ បតិតោបិយំ
ចុតោបិ លច្ឆតិដ្ឋានំ សេតុទានស្សិទំ ផលំ ។
វិរូឡ្ហមូលសន្តានំ និគ្រោធមិវ មាលុតោ
អមិត្តា នប្បសហន្តិ សេតុទានស្សិទំ ផលំ ។
នាស្ស ចោរា បសហន្តិ នាតិមញ្ញតិ ខត្តិយា
សព្វេ តរិស្សតាមិត្តេ សេតុទានស្សិទំ ផលំ ។
អព្ភោកាសគតំ សន្តំ កឋិនាតបតាបិតំ
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តំ ន ភវិស្សតិ វេទនា ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា ហត្ថិយានំ សុនិម្មិតំ
តស្ស សង្កប្បមញ្ញាយ និព្វត្តិស្សតិ តាវទេ ។

ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់លោក ទ្រង់ទទួលគ្រឿងបូជា ស្តេចគង់នៅកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់គាថាទាំងនេះថា បុគ្គលណាជ្រះថ្លា បានធ្វើនូវស្ពានដោយដៃខ្លួនឯង ដើម្បីតថាគត ។ តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ តថាគតនឹងសំដែង ដូចតទៅនេះ

បុគ្គលនេះ បើទុកជាធ្លាក់ទៅក្នុងជ្រោះ ឬធ្លាក់ពីចុងដើមឈើក្តី ច្យុតហើយក្តី រមែងបាននូវទីពឹង នេះជាផលនៃការធ្វើស្ពាន ។ សត្រូវទាំងឡាយ មិនគ្របសង្កត់ (នូវបុគ្គលនេះបាន) ដូចជាខ្យល់ មិនអាចគ្របសង្កត់ដើមជ្រៃ ដែលមានឫសដុះចាក់ នេះជាផលនៃការធ្វើស្ពាន ។ ពួកចោរទាំងឡាយ មិនអាចនឹងគ្របសង្កត់បុគ្គលនេះបានទេ ពួកក្សត្រក៏មិនមើលងាយបានដែរ (បុគ្គលនេះ) នឹងឆ្លងផុតសត្រូវទាំងពួង នេះជាផលនៃការធ្វើស្ពាន ។ បុគ្គលប្រកបដោយបុញ្ញកម្មនេះ បើទុកជានៅក្នុងទីវាល ដែលក្តៅដោយកំដៅថ្ងៃក្លាខ្លាំង ក៏នឹងមិនមានវេទនាឡើយ ។ យានជំនិះ ដែលជាបុញ្ញកម្មនិម្មិតល្អហើយ ក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក នឹងកើតឡើងក្នុងខណៈនោះ ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់បុគ្គលនោះ ។

សហស្សស្សា ភតជក សិន្ធក សីឃវាហនា
សាយំ បាតំ ឧបេស្សន្តិ ឧបោសថស្សិទំ ផលំ ។
អាកង្ខាន មនុស្សត្តំ សុខិតោយំ ភវិស្សតិ
ឥហាបិ មនុជស្សេវ ហត្ថិយានំ ភវិស្សតិ ។
កប្បសតសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
អហោ មេ សុកតំ កម្មំ ជលជុត្តមនាមកេ
តត្ថ ការំ ការិត្វាន បត្តោហំ អាសវក្ខយំ ។
បធានំ បហិតត្តម្ហិ ឧបសន្តោ និរូបធិ
នាគោវ ពន្ធំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

សេះសិន្ធពមួយពាន់ មានសន្ទុះលឿនដូចខ្យល់ ជាពាហនៈដ៏រហ័ស នឹងចូលទៅបម្រើ (បុគ្គលនោះ) ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក នេះជាផលនៃការរក្សាឧបោសថ ។ បុគ្គលនេះ លុះមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស នឹងបានសេចក្តីសុខ មួយទៀត យានដំរីនឹងកើតដល់បុគ្គលនេះ ដែលកើតជាមនុស្ស ក្នុងលោកនេះ ។ កន្លងទៅមួយសែនកប្បទៀត នឹងមានព្រះបរមសាស្តា ព្រះនាមគោតម កើតក្នុងត្រកូលព្រះបាទឱក្កាករាជ ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុគ្គលនេះ នឹងបានទទួលមត៌កក្នុងធម៌របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ នឹងកំណត់ដឹងអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ឱហ្ន៎ ! អំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ខ្ញុំធ្វើគ្រឿងសក្ការៈ ចំពោះព្រះពុទ្ធអង្គនោះហើយ ក៏បានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ខ្ញុំមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់សេចក្តីព្យាយាម ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ មិនមានឧបក្កិលេស មិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធោតកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធោតកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧបសីវត្ថេរាបទានំ

(១០៨) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ អនោមោ នាម បព្វតោ
អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកឡើងហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជាទាំង ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធោតកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធោតកត្ថេរាបទាន ។

ឧបសីវត្ថេរាបទាន ទី ៥

(១០៨) មានភ្នំមួយឈ្មោះអនោមៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត អាស្រមរបស់ខ្ញុំធ្វើល្អហើយ បណ្ណសាលា ខ្ញុំក៏បានសាងល្អហើយដែរ ។

ធវ៉ ច សត្តិ តត្ថ សុបត្តិតា មនោរមា
អច្ឆតិរេត្ថ ជាយន្តិ បទុមុប្បលកា ពហូ ។
ធាមីធា ធាតុសា មជ្ជា ពលជា មុញ្ជកេហិតា
មជ្ជការជ្ជបសញ្ញា ធនិកា សព្វទេ តតា ។
តិមិក បុប្ផិតា តត្ថ អសោកា ខុទ្ទមាលកា
បុណ្ណាក តិរិបុណ្ណាក សម្បវត្តិ មមស្សមំ ។
កុដជា បុប្ផិតា តត្ថ តិណសូលវតានិ ច
សាលា ច សលឡា តត្ថ ចម្បកា បុប្ផិតា ពហូ ។
អជ្ជុនា អតិមុត្តា ច មហានាមា ច បុប្ផិតា
អសនា មធុកត្ថិ ច បុប្ផិតា តេ មមស្សមេ ។
ឧទ្ទាលកា ពាដលិកា យូថិកា ច បិយង្គុកា
តិត្តិជាលកសញ្ញា សមន្តា អឌ្ឍយោជនំ ។

មានស្ទឹងមួយ មានកំពង់កបល្អ គួរជាទីរីករាយនៃចិត្ត តែងហូរចុះទៅក្នុងទីនោះ មានឈូកនិងរំយោលជាច្រើន ដុះនៅតាមកំពង់ ជាលំដាប់ ៗ និងត្រីស្លាត ត្រីល្ងក ត្រីក្រាញ់ ត្រីសណ្តាយ ត្រីក្តិន (មានក្នុងកំពង់នោះ) ទឹកស្ទឹងដ៏ជ្រះថ្លាសាយ ត្រីនិងអណ្តើក រមែងហូរទៅ ក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុងទីនោះ មានតិមិរព្រឹក្ស មានផ្ការីក ដើមអសោកមានផ្កាតូច ៗ ពាន់ក្រូចឆ្មារ និងក្រូចភ្នំ រោះទៅកាន់អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងទីនោះ មានដើមរៀងផែនដី និងព្រៃម្ទេស មានផ្ការីក ដើមរាំង ដើមស្រល់ និងដើមចម្បាជាច្រើន មានផ្ការីកក្នុងទីនោះផង ។ ដើមអង្គ្រីង ដើមរំដួល ដើមចម្បក់ ដើមត្នី និងដើមពេកខុំ មានផ្ការីក ពួកឈើទាំងនោះ សុទ្ធតែមានផ្ការីកហើយ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមកព្រឹក្ស ដើមព្រោះទៀន ដើមយុថ្កា និងដើមប្រយង្គុ សើងដីផ្សាសាយទៅល្វើយុស ដល់កន្លះយោជន៍ជុំវិញ ។

ចតុត្ថំ ទេសវិត្ថារកថា

មាតុលកា(១) សត្តលិយោ បាដលី សិន្ទុវារិតា
អង្កោលកា ពហូ តត្ថ កាលកុជា ច បុប្ផិតា ។
សោលេយ្យកា ពហូ តត្ថ បុប្ផិតា មម អស្សមេ
ឃោសេសុ បុប្ផជាតេសុ សោភន្តិ ធាតកា ពហូ ។
សមន្តា គេន កាទ្វន ភយោគ មម អស្សមេ
ហរីតកា អាមលកា អម្ពជម្ពុ វិភេទកា ។
កោលា ភល្លាតកា ពេល្លា ផារុសកា ផលានិ ច
តិន្ទុកា ច បិយាលា ច មធុកា កាសមារិយោ ។
លពុជា បនសា តត្ថ កាទលី ពទ្ទរីផលា
អម្ពាដកា ពហូ តត្ថ វល្លិការផលានិ ច ។
ចិរសំសវតកា ច(២) ផលិតា មម អស្សមេ
អាល្បកា ជសិមុត្តា ច ឥតោ ភោរផលា(៣) ពហូ ។
អវជា បក្កកិតា មិលក្ខុទុក្ខកានិ ច
បិប្ផលី មរិចា តត្ថ និគ្រោធា ច កបិត្ថនា ។
ឧទុម្ពរកា ពហវោ កណ្ឌុបក្កា ច តារិយោ(៤)
ឯតេ ចញ្ញេ ច ពហវោ ផលិតា អស្សមេ មម ។

---

១ ម. មាតុល្ហុង ។ ២ ម. វិទារបាតសលោ ។ ៣ ម. សោទមិលា ។ ៤ ម. កណ្ដុបណ្ណ ច ហារិយោ ។

ទេសវិត្ថារបកាស ទី ៤

ដើមតុកកក្រើក្ស ម្រះរក ប្រពៀង ឈើក្រឹង អញ្ចាលឯង គាលគុជក្រើក្ស ជាច្រើនក្នុងទីនោះ សុទ្ធតែជាឈើ មានផ្ការីក ៗ ស្មៅក្រញូវផ្កាជាច្រើន សុទ្ធតែជាស្មៅមានផ្ការីក ក្បែរអាស្រមរបស់ខ្ញុំនោះ បណ្ដាឈើមានផ្កាទាំងនុ៎ះ ពួកឈើច្រើន សុទ្ធតែល្អ ៗ ៗ ដើមសម កន្ទួតព្រៃ ស្វាយ ក្រឹង និងសម៉ាពាកេចក៏ ផ្លែយក្ខិននោះ ជុំវិញអាស្រមខ្ញុំ ៗ ដើមពុទ្រា ដើមកក់ម្ទេស ដើមព្នៅ មាក់ប្រាំង ទន្លាប់ ទ្រយិង ស្រគំពង្រ ៗ ដើមខ្នុរសម្ល ខ្នុរណាំង ចេក ដើមប៉ុន្ទ ក៏មានក្នុងទីនោះ ដើមម្កាក់ និងដើមគុយ ក៏មានច្រើនក្នុងទីនោះដែរ ៗ ដើមគុលេន គាលកក្រើក្ស និងសណ្ដែកព្រៃ សុទ្ធតែជាឈើមានផ្លែ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ គក់នោះទៅ មានផ្លែសេម៉ាជាច្រើន ៗ ឥតក្រើក្ស ពេញដោយផ្លែទុំ. ដើមម៉េលក្ខុព្រឹក្ស ដើមទទុម្ពរ ម្ទេស ម្រេច ប្រៃ និងដើមគ្រសាំង មានក្នុងទីនោះ ៗ ដើមឧទុម្ពរជាច្រើន ខ្លះផ្លែទុំ ខ្លះផ្លែខ្ចី ដើមឈើក្រៅពីនេះជាច្រើន សុទ្ធតែជាឈើមានផ្លែ ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ៗ

បុប្ផរុក្ខាបិ ពហវោ បុប្ផិតា មម អស្សមេ
អាលកា ច ករណ្ឌា ច ពិម្ពាលិអណ្ណកាទិ ច ។
អាលកា តាលកា ចេវ វិជ្ជន្តិ មម អស្សមេ
អស្សមស្សាវិទូរេ ទេ មហា ជាតស្សរោ ឥហ ។
អច្ឆោទកោ សីតជលោ សុបតិត្ថោ មនោរមោ
បទុមុប្បលា ពហូ ឯត្ថ បុណ្ឌរីកសមាយុតា ។
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា នានាគន្ធសមីរិតា(១)
ឥត្ថិ កណ្ហត្តិ បទុមា អញ្ញេ បុប្ផន្តិ កេសរី ។
ឱបុប្ផបត្តា តិដ្ឋន្តិ បទុមា កណ្ណិកា ពហូ
មធុ ភិសម្ហា សវតិ ខីរសប្បិ មុឡាលិភិ ។
សមន្តា តេន ករេទន នានាគន្ធសមោហិតា(២)
កុមុទា អម្ពគន្ធិ ច នយិតា ធិស្សរេ ពហូ ។
ជាតស្សរស្សានុកូលំ កោកកា បុប្ផិតា ពហូ
សុផុល្លា ពន្ធុជីវ ច សេតការី សុគន្ធិកា ។

១ ម. សញ្ឆន្នោ នានាគន្ធសមេរិតោ ។ ២ ម. នានាគន្ធសមោហិតោ ។

សូម្បីឈើមានផ្កាជាច្រើន គឺដើមកន្ទ្រំ ដើមក្តម្ព និងដើមពុកភ្លា មានផ្ការីក នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ អាលកព្រឹក្សនិងតាលកព្រឹក្ស មាននៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ មានជាតស្រះធំមួយ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ស្រះនោះ មានទឹកថ្លាមានទឹកត្រជាក់ មានកំពង់ល្អ គួរជាទីរីករាយនៃចិត្ត មានទាំងឈូកក្រហម និងឧប្បលជាច្រើន លាយឡំដោយឈូកសនៅក្នុងស្រះនោះ ទាំងផ្សាយសាយដោយព្រលិត សាយភាយដោយក្លិនផ្សេង ៗ ដើមឈូកកំពុងតែបង្ក (ក្រពុំ) ពួកដើមកេសរដទៃទៀត ។ កំពុងរីកផ្កា ឈូកនិងផ្កាកណ្ណិកាជាច្រើន មានត្របកផ្កាសំយុងចុះក្រោម មានទឹកហូរចេញអំពីក្រអៅឈូកផ្អែមដូចទឹកឃ្មុំ មានទឹកហូរចេញអំពីមើមឈូក ឆ្ងាញ់ដូចទឹកដោះស្រស់និងទឹកដោះថ្លា ផ្កាកុមុទ ស្វាយក្រអូប ផ្កានយិតា. ព្រឹក្សជាច្រើន ប្រកបដោយក្លិនផ្សេង ៗ រមែងក្រាកដោយក្លិននោះជុំវិញ ។ នៅជាតស្រះ មានដើមការកតជាច្រើនមានផ្ការីក ដើមកន្លបមានផ្កាល្អ ឈូកសមានក្លិនក្រអូប ។

កុម្ភីលា សុំសុមារា ច គហកា ឯត្ថ ជាយរេ

ឧក្កាបកា អជគរ អត្ថ ជាតស្សរេ ពហូ ។

បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា ពលជា មុញ្ជរោហិតា

មច្ឆគុម្ពសញ្ឆន្នា អថោ សមជកោហិ ច ។

បារេវតា រវិហំសា កុក្កុត្ថកា នទីចរា

ទិន្ទិភា ចក្កវាកា ច ចម្បកា(១) ជីវជីវកា ។

កាលន្ទកា ឧក្កុសា ច សេនកា ឧឡូក ពហូ

កោដ្ឋកា សុកាហោតា ច កុឡីរ(២) ចមរ ពហូ ។

ការេណិយា(៣) ច តិលកា ឧបជីវន្តិ តំ សរំ

សីហា ព្យគ្ឃា ច ទីបិ ច អច្ឆកោកតរច្ឆយោ ។

វានរ កិន្នរ ចេវ ទិស្សន្តិ មម អស្សមេ

តានិ គន្ធានិ ឃាយន្តោ ភក្ខយន្តោ ផលានហំ ។

គន្ធោទកំ បិវន្តោ ច វសាមិ មម អស្សមេ

ឯណិមិគា វរាហា ច បសទា ខុទ្ទរូបកា ។

១ ម. បម្ពកា ។ ២ ម. កុណិយា ។ ៣ ម. កាមនិយោ ។

ក្រពើ ក្រពា ជាសត្វចាប់គេស៊ី ក៏កើតនៅក្នុងស្រះនោះ ពស់ថ្លាន់ជាសត្វប្រើក ក៏មានច្រើន ក្នុងស្រះនោះដែរ ។ មានត្រីស្លាត ត្រីឡក ត្រីក្រាញ់ ត្រីសណ្តាយ និងត្រីគិន ដ៏ដេរដាស់ ហើយត្រីនិងអណ្តើក ហើយកន្លែងដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ។ ព្រាប ប្រវឹក វែក ក្អែកទឹក ត្រដេវ ចាក្រពាក ចង្កៀលឡុង ក្របាំង ។ មានពួកសត្វកង្ហែន លលក រំពង ជាសត្វហើរដ៏ច្រើន ក្អែកចក ក្ងាន សេក ត្ងាន់ ត្រយ៉ង ជាច្រើន ។ ពួកម្រឹគ ការេណិយម្រឹគ និងតិលកម្រឹគ សីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាដំបង ខ្លាឃ្មុំ ឆ្កែព្រៃ ខ្លាត្រី ចូលទៅអាស្រ័យនឹងស្រះនោះ ។ ពួកស្វា ពួកកិន្នរ ក៏ប្រាកដនៅអាស្រមខ្ញុំ ខ្ញុំស្រង់ក្លិនទាំងនោះ ហើយបរិភោគផ្លែឈើទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំផឹកទឹកក្រអូប នៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ មានម្រឹគព្រាយ ជ្រូក ប្រើស និងពួកសត្វមានរូបតូច ៗ ។

អគ្គិកា ជោតិកា ចេវ វសន្តិ មម អស្សមេ
ហំសា កោញ្ចា មយូរា ច សហិតាបិច(១) កោកិលា ។
មញ្ជរិកា(២) ពហូ តត្ថ កោសិកា បោត្ថសីសកា
បិសាចា ទានវា ចេវ កុម្ភណ្ឌា រក្ខសា ពហូ ។
គរុឡា បន្នគា ចេវ វសន្តិ មម អស្សមេ
មហានុភាវា ឥសយោ(៣) សន្តចិត្តា សមាហិតា ។
កមណ្ឌលុធរា សព្វេ អជិនុត្តរវាសិនោ
ជដាភារភរិតា ច វសន្តិ មម អស្សមេ ។
យុគមត្តញ្ច បេក្ខន្តា និបកា សន្តវុត្តិនោ
លាភាលាភេន សន្តុដ្ឋា វសន្តិ មម អស្សមេ ។
វាកចីរំ ធុនន្តា តេ ខោភេន្តាជិនចម្មកំ
សពលេហិ ឧបត្ថទ្ធា គច្ឆន្តិ អម្ពរេ តទា ។
ឧទកំ អាហរន្តិ កដ្ឋំ វា អគ្គិទារុកំ
សយញ្ច ឧបសម្បន្នា សប្បាដិហីរស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. ចហំតាពិច ។ ២ ម. មជ្ជរិកា ។ ៣ ម. ឥសយោ ។

ភ្លើងមានពន្លឺរុងរឿង នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ពួកសត្វហង្ស ក្រៀល ក្ងោក និងតាវ៉ៅ ជាសត្វមានប្រយោជន៍ តែងអាស្រ័យនៅក្បែរអាស្រមរបស់ខ្ញុំផង ។ ក្នុងទីនោះ មានឆ្មាវ៉ូនស្រោក កេងកង ជាច្រើន និងបិសាច អសុរ កុម្ភណ្ឌ និងយក្ស ជាច្រើន ។ ពួកគ្រុឌ នាគ និងពួកឥសីមានអានុភាពច្រើន មានចិត្តស្ងប់ តម្កល់មាំ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកឥសីទាំងអស់ ប្រដាប់នូវក្អមទឹក ស្លៀកសម្ពត់ស្បែកខ្លា ពេញដោយភារៈគឺជដាសក់ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកឥសីទាំងនោះ ក្រឡេកមើលប្រមាណមួយជួរនឹម ជាបុគ្គលមានប្រាជ្ញា មានកិរិយាប្រព្រឹត្តិស្ងប់ជាប្រក្រតី ជាអ្នកត្រេកអរតាមមានតាមបាន នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកឥសីទាំងនោះ រលាស់សម្ពត់សំបកឈើ ដំនូវស្បែកខ្លា ជាអ្នកតឹងប៉ឹងដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួន ទៅឰដ៏អាកាស ក្នុងកាលនោះ ។ ពួកឥសីទាំងនោះ នាំយកនូវទឹកក្តី ។ ឈើនិងអុស ចូលទៅប្រកបដោយខ្លួនឯង នេះជាផលនៃសប្បាដិហារិយៈ ។

ហេភាហោណាំ គហេត្វាន   វចនាស្ស វសន្តិ តេ

កុញ្ជរាវ មហានាគា   អសម្ភីតាវ កេសរី ។

អញ្ញេ គច្ឆន្តិ គោយានំ   អញ្ញេ បុព្វវិទេហកំ

អញ្ញេ ច ឧត្តរកុរុំ   សកំ ពលមវស្សិតា ។

តតោ បិណ្ឌំ អាហរិត្វា   បរិភុញ្ជន្តិ ឯកតោ

សព្វេសំ បក្កមន្តានំ   ឧគ្គតេជាន តាទិនំ ។

អជិនចម្មសទ្ទេន   វនំ សទ្ទាយតេ តទា

ឯទិសា តេ មហាវីរ   សិស្សា ឧគ្គតបា មម ។

បរិវុតោ អហំ តេហិ   វសាមិ មម អស្សមេ

តោសិតា សកកម្មេន   វិនីតាបិ សមាគតា ។

អារាធយឹសុ មំ ឯតេ   សកកម្មាភិលាសិនោ

សីលវន្តោ ច និបកា   អប្បមញ្ញាសុ កោវិទា ។

ពួកឥសីទាំងនោះ កាន់យកស្បែករណាហជាតិ នៅក្នុងកណ្ដាលព្រៃ ដូចជាដំរីប្រសើរ ឬដូចជាកេសររាជសីហ៍ មិនមានសេចក្ដីតក់ស្លុតឡើយ ។ ពួកឥសីខ្លះ ទៅកាន់គោយានខ្លះ ខ្លះទៅកាន់បុព្វវិទេហខ្លះ ខ្លះទៅកាន់ឧត្តរកុរុខ្លះ ដោយមិនតែពឹងពាក់កម្លាំងរបស់ខ្លួន ។ ពួកឥសីទាំងនោះ នាំយកបិណ្ឌបាតពីទីនោះៗ មកឆាន់ជាមួយគ្នា កាលបើពួកឥសីទាំងអស់ មានតេជះដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រកបដោយតាទិគុណ ចៀសចេញទៅហើយ ព្រៃក៏លាន់ឮកងរំពងឡើង ដោយសំឡេងនៃស្បែកខ្លា ក្នុងកាលនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំទាំងនោះ ប្រាកដបែបនេះ សុទ្ធតែជាអ្នកមានតបៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំមានពួកសិស្សទាំងនោះ ចោមរោមហើយ នៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកសិស្សទាំងនោះ ដែលមកប្រជុំគ្នា ជាអ្នកត្រេកអរដោយកុសលកម្មរបស់ខ្លួន មានខ្លួនទូន្មានហើយ ជាអ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នា ចំពោះកុសលកម្មរបស់ខ្លួន មានសីល មានប្រាជ្ញាចាស់ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងអប្បមញ្ញាទាំងឡាយ ធ្វើឲ្យខ្ញុំរីករាយ ។

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
សយំ សំវិធិត្វាន ឧបគញ្ឆិ វិនាយកោ ។
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធោ អាកាសេ ឋិតកោ មុនិ
បត្តំ បគ្គយ្ហ សម្ពុទ្ធោ ភិក្ខាយ សមុបាគមិ ។
ឧបាគតំ មហាវីរំ ជលជុត្តមនាមកំ
កិលញ្ជំ បញ្ញាបេត្វា សាលបុប្ផំ អកាសិ ។
និសីទិត្វាន(១) សម្ពុទ្ធំ ហដ្ឋោ សំវិគ្គមានសោ
ទិស្វា បត្តមាទាយ អកន្សុំ អគ្គហឹ អហំ ។
ការុត្តំ ករេត្វាន បថសំ ធេរកគ្គិកំ
ឧទ្ធេ អាកាសយិត្វាន ឧបគញ្ឆិ វិនាយកំ ។
ជលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន អកន្សុំ មនុស្សហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្ទហំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ឥសិមជ្ឈេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។

១ ម. និសីទេត្វា ។

ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ត្រៃលោក ទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ជាអ្នកដឹកនាំសត្វលោក មានព្យា-យាម មានប្រាជ្ញាចាស់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវសម័យ ស្តេចយាងចូលមកជិត ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់កាន់បាត្រ ស្តេចចូលមកដើម្បីភិក្ខា ។ (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានព្យាយាមធំ ទ្រង់ស្តេចចូលមកហើយ ក៏ក្រាលកម្រាលស្មៅ ហើយរោយរាយដោយផ្កាឈើ ។ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអរ មិនកោចកាំងនៅបាន ក៏និមន្តព្រះសម្ពុទ្ធឲ្យគង់ ហើយឡើងភ្នំយ៉ាងដ៏ទាប កាន់យកនូវវិមានក្រឡា ។ ខ្ញុំបានរើសយកផ្លែប៉ុនណោះ មានក្លិនក្រអូប ជាទីគាប់ចិត្ត ហើយលើកលើ ដាក់ចូលទៅថ្វាយព្រះលោកនា-យក ។ លុះខ្ញុំថ្វាយផ្លែខ្នុរ ចំពោះព្រះពុទ្ធរួចហើយ លោកនូវវិមានក្រឡា ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ត្រៃលោក ទ្រង់ទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់គង់ក្នុងកណ្តាលពួកឥសី ហើយត្រាស់នូវគាថាទាំងនេះថា

បញ្ចមំ ឧបសីវត្ថេរាបទានំ

យោ ច មេ ផលមគ្គំ អាសនញ្ច អទាសិ មេ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ បព្ភារេសុ គុហាសុ វា
ឥមស្ស ចិត្តមញ្ញាយ និព្ពត្តិស្សតិ ភោជនំ ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា ឧបបន្នោ អយំ នរោ
ភោជនេហិ ច វត្ថេហិ បរិសំ តប្បយិស្សតិ ។
ឧបបជ្ជតិ យំ យោនិំ ទេវត្តំ អថ មានុសំ
អក្ខោភភោគោ ហុត្វាន សំសរិស្សតិយំ នរោ ។
តិំសកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
ឯកសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
កប្បសតសហស្សម្ហិ ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
ឧបសីវោ នាម នាមេន ហេស្សតិ សត្ថុសាវកោ ។

ឧបសីវត្ថេរាបទាន ទី ៥

បុគ្គលណា បានឲ្យផ្លែឈើ ទ្រឹមក្រៀស្មា និងអាសនៈ ដល់តថាគត ។ នឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់តថាគតនឹងសម្តែង ដូចតទៅនេះ បុគ្គលនេះកាលនៅក្នុងស្រុកក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ក្នុងជ្រោះភ្នំក្តី ក្នុងគុហាក្តី ភោជននឹងកើតឡើង ព្រោះដឹងចិត្តរបស់បុគ្គលនេះ នរៈនេះ បើទៅកើតក្នុងទេវលោកឬមនុស្សលោក នឹងឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយភោជនផង ដោយសំពត់ផង នរៈនេះ បើអន្ទោលទៅកាន់កំណើតណា ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស នឹងជាអ្នកមានភោគៈមិនរំភើបញាប់ញ័រ ។ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ៣ ម៉ឺនកប្ប នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិមួយពាន់ដង ។ នឹងបានសោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា ៧១ ដង នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ក្នុងទីបំផុតមួយសែនកប្ប នឹងមានព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើតក្នុងត្រកូលព្រះបាទឱក្កាករាជ ត្រាស់ដឹងក្នុងលោក នរៈនេះ នឹងបានទទួលមត៌កក្នុងធម៌របស់ព្រះពុទ្ធនោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ មាននាមថាឧបសីវៈ នឹងបានជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា ។

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរិស្សតិនាសវោ

សុលទ្ធលាភោ លទ្ធោ មេ យោហំ អទ្ទក្ខិំ នាយកំ ។

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ

គាមេ វា យទិ វារញ្ញេ បព្ភារេសុ គុហាសុ វា

មម សង្កប្បមញ្ញាយ ភោជនំ ហោតិ មេ សទា ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបសីវោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧបសីវត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នោះនៅទីមិនមានអាសវៈ ព្រោះកំណត់ដឹងអាសវៈទាំងពួង ។

លាភដែលគ្រប់បានដោយល្អ ខ្ញុំបានហើយ ព្រោះខ្ញុំបានជួបនឹងព្រះលោកនាយក ។ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ ខ្ញុំ (កាលនៅ) ក្នុងស្រុកក្តី ក្នុងព្រៃក្តី ក្នុងជ្រោះភ្នំក្តី ក្នុងគុហាក្តី ភោជនរមែងកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយដោយលំដាប់ ទាំងសាសនារបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧបសីវត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧបសីវត្ថេរាបទាន ។

ឆដ្ឋំ ធនុក្ខេបទានំ

[១០៦] មិគលុទ្ទោ បុរេ អាសឹ អរញ្ញេ កាននេ អហំ
បសទំ មិគមេសន្តោ សយម្ភុំ អទ្ទសំ អហំ ។
អនុរុទ្ធោ នាម សម្ពុទ្ធោ សយម្ភូ អបរាជិតោ
វិវេកកាមោ សោ ធីរោ វនំ អជ្ឈោគហី តទា ។
ចតុទណ្ឌេ គហេត្វាន ចតុដ្ឋានេ ឋបេសហំ
មណ្ឌបំ សុកតំ កត្វា បទុមបុប្ផេហិ ឆាទយឹ ។
មណ្ឌបំ ឆាទយិត្វាន សយម្ភុំ អភិវាទយឹ
ធនុំ តត្ថេវ និក្ខិប្ប បព្វជឹ អនគារិយំ ។
ន ចិរំ បព្វជិតស្ស ព្យាធិ មេ ឧទបជ្ជថ
បុព្វកម្មំ សរិត្វាន តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
បុព្វកម្មេន សំយុត្តោ តុសិតំ អគមាសហំ
តត្ថ សោណ្ណមយំ ព្យម្ហំ និព្វត្តតិ យទិច្ឆកំ ។

ធនុក្ខេបទាន ទី ៦

[១០៦] កាលពីមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុងព្រៃធំ កំពុងតែស្វែងរកម្រឹគប្រើស ស្រាប់តែបានជួបព្រះសយម្ភូ ។ ព្រះនាម ព្រះសយម្ភូសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមអនុរុទ្ធ ទ្រង់ឈ្នះមារ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ត្រេកអរនូវទីស្ងាត់ស្ងៀម ស្ដេចយាងចូលទៅក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំយកឈើ ៤ កំណាត់ មកបញ្ឈរក្នុងទីជា ៤ ធ្វើជាកំរោងដ៏វិចិត្រយ៉ាងល្អ ប្រក់ដោយផ្កាឈូកទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំប្រក់ផ្កាស្រេចហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះសយម្ភូ ទុកធ្នូនៅក្នុងទីនោះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ កាលខ្ញុំទើបតែនឹងបួស ខ្ញុំក៏មានព្យាធិកើតឡើង ខ្ញុំនឹកឃើញនូវបុព្វកម្ម ហើយធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ ។ ខ្ញុំប្រកបដោយបុព្វកម្ម បានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត វិមានជាវិការៈនៃមាស កើតឡើងតាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ក្នុងទីនោះ ។

សហស្សយុត្តំ ហយវាហិំ ទិព្វយានមធិដ្ឋិតោ

អារោហិត្វាន តំ យានំ គច្ឆាមហំ យទិច្ឆកំ ។

គតោ មេ ធីយមានស្ស នេរក្ខុកស្ស មេ សតោ

សមន្តា យោជនសតំ បណ្ណោតោ មេ ចរិយតិ ។

សយនេ សោ ទុវដ្ឋាមិ អទ្ធេ ឧបបសន្ទតេ

អត្តលិក្ខេ ច បទុមា វិស្សន្ទេ និច្ចកាលិកំ ។

មរីចិកោ ផន្ទមានេ គព្ភមានេ ច កាមេ

ន មំ តបតិ អាតបោ បណ្ណបស្ស វិធំ ជលំ ។

ឧត្តរិំ សមត្ថិត្តោ អតោយា ចិហិត មម

បណ្ណាមេ វុក្ខមូលេ ក សន្តាតោ មេ ន វិជ្ជតិ ។

មហិសញ្ញំ អជិដ្ឋាយ ហេណណោតោយំ គកមហំ

តស្ស មេ សុកតំ កម្មំ តុទ្ទកដាយិនិ ជលំ ។

អត្តម្ហិ បជំ កត្វាន គច្ឆាមិ អធិលញ្ចសេ

អហោ មេ សុកតំ កម្មំ តុទ្ទកដាយិនិ ជលំ ។

ខ្ញុំគង់ក្នុងទិព្វយាន: ដែលទឹមដោយសេះមួយពាន់ ជាយាន

ទិព្វ ខ្ញុំឡើងកាន់យាននោះ ហើយទៅតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។

កាលបើខ្ញុំ ដែលបុគ្គលគេនាំអំពីទីនោះមក ខ្ញុំបានកើតជា

ទេវតា បាក់ចិត្តចុះខ្ញុំ អស់ចំនួនមួយរយយោជន៍វិញ ។

ខ្ញុំនោះ ដេកលើដំណេកដោយស្រណុក ដែលគេមិនបាន

ប្រែកហើយ គ្រាន់តែក្រោលដោយស្ពាន ក្រោយតែក្លាហ្វូក

ធ្លាក់ចុះអំពីអាកាស មកប៉ះចំបុរីអស់កាលជានិច្ច ។ កាល

ថ្ងៃបណ្តើរកូនក្តាន់ញាប់ញ័រ កាលកំដៅថ្ងៃក្តៅក្តៅ កំដៅ

ផែនក្តៅដល់ខ្ញុំឡើយ នេះជាផលនៃការឡើងបាក់ ។ ខ្ញុំបាន

កន្ទុំក្នុងកន្លែង អណ្តាយតាំងខ្សោយ ខ្ញុំបានប៉ះហើយ កំដៅ

ក៏មិនបានក្តៅ ទៀបគល់នៃឈើក្តី ផែនតាដល់ខ្ញុំឡើយ ។

ខ្ញុំអធិដ្ឋានទឹកសមុទ្រ ឲ្យទៅជាផែនដី ហើយខ្ញុំនូវទឹកថ្ងៃ

ព្រោះអំពើដែលខ្ញុំ បានធ្វើល្អហើយនោះ នេះជាផលនៃ

តុទ្ទកដាយិនី ។ ខ្ញុំធ្វើផ្លូវក្នុងអាកាស ហើយទៅក្នុងអាកាសបាន

ឱហ្ន៎ ! អំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ នេះជាផលនៃតុទ្ទកដាយិនី ។

ធម្ម នន្ទកត្ថេរាបទានំ

បុព្វេនិវាសំ ជានាមិ ទិព្វចក្ខុំ វិសោធិតំ
អាសវា មេ បរិក្ខីណា ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ជហិតា បុរិមា ជាតិ ពុទ្ធស្ស ឱរសោ អហំ
ទាយាទោម្ហិ ច សទ្ធម្មេ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
អារាធិតោម្ហិ សុគតំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ
ធម្មធជោ ធម្មទាយាទោ(១) ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឧបដ្ឋិត្វាន សម្ពុទ្ធំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ
បារំ គមនិយំ មគ្គំ អបុច្ឆឹ លោកនាយកំ ។
អជ្ឈិដ្ឋោ កថយិ ពុទ្ធោ គម្ភីរំ និបុណំ បទំ
តស្សាហំ ធម្មំ សុត្វាន បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។
អហោ មេ សុកតំ កម្មំ បរិមុត្តោម្ហិ ជាតិយា
សព្វាសវបរិក្ខីណោ នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ ។

១ ម. ធម្មធជោ ធម្មការោហំ ទិស្សតិ ។

នន្ទកត្ថេរាបទាន ទី ៦

ខ្ញុំដឹងខន្ធរបស់ខ្លួនធ្លាប់នៅ ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ទិព្វចក្ខុខ្ញុំបានជម្រះហើយ អាសវៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំអស់រលីងហើយ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ជាតិមុន ខ្ញុំបានលះបង់ហើយ ខ្ញុំបានជាឱរសនៃព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំបានញុំាងព្រះសុគត ព្រះគោតមគោត្រ ជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ឲ្យត្រេកអរត្រេកណា ជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ ជាអ្នកទទួលមត៌កក្នុងធម៌ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំបានបម្រើព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះគោតមគោត្រ ជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ហើយបានក្រាបទូលសួរផ្លូវ ដែលឆ្លងទៅកាន់ត្រើយ គឺព្រះនិព្វាន ចំពោះព្រះលោក-នាយក ។ ព្រះពុទ្ធដែលខ្ញុំអារាធនាហើយ ទ្រង់សម្ដែងនូវបទ គឺព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតដ៏ល្អិតជ្រាលជ្រៅ ខ្ញុំលុះបានស្ដាប់ធម៌ របស់ព្រះពុទ្ធនោះហើយ ក៏បានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ឱហ្ន៎ ! កំពើល្អ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ខ្ញុំបានរួចស្រឡះ ចាកជាតិហើយ អាសវៈទាំងពួងអស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ធនុទោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ធនុទស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ហេមកត្ថោបទានំ

(១០៧) បព្ភារកូដំ និស្សាយ អនោមោ នាម តាបសោ
អស្សមំ សុកតំ កត្វា បណ្ណសាលេ វសី តទា ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។ ១ ។ ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធនុទត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ធនុទាបទាន ។

ហេមកត្ថោបទាន ទី ៧

(១០៧) កាលនោះ ខ្ញុំជាតាបសឈ្មោះអនោមៈ បានធ្វើអាស្រម បណ្ណសាលាដ៏វិចិត្រល្អ នៅអែបនឹងចុងភ្នំ ។

សិទ្ធិំ តស្ស គតោកាម្មិ   សិទ្ធិប្បត្តោ សកោ តវេ

សក្កំសាមញ្ញាភិក្ខិត្តោ   អាគាមី និបកោ មុនិ ។

វិសាវតោ សសមយេ   ឋវាភេទ ច គោរវោ

ឋត្វា ភូមន្តលិក្ខស្មិំ   ទុតាឧត្ថិ(១) ច គោរវោ ។

វីតសោកោ និព្ភតោ   អប្បាហារេ អលោលុបោ

លាភាលាភេន សន្តុដ្ឋោ   ឈាយី ញាណវរោ មុនិ ។

បិយទស្សី តាម សត្ថុត្តោ   អគ្គោ ការុណិកោ មុនិ

សត្តេ តារេតុកាមោ សោ   ការុណាយ ផរី តទា ។

គោធនីយំ ជនំ និស្វា   បិយទស្សី មហាមុនិ

ចក្កាភិជ្ជសហស្សម្មិ   គន្ត្វា ទិភទកោ មុនិ ។

មមុទ្ធរិតុកាមោ សោ   មមស្សមមុបាគមិ

ន ទិដ្ឋោ មេ ជិតោ បុព្វេ   ន សុតោបិ ច កស្សចិ ។

---

១ ឱ. ទោជន្តិ ។

ខ្ញុំនោះ បានសម្រេចនូវតបកម្ម ខ្ញុំដល់នូវការសម្រេច ក្នុងកម្លាំងរបស់ខ្លួន ជាអ្នកក្លាហាន ក្នុងកាលនៃខ្លួនជាសមណៈ ជាអ្នកមានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានប្រាជ្ញាចាស់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកគោរពក្នុងលទ្ធិរបស់ខ្លួន ពនីវៃក្នុងកិច្ចៈរបស់បុគ្គលដទៃ មួយទៀត ជាអ្នកតាំងនៅលើផែនដី និងអាកាសបាន ពនីវៃក្នុងឫទ្ធិបានប្រយោជន៍ ។ ខ្ញុំប្រាសចាកសេចក្តីសោក មិនមានការប្រណាំងប្រជែង មានអាហារតិច មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ជាអ្នកត្រេកអរ ដោយលាភនិងអលាភ មានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន ជាអ្នកប្រាជ្ញ ។ កាលនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបិយទស្សី ជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយករុណា ព្រះអង្គប្រាថ្នាដើម្បីចម្លង នូវសត្វទាំងឡាយ ទ្រង់ផ្សាយព្រះទ័យករុណា ។ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយ-ទស្សី ទ្រង់ឃើញនូវជនដែលគួរត្រាស់ដឹង ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកឱ្យដឹង ស្តេចទៅក្នុងចក្រវាឡមួយពាន់ ។ ព្រះអង្គមានប្រាថ្នាស្រោចស្រង់ខ្ញុំ ស្តេចយាងចូលទៅកាន់អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ព្រះជិនស្រី ខ្ញុំមិនដែលឃើញ ទាំងមិនធ្លាប់បានឮ អំពីសំណាក់អ្នកណាមួយ ក្នុងកាលមុនឡើយ ។

ឧប្បាតា(១) សុបិនា មយ្ហំ   លក្ខណា សុប្បកាសិតា
បដ្ឋា ភូមន្តលិក្ខស្មឹ   នក្ខត្តបទកោវិទោ ។
សោហំ ពុទ្ធស្ស សុត្វាន   តត្ថ ចិត្តំ បសាទយឹ
តិដ្ឋន្តោ(២) ក និសិន្នោ ក   សរាមិ និច្ចកាលិកំ ។
មម ឯវំ សរន្តស្ស   គតកបិ មនុស្សេ
ពុទ្ធំ អនុស្សរន្តស្ស   បីតិ មេ ហោតិ តាវទេ ។
កាលញ្ច បុនកត្វា   មំ ឧបេសិ មហាមុនិ
សម្បរេត្តបិ ន ជានាមិ   អយំ ពុទ្ធោ មហាមុនិ ។
អនុកម្បកោ ការុណិកោ   បិយទស្សី មហាមុនិ
សញ្ញាបាបេសិ អត្តានំ   អហំ ពុទ្ធោ សទេវកេ ។
សញ្ញាណិត្វាន សម្ពុទ្ធំ   បិយទស្សឹ មហាមុនឹ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា   ឥធំ វចនមព្រវឹ ។

---
១ ឧ. ឧប្បាតា ។ ២ ឧ. តិដ្ឋន្តោ ក ។

ខ្ញុំបានសុបិននិមិត្តកើតឡើង លក្ខណៈតាំងឡាយ បានប្រកាសល្អហើយ ខ្ញុំជាអ្នកប៉ិនប៉ៅលើផែនដី និងអាកាស ឈ្លាសវៃ ក្នុងបទនៃនក្ខត្តឫក្ស ។ ខ្ញុំនោះ បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះពុទ្ធហើយ ក៏ញុំាងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះអង្គ ខ្ញុំនោះឈរ ឬអង្គុយ តែងនឹកឃើញព្រះអង្គជានិច្ច ។ កាលខ្ញុំកំពុងនឹកយ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់នឹកដល់ខ្ញុំដែរ ខ្ញុំកំពុងតែនឹកព្រះពុទ្ធ បីតិក៏កើតមាន ដល់ខ្ញុំ ក្នុងខណៈនោះ ។ ព្រះមហាមុនី ទ្រង់ស្តេចចូលមករកខ្ញុំ អស់កាលម្តងទៀត កាលបើព្រះអង្គស្តេចមកដល់ហើយ ខ្ញុំឥតស្គាល់ថា នេះជាព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏ប្រសើរឡើយ ។ ព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ប្រកបដោយករុណា ទ្រង់អនុគ្រោះខ្ញុំ បានញុំាងខ្ញុំឲ្យស្គាល់ព្រះអង្គថា តថាគត ជាព្រះពុទ្ធក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។ ខ្ញុំបានស្គាល់ច្បាស់ នូវព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបិយទស្សី ជាមហាមុនី ហើយក៏ញុំាងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ក្រាបទូលពាក្យនេះថា

សព្វេ(១) បីឋេ ច បល្លង្កេ អាសន្ទីសុ និសីទរេ
ត្វំបិ សព្វញ្ញុយោគី(២) និសីទ រតនាសនេ(៣) ។
សព្វរតនមយំ បីឋំ និម្មិនិត្វាន តាវទេ
បិយទស្សិស្ស មុនិនោ អាសនំ(៤) ឥទ្ធិនិម្មិតំ ។
រតនេ និសិន្នស្ស បីឋកេ ឥទ្ធិនិម្មិតេ
កុម្ភមត្តំ ជម្ពុផលំ អទាសិំ តាវទេ អហំ ។
មម ហាសំ ជនេត្វាន បរិភុញ្ជិ មហាមុនិ
តទា ចិត្តំ បសាទេត្វា សត្ថារំ អភិវាទយឹ ។
បិយទស្សី ច ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
រតនាសនមាសីនោ ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ រតនមយំ បីឋំ អមតញ្ច ផលំ តទា
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។

១ ឱ. អច្ចេ ។ ២ ឱ. សព្វទស្សី ។ ៣ ឱ. រតនាសនេ ។ ៤ ឱ. អាសនំ ។

ពួកជនទាំងអស់ នៃនិគមអង្គុយលើតាំងក្ដី លើបល្ល័ង្កក្ដី លើតាំងវែងក្ដី ព្រះអង្គមានសេចក្ដីករុណាដល់សត្វទាំងពួង សូមគង់លើអាសនៈដ៏ត្រចះត្រចង់ ។ ខ្ញុំបាននិម្មិតតាំងជាវិការៈនៃកែវទាំងពួង ជាអាសនៈដែលខ្ញុំនិម្មិតដោយឫទ្ធិ ថ្វាយព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី ក្នុងខណៈនោះ ។ កាលព្រះអង្គគង់លើតាំងកែវដែលនិម្មិតដោយឫទ្ធិ ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែព្រីងទុំធំប៉ុនក្អម ក្នុងខណៈនោះ ។ ព្រះមហាមុនី ទ្រង់ញ៉ាំងសេចក្ដីត្រេកអរឲ្យកើតដល់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់សោយ (ផ្លែព្រីងនោះ) គ្រានោះ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសាស្ដា ។ ចំណែកព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបិយទស្សី ព្រះអង្គប្រសើរបំផុតក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់គង់លើអាសនៈកែវ ហើយត្រាស់គាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណា បានថ្វាយតាំងជាវិការៈនៃកែវ និងផ្លែព្រីងទុំដល់តថាគត ក្នុងកាលនោះ តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្ដាប់តថាគតនឹងសម្ដែង ដូចតទៅនេះ

សត្តសត្តតិ កប្បានិ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
បញ្ចសត្តតិក្ខត្តុញ្ច ចក្កវត្តី ភវិស្សតិ ។
ឆត្តិំសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
សោវណ្ណមយំ រូបិមយំ បល្លង្កំ សុកតំ ពហុំ
លោហិតង្គមយញ្ចេវ លច្ឆតិ រតនាមយំ ។
ចង្កមនំបិ មនុញ្ញំ(១) បុញ្ញកម្មសមង្គិនំ
បល្លង្កានិ អនេកានិ ធារិស្សរេ សទា ។
កូដាគារា ច បាសាទា សយនញ្ច មហារហំ
តស្ស ចិត្តមញ្ញាយ និព្ពត្តិស្សន្តិ តាវទេ ។
សដ្ឋិ នាគសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា
សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា ហេមកប្បនិវាសសា ។
អារុឡ្ហា គាមណីយេហិ តោមរង្កុសបាណិភិ
តេបិមំ បរិចារិស្សន្តិ រតនបីឋស្សិទំ ផលំ ។

---
១ ម. មន្តំ ។

បុគ្គលនេះ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ កប្ប នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៥ ដង ។ នឹងបានជាព្រះឥន្ទ្រសោយទេវរជ្ជ អស់ ៣៦ ដង នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ។ បុគ្គលនោះ នឹងបាននូវបល្ល័ង្កជាវិការៈនៃមាស ជាវិការៈនៃរក្កុជា ទីគាប់ចិត្ត ជាវិការៈនៃកែវទទឹម ជាវិការៈនៃកែវជាច្រើន ដែលបុញ្ញកម្មបាននាំមកឲ្យហើយ ។ បល្ល័ង្កទាំងឡាយជាច្រើន ដោយកម្មបុគ្គល អ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្មនោះ សម្បីកាលដើរទៅដើរមក សព្វ ៗ កាល ។ ផ្ទះមានកំពូល ប្រាសាទនិងទីសម្រាប់ដេក មានតម្លៃច្រើន នឹងកើតក្នុងខណៈនោះ ព្រោះដឹងចិត្តរបស់បុគ្គលនេះ ។ ដំរី ៦០ ពាន់ ដែលគេស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ជាដំរីដ៏ប្រសើរ មានខ្សែជង្គង់មាស ប្រកបដោយគ្រឿងតាក់តែងក្បាលជាវិការៈនៃមាស ។ ដំរីទាំងនោះ ដែលពួកហ្មាន់ដៃកាន់លំពែងនិងស្នងក្រចី និងគេត្រួតឡើងជិះហើយ នឹងបម្រើបុគ្គលនេះ នេះជាផលនៃការថ្វាយតាំងជាវិការៈនៃកែវ ។

សត្តមំ ហេមកដ្ឋារបទានំ

សដ្ឋី អស្សសហស្សានិ   សព្វាលង្ការភូសិតា
អាជានីយា ច ជាតិយា   សិន្ធវា សីឃវាហនា ។
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ   ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ(១)
តេបិមំ បរិចរិស្សន្តិ   ទេយ្យធម្មស្សិទំ ផលំ ។
សដ្ឋី រថសហស្សានិ   សព្វាលង្ការភូសិតា
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា   សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា ។
អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ   ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ
បរិវារេស្សន្តិមំ និច្ចំ   ទេយ្យធម្មស្សិទំ ផលំ ។
សដ្ឋី ធេនុសហស្សានិ   ការី សុបុង្គវសភា
វច្ឆកេ ជនយិស្សន្តិ   ទេយ្យធម្មស្សិទំ ផលំ ។
សោឡសិត្ថីសហស្សានិ   សព្វាលង្ការភូសិតា
វិចិត្តវត្ថាភរណា   អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា ។
អាឡារបម្ហា ហសុលា   សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
បរិវារេស្សន្តិមំ និច្ចំ   ទេយ្យធម្មស្សិទំ ផលំ ។

---

១ ម. ឥល្លិយា ចាបធារិភិ ។

ហេមកដ្ឋារបទាន ទី ៧

សេះ ៦០ ពាន់ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ជាអាជានេយ្យ អំពីកំណើត ជាសេះសិន្ធព ជាពាហនៈដើរលឿន ។ សេះទាំងនោះ ដែលនាយសារថី មានដៃកាន់ធ្នូ និងខែលឡើងជិះហើយ នឹងបម្រើបុគ្គលនេះ នេះជាផលនៃការថ្វាយទាន ជាវិការៈនៃទាន ។ រថទាំង ៦០ ពាន់ ដែលគេតាក់តែងដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង ចងហ៊ុំដោយស្បែកខ្លាដំបង ខ្លាធំ ដែលគេប្រដាប់ហើយ លើកទង់ជ័យ មានពួកនាយសារថី មានដៃកាន់ធ្នូនិងខែល ឡើងជិះហើយ នឹងហែហមបុគ្គលនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃការថ្វាយទាន ជាវិការៈនៃទាន ។ ពួកមេគោមានទឹកដោះ ៦០ ពាន់ មេគោនិងពួកគោឧសភដ៏ប្រសើរ នឹងញ៉ាំងកូនទាំងឡាយឲ្យកើត នេះជាផលនៃការៈថ្វាយទាន ជាវិការៈនៃទាន ។ ពួកស្រី ១៦ ពាន់ ស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង មានសំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈដ៏វិចិត្រ ពាក់កែវមុត្តា កែវមណី និងកុណ្ឌល ទាំងមានមុខខ្ញុលាយ មានមុខស្រស់ស្រាយ មានសម្រែកសាយ ទាំងមានចង្កេះរៀវ នឹងហែហមបុគ្គលនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃការថ្វាយទាន ជាវិការៈនៃទាន ។

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ គោតមោ នាម ចក្ខុមា

តមន្ធការំ វិធំសេត្វា ពុទ្ធោ លោកេ ភវិស្សតិ។

តស្ស ឧស្សុខមាគម្ម បព្វជិស្សតិ ភិក្ខុកោ

តោសយិត្វាន សត្ថារំ សាសនេភិរមិស្សតិ ។

តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន កិលេសេ ឈាបយិស្សតិ

សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។

វីរិយំ មេ ធុរធោរយ្ហំ យោគក្ខេមាធិវាហនំ

ឧត្តមត្ថំ បត្ថយានោ សាសនេ វិហរាមហំ ។

ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ ចរិមោ វត្តតេ ភវោ

សព្វាសវបរិក្ខីណោ នត្ថិទានិ បុនព្ភវោ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។

កន្លងកប្ប ទី ១.៨០០ នឹងមានព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមគោតម មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់កំចាត់បង់ នូវងងឹតអន្ធការ ក្រាស់ដ៏ក្នុងលោក ។ បុគ្គលនេះ មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ នឹងបួស ព្រោះតម្រូវការឃើញ នូវព្រះពុទ្ធអង្គនោះ បានញុំាងព្រះសាស្តាឲ្យត្រេកអរ នឹងត្រេកអរក្នុងសាសនា ។ បុគ្គលនេះ បានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះហើយ នឹងដុតបំផ្លាញនូវកិលេសទាំងឡាយ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ នឹងនិព្វាន ។

សេចក្តីព្យាយាមរបស់ខ្ញុំ នាំទៅនូវធុរៈ ជាទីនាំមកនូវធម៌ ដ៏ក្សេមចាកយោគៈ ខ្ញុំប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តមក្នុងសាសនា ។ នេះជាកំណើត ជាន់ក្រោយបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ខ្ញុំមានអាសវៈទាំងពួង អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ហេមកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ហេមកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋារសមំ ភាណវារំ ។

អដ្ឋមំ តោទេយ្យត្ថេរាបទានំ

(១០៨) រាជា វិជិតជយោ នាម   កេតុមតីបុរុត្តមេ
សូរោ វិក្កមសម្បន្នោ   បុរមជ្ឈាវសី តទា ។
តស្ស រញ្ញោ បមត្តស្ស   រដ្ឋវិសា(១) សមុដ្ឋហុំ
ឱត្តារា តុណ្ឌិកា ចេវ   រដ្ឋំ វិទ្ធំសយុំ តទា ។

---

១ ម. អដវិយោ ។

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហេមកត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ហេមកត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ១៨ ។

តោទេយ្យត្ថេរាបទាន ទី ៨

(១០៨) គ្រានោះ ក្នុងកេតុមតីបុរីដ៏ឧត្តម ព្រះរាជា ព្រះនាមវិជិតជ័យ ជាស្តេចក្លៀវក្លា បរិបូណ៌ដោយព្យាយាម នៅគ្រប់គ្រងបុរី ។ កាលព្រះរាជាអង្គនោះ ធ្វេសប្រហែសហើយ ពួកជនជាសត្រូវ នៅក្នុងដែនទុត្តរៈនិង តុណ្ឌិកៈ បង្កការឡើង លុកលុយដែន ក្នុងកាលនោះ ។

បត្វាន្ត កាបដ្ឋកេ ចិបេ្ប | សន្និតាគេសិរន្ធមោ
កាជេ ចេតំ ពលគ្គេ ច | អរី ចិត្តាហយិ គតា ។
ហត្ថារោហា អនីកត្ថា | សូរា ច ចម្មយោធិនោ(១)
ធនុគ្គហា ច វេថិកា(២) | សព្វេ សន្និបតុំ គតា ។
អាឡារិកា កប្បកា ច | ន្ហាបកា មាលការកា
សូរា វិជិតសង្គាមា | សព្វេ សន្និបតុំ គតា ។
ខគ្គហត្ថា ច បុរិសា | ចាបហត្ថា ច ចម្មិនោ(៣)
លុទ្ទា វិជិតសង្គាមា | សព្វេ សន្និបតុំ គតា ។
តិធប្បភិន្នា មាតង្គា | កុញ្ជរា សដ្ឋិហាយនា
សុវណ្ណកច្ឆាលង្ការា | សព្វេ សន្និបតុំ គតា ។
ខមា សីតស្ស ឧណ្ហស្ស | ឧក្ការុហារណស្ស ច
យោធាជីវា កតកម្មា | សព្វេ សន្និបតុំ គតា ។
សង្ខសទ្ទំ ភេរិសទ្ទំ | អថោ ឧទ្ទុជសទ្ទកំ(៤)
ឯតេហិ តេ ហាសយន្តា | សព្វេ សន្និបតុំ គតា ។

---

១ ម. ចម្មយោធិនោ ។ ២ ម. ខគ្គ ចិ ។ ៣ ម. វម្មិនោ ។ ៤ ឧ. ទុន្ទុសទ្ទកំ ។

កាលអ្នកចប្ពុនត្រូវមហោស្រពនោះឡើងហើយ ព្រះរាជាទ្រង់ឲ្យប្រជុំគ្នាយ៉ាងប្រញាប់ គឺទ្រង់ញ៉ាំងកាមារក្សទិព្វកជទូកតាំងឡាយឲ្យសម្លឹងសម្លឹងសព្វត្រ ក្នុងកាលនោះ ។ ពលម៉ឺរ ពលរោះ ពលពាក់គ្រឿងក្រោះ ពលកាន់ធ្នូ និងពលរថទាំងអស់ សុទ្ធតែជាអ្នកក្លៀវក្លា មកប្រជុំគ្នា ក្នុងកាលនោះ ។ ពួកអ្នកស្រែ ពួកអ្នកចាត់ប្រយោគ ពួកអ្នកផ្គត់ទឹក ពួកអ្នកធ្វើតូ ការប្រមូលទាំងអស់ សុទ្ធតែជាពួកពិជ័យសង្គ្រាមដ៏ក្លាហាន មកប្រជុំគ្នា ក្នុងកាលនោះ ។ ពួកបុរស មានសក់ក្បែរថ្ងៃ មានឫ និងនៅក្បែរក្បែរថ្ងៃ ទាំងអស់ សុទ្ធតែជាពួកភ័ពវ័យសង្គ្រាមដ៏កាច មកប្រជុំគ្នា ក្នុងកាលនោះ ។ ពួកអ៉ីស្ត្រីប្រសើរ មានអាយុ ៦០ ឆ្នាំ មានរៀបផ្តិន និងគ្រឿងប្រដាប់ជាវិការៈនៃមាស សុទ្ធតែជាអ៉ីបុរសប្រុង ៗ អន្ទះ ទាំងអស់ មកប្រជុំគ្នា ក្នុងនោះ ។ ក្រុមឈ្មួញតានិការទាំងអស់ ដែលមានកេរ្តិ៍អ៊ីរលំហើយ ជាអ្នកមានអំបោះពណ៌គ្រង់ក ល្អិ៍ និងការបារគ្នាបរីស្ទ្រលមក មកប្រជុំគ្នា ក្នុងកាលនោះ ។ សំពៀតស័ក្តិ សំពៀតស្ករ ជាសំពៀតលាងឡើង ពួកជនទាំងអស់នោះ រីករាយដោយសំពៀតទុំ មកប្រជុំគ្នា ក្នុងកាលនោះ ។

អដ្ឋុំ កោសេយ្យស្កុណជាតក

តិស្សលកោដ្ឋិមេដ្ឋហិ   ជន្តុហិ កោមលេហិ(១) ច
កោដ្ឋយន្តា ចិរត្តត្តា(២)   សព្វេ សន្និបតុំ តទា ។
ករោន្តិ និសសេន្តា(៣)   សកដា អជិតញ្ញោ
សដ្ឋិធានសហស្សានិ   ស្វេ ទុត្តាសយិ តទា ។
សទ្ធុំ ធាតុសកាកំសុ   អហោ កដា អជម្មោកោ
ចិរយ បច្ចុមានស្ស   តទា អន្តា កាំសុត្តិ ។
សយនេហិ កុរដ្ឋេត្តា   បស្សាមិ ចិរយ តទា
ន សុខាមិ និករត្តិំ   ស្វេលេន គជ្ជយន្តិ មំ ។
កិំ មមា ទេន រជ្ជេន   វាហនេន ពលេន ច
ន មេ បហោន្តិ ជាតេកុំ   តាសយន្តិ មមំ សទា ។
កិំ មេ បុត្តេហិ ទារេហិ   រជ្ជេន សកលេន ច
យទ្ទុន បព្វជ្ជិស្សាមិ   អកិំចក្កំ វិសោធយេ ។

១ ឱ. ឈោកោមលេហិ ច ។ ២ ឱ. កោដេន្តាន់ និយាមេន្តាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. កិលេកិ និយាមេន្តាតិ ភាយតិ ។

កោសេយ្យស្កុណជាតក ទី ៤

ពួកជនទាំងអស់ ចាក់ផ្ទុលដោយច្បូក កាំបិតទៀតស្បែក ខ្ញុំ និងលំពែងស្នែងក្របី មកប្រជុំគ្នា គ្រប់កាលនោះ ។ កាល នោះ ខ្ញុំហើងឯង ជាស្ដេចឈ្មោះសេដ្ឋីដែលគេមិនធ្លាប់ឈ្មោះ កាត់គ្រឿងក្រោះ បានយកដែកស្រួចចាក់សក់ ៦០ កាន់ ខ្សែកស្មុក ។ ពួកមនុស្សបាននាំស្រែកកង្រំពងជា ទៅហ៊ោ ស្ដេច នេះ មិនប្រែកប្រាដោយសមិទ្ធ កាលបើស្ដេចនេះ ទៅនេះ ក្នុងគោក កាលណា កាលនោះ យើងទើបទទួលចិត្តទាំងមុត នៃខ្លួន ។ កាលនោះ ខ្ញុំដេកលើដំណាក់ ស្រាប់តែឃើញ សត្វនាគ ខ្ញុំដេកឥតលក់ទាំងពីថ្ងៃទាំងយប់ ពួកនិយាយថា លទាំង នោះ គ្រោមខ្ញុំដោយដែកស្រួច ។ ខ្ញុំគិតថា ប្រយោជន៍អ្វី ដោយពាក្យ ពាហនៈ និងពល ដែលអញប្រមាទហើយ ពាក្យ និងពលទាំងនោះ មិនអាចប្រែប្រួលអញបានឡើយ មានតែ ញ៉ាំងអញឱ្យតក់ស្លុត សព្វៗកាល ។ ប្រយោជន៍អ្វីដោយ ក្នុងប្រទេស និងពាក្យទាំងអស់របស់អញ បើដូច្នោះ គាត្វាអញ គួរតែបួស និងដើរត្រាច់ទៅកាន់ (ព្រៃហិមពាន្ត) ។

សដ្ឋីនាគសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា

សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា ហេមកប្បនិវាសសា ។

អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ តោមរង្កុសបាណិភិ

សង្គាមាវចរេ ឋានេ អនេកេត្វា វិហាយហំ ។

សកការេន សត្ថេត្វា និក្ខមី អនគារិយំ

សដ្ឋីអស្សសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា ។

អាជានីយេ ច ជាតិយា សិន្ធវេ សីឃវាហនេ

អារុឡ្ហា គាមណីយេភិ ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ (១) ។

ឆឌ្ឌយិត្វាន សព្វេ តេ និក្ខមី អនគារិយំ

សដ្ឋីរថសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា ។

ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ

សព្វេ តេ បរិច្ចជ្ជ បព្វជី អនគារិយំ ។

---
១ ម. វម្មិភិ ។

ខ្ញុំឥតអាឡោះអាល័យ បានលះបង់ដំរី ៦០ ពាន់ ដែលប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការ គ្រប់យ៉ាង ជាដំរីប្រសើរ មានខ្សែចង្កេះមាស ប្រកបដោយគ្រឿងតាក់តែងក្បាល ជាវិការៈនៃមាស ដែលពួកហ្មដំរីមានដៃកាន់លំពែងនឹងស្ទួងក្រវី និងកង្វេរឡើងជិះហើយ ក្នុងសង្គាមភូមិ ខ្ញុំក៏ព្រហាយសព្វ ដោយកម្មរបស់ខ្លួន ហើយចេញទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំលះចោលពួកសេះ ៦០ ពាន់ ដែលប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការទាំងពួង ពួកសេះអាជានេយ្យតាំងពីកំណើត និងសេះសិន្ធពៈ ជាពាហនៈដ៏លឿន ដែលពួកនាយសារថីមានធ្នូកដៃ និងពាក់គ្រឿងក្រោះឡើងជិះហើយ ទាំងអស់នោះ ហើយចេញទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំបានលះបង់ ពួករថ ចំនួន ៦០ ពាន់ ដែលប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់យ៉ាង ដែលប្រកបស្រោមចំបុំង ដោយស្បែកខ្លាដំបង និងខ្លាធំ មានទង់ជ័យលើកឡើង ទាំងអស់នោះ ហើយចេញទៅកាន់ផ្នួស ។

អដ្ឋមំ គោទេយ្យត្ថេរាបទានំ

សដ្ឋីធេនុសហស្សានិ សព្វា កំសុបធារណា
តារយោ ឆន្ទយិត្វាន បព្វជឹ អនគារិយំ ។
សដ្ឋីឥត្ថីសហស្សានិ សព្វាលង្ការភូសិតា
វិចិត្តវត្ថាភរណា អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា ។
អឡារបម្ហា(១) ហសុលា សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
តា ហិត្វា កន្ទមានាយោ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
សដ្ឋីគាមសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ
ឆន្ទយិត្វាន តំ រជ្ជំ បព្វជឹ អនគារិយំ ។
នគរា និក្ខមិត្វាន ហិមវន្តំ ឧបាគមឹ
ភាគីរសីនទីតីរេ អស្សមំ មាបយឹ អហំ ។
បណ្ណសាលំ ករិត្វាន អគ្យាគារំ អការសហំ
អារទ្ធវិរិយោ បហិតត្តោ វសាមិ អស្សមេ អហំ ។
មណ្ឌបេ រុក្ខមូលេ វា សុញ្ញាគារេ ច ឈាយតោ
ន តុ វិជ្ជតិ តាសោ មេ ន បស្សេ ភយភេរវំ ។
សុមេធោ នាម សម្ពុទ្ធោ អគ្គោ ការុណិកោ មុនិ
ញាណាលោកេន ជោតន្តោ លោកេ ឧប្បជ្ជិ តាវទេ ។

---
១ ម. អឡារបម្ហា ។

គោទេយ្យត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំលះបង់នូវមេគោ ដែលមានទឹកដោះ ៦០ ពាន់ នឹងគ្រឿងសម្រាប់ទ្រោតផ្ទំទាំងអស់ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំលះបង់នូវស្ត្រី ៦០ ពាន់ ដែលស្អិតស្អាងដោយគ្រឿងអលង្ការគ្រប់យ៉ាង មានសំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈ ដ៏វិចិត្រពាក់នៅមណីនិងកុណ្ឌល មានមុខទូលាយ មានមុខស្រស់ស្រាយ មានត្រគាកសាយ មានចង្កេះមូលរៀវ កំពុងកន្ទក់កន្ទេញ ទាំងនោះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំលះបង់ស្រុក ៦០ ពាន់ បរិបូណ៌ដោយគ្រប់យ៉ាង និងរាជ្យនោះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំចេញចាកនគរហើយ ចូលទៅកាន់ព្រៃហិមពាន្ត សាងអាស្រមមួយទៀបឆ្នេរស្ទឹងភាគីរសី ។ ខ្ញុំធ្វើបណ្ណសាលា រួចហើយធ្វើរោងភ្លើង ខ្ញុំមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ មានចិត្តបញ្ជូនទៅហើយ ក៏នៅក្នុងអាស្រម ។ កាលខ្ញុំចំរើនឈាននៅក្នុងមណ្ឌបក្តី ទៀបគល់ឈើក្តី ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ក្តី ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីតក់ស្លុតឡើយ ខ្ញុំមិនដែលឃើញប្រទះភ័យដែលគួរខ្លាចឡើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធ ជាអគ្គបុគ្គលដ៏ប្រសើរ ប្រកបដោយករុណា ទ្រង់រុងរឿងដោយពន្លឺញាណ កើតឡើងក្នុងលោក ក្នុងខណៈនោះឯង ។

មម អស្សមសាមន្តា យក្ខោ អាសិ មហិទ្ធិកោ
ពុទ្ធសេដ្ឋម្ហិ ឧប្បន្នេ អារោចេសិ មមំ តទា ។
ពុទ្ធោ លោកេ សមុប្បន្នោ សុមេធោ នាម ចក្ខុមា
តារេសិ ជនតំ សព្វំ តម្បិ សោ តារយិស្សតិ ។
យក្ខស្ស វចនំ សុត្វា សំវិគ្គោ អាសិ តាវទេ
ពុទ្ធោ ពុទ្ធោតិ ចិន្តេន្តោ អស្សមំ បដិសាមយឹ ។
អគ្គិទារុញ្ច ឆឌ្ឌេត្វា សំសាមេត្វាន សន្ថតំ
អស្សមំ អភិវន្ទិត្វា និក្ខមឹ បវនា អហំ ។
តតោ ចន្ទនមាទាយ គាមា គាមំ បុរា បុរំ
ទេវទេវំ គវេសន្តោ ឧបគញ្ឆឹ វិនាយកំ ។
ភគវា តម្ហិ សមយេ សុមេធោ លោកនាយកោ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ ពោធេតិ ជនតំ ពហុំ ។
អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វាន សីសេ កត្វាន ចន្ទនំ
សម្ពុទ្ធំ អភិវាទេត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។

យក្សមួយមានឫទ្ធិច្រើន នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ កាលព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរកើតឡើងហើយ ក៏ប្រាប់ខ្ញុំក្នុងកាលនោះថា ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសុមេធ មានបញ្ញាចក្ខុ កើតហើយក្នុងលោក ទ្រង់ញុំាងប្រជុំជនទាំងអស់ឲ្យឆ្លងហើយ ទ្រង់មុខជាចម្លងអ្នកផង ។ ខ្ញុំបានសេចក្តីសង្វេគកើតឡើង ក្នុងខណៈនោះ ព្រោះឮពាក្យយក្សនោះ ខ្ញុំគិតថា ព្រះពុទ្ធ ព្រះពុទ្ធ ហើយរៀបចំនូវអាស្រម ។ ខ្ញុំលះបង់ឧសសម្រាប់ដុតភ្លើង រៀបក្រាលកម្រាល រួចថ្វាយបង្គំអាស្រមហើយចេញអំពីព្រៃធំ ។ ខ្ញុំកាន់យកខ្លឹមចន្ទន៍ អំពីព្រៃធំនោះ ហើយចេញពីស្រុកមួយចូលទៅកាន់ស្រុកមួយ ចេញពីបុរីមួយ ចូលទៅកាន់បុរីមួយ ស្វែងរកព្រះពុទ្ធ ជាទេវតាដ៏ប្រសើរជាងទេវតា ហើយចូលគាល់ព្រះលោកនាយក ។

សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសុមេធ ជាលោកនាយក ទ្រង់កំពុងប្រកាសនូវសច្ចៈ ៤ ញុំាងប្រជុំជនដ៏ច្រើនឲ្យត្រាស់ដឹង ។ ខ្ញុំផ្គងអញ្ជលីប្រណម្យលើក្បាល ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយពោលនូវគាថាទាំងនេះថា

វស្សិកោ បុប្ផមានស្មឹ សន្តិកេ ឧបវាយតិ
ត្វំ វីរ គុណគន្ធេន ទិសា សព្វា បវាយសិ
ចម្បកោ នាគមល្លិកោ អតិមុត្តកកេតកា
សាលេសុ បុប្ផមានេសុ អនុវាតំ បវាយតិ ។
តវ គន្ធំ ឃាយិត្វាន(១) ហិមវន្តា ឥធាគមិំ
បូជេមិ តំ មហាវីរ លោកជេដ្ឋ មហាយស ។
វរចន្ទនេនានុលិម្បិំ សុមេធំ លោកនាយកំ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា តុណ្ហី អដ្ឋាសិ តាវទេ ។
សុមេធោ នាម ភគវា លោកជេដ្ឋោ នរាសភោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ ញាណំ បកិត្តេសិ ចន្ទនញ្ច អបូជយិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។

១ ម. សុណិត្វាន ។

កាលបើផ្កាម្លិះកំពុងរីក ក្លិននោះ ក៏ផ្សាយទៅបានតែក្នុងទីជិត កាលបើផ្កាចម្បា ផ្កាខ្ទឹង ផ្កាម្លិះ ផ្កាម្លូល ផ្កាការកេត និង ផ្កាកាំងកំពុងរីក ក្លិនក៏ផ្សាយទៅបានតែក្នុងទីបណ្ដោយខ្យល់ បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ព្រះអង្គតែងផ្សាយដោយក្លិន គឺគុណធម៌ សព្វទិស ។ ខ្ញុំព្រះអង្គចេញចាកព្រៃហិមពាន្ត មកកាន់ទីនេះ ព្រោះបានធុំក្លិនព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាមហាវីរបុរស ទ្រង់ប្រសើរបំផុតក្នុងលោក មានយសច្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបូជាចំពោះព្រះអង្គ ។ ខ្ញុំបានលាបព្រះសុមេធជាលោកនាយក ដោយខ្លឹមចន្ទន៍ដ៏ប្រសើរ រួចហើយញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ក៏ឈរនៅស្ងៀមក្នុងខណៈនោះ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសុមេធ ប្រសើរបំផុតក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរៈ ទ្រង់គង់ក្នុងភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់នូវគាថាទាំងនេះថា បុគ្គលណា បានសរសើរគុណតថាគត ទាំងបានបូជាខ្លឹមចន្ទន៍ដល់តថាគត តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ តថាគតនឹងសម្ដែងចុះ ។

អាទេយ្យវាក្យវចនោ ព្រហា ឧជុ បតាបវា
បញ្ចវីសតិកប្បានិ សព្វកាមោ ភវិស្សតិ ។
ឆព្វីសតិកប្បសតេ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
តេត្តឹសក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
ឥតោ ចុតោយំ មនុជោ មនុស្សត្តំ គមិស្សតិ
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ ព្រហ្មពន្ធុ ភវិស្សតិ ។
អជ្ឈាយកោ មន្តធរោ តិណ្ណំ វេទាន ពារគូ
តីណិលក្ខណសម្បន្នោ ពាវរី នាម ព្រាហ្មណោ ។
តស្ស សិស្សោ ភវិត្វាន ហេស្សតិ មន្តពារគូ
ឧបគន្ត្វាន សម្ពុទ្ធំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ ។
បុច្ឆិត្វា និបុណេ បញ្ហេ អាសយិត្វាន មានសំ(១)
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហាហិតិ អនាសវោ ។

---

១ ម. ភាវយិត្វាន សព្វត្ថំ វិស្សជ្ជិ ។

បុគ្គលនេះ នឹងមានពាក្យសំដីគេគួរជឿ ជាបុគ្គលប្រសើរ មានចិត្តត្រង់ មានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស មានពន្លឺ អស់ ២៥ កប្ប ។ បុគ្គលនេះ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ២៦ រយកប្ប នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់មួយពាន់ដង នឹងបានជាព្រះឥន្ទ្រ សោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា អស់ ៣៣ ដង នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ចំនួនមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ។ មនុស្សនេះឯង លុះច្យុតចាកទីនោះមក នឹងបានទៅកើតជាមនុស្ស ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម នឹងមានផៅពង្សដ៏ប្រសើរ ។ ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ឈ្មោះពាវរី ជាអ្នកស្វាធ្យាយមន្ត ចេះចាំមន្ត ដល់នូវត្រើយវេទទាំង ៣ ប្រកបដោយលក្ខណៈ ៣ យ៉ាង ។ បុគ្គលនេះនឹងបានជាសិស្សពាវរីព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកដល់ត្រើយនៃមន្ត បានចូលគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមគោតម ជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ។

ទុំបានទូលសួរនូវប្រស្នាដ៏ល្អិត ហើយញុំាងចិត្តឲ្យរីករាយ កំណត់ដឹងអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។

ទិវិធគ្គិ និព្វុតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ   វិហរាមិ អនាសវោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ   ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា   វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ   មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ   វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា   កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោធេយ្យោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

កោធេយ្យត្ថេរស្ស អបទានំ សត្តមំ ។

ភ្លើង ៣ យ៉ាង របស់ខ្ញុំ បានរលត់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ កិលេសទាំងពួង ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញចោលហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោធេយ្យត្ថេរ មានអាយុ បានសំដែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ កោធេយ្យត្ថេរាបទាន ។

នវមំ ជិតុបណ្ណិកត្ថេរាបទានំ

(១០៩) ឥតោ ហំ សត្តតិយា សេដ្ឋិបុត្តោ អហោសហំ
សមប្បិតោ កាមគុណេហិ បរិវារេមហំ តទា ។
តយោ បាសាទមារុយ្ហ មហាភោគេ វលញ្ជកោ(១)
តត្ថ នច្ចេហិ គីតេហិ បរិវារេមហំ តទា ។
តុរិយា អាហតា មយ្ហំ សម្មតាលសមាហិតា
រមន្តិ ឥត្ថិយោ សព្វា ហរន្តិយេវ មេ មនោ ។
ចេលាវកា វាមនិកា(២) កុញ្ជា សីហិមប្ពិតា(៣)
លង្ឃិកា(៤) សោកជ្ឈាយី ច បរិវារេន្តិ មំ សទា ។
វេតាលិនោ កុម្ភថូនិ នដា ច នច្ចកា ពហូ
នដកា នាដកា ចេវ បរិវារេន្តិ មំ សទា ។
កប្បកា ន្ហាបកា សូទា មាលាការា សុមាសកា
ជល្លា មល្លា ច តេ សព្វេ បរិវារេន្តិ មំ សទា ។

១ ម. ឥត្ថិ គេហាលុញ្ចកានិ ចិត្តូវិ ។ ២ ម. បេណាមិកា ណាមណិកានិ តាយនំ ។
៣ ម. សីហមប្ពិកា ។ ៤ ម. លង្ឃិកា ។

ជិតុបណ្ណិកត្ថេរាបទាន ទី ៩

(១០៩) កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋីបុត្រ នៅក្នុងនគរហង្សវតី ជាអ្នកថ្កុកស្តុកស្តម្ភ ដោយកាមគុណទាំងឡាយ ញ៉ាំងគេឲ្យហោមរោម ។ កាលនោះ ខ្ញុំឡើងកាន់ប្រាសាទទាំង ៣ ប្រើប្រាស់ភោគៈច្រើន ញ៉ាំងគេឲ្យហោមរោមដោយការរាំច្រៀង ក្នុងប្រាសាទនោះ ។ តូរ្យតន្ត្រី ប្រគំដោយការប្រគំដ៏ពីរោះ ដែលគេនាំមកដើម្បីខ្ញុំ ពួកស្រីទាំងអស់កាលក្រេកអរ រមែងដឹកនាំនូវចិត្តខ្ញុំ ។ ពួកស្រីកំពុងពេញវ័យ ពួកស្រីតឿ ពួកស្រីកញ្ជកង ពួកស្រីចំចន់ ពួកស្រីឡើងកំរ និងពួកស្រីខ្ញុក តែងហោមរោមខ្ញុំ សព្វ ៗ កាល ។ ពួកអ្នកប្រគំ ពួកអ្នកដំស្គរ ពួកអ្នករបាំ ជាច្រើនគ្នា ពួករបាំប្រុសស្រី តែងហោមរោមខ្ញុំ សព្វ ៗ កាល ។ ពួកជាងកំណារ ពួកអ្នកផ្ងូតទឹក ពួកអ្នកដាំស្ល ពួកអ្នកក្រងផ្កាកម្រង ពួកសុមាសកជន ពួកអ្នកប្រដាល់ ពួកអ្នកចំបាប់ ទាំងអស់នោះ តែងហោមរោមខ្ញុំ សព្វ ៗ កាល ។

ឃោសេសុ ភេរិឃ្យានេសុ   សង្ខិតេ កាកុតាបនេ
រត្តិន្ទិវំ ន ជានាមិ   ឥន្ទោវ តិទសេ បុរេ(១) ។
អត្ថិកា កបណា(២) សព្វេ   យាចកា ចរកា(៣) ពហូ
ឧបគច្ឆន្តិ តេ និច្ចំ   ភិក្ខាយន្តា មមំ ឃរំ ។
សមណា ព្រាហ្មណា ចេវ   បុញ្ញក្ខេត្តា អនុត្តរា
វឌ្ឍយន្តា មមំ បុញ្ញំ   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
បដកា(៤) លម្ពកា សព្វេ   និគណ្ឋា កុប្បសាដកា
តេ ទណ្ឌិកា ឯកសិខា   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
អាជីវិកា វិលុត្តាវី   គោតមកា(៥) ទេវធម្មិកា
រជោជល្លធរា ឯតេ   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
បរិវត្តកា សិទ្ធិបត្តា(៦)   កោណ្ឌបុត្តិកា ពហូ
តបស្សី វនចារី ច   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
អន្ធកា ទមិឡា ចេវ   សាកុឡា មលយាលកា
សវរា យោនកា ចេវ   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។

---

១ ឱ. តិទសង្ឃេ ។ ២ ឱ. បមិកា ។ ៣ ឱ. វិរកា ។ ៤ ឱ. បដិកា ។ ៥ ឱ. គោតមា ។ ៦ ឱ. បរិត្តកា សិទ្ធិបត្តា ។

កាលពួកជនទាំងនុ៎ះ កំពុងលេង គ្រឿងការកញ្ចប់ដែលសិក្សាស្ទាត់ហើយ ខ្ញុំមិនស្គាល់យប់និងថ្ងៃឡើយ ដូចជាព្រះឥន្ទ្រ ឋិតនៅក្នុងឋានត្រៃត្រិង្ស ។ ពួកអ្នកដើរផ្លូវ ពួកអ្នកកំព្រា ពួកយាចក ពួកអ្នកដើរជាច្រើននាក់ អ្នកទាំងអស់នោះ តែងចូលទៅសុំទាន ក្នុងផ្ទះខ្ញុំជានិច្ច ។ ពួកសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ ញុំាងបុណ្យឲ្យចម្រើនដល់ខ្ញុំ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកនិគ្រន្ថទាំងអស់នោះ គឺពួកបដកៈ លម្ពកៈ កុប្បសាដកៈ ទណ្ឌិកៈ ឯកសិខៈ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកអ្នកប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតដោយប្រពៃ ពួកអ្នកបួសជាសិស្សព្រះគោតម ពួកអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដូចទេព ពួកអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដូចទេវតា ពួកអ្នកទ្រទ្រង់ល្អងធូលី ទាំងនុ៎ះ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ ពួកអ្នកដល់នូវការសម្រេចហេតុផ្សេងៗ ។ ពួកអ្នកប្រជុំគ្នាម្ដាប់ការព្រត ពួកអ្នកមានតបៈ និងពួកអ្នកប្រព្រឹត្តនៅក្នុងព្រៃ ជាច្រើន តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកជនខ្វាក់ ពួកទមិឡ ពួកអ្នកដែនសាកុឡៈ ពួកអ្នកដែនមលយាលកៈ ពួកអ្នកដែនសវរៈ និងពួកអ្នកដែនយោនកៈ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។

កុដ្ជកា ធុណ្ណកា សេព្វា កុដ្ឋលា សាឡុរិន្ទកា

អាករ ចំករន្នា ច(១) អាកដ្ឋន្តិ មមំ យវំ ។

អលសន្ទកា បល្វកា បទុមា ឧត្តមាវុហា

ពាហិកា(២) ចេតបុត្តា ច អាកដ្ឋន្តិ មមំ យវំ ។

មធុកា កោសលកា កាសិកា(៣) ហត្ថិបោរិកា

វសិដ្ឋា មល្លលា ចេវ អាកដ្ឋន្តិ មមំ យវំ ។

ចេលាវកា អារដ្ឋា ច ទិកាសា មេឃលា តញ្ញ

ឧទ្ទកា សុទ្ទកា ចេវ អាកដ្ឋន្តិ មមំ យវំ ។

រោហកា សិន្ធវា ចេវ ចិត្តកា បិកកណ្ណិកា

សុរដ្ឋា អបរន្តា ច អាកដ្ឋន្តិ មមំ យវំ ។

១ ឱ. អាគតចិត្តា ជាតិ ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. អសលសត្តា បល់រីកា ឧន្ទក ទិន្នមាទុសា

សេហ៊ីកាតិ ធីលេ ជាហ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. កលិង្គា ។

ពួកផ្កាកដែលឈ្មោះកុដជៈ ពួកផ្កាកដែលឈ្មោះធុណ្ណកៈ ពួកផ្កាកដែលឈ្មោះកុដ្ធលៈ ពួកផ្កាកដែលឈ្មោះសាឡុរិន្ទកៈ ពួកផ្កាកដែលឈ្មោះអាករ និងពួកផ្កាកដែលឈ្មោះចំករ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកផ្កាកស្រែយនៅក្នុងអលសន្ទកៈ ពួកផ្កាកស្រែយនៅក្នុងបល្វៈ ពួកផ្កាកនៅឡើងក្នុងលក្ខ និងពួកបេតបុត្ត ផ្កានៅក្រៅដែន តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែលមធុរៈ ពួកផ្កាកើតនៅ ក្នុងដែនកោសល ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនកាសី ពួកផ្កាកើតនៅ ក្នុងដែនហត្ថិបុរី ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនវសិដ្ឋៈ និងពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនមល្លលៈ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនចេលាវកៈ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនអារដ្ឋៈ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនទិកាសៈ ពួកផ្កាកើតនៅ ក្នុងដែនមេឃលៈ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនឧទ្ទកៈ និងពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនសុទ្ទកៈ ជាប្រចាំ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនរោហកៈ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនសិន្ធវៈ ពួកផ្កាកើតនៅ ក្នុងដែនចិត្តកៈ ពួកផ្កាកើតនៅ ក្នុងដែនឯកកណ្ណិកៈ ពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនសុរដ្ឋៈ និងពួកផ្កាកើតនៅក្នុងដែនអបរន្តៈ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។

ទវ៉ី ធម្មកណ្ឌិតឡោកហាក់

សុប្បារកា កុមារា ច   មលយេ សោណភូមិកា
វេជ្ជហារ(១) ច តេ សព្វេ   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
ឧលកា ចេសកា   ពន្ធកា ច កុដ្ឋកា
កម្ពកា កុម្ភកា   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
មណិកា លោហកា   សោណ្ណកា ច ទុស្សិកា
តិបុកា ច តេ សព្វេ   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
ឧសុកា គមកា   ចេសកា ច គន្ធិកា
រជកា តុន្នវាយា ច   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
តេលិកា កដ្ឋហារា ច   ឧទហារា ច បេសិកា
សូបិកា សារក្ខា ច(២)   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
ទោវារិកា អនីកដ្ឋា   គន្ធិកា បុប្ផឆឌ្ឌកា
ហត្ថារោហា ហត្ថិបាលា   អាគច្ឆន្តិ មមំ ឃរំ ។
អានន្ទស្ស ធាម រញ្ញោ   សមត្តស្ស មហាសហំ ។
សត្តវណ្ណេន រតនេន   ឧនត្ថំ បូរយាមហំ ។

---

១ ឧ ម. វេជ្ជហារា ។ ២ ម. សូបិកា បក្កា ច ។

ធម្មកណ្ឌិតឡោកខាង ទី ៦

ពួកកុមារ នៅក្នុងផែនសុប្បារកៈ នៅក្នុងផែនមលេយៈ នៅក្នុងសោណភូមិ នៅក្នុងផែនវេជ្ជហារ ពួកជនទាំងអស់នោះ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកជាងផ្លាកច្រូង ពួកជាងតម្បាញ ពួកជាងទ្វៃស្បែក ពួកជាងចាំងឈើ ពួកអ្នកធ្វើកាតោរ និងពួកសូនឆ្នាំង តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកជាងកែវមណី ពួកជាងលោហៈ ពួកជាងមាស ពួកជាងត្បាញសំពត់ និងពួកជាងសំណ ទាំងអស់នោះ តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកជាងកូនសរ ពួកជាងក្រឡឹង ពួកជាងតម្បាញ ពួកអ្នកធ្វើទឹកអប់ ពួកជាងជ្រលក់ និងពួកជាងផុល តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកអ្នកស្លប្រេង ពួកអ្នកនាំអុស ពួកអ្នកដងទឹក ពួកអ្នកចំអិនសាច់ ពួកអ្នកដាំស្ល និងពួកអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងសំឡេង តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ពួកអ្នកចាំទ្វារ ពួកទាហានក្បួនទ័ព ពួកអ្នកក្រងផ្កា ពួកអ្នកបាចកោលផ្កា ពួកអ្នកជិះដំរី និងពួកអ្នកឃ្វាលដំរី តែងមកកាន់ផ្ទះខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានឲ្យសាមគ្គី ដល់ស្តេចឈ្មោះអានន្ទៈ ខ្ញុំបំពេញសេចក្តីខ្វះខាតដោយរតនៈ មានពណ៌ ៧ ។

យេ មយា កិត្តិតា សព្វេ នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា
តេសាហំ ចិត្តមញ្ញាយ តប្បយិំ ភគេឆធិ ។
វក្កុសុ កាសមានេសុ វិជ្ជមានាសុ កេវិសុ
សន្ទេសុ ឆមយន្តេសុ សក្កគេហេ រមាមហំ ។
គគក ឥម្ហិ សមយេ បទុមុត្តរនាមកោ
សហ សតសហស្សេហិ បរិក្ខីណាសវេហិ សោ ។
កិក្ខុហិ សហិតោ វីរ បជិបជ្ជិត្វ ចក្ខុមា
ខុការសេត្ថា និសា សព្វា ឱបក្កោវ សោគតិ ។
វិជ្ជន្តិ កេរិយោ សព្វា កម្ពន្ត លោកនាយកោ
បក និទ្ធាវេត តស្ស សតិវរំ ឧត្តតោ ។
គកជន្តិកាយាបិ បរិជ្ជន ន រស្មិហា
អន្តោយកេសុ វិប្បលោ អាលោកោ អាសិ តាវទេ ។
បតំ និស្វាន ពុទ្ធស្ស នាវិសន្ទេ អរេចហំ
និស្សិសយំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ ឥមំ វចនមព្រវិ ។

ពួកបក្សីជាច្រើនទាំងអស់ណា មានពណ៌ផ្សេងៗ គ្នា ដែលខ្ញុំបានពណ៌នារួចហើយ ខ្ញុំដឹងចិត្តនៃពួកនោះ ហើយឱ្យផ្លែស្ងប់ស្ងាត់ដោយគេនាំ ។ កាលបើគេនិយាយពាក្យពីរោះ កាលបើគេខ្ជិលស្ដាប់ឡើង កាលបើគេផ្ញុំសន្ធិឡើង ខ្ញុំត្រេកអរ ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ។ សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាម បទុមុត្តរៈ ព្រមទាំងព្រះខីណាស្រពមួយសែនអង្គ កើតមានឡើងហើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធមានបក្ខុ ព្រមដោយភិក្ខុទាំងឡាយ ចូលស្ដេចទៅកាន់មណ្ឌល ក្នុងវៀងដូចជាដើមទីបព្រឹក្ស ដែលញុំាងទិសទាំងពួងឱ្យភ្លឺ ។ កាលបើព្រះលោកនាយក ស្ដេចយាងទៅ ស្ពានទាំងពួង ក៏លាន់ឮឡើង ស្នើរបស់ព្រះពុទ្ធក៏ផ្សាយចេញទៅ ហាក់ដូចព្រះអាទិត្យរះឡើងពីទីនេះ ។ ខណៈនោះ ពន្លឺទាំងឡាយ ចាំងចូលទៅក្នុងផ្ទះទាំងឡាយ ដោយរស្មី ផ្សាយចូលទៅកាន់បន្ទាយសន្ធោរ ។ ខ្ញុំបានឃើញរស្មីរបស់ព្រះពុទ្ធហើយ បានប្រាប់បរិស័ទខ្ញុំថា ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ស្ដេចយាងមកកាន់មណ្ឌលនេះ ដោយឥតសង្ស័យ ។

ទិស្វា និសិន្នំ ភាសមានំ អគ្គី អត្តបជ្ជំ(១)
សព្វត្ថំ អភិភវេត្វា ឥធ វនមព្រី ។
អនុកម្បកោ មេ ពុទ្ធោ ជលជុត្តមនាមកោ
វសីសតសហស្សេហិ អភិភាសេសិ សោ មុនិ ។
និមន្តយិត្វាន សព្វត្ថំ អភិនេសិំ សកំ ឃរំ
តត្ថ អន្នេន បានេន សន្តប្បេសិំ មហាមុនឹ ។
ភុត្តាវិំ កាលមញ្ញាយ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស តាទិនោ
សត្តិកេន តុរិយេន ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបដ្ឋហឹ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
អន្តោឃរេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មំ តុរិយេហុបដ្ឋាសិ អន្នបានញ្ចទាសិ មេ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។
បហូតភក្ខោ ហុត្វាន សហិរញ្ញោ សភោជនោ
ចតុទ្ទីបេ ឯករជ្ជំ ការយិស្សតិយំ នរោ ។

---

១ ម. អត្តបាណំ ។

ខ្ញុំបានចុះអំពីប្រាសាទដោយរហ័ស ទៅដល់ពាក់កណ្ដាលផ្លូវ ថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ ហើយក្រាបបង្គំទូលថា សូមព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ អនុគ្រោះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ព្រះពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញអង្គនោះ ទ្រង់ទទួលនិមន្ត មួយអន្លើដោយពួកភិក្ខុមួយសែនអង្គ ។ លុះខ្ញុំនិមន្តព្រះសម្ពុទ្ធរួចហើយ នាំព្រះអង្គទៅផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ញុំាងព្រះមហាមុនី ឲ្យឆ្អែតស្កប់ស្កល់ ដោយបាយនិងទឹក ក្នុងផ្ទះនោះ ។ ខ្ញុំបានដឹងកាលដ៏គួរនៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាតាទិបុគ្គល ទ្រង់ឆាន់រួចហើយ ក៏បម្រើព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ដោយតូរ្យតន្ត្រី ព្រមទាំងបម្រៀង ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវលោក ជាអ្នកទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់គង់នៅក្នុងផ្ទះ ហើយត្រាស់គាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណា បានបម្រើតថាគត ដោយតូរ្យតន្ត្រីផង បានថ្វាយបាយនិងទឹកផង ដល់តថាគត តថាគតនឹងសរសើរ បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ តថាគតនឹងសម្ដែង ដូចតទៅនេះ នរៈនេះ នឹងមានគ្រឿងបរិភោគច្រើន ព្រមទាំងមាសប្រាក់ ភោជន នឹងបានសោយឯករាជ្យ ក្នុងទ្វីប ៤ ។

បញ្ចសីលេ សមាទាយ   ទសកម្មបថេ រតោ
សមាទាយ បវត្តេន្តោ   បរិសំ សិក្ខាបេស្សតិ(១) ។
តុរិយសតសហស្សានិ   នារិយោ សមលង្កតា
វជ្ជយិស្សន្តិមំ និច្ចំ   ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
តិំសកប្បសហស្សានិ   ទេវលោកេ រមិស្សតិ
ចតុសដ្ឋិក្ខត្តុំ ទេវិន្ទោ   ទេវរជ្ជំ ករិស្សតិ ។
ចតុសត្តតិក្ខត្តុំ ច   ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ   គណនាតោ អសង្ខិយំ ។
កប្បសតសហស្សម្ហិ   ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
គោតមោ នាម នាមេន   សត្ថា លោកេ ភវិស្សតិ ។
ឧបបជ្ជតិ យំ យោនឹ   ទេវត្តំ អថ មានុសំ
អនូនភោគោ ហុត្វាន   មនុស្សត្តំ គមិស្សតិ ។
អជ្ឈាយកោ ភវិត្វាន   តិណ្ណំ វេទាន បារគូ
ឧត្តមត្ថំ គវេសន្តោ   ចរិស្សតិ មហឹ ឥមំ(២) ។
សោ ច បច្ឆា បព្វជិត្វា   សុក្កមូលេន ចោទិតោ
គោតមស្ស ភគវតោ   សាសនេភិរមិស្សតិ ។

១ ម. បរិសំ សិក្ខាបយិស្សតិ ។ ២ ម. ឥធំ ។

នរៈនេះ នឹងសមាទានសីល ៥ ត្រេកអរក្នុងកុសលកម្មបថ ១០ ប្រព្រឹត្តសមាទានកុសលធម៌ ហើយនឹងញុំាងបរិស័ទឲ្យសិក្សា ។ តូរ្យប្រមាណមួយសែន នឹងពួកនារីមានខ្លួនប្រដាប់ប្រដា នឹងគាល់បម្រើនរៈនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ នរៈនេះ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់៣០ពាន់កប្ប បានជាព្រះឥន្ទ្រសោយរាជ្យ ជាស្តេចទេវតា អស់ ៦៤ ដង ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៤ ដង បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់បានមួយអសង្ខេយ្យកប្ប ។ ក្នុងទីបំផុតមួយសែនកប្ប នឹងមានព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម កើតក្នុងត្រកូល ព្រះបាទឱក្កាករាជ ត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។ នរៈនេះ កើតចូលទៅកាន់កំណើតណា គឺទេវតា ឬជាមនុស្ស នឹងជាអ្នកមានភោគៈមិនខ្វះខាត ក្នុងបច្ឆិមជាតិ នឹងបាននូវភាពជាមនុស្ស ។ ក្នុងកាលនោះ នរៈនេះ ជាអ្នកសូត្រស្វាធ្យាយមន្ត ដល់នូវត្រើយ នៃវេទទាំង ៣ កាលស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម នឹងត្រាច់ទៅតាមផែនដី ។ នរៈនោះ លុះកាលជាខាងក្រោយ ក៏ចេញបួស ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន នឹងត្រេកអរក្នុងសាសនា នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមគោតម ។

អារាធយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ គោតមំ សក្យបុង្គវំ
កិលេសេ ឈាបយិត្វាន អរហាយំ ភវិស្សតិ ។
បវនេ ព្យគ្ឃកជាតោ មិគកជាតោ កេសរី
អគីតោ វិហារមជ្ឈេ សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា ចលិតេ ទុគ្គតិម្ហិ វា
និព្វត្តិំ មេ ន បស្សាមិ ឧបដ្ឋានស្សិទំ ផលំ ។
វិវេកមនុយុត្តាម្ហិ ឧបសន្តា និរូបធិ
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគីវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវា ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

នាងនោះ នឹងញុំាងព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមគោតម ជាសក្យៈដ៏ប្រសើរ ឲ្យត្រេកត្រអាល នឹងដុតកំដៅនូវកិលេសទាំងឡាយ ហើយបានជាព្រះអរហន្ត ។

ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំនៅក្នុងសាសនា នៃព្រះពុទ្ធជាសក្យបុត្រ ខ្ញុំផុតភ័យ ដូចជាស្ដេចខ្លាធំ ឬដូចជាកេសររាជសីហ៍ ជាស្ដេចម្រឹគនៅក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំមិនដែលឃើញនូវកំណើតរបស់ខ្ញុំ ក្នុងទេវលោកក៏ដោយ ឬក្នុងកំណើតមនុស្សក៏ដោយ ឬក្នុងទុគ្គតិឡើយ នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ខ្ញុំជាអ្នកប្រកបក្នុងវិវេក ជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់ មិនមានឧបធិ មិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវចន្ទឹង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវចន្ទឹង ។ ឱ ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់ព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ផុក្កណ្ណិកោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ផុក្កណ្ណិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ ឧទេនត្ថេរាបទានំ

(១១០) ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ បទុមោ នាម បព្វតោ
អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។
នទិយោ សន្ទរេ តត្ថ សុបតិត្ថា មនោរមា
អច្ឆោទកា សីតជលា សន្ទរេ នទិយោ សទា ។
បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា វលជា(១) មុញ្ជរោហិតា
សោភេន្តិ នទិយោ ឯតេ វសន្តិ នទិយា តទា ។
អម្ពជម្ពូហិ សញ្ឆន្នា ការេរិតិលកា តថា
ឧទ្ទាលកា បាដលិយោ សោភេន្តិ មម អស្សមំ ។
អង្កោលកា ពិម្ពិជាលា មាយាការា(២) ច បុប្ផិតា
គន្ធេន ឧបវាយន្តា សោភេន្តិ មម អស្សមំ ។
អតិមុត្តា សត្តលិកា នាគា សាលា ច បុប្ផិតា
ទិព្វា គន្ធា សម្បវន្តា សោភេន្តិ មម អស្សមំ ។
កោសុម្ភា(៣) សលឡា នីបា អដ្ដកា ច បុប្ផិតា
ទិព្វា គន្ធា សម្បវន្តា សោភេន្តិ មម អស្សមំ ។

---
១ ឱ. វលជា ។ ២ ម. មាយាការា ។ ៣ ឱ. កោសម្ភា ។

បានឮថា ព្រះផុក្កណ្ណិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ផុក្កណ្ណិកត្ថេរាបទាន ។

ឧទេនត្ថេរាបទាន ទី ១០

(១១០) មានភ្នំមួយឈ្មោះបទុមៈ នៅជិតព្រៃហិមពាន្ត ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមមួយយ៉ាងល្អ ទាំងសាងបណ្ណសាលាមួយដ៏ល្អផង ។ នៅជិតអាស្រមនោះ មានស្ទឹង ដែលមានកំពង់ល្អ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ស្ទឹងទាំងនោះ មានទឹកថ្លា មានទឹកត្រជាក់ តែងហូរទៅ សព្វ ៗ កាល ។ កាលនោះ ពួកត្រីស្លាត ត្រីក្បក ត្រីក្រាញ់ ត្រីសណ្តាយ ត្រីឆ្ពិន ត្រីទាំងនុ៎ះ នៅក្នុងស្ទឹង ធ្វើឲ្យល្អស្ទឹង ។ ស្ទឹងនោះ ដ៏ដេរដាសដោយដើមស្វាយ ដើមព្រីង ដើមចាន់ ដើមផ្កាទៀនក្ដាម ដើមកញ្ជ្រៀក និងដើមប្រទៀង ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមអង្កោល ស្លេងាស មានផ្ការីក ជាឈើធ្វើដូចជាមានកំពូល មានក្លិនផ្សព្វផ្សាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមផ្ដៀល ម្លិះរួត ខ្លឹង កំពីង មានផ្ការីក មានក្លិនជាទិព្វ សាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមស្រល ដើមស្រល់ ដើមក្ដុល មានផ្ការីក ដូចជាផ្កាកំពីងក្នុងផែ មានក្លិនជាទិព្វ សាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។

ហរីតកា អាមលកា អម្ពា ជម្ពុ វិភេទកា

កោលា ភល្លាតកា ពេល្វា ផលានិ ពហុ អស្សមេ ។

កលម្ពា កទលី ឥត្ថ បុប្ផន្តិ មម អស្សមេ

ឆិញ ឥក្ខា សម្បន្នា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។

អសោកបិណ្ឌី ច វរី[1] និព្វុក្ខា ច បុប្ផិតា

ឆិញ ឥក្ខា សម្បន្នា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។

បុណ្ណា ភិ តិរិបុណ្ណា ច[2] តិមិរ ឥត្ថ បុប្ផិតា

ឆិញ ឥក្ខា សម្បន្នា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។

និគុណ្ឌី សិរិនិគុណ្ឌី ចម្បេយ្យេត្ថ បុប្ផិតា

ឆិញ ឥក្ខា សម្បន្នា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។

អវិទូរេ ពោក្ខរណី ចក្កវាកុបកូជិតា

មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា បទុមុប្បលកេហិ ច ។

មច្ឆោទកា សីតជលា សុបតិត្ថា មនោរមា

អច្ឆា ជលិតសមាតា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។

បទុមា បុប្ផរេ ឥត្ថ បុណ្ឌរីកា ច ឧប្បលា

មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។

---

១ ម. អសោកបិណ្ឌិយោ ច ។ ២ ម. បុត្តកា និព្វុត្តកានិ ទិស្សន្តិ ។

ដើមសម៉ កន្ទួតព្រៃ ស្វាយ ព្រីង សម៉ពាលក់ ពុទ្រា កក់ឡៅ ព្នៅ ជាឈើមានផ្លែច្រើន នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមក្ទុំតាក់ និងដើមចេក បញ្ចេញផ្កា ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំនោះ ក្លិនជាទិព្វ សាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមអសោក វែកព្រឹក្ស និងដើមស្តៅ ជាឈើមានផ្ការីក ក្លិនជាទិព្វ សាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ដើមក្រូចឆ្មា ក្រូចកញ្ចុ និងតិមិរព្រឹក្ស មានផ្ការីក ក្នុងទីនោះ ក្លិនជាទិព្វ សាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ និគុណ្ឌិព្រឹក្ស សិរីនិគុណ្ឌិព្រឹក្ស និងដើមចម្បា មានផ្ការីកក្នុងទីនោះ ក្លិនជាទិព្វសាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ស្រះបោក្ខរណីនៅជិត (អាស្រមនោះ) មានពួកសត្វចាក្រ-ពាកយំពីរោះ ដេរដាសដោយផ្កាល័ម្ពង់ ផ្កាឈូកនិងផ្កាឧប្បល ។ (ស្រះបោក្ខរណីនោះ) មានទឹកថ្លា មានទឹកត្រជាក់ មានកំពង់ល្អ ជាទីគាប់ចិត្ត មានទឹកថ្លា ដូចជាកែវផលិក ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ឈូកក្រហម ឈូកស និងឧប្បល បញ្ចេញផ្កាក្នុងស្រះនោះ ដេរដាសដោយផ្កាល័ម្ពង់ទាំងឡាយ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។

បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា ពលជា មុញ្ជរោហិតា
វិចរន្តា តេ តត្ថ សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
កុម្ភីលា សុំសុមារា ច កច្ឆបា ច គហា ពហូ
ឧទ្ទបោ អជគរា ច សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
បារេវតា រវិហំសា ចក្កវាកា នទីចរា
ទិន្ទិភា សាលិកា ចេត្ថ(១) សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
ឧយិតា(២) អម្ពកទ្ទ ច កោកកា ឥត្ថ បុប្ផិតា
ចិត្រា កត្វា សម្បវន្តា សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
សីហា ព្យគ្ឃា ច ទីបី ច អច្ឆកោកតរច្ឆយោ
អនុសញ្ចរន្តា បវនេ សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
ជដាការេឧ ករិកា អជិនុត្តាភសិរោ
អនុសញ្ចរន្តា បវនេ សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
អជិនាធិ ឆក ឃ្នេក ធិខកា សន្តតិតោ
អព្យាហារា ច តេ សទ្ធេ សោភន្តិ មម អស្សមំ ។
មាតិកានំ(៣) ករហេត្វា ច អន្នោជយុច្ឆេ វគ ឥតា
មូលជលាធិ កុញ្ជរា សេន្តិ អស្សមេ ឥតា ។
ឧ តេ សាទ្ធិ អាហារន្តិ ទុតកំ តាតនោ វនំ
សទ្ទស់ អានុការេន សយមេវាហារិយតិ ។

---

១ ឱ. ចេក្ខាជិ ទំស្សេតិ ។ ២ ឱ. ឈយិតា ។ ៣ ឱ. ហរិការ ។

ពួកត្រីស្លាត ត្រីស្រក ត្រីក្រាញ់ ត្រីសណ្តាយ ត្រីឆ្តោ ពួកត្រីទាំងនោះហែលទៅមកក្នុងស្រះនោះ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ក្រពើ ក្រពា អណ្តើកនិងសត្វតាប់អស៊ើ និងពស់ថ្លាន់ ជាសត្វច្រើន ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកព្រាប ព្រើក ចាក្រពាក ក្អែកទឹក ត្រដេវ និងសាលិកា ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ឧយិតាក្រញ្ញ ស្វាយក្រពូម ដើមការាក់ ចាស ក្នុងទីនោះ ក្នុងទីដ៏ សាយភាយទៅ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ សីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាដំបង ខ្លាឃ្មុំ ឆ្កែព្រៃ ខ្លារខិន ត្រាច់ទៅមករឿយ ៗ ក្នុងព្រៃធំ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ (ពួកតាបស) ពេញដោយការៈម៉ឹកនិងលក់ ស្លៀកតាក់សំពត់ស្បែកខ្លា ត្រាច់ទៅរឿយ ៗ ក្នុងព្រៃធំ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ តាបសពួកខ្លះ ប្រើប្រាស់ស្បែកខ្លា មានក្រចកជាល ប្រព្រឹត្តសង្វាត់ ជាអ្នកមានអាហារតិច តាបសទាំងអស់នោះ ធ្វើឲ្យល្អអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ព្រោះនោះ តាបសទាំងនោះ កាន់យកគ្នៀងនិងកែ និងសែត្រឹក ខ្លួនទៅក្នុងព្រៃ បរិភោគនូវមើមឈើនិងផ្លែឈើ នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ តាបសទាំងនោះ មិនបានចាំយកខ្លួនទេ និងទឹកសម្រាប់លាងជើងឡើយ (ក្នុងទីនោះ) គឺទឹកធ្វើមកដោយខ្លួនឯង ដោយអានុភាព នៃតាបសទាំងអស់ ។

ចុល្លាសីតិសហស្សានិ   ឥសយោ តត្ថ សមាគតា
សទ្ធេ ឈាយិនោ ឯកេ   ឧត្តមត្ថិ ភាវសិតោ(១) ។
តបស្សិនោ ព្រហ្មចារី   ពោធេន្តា អប្បមាទេ
អត្ថកថេត សតេ   កេសត្តិ អស្សមេ តទា ។
បញ្ចាហំ សន្និបតន្តិ   ឯកគ្គា សន្តវុត្តិនោ
អញ្ញមញ្ញំ អភិវាទេត្វា   បក្កមន្តិ ទិសា មុខា ។
បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ   សព្វធម្មាន បារគូ
តមន្ធការំ វិធមំ   ឧប្បជ្ជិ តាវទេ ជិនោ ។
មម អស្សមសាមន្តា   យក្ខោ អាសិ មហិទ្ធិកោ
សោ មេ សំសិត្ថ សម្ពុទ្ធំ   ជលជុត្តមនាមកំ(២) ។
ឯស ពុទ្ធោ សមុប្បន្នោ   បទុមុត្តរោ មហាមុនិ
ខិប្បំ គច្ឆាម សម្ពុទ្ធំ   បយិរុបាសស្សុ មារិស ។
យក្ខស្ស វចនំ សុត្វា   វិប្បសន្នេន ចេតសា
អស្សមំ សំសាមេត្វាន   និក្ខមឹ បវនា តទា ។

១ ម. ឥដ្ឋសហា ។ ២ ម. ជលជុត្តមនាយកំ ។

ពួកឥសី ៨៤ ពាន់រូប មកប្រជុំគ្នា ក្នុងទីនោះ ពួកឥសីទាំងអស់នុ៎ះ សុទ្ធតែជាអ្នកមានឈាន ស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ។ ក្នុងកាលនោះ ឥសីទាំងអស់នោះ ជាអ្នកមានតបៈ ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ មានអប្បមាទ ឈានជាសំខាន់ ហើយ ត្រាច់ទៅតាមអាកាស នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកឥសីទាំងនោះ ជាអ្នកមានចិត្តនឹងនឹង មានកិរិយាប្រព្រឹត្តស្ងប់ ប្រជុំគ្នា អស់ ៥ ថ្ងៃ ក្រាបថ្វាយបង្គំគ្នានិងគ្នា មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទិស ហើយចៀសចេញទៅ ។ ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ឈ្នះសត្រូវ ព្រះអង្គកំចាត់បង់នូវងងឹត ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងខណៈនោះ ។ មានយក្សមួយ មានឫទ្ធិច្រើន នៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ យក្សនោះសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ប្រាប់ខ្ញុំថា ព្រះពុទ្ធអង្គនុ៎ះ ជាមហាមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ម្នាលអ្នកនិទ្ទុក្ខ អ្នកចូរទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធ យ៉ាងឆាប់ៗ ។ ខ្ញុំបានឮពាក្យយក្សហើយ មានចិត្តជ្រះថ្លា រៀបចំអាស្រមស្រេចហើយ ក៏ចេញអំពីព្រៃក្នុងកាលនោះ ។

តេសេវ នុយ្ហមានត្ថិ | និក្ខមិត្វាន អស្សមា
ឯការត្តិ និក្ខមិត្វា | ឧបគញ្ឆិំ វិនាយកំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ | អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ | ទេសេសិ អមតំ បទំ ។
សុផុល្លំ បទុមំ គយ្ហ | ឧបគញ្ឆិំ មហេសិនោ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ | ពុទ្ធស្ស អភិរោបយឹ(១) ។
បូជយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ | ជលជុត្តមនាយកំ
ឯកំសំ អជិនំ កត្វា | សន្ថវឹ លោកនាយកំ ។
យេន ញាណេន សម្ពុទ្ធោ | វសតីហ អនាសវោ
តំ ញាណំ កិត្តយិស្សាមិ | សុណាថ មម ភាសតោ ។
សំសារសោតំ ឆិន្ទិត្វា | តារេសិ សព្វបាណិនំ
តវ ធម្មំ សុណិត្វាន | តណ្ហាសោតំ តរន្តិ តេ ។
តុវំ សត្ថា ច កេតុ ច | ធជោ យូបោ ច បាណិនំ
បរាយណោ បតិដ្ឋាសិ | ទីបោ ច ទិបទុត្តមោ ។

១ ម. អភិរោបយឹ ។

កាលបើសំពត់ ក្រៅក្អើននេះគេសំហើយ ខ្ញុំចេញអំពីអាស្រម នៅអស់មួយរាត្រី ហើយចូលទៅរកព្រះលោកនាយក ។ ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ជាទីទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់កំពុងប្រកាសសច្ចៈ ៤ សំដែងនូវអមតបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ កាន់យកផ្កាឈូករីកល្អ ចូលទៅថ្វាយព្រះមហេសី ហើយថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំបូជាព្រះសម្ពុទ្ធ ជាលោកនាយក ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ រួចហើយធ្វើស្បែកខ្លាឈៀងស្មាម្ខាង ហើយពោលសរសើរព្រះលោកនាយកថា ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ គង់នៅក្នុងទីនេះ ដោយញាណណា ខ្ញុំសរសើរនូវញាណនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ខ្ញុំនិងសំដែង ។ ព្រះអង្គកាត់នូវខ្សែសំសារវដ្តបានហើយ ទ្រង់ញុំាងសព្វសត្វទាំងឡាយ ឲ្យឆ្លងផុតបានទៀត ពួកសត្វទាំងនោះ ក៏ឆ្លងនូវខ្សែតណ្ហាបាន ព្រោះតែបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះអង្គ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ព្រះអង្គជាគ្រូជាទីប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងលោកនានិងទង់របស់សត្វទាំងឡាយ ជាទីពឹង ជាប្រទីបដ៏ឧត្តមជាងសត្វជើងពីរ ដូចជាទង់ ឬដូចជាទង់ជ័យ ពុំនោះសោតដូចប្រាសាទ ។

ទសមំ ឧទេនវត្ថុបករណំ

យាវតា គណិនោ លោកេ សត្ថវាហា បវុច្ចរេ
តុវំ អគ្គោសិ សព្វញ្ញូ តវ អន្តោគធាវ តេ ។
តវ ញាណេន សព្វញ្ញូ តារេសិ ជនតំ ពហុំ
តវ ទស្សនមាគម្ម ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សរេ ។
យេ កេចិមេ គន្ធជាតា លោកេ វាយន្តិ ចក្ខុម
តវ គន្ធសមោ នត្ថិ បុញ្ញក្ខេត្តេ មហាមុនិ ។
តិរច្ឆានយោនឹ និរយំ បរិមោចេហិ ចក្ខុមា
អសង្ខតំ បទំ សន្តំ ទេសេសិ ត្វំ មហាមុនិ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ អាហុតីនំ បដិគ្គហោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា ឥមា គាថា អភាសថ ។
យោ មេ ញាណំ អបូជេសិ បសន្នោ សេហិ បាណិហិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ សុណាថ មម ភាសតោ ។

ឧទេនវត្ថុបករណ៍ ទី ១០

ពួកឈ្មួញជាច្រើនក្រុមទាំងប៉ុន្មានក្នុងលោក តែងពោលថា ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរ ប្រកបដោយបញ្ញា ពួកជនទាំងនោះ សុទ្ធតែលុះក្នុងសំណាញ់ញាណ របស់ព្រះអង្គ ។ ព្រះអង្គប្រកបដោយបញ្ញា ទ្រង់ញ៉ាំងប្រជុំជនច្រើនឲ្យឆ្លងទុក្ខ ដោយញាណរបស់ព្រះអង្គ ជនទាំងឡាយ នឹងធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ព្រោះតាស្រ័យ នូវការឃើញព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ ក្លិនណាមួយ តែងផ្សាយទៅក្នុងលោក បពិត្រព្រះមហាមុនី ក្លិននោះ ក៏ស្មើដោយក្លិនរបស់ព្រះអង្គជាបុញ្ញក្ខេត្តឡើយ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គមានចក្ខុ សូមញ៉ាំងពួកសត្វឲ្យរួច ចាកកំណើតតិរច្ឆាននិងនរក សូមសម្ដែងនូវសន្តិបទ គឺព្រះនិព្វាន ដែលមានបច្ច័យតាក់តែងមិនបាន ។

ព្រះលោកវិទូ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់គង់នៅក្នុងភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់គាថាទាំងនេះថា បុគ្គលណា មានចិត្តជ្រះថ្លា បានបូជាញាណតថាគត ដោយដៃរបស់ខ្លួន តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្ដាប់ តថាគតនឹងសម្ដែង ដូចតទៅនេះ

តិំសកប្បសហស្សានិ ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តុំ រាជា ច ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
សុលទ្ធលាភោ លទ្ធោម្ហិ តោសយិត្វាន សុព្វតំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ វិហរាមិ អនាសវោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហរាមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ភិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទេនោ ថេរោ ឥមា គាថាយោ អភាសិត្ថាតិ ។

ឧទេនត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បុគ្គលនេះ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ៣០ ពាន់ កប្ប នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់មួយពាន់ដង ។

ខ្ញុំជាអ្នកមានលាភ ដែលគេត្រូវបានដោយប្រពៃ បានហើយ ព្រោះបានញ៉ាំងព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមានវត្តដ៏ល្អ ឲ្យត្រេកអរ ខ្ញុំកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញចោលហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្លីង ។ ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំណាក់នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ ល្អណាស់ហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទេនត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នេះ ។

ចប់ ឧទេនត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

មេត្តេយ្យោ បុណ្ណកោ ចេវ មេត្តគូ ធោតកោបិ ច
ឧបសីវោ ច នន្ទោ ច ហេមកោ សត្តមោ តហិំ ។
តោទេយ្យោ ជតុកណ្ណី ច ឧទេនោ ច មហាយសោ
តីណិ គាថាសតានេត្ថ អសីតិ តីណិ ចុត្តរិ ។

មេត្តេយ្យវគ្គោ ឯកចត្តាឡីសមោ ។

ឧទ្ទាន

គឺ តិស្សមេត្តេយ្យមាណវកបញ្ហា ១ បុណ្ណកមាណវកបញ្ហា ១ មេត្តគូមាណវកបញ្ហា ១ ធោតកមាណវកបញ្ហា ១ ឧបសីវមាណវកបញ្ហា ១ នន្ទមាណវកបញ្ហា ១ ហេមកមាណវកបញ្ហា ១ ជាគំរប់ ៧ ក្នុងវគ្គនោះ ។ តោទេយ្យមាណវកបញ្ហា ១ ជតុកណ្ណីមាណវកបញ្ហា ១ ឧទេនមាណវកបញ្ហា ១ សុទ្ធតែមានយសច្រើន ក្នុងមេត្តេយ្យវគ្គនេះ មានគាថា ៣៨៣ ។

ចប់ មេត្តេយ្យវគ្គ ទី ៤១ ។